

**Gemeente
Voorschoten**

Programmabegroting 2019 - 2022

Colofon

Uitgave Gemeente Voorschoten

Inlichting: gemeente@voorschoten.nl

september 2018

Inhoudsopgave

Algemeen.....	4
Inleiding	4
Leeswijzer	10
Financiële samenvatting	13
Exploitatie	13
Vermogenspositie.....	23
Beleidsbegroting	26
Recapitulatie	26
P0 Bestuur en ondersteuning	27
P1 Veiligheid	46
P2 Verkeer en vervoer.....	50
P3 Economie	57
P4 Onderwijs.....	65
P5 Sport, cultuur en recreatie.....	70
P6 Sociaal Domein	82
P7 Volksgezondheid en milieu	101
P8 Wonen en bouwen.....	110
Paragrafen	118
Paragraaf Lokale heffingen.....	119
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	130
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	136
Paragraaf Financiering	143
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	153
Verbonden partijen	155
Inleiding	155
Overzicht verbonden partijen	156
Paragraaf Grondbeleid	170
Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	173
Financiële begroting	176
Resultaat begroting 2019-2022	181
Toelichting baten en lasten.....	181
Toelichting per programma taakveld	182
Toelichting meerjarenperspectief.....	218
Bijlagen	222
Nieuw beleid per programma	223
Reserves en voorzieningen.....	225
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	227
Subsidies	230
Overzicht baten en lasten per taakveld	235
Investerings.....	241
Wettelijke kaders.....	243

Algemeen

Inleiding

Begroting 2019 Keuzes maken en creatieve oplossingen voor een sterk en duurzaam Voorschoten

Voorschoten is een bruisend, groen en ondernemend dorp, met ruimte voor alle generaties. Het diverse aanbod van goede voorzieningen willen we behouden, maar dat kan alleen als we ze toekomstbestendig en betaalbaar organiseren. We willen ook dat Voorschoten een bestuurlijk zelfstandig dorp blijft, zodat we zelf (mede)regie voeren.

De begroting van Voorschoten is tot en met het jaar 2022 structureel sluitend. Onze financiële middelen zijn echter wel beperkt waardoor we voor de uitvoering van de ambities in het coalitieakkoord *Duurzaam Vooruitstrevend* genoodzaakt zijn om anders te denken en creatieve keuzes te maken.

De periode waarin Voorschoten onder financieel toezicht heeft gestaan van de provincie is achter de rug. Voorschoten heeft wel een groot aantal maatschappelijk en financiële uitdagingen die ze in de komende jaren moet adresseren. We werken aan een uitvoeringsprogramma van het coalitieprogramma met een bijbehorende planning. De begroting 2019 is daarom een belangrijke stap op weg naar het sterker en duurzamer maken van Voorschoten in de komende jaren. Dit college van burgemeester en wethouders wil samen met de gemeenteraad daarom de gemeentelijke financiën structureel op orde houden.

Maatschappelijke uitdagingen

Als Voorschoten staan we voor een serie van maatschappelijke uitdagingen waarvan een groot aantal verder gaan dan onze gemeentegrens. Zo willen we meer betaalbare woningen voor starters en senioren om zo de doorstroom op de woningmarkt te bevorderen. We willen geen verdere bebouwing van het groene buitengebied dan nu is afgesproken. De slappe bodem in wijken zorgt voor stijgende kosten voor riool en openbare weg. We hebben te maken met stijgend gebruik van diensten rondom Jeugd, Zorg en Participatie.

Ook moeten we in de komende periode aan de slag met de uitkomsten van de 'Taskforce Zwembad' en zal met de verhuizing van het cultureel centrum naar de bibliotheek worden gestart.

Toekomstbestendige voorzieningen

Een bruisend Voorschoten vraagt om een bruisende economie en toekomstbestendige voorzieningen. Zo brengen we het cultureel centrum in één locatie met de bibliotheek. We streven naar een energieneutraal Voorschoten 2030 en we willen kwalitatief

goede en betaalbare zorg voor onze inwoners.

We willen goede OV-verbindingen naar belangrijke kernvoorzieningen binnen en buiten Voorschoten. Zwemmen in Voorschoten moet in de toekomst ook mogelijk zijn. En onze bestuurlijke zelfstandigheid als gemeente is van belang zodat we de regie houden over de inrichting van ons dorp en het aanbod van voorzieningen.

Samenwerken in de Leidse regio

Dit doen we door gericht en intensiever samen te werken met onze partners in de Leidse regio op het gebied van zorg, economie en bereikbaarheid. En Voorschoten zal als deelnemer aan de energietransitie binnen Holland Rijnland de overgang meemaken naar duurzame energie.

Slimme oplossingen en creativiteit

Deze ambities zijn ook met elkaar verbonden. Het combineren van een bibliotheek en een cultureel centrum vraagt om een investering. Nieuwe woningen leveren geld op, maar die zijn niet vandaag of morgen gebouwd. Slimme oplossingen vragen dus niet alleen om creativiteit, maar ook om zorgvuldigheid. Door een goede samenwerking tussen inwoners, ondernemers en de gemeente wordt dit mogelijk.

Wettelijke taken voor de gemeente

De Rijksoverheid legt steeds meer nieuwe wettelijke taken op het bord van gemeenten, zoals de Omgevingswet. Een andere onzekerheid die gepaard gaat met financiële consequenties vormt de verzakkingsproblematiek. Er zijn delen van Voorschoten, zoals de Vlietwijk, waar de veenbodem relatief snel verzakt. Dat kan veel extra kosten met zich mee brengen in de

vervanging van bijvoorbeeld wegen en de onderliggende riolering.

Samenwerken in de regio

We willen meer gaan samenwerken met onze inwoners maar ook in de regio. Waar voorheen de samenwerking van de gemeente Voorschoten in de regio versnipperd was kiest het nieuwe college voor het verder vormgeven van hechtere samenwerking, op basis van inhoud, in de Leidse regio; dit zijn de gemeenten Oegstgeest, Zoeterwoude, Leiderdorp en Leiden.

Verduurzaming

Het nieuwe college is voor verduurzaming en het sociaal houden van het (lokale) leefklimaat en wil zich goed voorbereiden op de toekomst. Hierin willen we steeds meer een beroep doen op zon- en windenergie. Dit vraagt om een duidelijke visie, geduld en het vermogen om met elkaar samen te werken. Op dit moment wordt er nog gewerkt aan het uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord waarin het streven naar energie-neutraliteit een belangrijke plaats inneemt.

Balans inkomsten en uitgaven

Het college wil de balans tussen inkomsten en uitgaven behouden. We kiezen daarom, zoals ook in het coalitieakkoord verwoord, voor een strakke begrotingsdiscipline, waarbij onder meer de verhouding tussen baten en lasten centraal staat en actief wordt gewerkt aan schuldenreductie. Ook versterken we de grip op financiële risico's. Voor ambitieuze projecten zoeken we dekking door middel van alternatieve kostendragers.

In de komende periode zullen er meer nieuwe taken van de Rijksoverheid bij de gemeente komen te liggen. Onder andere de taken in het kader van de Omgevingswet en het

Interbestuurlijk Programma (IBP). Ook hier zullen keuzes en financiële creativiteit nodig zijn.

Omgevingswet

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Centraal in de wet staat de zorg voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. De Omgevingswet wil nieuwe, duurzame ontwikkelingen in de samenleving mogelijk maken en wettelijk ondersteunen. Daartoe is een integrale benadering, waarin de diverse belangen in onderlinge samenhang worden beschouwd, essentieel. Deze integrale aanpak komt sterk naar voren in de Omgevingswet, bijvoorbeeld bij de omgevingsvisie en bij het gemeentelijke omgevingsplan. Dit plan omvat niet alleen het huidige bestemmingsplan, maar ook alle verordeningen die betrekking hebben op de leefomgeving. Straks komen alle relevante factoren in het omgevingsplan samen: ruimtelijke ordening, milieu, verkeer en vervoer, water, bouwen, natuur en cultureel erfgoed.

In 2019 starten we bijvoorbeeld met het opstellen van een Omgevingsvisie, waarbij we gaan voor een zo breed mogelijk gedragen Omgevingsvisie. En we willen leren van pilots in ons dorp zoals het project Segaar. We realiseren dat in het traject om te komen tot een Omgevingsvisie onderwerpen als participatie, gezondheid en veiligheid ook belangrijk zijn. Tevens volgen we de ontwikkelingen rondom het digitale loket voor vergunningsaanvragen en een openbare, digitale databank van onze leefomgeving.

Interbestuurlijk Programma (IBP)

Nederland staat de komende tijd voor enorme uitdagingen, zoals de transitie naar duurzame energie, het tegengaan van

eenzaamheid en het terugdringen van het aantal mensen met problematische schulden. Deze opgaven beperken zich niet tot de grenzen van een gemeente of regio. Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen hebben daarom afgesproken om samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Dit betekent dat ook de gemeente Voorschoten toegerust moet zijn voor het oppakken van deze taken.

Een bruisende economie

Een bruisend Voorschoten vraagt om een bruisende economie. Bedrijven zorgen voor werk, winkels zijn een belangrijke en bereikbare voorziening en veel ondernemers sponsoren verenigingen en activiteiten. En elke Voorschotenaar die in het eigen dorp kan werken, vermindert de verkeersdruk. Daarom willen we werken aan een gezond vestigingsklimaat, meer ruimte voor ZZP'ers in nieuwbouw, een flexibele invulling van ruimte op bedrijventerreinen en minder beperkende en eenvoudiger regelgeving. Tegelijkertijd willen we dat de Voorschotense economie klaar is voor de toekomst. Daarom zetten we in op ontwikkelingen zoals thuiswerken, verduurzaming van bedrijfspanden, toerisme en zorg economie en een sterk centrum.

Groen blijft groen

Nieuwe woningen willen we bouwen op plekken waar al gebouwd is. Rondom het dorpscentrum, de huidige plek van het Cultureel Centrum en de Moeder Godskerk zijn voorbeelden daarvan. Verdere bebouwing van ons groene buitengebied en het groen in ons dorp staan we niet toe maar bestuurlijk gemaakte afspraken over nieuwbouw respecteren we met oog voor cultuur, landschap en biodiversiteit.

Duurzaamheid en innovatie

We streven naar een energieneutraal Voorschoten in 2030. Dat betekent dat de gemeente zelf het goede voorbeeld moet geven en dat we inwoners en ondernemers willen stimuleren om hun eigen woning en/of bedrijfspand te verduurzamen. Dat doen we onder meer door middel van wijkambassadeurs en kennisuitwisseling. Ook willen we investeren in het aanjagen van verduurzaming. Dat doen we in regionaal verband en in samenwerking met lokale ondernemers en private investeerders. Daartoe onderzoeken we ook de mogelijkheid van een duurzaamheidsfonds en bieden we ondersteuning aan lokale energiecoöperaties. Ook willen we in 2019 een nieuw milieubeleidsplan aanleveren, waarin dit streven is verwoord.

Goede zorg en een vitale, toegankelijke samenleving

De samenleving vergrijst en steeds meer inwoners doen een beroep op zorg. Om de zorg kwalitatief sterk en betaalbaar te houden, gaan we meer inzetten op het vroeg signaleren en het snel oplossen van problemen, zodat we later kostbare zorgtrajecten kunnen voorkomen. We willen een gezonde levensstijl promoten en het gebruik van de fiets stimuleren, zodat mensen langer vitaal blijven. In de inrichting van de openbare ruimte houden we er rekening mee dat steeds meer mensen afhankelijk zijn van rollators of scootmobielen. De verwijzing naar parkeergelegenheden in het centrum gaan we verbeteren zodat het gemakkelijker wordt een parkeerplek te vinden.

Betere bereikbaarheid

Voorschoten moet goed bereikbaar zijn. We verstevigen de lobby voor een goede aanpak van de doorstroming van het verkeer richting de A4.

Het netwerk voor openbaar vervoer in de regio moet meer worden ingericht op het verbinden van belangrijke kernvoorzieningen, zoals winkelcentra, ziekenhuizen en scholen.

Meer woningen voor starters en senioren

De woningmarkt in Voorschoten zit op slot. Ouderen wonen langer in het huis waar ze hun kinderen hebben grootgebracht, omdat er in Voorschoten nauwelijks aanbod is van geschikte seniorenwoningen. Voor starters en jonge gezinnen is er een te klein aanbod van betaalbare woningen. Wij willen daarom meer betaalbare woningen bouwen voor starters en senioren, zodat we meer ruimte creëren voor doorstroming op de woningmarkt. De twee woningcorporaties zijn belangrijke samenwerkingspartners in het realiseren van onze maatschappelijke doelen. Op deze wijze zorgen we ervoor dat Voorschoten een dorp blijft waar alle generaties kunnen wonen. Daarom komt de gemeente dan ook met een geactualiseerde Woonvisie 2019.

Stijgende kosten jeugd, zorg en participatie

Voorschoten heeft te maken met stijgende kosten voor Jeugd, Zorg en Participatie. Oorzaken hiervoor zijn een toename van het aantal personen dat gebruik maakt van deze voorzieningen, de grotere vraag naar complexe zorg en de jaarlijkse stijging van het kostenniveau zelf. We zetten in op innovatie en preventie maar de autonome structurele stijging van kosten blijft wel een aandachtspunt.

Tot slot

De begroting 2019 is structureel en reëel sluitend, ook rekening houdend met de eisen van de provincie. Voor 2019 is sprake van een klein overschot, dat de komende jaren fors zal toenemen. Dit is mogelijk gemaakt door forse bezuinigingen en lastenverzwaringen waarvoor het fundament is gelegd in de begroting 2018. Dit college bouwt op dat fundament voort.

In de begroting is een begin gemaakt met het realiseren van de ambities uit het coalitieakkoord, zoals uit de financiële samenvatting en de programmatoelichtingen blijkt. In het uitvoeringsprogramma zal worden aangegeven welke besluiten en nota's wanneer in de komende jaren te verwachten zijn, en wat de afwegingen zijn die dan in het kader van de begroting gemaakt moeten worden. De begroting biedt daarvoor ook ruimte, omdat vanaf 2020 een stevig

overschot is gecreëerd. Bij de aanwending daarvan moet een goede balans gevonden worden tussen aflossing van schulden en investeringen in voorzieningen.

Ook moet rekening gehouden worden met onzekerheden en risico's zoals elders in deze begroting is toegelicht.

Het is van belang om binnen de spelregels van goed en behoedzaam financieel beheer vorm te geven aan alle ambities en in te spelen op risico's en onzekerheden. Zo dragen wij bij aan herstel van vertrouwen van inwoners in het bestuur van Voorschoten.

Met de begroting 2019 maakt het college de keuze voor een sterk en duurzaam Voorschoten en vormt dit de financiële en beleidsmatige basis voor het meerjarige uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord 2018 – 2022.

Voor meer informatie en achtergronden zie www.voorschoten.nl

In het Interbestuurlijke Programma (IBP) wordt samengewerkt aan deze opgaven en wordt uitvoering gegeven aan deze afspraken uit het regeerakkoord. Deze afspraken hebben betrekking op:

1. Samen aan de slag voor het klimaat, door onder meer een CO2-reductie tot 49% in 2030 en het aardgasvrij opleveren en maken van woningen.
2. Toekomstbestendig wonen, door onder meer sloop en transitie van de woningvoorraad, bestrijding van leegstand en meer kansen op de woningmarkt voor kwetsbare groepen.
3. Regionale economie als versneller, door meer nadruk te leggen op de regionale omstandigheden voor het bereiken van ambities.
4. Naar een vitaal platteland, door onder meer te zorgen voor duurzame landbouw zonder ongewenste risico's voor de leefbaarheid van boeren, burgers en milieu.
5. Merkbaar beter in het sociaal domein, door onder meer extra in te zetten op de aanpak van eenzaamheid, kindermishandeling, huiselijk geweld en verwarde personen.
6. Afname van laaggeletterdheid en een verbetering van het taalniveau van migranten en werken aan arbeidsparticipatie.
7. Problematische schulden voorkomen en oplossen.
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving, door onder meer een integrale aanpak van multiproblematiek in ondermijningsgevoelige gebieden, en het benutten van kansen door digitalisering.
9. Passende financiële verhoudingen, door onder meer toezicht te vernieuwen, totale rijksuitgaven als basis te hanteren voor een goede normeringssystematiek, en knelpunten in de fiscale regelgeving te inventariseren.
10. Overkoepelende thema's, die gaan onder meer over krimp- en grensregio's, het aansluiten van de Nationale Omgevingsvisie op de bestaande Omgevingsvisies, en samenwerking op EU-dossiers.

Dit college van B&W maakt zich sterk voor:

1. **Meer woningen voor starters en senioren**
2. **Groen blijft groen**
3. **Een bruisende economie**
4. **Duurzaamheid en innovatie**
5. **Goede zorg en een vitale, toegankelijke samenleving**
6. **Betere bereikbaarheid**
7. **Toekomstbestendige voorzieningen**
8. **Een zelfstandig Voorschoten**
9. **Creatief en zorgvuldig handelen**
10. **Financiën op orde**

De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting.

De *beleidsbegroting* is opgebouwd uit een programmaplan en de verplichte paragrafen. In het programmaplan is het beleid in Voorschoten op hoofdlijnen opgenomen, met het geld dat we daarvoor beschikbaar hebben. De paragrafen richten zich op de beheeraspecten zoals bedrijfsvoering, weerstandsvermogen, kapitaalgoederen, lokale heffingen en grondbeleid.

De *financiële begroting* gaat vooral in op de financiële positie van onze gemeente. Hierin is het totale financiële overzicht opgenomen, inclusief de toelichtingen. Dit bestaat uit de door de raad vastgestelde kaders, het algemene financiële beeld en het overzicht van de baten en lasten.

De opbouw van de beleidsbegroting en de financiële begroting lichten we hieronder toe.

Beleidsbegroting

Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat de beleidsbegroting:

- a. De te realiseren programma's;
- b. Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
- c. Een overzicht van de kosten van overhead;
- d. Het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting;
- e. Het bedrag voor onvoorzien.

In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven, welke activiteiten we daarvoor gaan uitvoeren en wat het kost. De beleidsindicatoren geven een indicatie van de gewenste maatschappelijke effecten.

Elk programma begint met de doelstelling van het programma. Daaronder volgt een tabel met de manier waarop via de verschillende taakvelden de doelstelling uit het programma wordt ingevuld. De totaalraming van het programma is opgenomen aan het eind van het programma.

Per taakveld is vervolgens een inhoudelijke toelichting opgesteld voor 2019 en verdere jaren. De verschillenverklaring is 2019 ten opzichte van 2018 en te vinden in de financiële begroting.

Ter afsluiting van de taakvelden zijn de wettelijke grondslagen en beleidskaders vermeld.

Naast het programmaplan bevat de beleidsbegroting de wettelijk verplichte paragrafen. In de tabel hieronder staan deze vermeld.

Tabel 1 Paragrafen

Paragraaf	Inhoud
1. Lokale heffingen	<i>Ontwikkelingen op het gebied van de belastingen en heffingen.</i> Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.
2. Weerstandsvermogen en Risicobeheer	<i>Financiële gezondheid van de gemeente</i> De paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen.

Paragraaf	Inhoud
3. Onderhoud kapitaalgoederen	<i>Beleid ten aanzien van het beheer van kapitaalgoederen.</i> Dit zijn onder andere onderhoud en vervanging van openbaar groen, wegen, riolering, openbare verlichting, verkeerslichtinstallaties en -borden, watergangen (waarvoor de gemeente een onderhoudsverplichting heeft) en civiele kunstwerken.
4. Financiering	<i>Ontwikkelingen en keuzes in het financieringsbeleid.</i>
5. Bedrijfsvoering	<i>De wijze waarop de gemeente met de bedrijfsvoeringstaken omgaat.</i>
6. Verbonden partijen	<i>Een overzicht van alle verbonden partijen.</i> Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang heeft.
7. Grondbeleid	<i>Visie van de gemeente op het grondbeleid.</i> Deze licht de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht toe en de prognose van de resultaten van grondexploitaties, winstneming en verloop van reserves.
8. Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	<i>Een overzicht van de bezuinigingen in 2019-2022 die in de ramingen zijn verwerkt.</i> De bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen die in deze begroting opgenomen zijn, staan expliciet vermeld in deze paragraaf. Hierdoor kunnen deze onderwerpen goed worden gemonitord.

Financiële begroting

Uitleg over de financiële begroting is in de leeswijzer van de financiële begroting opgenomen.

Helemaal achterin de begroting, na de financiële begroting, zijn zeven bijlagen opgenomen te weten:

- Bijlage 1 Nieuw beleid per programma
- Bijlage 2 Reserves en voorzieningen
- Bijlage 3 Algemene uitkering uit het gemeentefonds
- Bijlage 4 Subsidies
- Bijlage 5 Overzicht baten en lasten per taakveld
- Bijlage 6 Investerings
- Bijlage 7 Wettelijke kaders

Disclaimer: In het document worden de financiële tabellen automatisch gegenereerd, waardoor er afrondingsverschillen in cijfers kunnen voorkomen.

BEGROTING 2019 IN ÉÉN OOGOPSLAG

VERTROUWEN IN MENSEN, VERBINDEN VAN KRACHTEN

gemeente VOORSCHOTEN

HOE KOMT DE GEMEENTE AAN HAAR GELD?

HET RIJK

€ 33.063.000

De algemene uitkering die o.a. via de loonbelasting wordt geïnd en specifieke uitkeringen

RESERVEMUTATIES

€ 1.298.000

Inzet vermogen van de gemeente

OVERIGE INKOMSTEN

€ 3.942.000

Verrekeningen van grondexploitatie, huur, rente en dividend

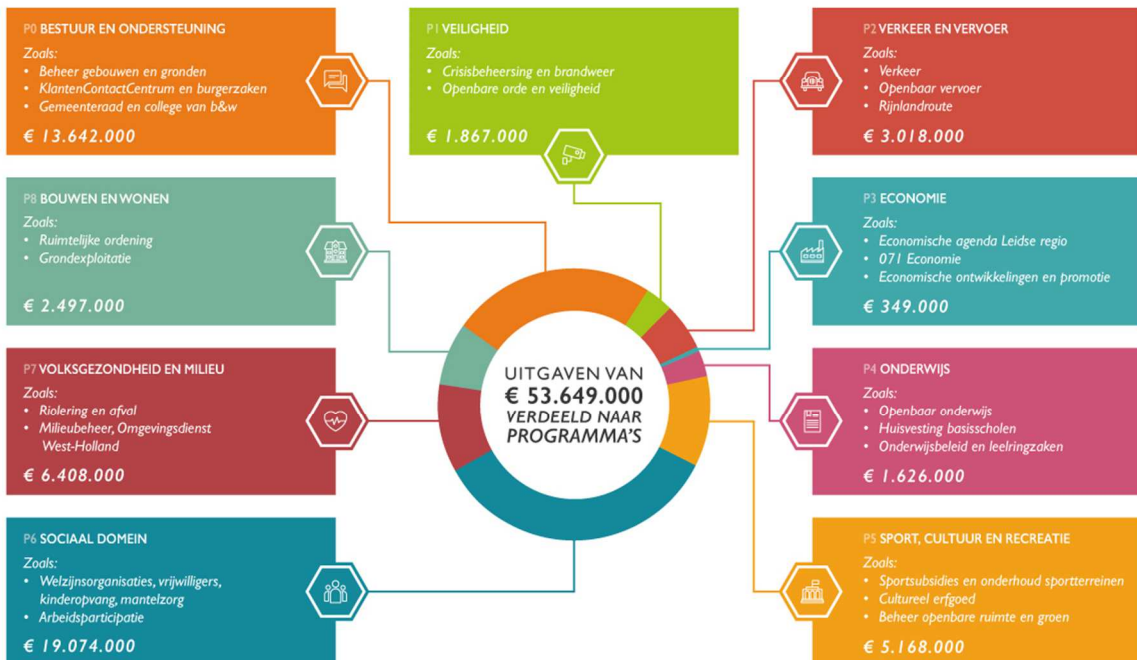
LOKALE HEFFINGEN

€ 15.349.000

Toeristenbelasting	€ 157.000
Hondenbelasting	€ 129.000
Begraafrechten	€ 304.000
Vergunningen en leges	€ 1.019.000
Rioolheffing	€ 2.607.000
O.Z.B.	€ 6.647.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.230.000
Precariobelasting	€ 1.099.000
Overige belastingen	€ 157.000

TOTALE INKOMSTEN
€ 53.652.000

AAN WELKE TAKEN BESTEEDT GEMEENTE VOORSCHOTEN IN 2019 HAAR GELD?

MEER WETEN? KIJK OP WWW.VOORSCHOTEN.NL/BEGROTING

Financiële samenvatting

Exploitatie

De gemeente Voorschoten heeft een sluitende begroting voor de komende jaren.

Het meerjarenbeeld start met de begrotingspositie zoals vermeld in de kadernota 2019-2022. In de raadsvergadering van 12 juli 2018 bent u ook geïnformeerd over de gevolgen van de door het Rijk uitgebrachte meicirculaire. Na deze raadsvergadering hebben zich ook (financiële) ontwikkelingen voorgedaan die verwerkt zijn in deze begroting. Daarnaast is ook de uitwerking van het coalitieakkoord voor zover mogelijk verwerkt in deze begroting. Hieronder treft u het meerjarenbeeld aan van de begroting 2019 – 2022. Alle jaren tonen een positief saldo.

Tabel 2

Ontwikkelingen meerjarenbegroting 2019 -2022				
(bedragen * € 1.000,- / "-" = nadeel, "+" = voordeel)				
Omschrijving/Jaar	2019	2020	2021	2022
<i>A. Startsaldo begroting 2019 (kadernota 2019)</i>	88	162	488	329
1. Autonome ontwikkelingen	-210	525	347	78
2. Overige ontwikkelingen/uitwerkingen kadernota	-223	-85	-85	-85
3. Totaal uitwerking coalitieakkoord	-200	-78	-48	-48
<i>B. Totaal ontwikkelingen</i>	-633	362	214	-55
Dekking uit reserves	465	30	0	0
Overige dekking	38	0	0	0
Hogere opbrengst toeristenbelasting	45	45	45	45
<i>C. Totaal dekkingen</i>	548	75	45	45
<i>Begrotingssaldo 2019 - 2022 (A+B+C)</i>	3	599	747	319

De raadsbesluiten zijn verwerkt tot en met de raadsvergadering van 12 juli 2018. De in kaart gebrachte ontwikkelingen na de kadernota laten voor 2019 voor het dekkingsplan een tekort zien van € 633.000.

Terugblik kadernota 2019

Met de structurele ontwikkelingen uit de voorjaarsnota 2018 en de voorstellen uit de kadernota 2019 die onontkoombaar waren of het gevolg waren van autonome ontwikkelingen, zoals wetswijzigingen, ontstond er een fors tekort in het meerjarenbeeld. In de kadernota is ervoor

gekozen de beoogde storting in de concernreserve ter versterking van de financiële positie in de jaren 2019, 2020 en 2021, ingegeven door de financiële ontwikkelingen uit de voorjaarsnota en de kadernota, te laten vervallen. In 2018 vindt de storting wel plaats. Deze storting was bedoeld om af te zien van nieuwe uitgaven. Door deze inzet ontstond het positieve startsaldo voor de begroting 2019.

Aansluitend op de kadernota bent u via een informatiebrief geïnformeerd over de financiële ontwikkelingen naar aanleiding van de meicirculaire. Het behoudend ramen van de maartcirculaire in de kadernota 2019 heeft tot gevolg gehad dat de meicirculaire een positief effect heeft op het begrotingssaldo 2019-2022. De meicirculaire maakt onderdeel van de hierboven genoemde autonome ontwikkeling en wordt verderop nader toegelicht. De saldi vanaf 2020 zijn positief. Echter moet daarbij wel worden aangetekend dat de overschotten naarmate ze verder in de toekomst vallen meer onzekerheden bevatten. Zeker met het oog op de nog niet in te schatten consequenties van het IBP (interbestuurlijk programma) waarvoor we wel gecompenseerd zijn middels de maart- en de meicirculaire, het nog aan te bieden integraal huisvestingsplan voor het onderwijs, het beheerplan vastgoed, de onzekere ontwikkelingen binnen het sociaal domein en daarnaast de verdere uitwerking van het coalitieakkoord.

Hieronder treft u een nadere uitwerking van de afzonderlijke ontwikkelingen aan.

Onontkoombare/autonome ontwikkelingen

Tabel 3

(bedragen * € 1.000,- / "-" = nadeel, "+" = voordeel)

	1. Onontkoombare/autonome ontwikkelingen	2019	2020	2021	2022
1a	meicirculaire (conform informatiebrief raad 14 juli 2018)	123	536	264	-14
1b	armoede en schulden	-22	-22	0	0
1c	armoedebestrijding kinderen	5	5	5	5
1d	kapitaallastenontwikkeling	10	36	117	128
1e	Realistisch ramen zorg in natura (jeugdzorg)	-300	0	0	0
1f	huisvestingslasten CJG	-39	-39	-39	-39
1g	Overige wijzigingen	-7	-11	-19	-21
1h	Herziening mei-circulaire	19	19	19	19
	Totaal	-210	525	347	78

Toelichting onontkoombare/autonome ontwikkelingen

1a Mei circulaire 2018

Op 31 mei jl. is de mei circulaire over het gemeentefonds gepubliceerd. In de mei circulaire wordt het meerjarenbeeld van de algemene uitkering die gemeenten van het Rijk ontvangen bijgesteld aan de hand van de realisatie over 2017 en de verwachtingen voor toekomstige ontwikkeling van de Rijksbegroting. In de kaderbrief heeft u de resultaten van de maartcirculaire 2018 al ontvangen.

1b en 1c *Armoede en schulden/armoedebestrijding kinderen*

In de mei circulaire 2018 heeft het kabinet ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid voor drie jaar geld ter beschikking gesteld voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen zullen worden ingezet ter versterking van het gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid zodat gemeenten een impuls kunnen geven aan de verbetering van de toegang tot en de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en versterking van de lokale regie van het armoedebeleid. Het betreft hier de budgettaire bijstelling voor communicatie minimeerbeleid. Een budgettaire bijstelling heeft ook plaats gevonden op basis van de actualisatie van de verdeling van middelen voor armoedebestrijding bij kinderen.

1d *Ontwikkeling kapitaallasten*

Jaarlijks worden in de begroting op basis van de realisatiecijfers uit de jaarrekening en de investeringsplanning de kapitaallasten geactualiseerd. In het meerjarenbeeld ontstaat hierdoor een voordeel.

1e *Realistisch ramen zorg in natura (jeugdzorg)*

De prognoses voor de kosten van jeugdhulp wisselen sterk. De schommelingen worden voornamelijk veroorzaakt door stijging of daling van het aantal kinderen dat een beroep doet op jeugdhulp en de aard en duur van de hulp die wordt geboden. Alle elementen zijn moeilijk voorspelbaar. Dat geldt zeker voor de langere termijn. Omdat een prognose van de structurele lastenontwikkeling van de jeugdhulp op dit moment moeilijk te geven is, hebben we op basis van de laatste inzichten over 2018 daarom alleen een verhoging van het budget voor 2019 opgenomen. Vanwege het vooralsnog incidentele karakter van de verhoogde raming stellen we voor deze incidentele verhoging te dekken uit de reserve Sociaal Domein. Uiteraard worden de ontwikkelingen nauwgezet gevolgd, worden innovatieve en preventieve maatregelen genomen die de stijging van de kosten mogelijk kunnen beperken en indien daartoe aanleiding bestaat rapporteren wij over de afwijkingen in de tussentijdse rapportages.

1f *Huisvestingslasten CJG*

Met ingang van 2017 brengt de gemeente voor de locatie Zwaluwweg 4 huur in rekening bij het CJG (i.c. GGD, Kwadraad en Stichting Jeugd & jongerenwerk). Deze huuropbrengsten zijn reeds verwerkt in de begroting 2018 en verder. Omdat de gemeente echter verantwoordelijk is voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg is zij ook verantwoordelijk voor de huisvestingslasten van het CJG en moeten deze lasten ook in de begroting worden opgenomen.

1g *Overige wijzigingen*

Verschillende 'kleinere' bijstellingen in budgetten vanaf 2019 hebben een effect op het begrotingssaldo. Het betreft hier aanpassingen van zowel inkomsten als uitgaven. Te denken valt aan kosten voor waterverbruik, bijdrage Waarderingskamer, verzekeringen en opbrengsten als huur en andere vergoedingen.

1h **Aanvulling mei circulaire**

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een aantal weken na het uitkomen van de mei circulaire een verdeelmaatstaf in de algemene uitkering herzien. Het betreft hier een technische correctie. Voor Voorschoten valt deze herziening positief uit.

Overige ontwikkelingen/uitwerkingen kadernota

Tabel 4

(bedragen * € 1.000,- / "-" = nadeel, "+" = voordeel)

	2. Overige ontwikkelingen/uitwerkingen kadernota	2019	2020	2021	2022
2a	Koepelvrijstelling	0	0	0	0
2b	uitstel rioolheffing (opbrengst ozb)	-113	0	0	0
	uitstel rioolheffing (terugdraaien verlaging opbrengst rioolheffing)	113	0	0	0
2c	Afvalstoffenheffing 2019	-124	0	0	0
	Vrijval voorziening afvalstoffenheffing	124	0	0	0
2d	extra inzet jeugdhulpaanbieders binnen CJG	-70	-70	-70	-70
2e	Activiteiten Vrijetijdsbesteding Thuishulp en Vormingsactiviteiten	-15	-15	-15	-15
2f	Integraal huisvestingsplan (onderzoek)	-10	0	0	0
2g	Invulling taakstelling subsidies 2019	-128	0	0	0
	Totaal	-223	-85	-85	-85

Toelichting overige ontwikkelingen/uitwerkingen kadernota

2a **Koepelvrijstelling**

Een eerder aangekondigde inperking van de zogenaamde koepelvrijstelling, waarmee bedrijven en decentrale overheden in een samenwerkingsverband diensten aan hun leden kunnen vrijstellen van btw, wordt opgeschort. De inperking was door het vorige kabinet aangekondigd per 1 januari 2018, als direct gevolg van arresten van het Europese Hof. Omdat dit financiële consequenties kan hebben voor gebruikers van de koepelvrijstelling gaat het kabinet zich samen met andere Europese lidstaten hard maken voor reparatie via Europese regelgeving. In de kadernota was een bedrag van € 90.000 structureel opgenomen ten gevolge van de eerdere aankondiging de verruimde toepassing van de koepelvrijstelling in zijn geheel af te schaffen. Op basis van de laatste gegevens is er nog geen zekerheid over het vervallen van de koepelvrijstelling, om die reden laten we de structureel opgenomen last van € 90.000 niet vrijvallen in het saldo. Zodra er meer zicht is op een definitieve uitkomst, welke voor Voorschoten een voordeel van € 90.000 kan opleveren, wordt u hierover geïnformeerd worden.

2c *Uitstel rioolheffing van gebruiker naar eigenaar*

Op 12 juli 2018 heeft de raad besloten de omzetting van de rioolheffing naar een eigenaarsheffing met een jaar uit te stellen om mogelijke consequenties in kaart te brengen en helder te krijgen welke mogelijke effecten optreden bij minima. Dit besluit heeft geen effect op het begrotingssaldo.

2d *Afvalstoffenheffing*

De via de afvalstoffenheffing verhaalbare kosten laten ten opzichte van 2018 een stijging zien. Om de opbrengst van de afvalstoffenheffing voor 2019 met niet meer dan het inflatiepercentage te laten stijgen wordt voorgesteld een bedrag van € 124.000 te onttrekken aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing.

2d *Extra inzet jeugdhulpaanbieders binnen CJG*

De jeugdhulpaanbieders die ambulante hulp verlenen binnen het CJG Voorschoten krijgen loon- en prijscompensatie. Bovendien wordt de urenomvang van de inzet aangepast op basis van opgedane ervaringen, blijvend hoge aantallen aanmeldingen, het voorkomen van lange wachttijden, de wens tot ruimte bieden aan ontwikkeling van collectief aanbod en vermindering van kwetsbaarheid van bezetting. In de kadernota was hierover financieel nog geen zekerheid te geven.

2e *Activiteiten Vrijtijdsbesteding Thuishulp en Vormingsactiviteiten*

De Stichting Vrijtijdsbesteding, Thuishulp en Vormingsactiviteiten (VTV) biedt aan mensen met een verstandelijke beperking een aanbod van vrijetijds- en vormingsactiviteiten die een bijdrage leveren aan de kwaliteit van hun bestaan. Het aanbod wordt nu uitgevoerd in de regio, voornamelijk in Leiden. Verschillende inwoners van Voorschoten maken gebruik van de activiteiten van het VTV, waarvoor de financiering voorheen in regionaal verband plaatsvond. Sinds 2018 betaalt iedere deelnemende gemeente naar rato van het aantal deelnemers een bedrag. Hiervoor wordt met ingang van 2019 een budget begroot.

2f *Integraal huisvestingsplan*

In 2019 wordt samen met de schoolbesturen een Integraal Huisvesting Plan (IHP) opgesteld. Mede voor onderzoek naar de huidige stand van zaken van de schoolgebouwen en mogelijke duurzaamheidsmaatregelen is éénmalig externe expertise nodig.

In het plan zal inzicht worden gegeven in de huidige stand van zaken van het gebouwenbestand en of er noodzaak bestaat tot aanpassing, renovatie of nieuwbouw. Het IHP zal de basis vormen voor het toekomstig gemeentelijk huisvestingsbeleid.

2g *Invulling taakstelling subsidies*

De bezuinigingen voor 2017, 2018 en een deel van 2019 zijn inmiddels behaald. In 2019 wordt door middel van een incidentele onttrekking van € 90.000 uit de reserve sociaal domein de totale beoogde bezuiniging gehaald.

Er zijn afspraken gemaakt met partners om bepaalde doelen binnen het sociaal domein te halen, daarvoor wordt subsidie verstrekt. Omdat er al meerdere jaren wordt bezuinigd op de subsidies is de kans groot dat partners zich niet aan deze afspraken kunnen houden, dit is ongewenst. Om dit

te voorkomen is ervoor gekozen om de bezuiniging in 2019 eenmalig te compenseren. Deze maatregel wordt betaald uit bestaande middelen.

Het college heeft inmiddels besloten om de post incidentele subsidie in 2019 volledig te gebruiken voor compensatie in de taakvelden van de programma's 1, 3, 4, 5 en 7. om de bezuinigingen in programma 6 te compenseren wordt voorgesteld een bedrag van € 90.000 te onttrekken uit de reserve Sociaal Domein.

De raad wordt voorgesteld om uit de reserve sociaal domein €90.000 beschikbaar te stellen Volledigheidshalve moet worden opgemerkt dat 2019 moet worden gezien als een 'tussenjaar' in aanloop naar het nieuw te formuleren subsidieplan met ingang van 2020. In de eerste helft van 2019 wordt aan u een nieuw subsidieplan voorgelegd voor 2020 en verder waarin principiële keuzes moeten worden gemaakt over de aard en het niveau van de te subsidiëren voorzieningen in Voorschoten, binnen de gegeven financiële kaders. Op basis van de nieuwe subsidiekaders kunnen in de tweede helft van 2019 aanvragen worden gedaan voor subsidies in 2020 en verder.

Uitwerking coalitieakkoord

Tabel 5

(bedragen * € 1.000,- / "-" = nadeel, "+" = voordeel)

	3. Uitwerking coalitieakkoord	2019	2020	2021	2022
3a	uitvoeren kwaliteitsmaatregelen Voorstraat	-15	0	0	0
3b	opstellen beeldkwaliteitsplan centrum	-18	0	0	0
3c	opleidingskosten wijkambassadeurs	-5	0	0	0
3d	energiebezuiniging 2019 (uit reserve duurzaamheid)	-45	0	0	0
3e	coördinatie en uitvoering Energietransitie (uit reserve duurzaamheid)	-30	-30	0	0
3f	bijdrage per inwoner Platform Slappe Bodem	-3	-3	-3	-3
3g	actualiseren woonvisie en opstellen prestatieafspraken	-15	0	0	0
3h	participatie in groen	-25	0	0	0
3i	economische promotie	-45	-45	-45	-45
	Totaal	-200	-78	-48	-48

Toelichting uitwerking coalitieakkoord

3a uitvoeren kwaliteitsmaatregelen Voorstraat

In 2018 is door de Taskforce een plan opgesteld voor de Voorstraat ten behoeve van een balans tussen woonkwaliteit en de centrumfunctie. Voor de uitvoering van dit plan wordt € 15.000 begroot voor kwaliteitsmaatregelen Voorstraat in 2019.

3b opstellen beeldkwaliteitsplan centrum

Gezamenlijk met de Taskforce Dorpscentrum en het COV wordt een beeldkwaliteitsplan voor het centrum opgesteld om een kader te bieden voor de uitstraling van het winkelcentrum. Een kwalitatief hoogwaardig winkelcentrum draagt namelijk bij aan de toekomstbestendigheid van het

centrum. Voor de uitvoering van dit beeldkwaliteitsplan wordt een bijdrage van de gemeente begroot van € 17.500 in 2019.

3c *opleidingskosten wijkambassadeurs*

Voor het werven en trainen van wijkambassadeurs die woningeigenaren kunnen ondersteunen bij verduurzamingsplannen is een incidenteel bedrag nodig van € 5.000.

3d *energiebezuiniging 2019*

We ontwikkelen en realiseren een bezuinigingsplan voor het energieverbruik van de gemeente zelf. Hiermee wordt het eigen energieverbruik (van bijvoorbeeld vastgoed en straatverlichting) doorgelicht en er wordt gekeken naar mogelijkheden om te bezuinigen door bijvoorbeeld gebruik van slimme meters. Hiervoor is incidenteel € 45.000 nodig voor het laten uitvoeren van het onderzoek en kleine investeringen (bijvoorbeeld aanpassing meters e.d.). Voorgesteld wordt dit bedrag te dekken uit de reserve duurzaamheid.

3e *coördinatie en uitvoering Energietransitie*

Om binnen alle taken enerzijds focus te houden en anderzijds de samenhang te bewaken (zeker niet in de laatste plaats met de uitwerking van het regionaal energieakkoord dat we samen met Holland Rijnland oppakken) is voor 2 jaar een coördinator nodig die ook zelf een actieve rol kan vervullen in de energietransitie. Voorgesteld wordt dit bedrag te dekken uit de reserve duurzaamheid.

3f *bijdrage per inwoner Platform Slappe Bodem*

Voor het delen van kennis, afstemming en gezamenlijk te lobbyen is aangesloten bij het Platform Slappe Bodem. Omdat Voorschoten plaatselijk last heeft van bodemdaling en hoge kosten moet maken voor het regulier herstel van de openbare ruimte, die door deze bodemdaling wordt veroorzaakt, is de samenwerking gezocht met gemeenten die hetzelfde lot treft. Op termijn zou dit voordeel moeten opleveren doordat óf gezamenlijk compensatie vanuit het gemeentefonds kan worden gerealiseerd óf er door gezamenlijkheid reductie in de kosten kan worden behaald door innovatieve manieren van herstel.

3g *actualiseren woonvisie en opstellen prestatieafspraken*

In 2019 wordt de woonvisie geactualiseerd, waarin de nieuwe ambities van het college worden verwerkt, zoals het sturen op flexibel en gevarieerd bouwen en de ambitie om nog met 10% te groeien. Hier worden afspraken over gemaakt met ontwikkelaars en woningcorporaties. Tevens wordt ingezet op werken en wonen vanuit integrale benadering en het aanpakken van de wachtlijsten. In regioverband wordt er uitvoering gegeven aan de Regionale Woonagenda 2017 Holland-Rijnland met bijbehorend Uitvoeringsprogramma. Daarnaast wordt een nieuwe huisvestingsverordening opgesteld zowel regionaal als lokaal. Hiervoor is incidenteel € 15.000 nodig in 2019.

3h participatie in groen

In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om te experimenteren met zelfbeheer van een wijk. Hiervoor is het noodzakelijk om te bepalen welke behoefte er in de samenleving is en op welke wijze hier invulling aan kan worden gegeven. Voor een experiment in 2019 is extra geld nodig voor de begeleiding van dit proces, waarbij tevens wordt onderzocht wat er nodig is om dit binnen de organisatie te borgen. Een eenmalig bedrag van € 25.000 is hiervoor nodig.

3i Inzetten van deel toeristenbelasting voor sector

Verhogen van de toeristenbelasting en inzetten om toerisme te bevorderen door het promoten en verbinden van de recreatieve en culturele mogelijkheden. Met Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing wordt uitvoering gegeven aan het convenant + actieplan 'Versterken Toerisme en Recreatie' en gewerkt aan het sluiten van een Service Level Agreement (SLA). Er zal eerst geïnvesteerd moeten worden om daadwerkelijk economisch en maatschappelijk rendement te genereren. Voor de komende 4 jaar gaat het om een gemeentelijke investering van €45.000 per jaar. De verwachting is dat de investeringen na een opstartperiode van 4 jaar geheel privaat zijn (dus geen investering meer door Gemeente Voorschoten).

Dekkingsplan

Tabel 6

(bedragen * € 1.000,- / "-" = nadeel, "+" = voordeel)

	Dekking ontwikkelingen begroting 2019 - 2022	2019	2020	2021	2022
1e	Dekking kosten jeugd reserve sociaal domein	300	0	0	0
2g	Dekking taakstelling subsidies 2019 uit reserve sociaal domein	90	0	0	0
2g	Inzet incidentele subsidies 2019 ter dekking	38	0	0	0
3d	Dekking reserve duurzaamheid	45	0	0	0
3e	Dekking reserve duurzaamheid	30	30	0	0
3i	Verhoging toeristenbelasting	45	45	45	45
	Totaal	548	75	45	45

Ter dekking van een aantal onderwerpen uit deze begroting wordt de gemeenteraad gevraagd een onttrekking uit de reserve te autoriseren. Voor de geprognostiseerde kosten voor jeugdhulp in 2019 en om incidenteel (gedeeltelijk) de aanwezige taakstelling op de subsidies te dekken wordt de gemeenteraad gevraagd een onttrekking van € 390.000 uit de reserve sociaal domein te autoriseren. Ter dekking van het restant van de aanwezige taakstelling op de subsidies wordt het aanwezige bedrag voor incidentele subsidies ingezet in 2019. Om op termijn een verlaging van de energielasten te realiseren en om de energietransitie te coördineren en uit te voeren wordt de gemeenteraad gevraagd € 75.000 in 2019 en € 30.000 in 2020 aan de reserve duurzaamheid te onttrekken. Daarnaast wordt ter dekking van de promotie/marketing activiteiten van de gemeente Voorschoten de toeristenbelasting verhoogd.

Conclusie

De begroting 2019 is structureel en reëel sluitend, ook rekening houdend met de eisen van de provincie. Voor 2019 is sprake van een klein overschot, dat de komende jaren fors zal toenemen. Dit is mogelijk gemaakt door forse bezuinigingen en lastenverzwaringen waarvoor het fundament is gelegd in de begroting 2018. Dit college bouwt op dat fundament voort.

In de begroting is een begin gemaakt met het realiseren van de ambities uit het coalitieakkoord, zoals uit de tabel uitwerking coalitieakkoord en de programmateksten blijkt. In het uitvoeringsprogramma zal worden aangegeven welke besluiten en nota's wanneer in de komende jaren te verwachten zijn en wat de afwegingen zijn die dan in het kader van de begroting gemaakt moeten worden. De begroting biedt daarvoor ook ruimte, omdat vanaf 2020 een stevig overschot is gecreëerd. Bij de aanwending daarvan moet een goede balans gevonden worden tussen het verbeteren van de financiële positie en investeringen in voorzieningen.

Ook moet rekening gehouden worden met onzekerheden en risico's zoals in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is toegelicht. Het is van belang om binnen de spelregels van goed en behoedzaam financieel beheer vorm te geven aan alle ambities en in te spelen op risico's en onzekerheden. Zo dragen wij bij aan herstel van vertrouwen van inwoners in het bestuur van Voorschoten.

Overige financiële ontwikkelingen

Algemene uitkering

De afgelopen jaren - en ook dit jaar in maartcirculaire en meicirculaire - zien we de algemene uitkering uit het gemeentefonds sterk fluctueren. Niet alleen tussen de jaren maar ook binnen een jaar, afhankelijk van welke circulaire er wordt uitgegaan. Het is voor een gemeente belangrijk om uit te kunnen gaan van een meerjarig stabiele inkomsten en om voorzichtig te zijn bij de raming van de hoogte hiervan. Ingegeven door deze grote schommelingen onderzoeken wij verschillende mogelijkheden om de ramingen stabiel te begroten en daarmee schommelingen te beperken. De problematiek blijkt complexer dan gedacht. Zodra we hiervoor een werkbare methode hebben wordt deze aan de raad voorgelegd.

Schuldenreductie

Tijdens de behandeling van de begroting voor 2018 is motie 46 over het onderwerp Schuldreductie aangenomen. In de motie wordt het college verzocht om ten behoeve van besluitvorming door de gemeenteraad een beleidskader voor de schuldreductie te ontwikkelen.

Belangrijk gegeven bij het opstellen van een dergelijk beleid is de invloed die wijzigingen in het voorzieningenniveau en omvang van de schulden op elkaar hebben. Voorschoten heeft een structureel liquiditeitstekort, terwijl nieuwe voorzieningen de benodigde liquiditeiten (cash) vereisen om ze te kunnen realiseren. Zeker bij investeringen gaat in liquiditeiten de kost voor de baat: de uitgave dient direct betaald te worden, maar verdient zich in liquiditeiten pas gedurende de levensduur terug in de gemeentelijke exploitatie. Voor het terugbrengen van schulden met meer dan de reguliere aflossingen zijn meer liquiditeiten benodigd, ook vanwege de van toepassing

zijnde boetebedingen. In de aan de raad aan te bieden 'nota schulden' wordt nader ingegaan op de aspecten die hierbij van belang zijn.

Reserve sociaal domein

De reserve sociaal domein is conform raadsbesluit gemaximeerd op € 1,5 miljoen. Rekening houdend met de reeds geraamde en voorgestelde onttrekkingen bedraagt de stand van deze reserve op 31 december 2021 € 366.000. Aangezien de ontwikkelingen binnen het sociaal domein onzeker zijn acht het college het noodzakelijk deze reserve – indien mogelijk - aan te vullen. Het college zal om die reden de gemeenteraad in de jaarrekening 2018 voorstellen een eventueel voordelig resultaat binnen het sociaal domein te storten in de reserve sociaal domein. Daarnaast zal het college de raad voorstellen om ook het saldo van de reserve BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) per 31 december 2018 te betrekken bij een aanvulling van de stand van de reserve Sociaal Domein.

Vermogenspositie

De vermogenspositie wordt onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- 2.1 Eigen vermogen
- 2.2 Vreemd vermogen
- 2.3 Weerstandsvermogen

2.1 Eigen vermogen (reserves)

In onderstaand overzicht zijn twee soorten reserves te onderscheiden: de algemene reserves (=concernreserve + reserve weerstandsvermogen) en de bestemmingsreserves. De algemene reserves hebben geen vastgestelde bestemming; het is het vrij besteedbare deel van de reserves. De bestemmingsreserves hebben een door de raad vastgesteld doel en kunnen voor dat doel worden aangewend. Het doel kan door de raad worden gewijzigd.

Tabel 7 Stand van de reserves (bedragen * € 1.000,-)

Reserves per 31 december	2018	2019	2020	2021	2022
Concernreserve	18.448	18.238	18.157	18.107	18.058
Reserve weerstandsvermogen	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Totaal algemene reserves	22.448	22.238	22.157	22.107	22.058
Bestemmingsreserves	10.077	8.988	8.335	7.480	6.734
Totaal reserves	32.525	31.226	30.492	29.587	28.792

Vreemd vermogen (voorzieningen)

De stand van de voorzieningen (gebaseerd op onderhoudsniveau C, zie prognosebalans paragraaf financiering) bedraagt per 1 januari 2019 naar verwachting ca. € 9.972.000 en neemt in 4 jaar tijd licht af tot € 9.873.000 per 31 december 2022. De mutaties vinden plaats door geraamde dotaties en door aanwendungen in het kader van het onderhoud van wegen, riolering, speelplaatsen, openbare verlichting, bruggen en verkeersregelinstallaties. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

2.2 Vreemd vermogen (schulden)

De schulden van de gemeente bestaan uit langlopende en kortlopende geldleningen. Op de langlopende geldleningen wordt jaarlijks afgelost. Als kortlopende schuld wordt voor 2019 uitgegaan van de maximaal onder de kasgeldlimiet aan te houden € 4,6 miljoen.

Tabel 8 Verloop opgenomen geldleningen (bedragen * € 1.000,-)

Prognose per 31 december	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste geldleningen (zonder herfinanciering)	31.500	20.900	16.300	12.350	8.900
Financieringssaldo (cumulatief)	8.606	17.372	17.395	21.248	23.254
Totale verwachte schuldpositie	40.106	38.272	33.695	33.598	32.154
waarvan korte schuld	4.447	4.568	4.547	4.547	4.508
Waarvan vaste geldleningen	35.659	33.704	29.149	29.052	27.646

Dit overzicht is afgeleid van de geprognosticeerde balans uit de paragraaf Financiering.

Uitgangspunten bij het opstellen van die balans zijn dat de jaarlijkse investeringscapaciteit maximaal € 4,0 mln. is en dat de beheerplannen voor het onderhoud van de openbare ruimte op kwaliteitsniveau C worden vastgesteld.

Verbetering financiële positie

De verbetering van financiële positie komt tot uitdrukking in de verwachte afname van de omvang van de aangetrokken vaste geldleningen van € 8,0 mln. ten opzichte van de stand aan het begin van 2019. Dit wordt zichtbaar in de tabel hierboven onder het totaal van de 'vaste geldleningen'. Deze afname is in belangrijke mate te danken aan de op de grondexploitatie te realiseren verkoopopbrengsten. Een verdere afname hangt sterk af van het vermogen om de liquiditeitengenererende capaciteit van de exploitatie structureel te verhogen, bijvoorbeeld door het realiseren van incidentele verkoopopbrengsten op gemeentelijk bezit en door nieuwe investeringen te beperken.

Ratio's

Solvabiliteitsratio: Hoe hoog is het bezit belast met schuld?

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen als onderdeel van het totale vermogen. Begin 2019 heeft Voorschoten een solvabiliteitsratio van 35,1%. Dit betekent dat 35,1% van de balans (gemeentebezit) met eigen vermogen gefinancierd is en dat de overige 64,9% van het gemeentebezit is 'belast' met schulden. Hierbij dient men zich te realiseren dat die 64,9% voor 63,7% bestaat uit lang aangetrokken geldleningen. De rest bestaat uit door de raad ingestelde voorzieningen voor de bekostiging van toekomstige lasten (voor bijv. onderhoud van de openbare ruimte) en uit exploitatie-gerelateerde posten als crediteuren en andere nog te betalen bedragen.

Tabel 9 Solvabiliteitsratio 2018-2022 (bedragen * € 1.000,-)

Prognose per 31 december	2018	2019	2020	2021	2022
Eigen vermogen (A)	32.525	31.227	30.491	29.587	28.792
Totaal vermogen (B)	92.558	88.980	83.536	82.473	80.774
Solvabiliteitsratio (A/B)	35,1%	35,1%	36,5%	35,9%	35,6%

Netto-schuldquote: Hoe zwaar drukt de schuld op de begroting?

De netto schuld wordt berekend door de som van de onderhandse leningen, overige vaste schuld, kortlopende schuld en overlopende passiva te nemen en daar de langlopende uitzettingen,

kortlopende (debiteuren)vorderingen en uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa af te trekken.

Tabel 10 Netto-schuldquote (bedragen * € 1.000,-)

Prognose per 31 december	2018	2019	2020	2021	2022
Netto schuld (A)	39.892	38.058	33.481	33.384	31.940
Netto schuld gecorrigeerd voor verstrekte leningen (B)	32.609	31.304	32.090	32.012	30.587
Baten voor mutatie reserves (C)	50.231	52.353	52.669	52.553	52.229
Netto schuldquote (A/C)	79,4%	72,7%	63,6%	63,5%	61,2%
Netto schuldquote gecorr. voor verstrekte leningen (B/C)	64,9%	59,8%	60,9%	60,9%	58,6%

De netto schuldquote is de netto schuld gedeeld door de totale inkomsten (voor bestemming van reserves). Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het recente verleden. In deze begroting beweegt Voorschoten zich verder weg van de gevarenzone waarin de schuldenlast een dusdanig zware last op de exploitatie kan gaan leggen voor wat betreft rente- en aflossingsverplichtingen dat dit de vrije financiële beleidsruimte meer dan redelijk/wenselijk beperkt. De verwachting is dat de netto schuldquote na 2019 blijft afnemen. Omdat de omvang van de door de gemeente verstrekte geldleningen (aan o.a. woningcorporaties) na 2019 door aflossingen afneemt, bewegen beide quotes naar elkaar toe.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vraagstukken in deze begroting (vooralsnog) niet kon worden uitgewerkt zoals de financiële consequenties van de voorgenomen investeringen vanuit het onderwijshuisvestingplan en de verdere uitwerking van het Regeerakkoord / InterBestuurlijk Programma.

2.3 weerstandsvermogen

Onder het weerstandsvermogen wordt het volgende verstaan: de mate waarin de organisatie in staat is middelen vrij te maken (weerstandscapaciteit) om de financiële gevolgen van aanwezige risico's op te vangen. In welke mate de gemeente haar risico's kan dekken met eigen weerstandscapaciteit is uit te drukken in de ratio weerstandsvermogen. Deze is voor 2019 berekend op 5. Aangezien de raad besloten heeft om minimaal een ratio van 1,0 te hanteren met een streefratio van 1,4, kan de ratio weerstandsvermogen 2019 beoordeeld worden als uitstekend.

Voor verdere toelichtingen en onderbouwingen over het weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Beleidsbegroting

Recapitulatie

Tabel 11

Programma's bedragen x € 1.000,- "- "=nadeel/"+"= voordeel)	Begroting 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	781	-5.002	-4.221	736	-5.266	-4.530	686	-5.429	-4.742	686	-5.571	-4.884
P1 Veiligheid	155	-1.867	-1.712	155	-1.866	-1.712	155	-1.876	-1.721	155	-1.876	-1.721
P2 Verkeer en vervoer	124	-3.018	-2.894	124	-3.099	-2.975	124	-3.601	-3.477	124	-3.621	-3.497
P3 Economie	226	-349	-123	226	-316	-90	226	-276	-50	199	-249	-50
P4 Onderwijs	80	-1.626	-1.546	80	-1.611	-1.531	80	-1.605	-1.525	80	-1.600	-1.520
P5 Sport, cultuur en recreatie	174	-5.168	-4.994	177	-5.023	-4.846	166	-4.499	-4.333	166	-4.504	-4.338
P6 Sociaal Domein	5.174	-19.074	-13.901	5.174	-18.513	-13.339	5.174	-18.447	-13.273	5.174	-18.345	-13.171
P7 Volksgezondheid en milieu	6.638	-6.408	231	6.503	-6.476	27	6.503	-6.501	2	6.621	-6.516	105
P8 Wonen en bouwen	1.557	-2.497	-939	1.244	-2.169	-925	963	-2.036	-1.073	845	-1.904	-1.058
Totaal programma's	14.910	-45.009	-30.100	14.418	-44.340	-29.922	14.077	-44.270	-30.193	14.050	-44.185	-30.135
Algemene dekkingsmiddelen	37.420	-750	36.670	38.220	-756	37.464	38.447	-687	37.761	38.150	-712	37.438
Overhead	24	-7.800	-7.776	24	-7.661	-7.637	24	-7.722	-7.699	24	-7.776	-7.752
Heffing vennootschapsbelasting	0	-64	-64	0	-15	-15	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-26	-26	0	-26	-26	0	-26	-26
Saldo van baten en lasten	52.353	-53.649	-1.296	52.661	-52.798	-136	52.548	-52.705	-157	52.223	-52.699	-476
Mutaties reserves	1.391	-92	1.298	828	-92	735	941	-36	904	816	-20	795
Resultaat	53.744	-53.741	3	53.489	-52.890	599	53.489	-52.741	747	53.039	-52.719	319

P0 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken?

De ambitie is vijf sterren dienstverlening. De dienstverlening is duidelijk, tijdig, klantgericht en toegankelijk. De komende jaren richten we ons op het optimaliseren en stimuleren van de digitale dienstverlening;

Zoveel mogelijk samenwerken in één regio om de integraliteit tussen programma's en de bestuurskracht ook voor de lange termijn te kunnen waarborgen;

Burgers herkennen zich in het Voorschotense bestuur. De bestuursstijl is betrouwbaar, open en transparant. Daarom komt beleid zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met burgers en hun vertegenwoordigers. Wij stimuleren hierbij het particulier initiatief en scheppen zoveel mogelijk de randvoorwaarden om deze initiatieven mogelijk te maken;

De gemeente houdt de lasten in reële termen gelijk en geeft niet meer geld uit dan dat er binnenkomt;

Kernwoorden bij de aanpak zijn een integrale en strategische benadering van al het gemeentelijk bezit en het vergroten van het inzicht in de financiële resultaten ervan. Daarbij is de aanpak gericht op de uitgangspunten dienstverlenend (in- en extern) en flexibel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Taakveld: 0.1 Bestuur

Wat gaan we doen?

We willen dat Voorschoten een bestuurlijk zelfstandig dorp blijft;

Samenwerking in de Leidse regio versterken;

We streven naar structureel evenwicht in de begroting;

Invoering omgevingswet;

We geven ruimte aan participatie.

Hoe doen we dat?

We gaan hechter samenwerken met de gemeenten in de Leidse regio;

Inventariseren welke gemeenschappelijke regelingen en publieke verantwoordelijkheden we stapsgewijs kunnen beleggen in de Leidse regio;

Hanteren van principe 'oud voor nieuw' of zoeken naar nieuwe kostendragers alvorens te investeren;

We kijken kritisch naar hoe we samenwerken en hoe we inwoners vroegtijdig bij planvorming kunnen betrekken;

We willen dit proces helder en eenduidig vormgeven.

Toelichting

Dagelijks Bestuur

In ons coalitieakkoord is verwoord dat we willen dat Voorschoten een bestuurlijk zelfstandig dorp blijft, zodat we zelf regie houden over de inrichting van ons dorp en het aanbod van voorzieningen. Voor zaken waarvan we weten dat we die beter kunnen organiseren met sterke partners in één regio, zoals zorg, economie en bereikbaarheid, gaan we meer samenwerken met gemeenten in de Leidse regio, zoals Oegstgeest, Zoeterwoude, Leiderdorp en Leiden.

Doelen:

- Ontwikkeling en bescherming van de kernwaarden van ons dorp;
- Focus op de Leidse regio door te inventariseren welke gemeenschappelijke regelingen en publieke verantwoordelijkheden we stapsgewijs kunnen beleggen in de Leidse regio;

- Bij elke gemeenschappelijke regeling of andere vorm van samenwerking die we aangaan of in stand houden, staan behoud of verbetering van kwaliteit en beperking van kosten voorop. Bovendien toetsen we alle samenwerkingsverbanden aan de hand van efficiency, effectiviteit, democratische legitimiteit, politiek-bestuurlijke grip, transparantie, eenduidige samenwerking, participatie en hoogwaardige kwaliteit.

Er is in de afgelopen periode veel geschreven en gezegd over de financiële positie van onze gemeente. Het jaar 2017, een jaar waarin de gemeente onder preventief toezicht heeft gestaan, heeft ook invloed op de financiële situatie voor de aankomende jaren. Het is belangrijk dat Voorschoten een structureel en reëel evenwicht heeft in haar inkomsten en uitgaven. We zijn ons van deze situatie terdege bewust. In de komende periode wordt toegezien op effectuering van dit uitgangspunt.

Invoering Omgevingswet

De Omgevingswet vraagt om kritisch te kijken naar de wijze waarop we samenwerken, zowel tussen verschillende overheden en andere ketenpartners als tussen de gemeente (zowel bestuur als ambtelijk) en inwoners, bedrijven, instellingen, ontwikkelaars en verenigingen. Daarnaast vraagt de Omgevingswet bij beleidsvorming dat we hierbij vroegtijdig onze inwoners betrekken. Dit sluit aan bij het streven van Voorschoten om processen en procedures te vereenvoudigen, waarbij inwoners en bedrijven integraal worden bediend.

Participatie

We geven ook ruimte voor burgerinitiatieven en willen experimenten met innovatieve vormen van participatie. Hierbij kijken we ook welke goede voorbeelden er al elders zijn te vinden. Zie voor meer expliciete doelen omtrent participatie het onderdeel hieronder.

Bij participatie hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Transparantie en delen van informatie (mensen moeten weten waar ze aan toe zijn);
- Laagdrempeligheid (makkelijk vragen kunnen stellen en aan informatie kunnen komen);
- Evenwicht (inspraak moet in evenwicht zijn met de tijdsbesteding: niet te veel avonden voor een onderwerp);
- Helder en goed proces. Duidelijk moet zijn hoe inspraakprocessen worden ingericht en waar welke verantwoordelijkheid is belegd. De gemeente heeft hierin zowel een rol als kadersteller als ook procesbewaker;
- We scheppen eerlijke verwachtingen, mensen moeten weten waar ze wel of geen inspraak in hebben.

We waarborgen dat inwoners van meet af aan kunnen deelnemen aan de planvorming over het gebruik van de ruimte. Inwoners krijgen, waar nodig, ondersteuning van experts bij het uitwerken van alternatieve plannen. We stellen kwalitatieve en kwantitatieve eisen aan het proces van inspraak.

Interbestuurlijk Programma

In de komende periode zullen er echter meer nieuwe taken van de Rijksoverheid bij de gemeente komen te liggen. Onder andere de taken in het kader van de Omgevingswet en het Interbestuurlijk Programma (IBP). Bij beiden is nog niet helemaal in te schatten welke financiële druk dit oplevert en in hoeverre de middelen die hiervoor vanuit het Rijk worden aangeboden toereikend zullen zijn. Ook hier zullen keuzes en financiële creativiteit nodig zijn.

Samenwerkingsverbanden in de regio

We streven naar een eenduidige keuze: wat we in de Leidse regio doen, doen we niet in andere regio's ook. Verschillende modellen van samenwerking moeten we verkennen. Doel daarvan is versterking van maatschappelijke voorzieningen, beperking van de kosten, verbetering van de kwaliteit van dienstverlening, vergroten van democratische controle en bescherming van het unieke karakter van Voorschoten.

Hoewel Voorschoten nu aangesloten is bij de H10 (inkoop aan de Haagse kant) is de wens om uiteindelijk de inkoop meer te organiseren in de Leidse regio. Wanneer dit gaat gebeuren is afhankelijk van de analyse van de samenwerkingsverbanden.

Gemeenteraad/griffie

Na de verkiezingen in 2018 staat 2019 voor de gemeenteraad in het teken van een aantal onderwerpen.

- In 2018 is een (leer) traject ingezet voor het bereiken van een aantal doelen: het realiseren van politieke ambities, de rol van de raad in een veranderende democratie (participatie) en het bereiken van de gewenste (bestuurs-) cultuur. Dit traject zal vervolg en uitvoering krijgen in 2019. Daarnaast zal, om de professionaliteit van de raad en het debat in de vergaderingen te vergroten een voorzitters- en debattraining worden georganiseerd;
- Na de onder toezichtstelling door de provincie in 2017 zijn de gemeentefinanciën een belangrijk onderwerp voor de raad. In 2018 is gestart met een hernieuwde commissie P&C waarin de nodige aandacht is voor de (inrichting van de) financiën. Dit zal in 2019 ook de nodige aandacht krijgen;
- De bestuurlijke toekomst van Voorschoten en de keuze voor een samenwerkingsregio vormen een belangrijk derde thema waar de gemeenteraad zich in 2019 mee bezig zal houden. Op welke wijze en in welke mate zal mede afhangen van eventuele besluitvorming hierover die mogelijk nog in 2018 plaatsvindt;
- In 2018 is de Programmavisie invoering Omgevingswet door de raad vastgesteld. Deze bevat de kaders die de raad heeft gesteld waarbinnen het college de invoering van de wet kan oppakken. In 2019 wil de raad nauw betrokken blijven bij dit invoeringsproces. Indien in 2019 gestart wordt met de opstelling van de Omgevingsvisie zal de raad hieraan een inhoudelijke bijdrage leveren;
- Voorschoten heeft momenteel een waarnemend burgemeester. Eind 2018 zal hierover een gesprek hebben plaatsgevonden met de Commissaris van de Koning. Dit kan betekenen dat er in 2019 ontwikkelingen zijn op het gebied van de invulling van deze functie;
- De raadsgriffier heeft aangekondigd voornemens te zijn in 2019 met vervroegd pensioen te

gaan. Dit betekent dat de werkgeverscommissie actie moet ondernemen voor de vervulling van de te ontstane vacature.

Programma Bestuur onderdeel burgerparticipatie

Wat willen we bereiken?

- Een hoogwaardige kwaliteit van de leefomgeving van de inwoners van Voorschoten door samenhang, leefbaarheid en veiligheid te bevorderen.

Wat gaan we doen?

- Het betrekken van zo veel mogelijk inwoners die een belang hebben bij het bedenken of uitvoeren van plannen van de gemeente die de leefomgeving raken. Dus ook inwoners die buiten het bestaande netwerk van belangenverenigingen vallen;
- Een evenwichtige en transparante belangenafweging maken in samenwerking met inwoners, waardoor een zorgvuldig besluitvormingsproces kan plaatsvinden, met een grotere kans op een gedragen en kwalitatief hoogwaardig resultaat;
- Meer inwoners die verantwoordelijkheid kunnen nemen voor het verbeteren van hun eigen leefomgeving.

Hoe doen we dat?

- We stellen bruikbare handvatten op voor burgerparticipatie voor raad, college, inwoners en ambtenaren. De handvatten maken aan alle partijen duidelijk wat de kaders en spelregels voor burgerparticipatie zijn, welke rol zij daarin spelen en hoe zij burgerparticipatie praktisch kunnen toepassen;
- Inventarisatie van bestaande middelen die ingezet kunnen worden voor burgerparticipatie;
- Experimenteren met nieuwe (digitale) vormen van burgerparticipatie;
- Bij een aantal thema's/onderwerpen uit dit uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord passen we burgerparticipatie toe. Bij deze onderwerpen is er ruimte om te experimenteren met (nieuwe) vormen van participatie en hiervan te leren;
- We geven ruimte aan burgerinitiatieven en willen experimenteren met innovatieve vormen van participatie. Hierbij kijken we ook welke goede voorbeelden er al elders te vinden zijn.

Financiën

De kosten voor participatie en de bijbehorende communicatie moeten worden opgenomen in de projectplannen. Voor het ontwikkelen van de handvatten, de bijbehorende tools en in te zetten communicatie hierover moet apart budget worden geraamd bij de kadernota of een volgende begroting.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Leidse Regio

Juridische vorm Informele bestuurlijke samenwerking

Vestigingsplaats Leiden
Samenwerkingsverbanden in de regio

Naam: Leidse Regio

Juridische vorm: Informele bestuurlijke samenwerking

Vestigingsplaats: Samenwerking tussen 5 gemeenten uit de Leidse

Regio: Leiden, Oegstgeest, Leiderdorp, Voorschoten en Zoeterwoude

Bestuur en toezicht: Stuurgroep Leidse Regio en Klankbordgroep
Leidse Regio

Doelstelling: Het formuleren van een gezamenlijke visie op de
toekomst van de Leidse Regio waarbij richting wordt gegeven aan het
bestuurlijk handelen in de regio.

Bestuur en toezicht

Besluit tot deelname

Bestuurlijk belang omdat de Leidse regio met vijf gemeenten, hun
inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen één stedelijk
gebied gebruiken, is samenwerking noodzakelijk.

Relatie met andere verbonden partijen Holland Rijnland en de Leidse
Regio zijn voor de gemeente communicerende vaten. Dat betekent dat
weer meer gedaan wordt in de Leidse Regio en minder in de
Samenwerking Holland Rijnland. De gemeenten die deelnemen aan de
samenwerking Leidse Regio maken daarnaast ook alleen deel uit van
de regionale samenwerking Holland Rijnland.

Taakveld: 0.2 Burgerzaken

Wat gaan we doen?

Tijdig en klantgericht helpen van de inwoners en de ondernemers volgens het uitgangspunt "digitaal als het kan, persoonlijk waar nodig";

De informatiebeveiliging binnen de gemeente voldoet aan de wettelijke normen. Deze normen zijn voor alle gemeenten hetzelfde en zijn vastgelegd in het gemeentelijk vastgesteld informatieveiligheidsbeleid.

Hoe doen we dat?

Om de dienstverlening van de gemeente Voorschoten verder te verbeteren:

Komt er een nieuw plan van aanpak dienstverlening;

Wordt de website als gemeentehuis van de toekomst geoptimaliseerd en de telefonische bereikbaarheid verbeterd;

Kunnen paspoorten en identiteitsbewijzen worden bezorgd bij inwoners thuis of op het werk.

Toelichting

Het taakveld burgerzaken behelst onder andere de basisregistratie van personen en gebouwen, de uitgifte van reisdocumenten en akten en de ontwikkeling van de dienstverlening van de gemeente.

Plan van aanpak dienstverlening

Om de dienstverlening verder te verbeteren wordt een plan van aanpak dienstverlening opgesteld met duidelijke ambities en leidende principes om het contact tussen gemeente en inwoner laagdrempeliger, toegankelijker en persoonlijker te maken. Voor deze ambities wordt aangesloten bij lokale wensen en landelijke visies als de Overheidsbrede visie op dienstverlening 2020, de Agenda Digitale Overheid en het Pamflet Dienstverlening 2025. Om in te kunnen blijven spelen op de steeds sneller gaande ontwikkelingen worden de projecten die bijdragen aan de ambities jaarlijks vastgelegd in een jaarplan.

Informatiebeveiliging

De gemeente beheert de persoonsgegevens van alle inwoners en maakt hierbij steeds meer gebruik van digitale voorzieningen. Een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren blijft de beveiliging van persoonsgegevens en digitale communicatie. Bij nieuwe vormen van digitale communicatie worden eisen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in het ontwerp of aanschaf meegenomen.

Verkiezingen

Op 20 maart 2019 zijn er gecombineerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en Waterschappen en op 23 mei 2019 zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement.

Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Wat gaan we doen?

Optimaliseren van het vastgoedbeheer;

Verduurzamen van het vastgoed;

Afstoten van gebouwen die niet bijdragen aan gemeentelijke doelen en/of een wettelijke taak zijn.

Hoe doen we dat?

Transparant maken van de integrale kostprijs en de maatschappelijke effecten voor het gemeentelijk vastgoed;

Bepalen van benodigde maatregelen voor kantoorgebouwen om te voldoen aan energielabel C in 2023;

Opstellen duurzame meerjarenonderhoudsplannen;

Voortzetten voorbereiding verkoop Prinses Marijkelaan 2 en 4.

Toelichting

De ingezette optimalisatie van de vastgoedportefeuille wordt voortgezet. Nadruk komt te liggen op strategische sturing en transparantie met als doel het verbeteren van het maatschappelijk en financieel resultaat op het gemeentelijk vastgoed. Het uitgangspunt is duurzaam, flexibel en toekomstbestendig vastgoed dat invulling geeft aan de behoefte van de samenleving. Dit sluit aan bij het coalitieakkoord 2018-2022.

Vanuit de wet markt en overheid is de gemeente verplicht om de integrale kosten via de huurprijs door te berekenen. De afgelopen jaren zijn de kosten per gebouw in beeld gebracht en is een rekenmethode opgesteld om de integrale kostprijs te bepalen. Een kostendekkende huur is hoger dan de huidige huur, wat consequenties heeft voor de gebruikers. Er zal nog een richting bepaald moeten worden hoe om te gaan met deze maatschappelijke effecten.

Voor maatschappelijke gebouwen is er de ambitie om deze multifunctioneel in te zetten en het gebruik qua bezettingsgraad te optimaliseren. De komende jaren wordt in beeld gebracht welke gevolgen en consequenties dit heeft. Daarnaast krijgen onderdelen die voortkomen vanuit het klimaatprogramma en wettelijke verplichtingen, zoals minimaal energielabel C voor kantoorgebouwen in 2023 en label A in 2030, hun vertaalslag in een duurzaam

meerjarenonderhoudsplan.

Voor de komende jaren zal voor diverse gebouwen de toekomst bepaald worden. Zoals onder andere voor het zwembad, waar vanaf 2021 in de gemeentebegroting geen financiering meer is opgenomen. Om te bepalen welke mogelijkheden er zijn om zwembad Het Wedde te behouden is een taskforce ingesteld. Een voorstel over de toekomst van Het Wedde wordt aan de raad voorgelegd. Voor het Cultureel Centrum, Prinses Marijkelaan 2 en 4, is in 2018 de voorbereiding voor het proces van verkoop gestart, dat in 2019 wordt voortgezet.

Taakveld: 0.4 Overhead

Wat gaan we doen?

Het zo efficiënt en effectief mogelijk uitvoeren van de dienstverlening.

Hoe doen we dat?

In overleg treden met het bestuur van de Werkorganisatie Duivenvoorde om efficiency en effectiviteit te continueren.

Toelichting

Alle gemeentelijke kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de primaire processen worden hier begroot en verantwoord. In dit kader is het belangrijk aan te geven dat het primaire proces uitgevoerd wordt door medewerkers van de Werkorganisatie Duivenvoorde. Alle kosten verband houdend met ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces vinden in dit kader ook plaats in de Werkorganisatie.

Conform de regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording worden zowel alle overheadkosten van de gemeente als de bijdrage van de gemeente aan overheadtaken die de werkorganisatie voor de gemeente uitvoert op dit taakveld begroot.

In de paragraaf bedrijfsvoering staat een uitsplitsing van de totale bijdrage aan de werkorganisatie per programma.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,10	0,10	0,10
02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,10	0,10	0,10
03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 226,79	€ 270, -	€ 308,47
04	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	53,46 %	55,49 %	46,55 %
05	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	9,39 %	14,35 %	14,61 %

Taakveld: 0.5 Treasury

Wat gaan we doen?

De financieringsfunctie van de gemeente is geoptimaliseerd zodat we een zo hoog mogelijk rendement behalen bij een zo klein mogelijk risico.

Hoe doen we dat?

Looptijden van uitstaande en aangetrokken geldleningen worden afgestemd op de liquiditeitsprognose en handhaven schuldenplafond.

Toelichting

In de Voorjaarsnota 2018 zijn de ramingen voor het van BNG en Alliander te ontvangen dividend (behoudend) verhoogd met in totaal € 75.000. Deze verhoging wordt als realistisch gezien op basis van de in de recente jaren daadwerkelijk ontvangen winstuitkeringen.

Binnenkort wordt de nota Schuldreductie aangeboden waarin de verwachte ontwikkelingen en de daarop inspelende voornemens voor wat betreft de aangetrokken lange externe financiering aan de raad worden voorgelegd. Het bestaande beleid ten aanzien van de schuldpositie wordt daarin besproken met de gemeenteraad waaruit bijgestelde normeringen, kengetallen en ratio's kunnen volgen.

Taakveld: 0.61 OZB Woningen

Wat gaan we doen?

De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.

Hoe doen we dat?

Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

Toepassen inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) voor woningen is voor 2019 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,3% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Taakveld: 0.62 OZB Niet-Woningen

Wat gaan we doen?

De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.

Hoe doen we dat?

Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

Toepassen inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) voor niet-woningen is voor 2019 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,3% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Taakveld: 0.63 Parkeerbelasting

Wat gaan we doen?

Niet van toepassing voor Voorschoten.

Hoe doen we dat?

Niet van toepassing voor Voorschoten.

Toelichting

Parkeerbelasting is niet van toepassing voor de gemeente Voorschoten.

Taakveld: 0.64 Belastingen overig

Wat gaan we doen?

De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.

Hoe doen we dat?

Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

Onder de overige belastingen vallen de hondenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en roerende-ruimtebelastingen.

De opbrengst van de hondenbelasting is voor 2019 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,3% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Omdat de opbrengst van de reclamebelasting onder aftrek van de perceptiekosten wordt uitgekeerd aan het ondernemersfonds wordt de opbrengst in overleg met de centrumondernemers vastgesteld. De opbrengst is voor 2019 niet verhoogd.

De opbrengst van de precariobelasting in Voorschoten bestaat voor het grootste deel uit precariobelasting op kabels en leidingen. Op basis van een in 2017 aangenomen wet mogen gemeenten tot en met 2021 nog precariobelasting op kabels en leidingen heffen, dit tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016. Hierdoor is de opbrengst van de precariobelasting voor 2019 niet verhoogd. De tarieven voor de overige feiten worden wel met het inflatiepercentage verhoogd.

De tarieven voor de roerende-ruimtebelastingen zijn op basis van de wettelijke voorschriften gelijk aan die van de OZB. Het onder taakveld 0.61 OZB-woningen opgenomen uitgangspunt geldt

onverkort voor de roerende-ruimtebelastingen.

Taakveld: 0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds

Wat gaan we doen?

Bestuur en organisatie zijn tijdig en juist geïnformeerd over de ontwikkeling van het gemeentefonds. Het is daardoor mogelijk tijdig te anticiperen op de gevolgen en hierop beleid te ontwikkelen.

Hoe doen we dat?

In de P&C documenten wordt de raad geïnformeerd over de (verwachte) ontwikkeling van de algemene uitkering.

Toelichting

In de maartcirculaire is een eerste aanzet gemaakt het uit het Regeerakkoord voortvloeiende InterBestuurlijk Programma (IBP) financieel te vertalen naar de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De besluitvorming over het IBP brengt met zich mee dat de basis voor de berekening van de algemene uitkering met ingang van 2019 verbreed wordt en dat bij het gehandhaafd blijven van de 'samen de trap op – samen de trap af'- systematiek, de uitkering uit het gemeentefonds toeneemt. Tegenover deze toename wordt verwacht dat ook de gemeenten hun aandeel in de in het IBP genoemde gezamenlijke uitdagingen/opgaven oppakken. Deze uitdagingen/opgaven waaraan in het IBP wordt samengewerkt staan hieronder opgesomd. Hiermee geeft het rijk uitvoering aan een aantal afspraken in het regeerakkoord. In aanloop naar en in de tweede helft van 2018 worden de knelpunten en oplossingen in beeld gebracht. Dit moet leiden tot concrete afspraken tussen Rijk en lagere overheden op de genoemde thema's.

IBP-opgaven:

1. Samen aan de slag voor het klimaat;
2. Toekomstbestendig wonen;
3. Regionale economie als versneller;
4. Naar een vitaal platteland;
5. Merkbaar beter in het sociaal domein;
6. Nederland en Migrant goed voorbereid;
7. Problematische schulden voorkomen en oplossen;
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving;
9. Passende financiële verhoudingen;
10. Overkoepelende thema's.

In de meicirculaire is het meerjarenbeeld van de algemene uitkering die gemeenten van het Rijk ontvangen bijgesteld aan de hand van de realisatie over 2017 en de verwachtingen voor toekomstige ontwikkeling van de Rijksbegroting. In aanvulling op de eerder verschenen en in de

kaderbrief voor 2019 verwerkte maartcirculaire volgt uit de meicirculaire een bijstelling van het verwachte meerjarenperspectief.

De belangrijkste ontwikkelingen die in de circulaire worden genoemd zijn:

1. Het accres;
2. De overheveling van de Integratie-Uitkering Sociaal Domein;
3. Het BTW-compensatiefonds;
4. Loon- en prijscompensatie van het sociaal domein.

Ad 1. Het accres

Het accres (i.e. de groei van het gemeentefonds) laat ten opzichte van de sterke groei uit de maartcirculaire 2018 een negatieve meerjarenontwikkeling zien. Lagere aardgasbaten door de voorgenomen vermindering van de aardgaswinning zijn hier onder andere debet aan maar de afname wordt in hoofdzaak verklaard omdat de meicirculaire uitgaat van een lagere loon- en prijsontwikkeling dan waar in het Regeerakkoord nog van uit werd gegaan. Door uit te gaan van de verwachtingen genoemd in het meest recente Centraal Economisch Plan is sprake van een structureel neerwaartse bijstelling tot 2022 van € 431 miljoen op landelijk niveau.

Ad 2. De overheveling van de Integratie-Uitkering Sociaal Domein (IUSD) naar de algemene uitkering

In het Regeerakkoord is opgenomen dat het integreerbare deel van de integratie-uitkering Sociaal domein met ingang van 2019 opgaat in de algemene uitkering en daarmee deel uitmaakt van de trap-op-trap-af-systematiek. De betreffende budgetten zijn reeds bij de maartcirculaire aan de algemene uitkering 2019 van het gemeentefonds toegevoegd. Het betreft € 7,3 miljard voor de volgende onderdelen:

- IUSD Wmo 2015, met uitzondering van Beschermd wonen;
- USD Jeugdhulp, met uitzondering van Voogdij/18+;
- IUSD Participatie, onderdeel Re-integratie klassiek;
- IU Wmo 2007, met name huishoudelijk hulp.

Het inweven van deze budgetten is een complexe operatie: de verdeelsystematiek moet aangepast worden aan nieuwe maatstaven, afwijkende definities van maatstaven, andere peildata voor dezelfde maatstaven e.d. Uitgangspunt bij de operatie is dat deze technische aanpassingen niet leiden tot herverdeeleeffecten. Voor Voorschoten is sprake van een beperkt structureel voordeel van € 17.911; dit wordt door een even grote maar negatieve suppletie-uitkering tenietgedaan.

Er kon evenwel een aantal onderdelen van het sociaal domein nog niet geïntegreerd worden. In afwachting van een later opgaan in de algemene uitkering blijven hiervoor 'nieuwe' integratie-uitkeringen voor participatie en voogdij/18+ bestaan.

Ad 3. Het BTW-compensatiefonds (BCF)

Tot nu werd door het ministerie van BZK een voorschot gegeven op de inschatting in welke mate de declaraties van gemeenten onder het BCF-plafond blijven. Die bedragen liepen op tot ± € 569 miljoen op landelijk niveau aan het eind van de meerjarenraming. Er bestaat twijfel aan de juistheid van die inschatting ingegeven door de verwachte grote investeringsbereidheid bij

gemeenten. Daarnaast kan door het opheffen van de koepelvrijstelling voor samenwerkingsverbanden eveneens een toenemend beroep op het BCF worden gedaan. Overigens is het inperken van het gebruik van de koepelvrijstelling in elk geval voor 2018 uitgesteld (opgeschort) vanwege de grote financiële effecten voor de samenwerkingsverbanden. De gemeente Voorschoten had in de voorjaarsnota en de kaderbrief rekening gehouden met een nadeel van € 35.000. Voor 2018 betekent dit incidenteel nog een voordeel. Zodra bekend is welk besluit er genomen wordt over de koepelvrijstelling zal ook het structurele effect worden gezien. Vooralsnog blijft het structurele effect in de kadernota ongewijzigd. Beide zaken resulteren in een naar verwachting lagere onderuitputting. Om deze onzekerheid te minimaliseren wordt met ingang van 2019 pas in de septembercirculaire van het betreffende jaar een verwachting uitgesproken voor de over het betreffende jaar uit te keren onderuitputting van het BCF door het ministerie van BZK. Het is dus vanaf nu aan de gemeenten om de hoogte van de uitkering uit het BCF te schatten en te ramen.

Ad 4. Loon- en prijsindexatie sociaal domein

In de maartcirculaire had nog geen indexatie van de integratie-uitkeringen voor het sociaal domein plaatsgevonden. De 2,6%-indexatie heeft betrekking op 2018 en werkt structureel door naar 2019.

De afgelopen jaren en zo ook in de maart- en meicirculaire zien we de algemene uitkering uit het gemeentefonds sterk fluctueren afhankelijk van welke circulaire er uit gegaan wordt. Niet alleen tussen de jaren maar ook binnen jaren. Het is voor een gemeente belangrijk om uit te kunnen gaan van meerjarig stabiele inkomsten en om voorzichtig te zijn bij de raming van de hoogte van deze inkomsten. Ingegeven door deze grote schommelingen onderzoeken wij de mogelijkheden om de ramingen te normeren en te stabiliseren. Als we hiervoor een werkbare methode hebben wordt deze aan de raad voorgelegd.

Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten

Wat gaan we doen?

Verantwoorden van lasten en baten die niet zijn toe te rekenen aan andere taakvelden.

Hoe doen we dat?

Ramen van taakstellingen, stelposten en post onvoorzien.

Toelichting

Op dit taakveld worden de baten (taakstellingen) en lasten geraamd die (nog) in afwachting zijn van verdere verdeling over de inhoudelijke taakvelden ofwel posten met een algemeen karakter die niet naar specifieke taakvelden in te delen zijn.

Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Wat gaan we doen?

Op een verantwoorde wijze de nieuwe regelgeving implementeren in onze (administratieve) organisatie.

Hoe doen we dat?

Standaardisering dossiervorming en fiscale agenda opnemen in de reguliere P&C-cyclus.

Toelichting

Jaarlijks moeten diverse werkzaamheden worden uitgevoerd om van alle opbrengstencategorieën te bepalen of er sprake is van fiscale winst voor de Vpb. Om dit goed te kunnen managen is een standaard clustering gemaakt van alle activiteiten die voor de Vpb van belang zijn, inclusief een onderliggend dossier met relevante onderbouwingen. Met de ingenomen standpunten van de gemeente zijn tot op heden (cijfers 2017) geen Vpb-plichtige activiteiten te onderkennen. De Belastingdienst heeft geen uitspraken gedaan over de ingenomen standpunten. Uitgaande van voortzetting van de huidige activiteiten op gelijke wijze, worden voor 2019 geen wijzigingen verwacht.

Taakveld: 0.10 Mutaties reserves

Wat gaan we doen?

Verantwoorden van de mutaties in de reserves.

Hoe doen we dat?

Opnemen van de mutaties van de reserves in de jaarrekening en de begroting.

Toelichting

Op dit taakveld worden alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves verantwoord die niet aan een specifiek taakveld toe te schrijven zijn. De baten en lasten betreffen de geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Taakveld: 0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten

Wat gaan we doen?

Een structureel en reëel sluitende begroting.

Hoe doen we dat?

We hanteren een strakke begrotingsdiscipline, waarbij onder meer de verhouding tussen baten en lasten centraal staat en actief wordt gewerkt aan schuldenreductie.

Toelichting

In 2017 heeft Voorschoten onder financieel toezicht gestaan. Dit heeft geleid tot een strakke begrotingsdiscipline. Ook na de opheffing van het toezicht, blijft de begrotingsdiscipline de komende jaren centraal staan. Uitgangspunt is en blijft een structureel en reëel evenwicht in inkomsten en uitgaven. Kortom: een structureel sluitende begroting als kader voor het realiseren van de ambities.

Verbonden partijen

Tabel 12

Naam	Taakveld
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden
Holland Rijnland	0.1 Bestuur
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	0.1 Bestuur
BNG NV	0.5 Treasury
Alliander NV	0.5 Treasury
Dunea NV	0.5 Treasury

Wat gaat het kosten?

Tabel 13

Programma: P0 Bestuur en ondersteuning		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		2017	2018	2019	2020	2021	2022
0.1 Bestuur	Baten	527	511	166	166	166	166
	Lasten	-2.637	-3.463	-2.947	-2.975	-2.975	-2.975
	Saldo	-2.110	-2.952	-2.782	-2.810	-2.809	-2.809
0.2 Burgerzaken	Baten	559	410	411	411	411	411
	Lasten	-949	-841	-835	-803	-803	-803
	Saldo	-390	-431	-424	-391	-391	-391
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	1.353	49	49	49	49	49
	Lasten	-161	-244	-237	-237	-237	-237
	Saldo	1.192	-195	-188	-188	-188	-188
0.4 Overhead	Baten	24	24	24	24	24	24
	Lasten	-5.741	-6.985	-7.875	-7.736	-7.798	-7.851
	Saldo	-5.717	-6.961	-7.852	-7.713	-7.774	-7.828
0.5 Treasury	Baten	1.098	1.369	1.295	1.263	1.160	1.154
	Lasten	-704	-697	-657	-664	-595	-620
	Saldo	393	672	637	599	565	534
0.61 OZB Woningen	Baten	4.414	5.584	5.665	5.820	6.023	6.523
	Lasten	-394	-241	-218	-218	-218	-218
	Saldo	4.019	5.343	5.447	5.602	5.805	6.305
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	990	983	1.003	1.017	1.031	1.065
	Lasten	0	-58	-43	-43	-43	-43
	Saldo	990	926	959	973	987	1.021
0.64 Belastingen overig	Baten	1.291	1.312	1.315	1.315	1.315	240
	Lasten	-78	-92	-91	-91	-91	-91
	Saldo	1.213	1.219	1.223	1.223	1.223	148
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	25.488	26.337	28.143	28.806	28.919	29.168
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	25.488	26.337	28.143	28.806	28.919	29.168
0.8 Overige baten en lasten	Baten	1.057	169	155	110	61	61
	Lasten	-114	-208	-672	-940	-1.104	-1.246
	Saldo	943	-40	-517	-830	-1.043	-1.185
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	-31	-64	-15	0	0
	Saldo	0	-31	-64	-15	0	0
0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rekening	Baten	0	0	0	0	0	0

Programma: P0 Bestuur en ondersteuning bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Baten en Lasten	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		36.801	36.747	38.224	38.980	39.157	38.860
Totaal lasten		-10.779	-12.861	-13.641	-13.724	-13.864	-14.085
Saldo van baten en lasten		26.023	23.886	24.583	25.256	25.293	24.775
Onttrekking reserves		557	686	344	265	250	250
Toevoeging reserves		-422	-831	0	0	0	0
Mutaties reserves		135	-146	344	265	250	250
Geraamd resultaat programma		26.158	23.740	24.927	25.521	25.543	25.025

P1 Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Een veilig dorp, waarbij wij ons richten op het verder terugdringen van inbraken en overlast;

Burgers voelen zich betrokken bij het veiligheidsbeleid en de contacten met burgers zijn goed. Het accent ligt op preventie. Onze inwoners zijn zelfredzaam, kennen hun eigen verantwoordelijkheid en geven daar actief invulling aan, al dan niet georganiseerd op buurt- en wijkniveau. De afspraken die we maken en acties die we uitvoeren hebben de basis in vrijwilligheid, maar zijn niet vrijblijvend;

Een efficiënte en zichtbare inzet van de beschikbare boa-capaciteit die recht doet aan de behoefte;

Integrale samenwerking tussen alle partners die betrokken zijn bij de veiligheid en crisisbeheersing. We werken hiervoor samen in de Veiligheidsregio Hollands Midden;

Het handhaven van de geldende wet- en regelgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat gaan we doen?

Bij crisisbeheersing ligt het accent op preventie en zelfredzaamheid. De kwetsbare groepen ondersteunen we hierbij waar nodig;

De brandweer richt zich, naast de bestrijding van branden, steeds meer op de risico's. We werken samen in de Veiligheidsregio Regio Hollands Midden.

Hoe doen we dat?

Bij de borging van regionale crisisplannen wordt specifiek aandacht besteed aan kwetsbare groepen;

Door middel van maatwerk dat is gebaseerd op de risico's in de regio en informatie richting bewoners over brandveilig leven, met als doel stimulering zelfredzaamheid.

Toelichting

Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het

beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.

Brandbestrijding

Voor een toelichting op de taken van de brandweer verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen (VRHM).

Rampenbestrijding

Crisisfunctionarissen (zowel bestuurlijk als ambtelijk) binnen de gemeente worden elk jaar opgeleid, getraind en geoefend om uitvoering te geven aan deze gemeentelijke taak bij een crisis of ramp (preparatie). Hierbij wordt de nadruk gelegd op de basiszorg voor verminderd zelfredzamen en wordt zelfredzaamheid gestimuleerd;

De bevolking wordt geïnformeerd over de rampen en crises die de regio kunnen treffen. De maatregelen die zijn getroffen ter voorkoming, bestrijding of beheersing hiervan en over de daarbij te volgen gedragslijn en het bieden van een handelingsperspectief (preventie).

Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat gaan we doen?

Plaatselijke en regionale ontwikkelingen door verandering in samenleving, economie of tijdsverloop monitoren en nieuw beleid ontwikkelen indien hier criminaliteit, dreiging of overlast door kan ontstaan;

Bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid investeren in awareness op nieuwe thema's. Daarnaast investeren in participatie, door de samenwerking in veiligheidsketen, bewoners, maatschappelijke organisaties te behouden en te bevorderen.

Hoe doen we dat?

Gemeente bepaalt de norm en betreft alle relevante partners en partijen;

Gemeente organiseert bijeenkomsten voor interne en externe partners om awareness te vergroten;

Lokale initiatieven worden aangemoedigd, expertise uit de samenleving wordt zoveel mogelijk benut.

Toelichting

Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van openbare orde en veiligheid.

Lokaal veiligheidsbeleid

Het integrale veiligheidsbeleid voor de periode 2019-2022 wordt later in het jaar door de raad

vastgesteld. Vanuit dit beleid zullen prioriteiten op thema's benoemd worden die uitgewerkt worden in twee jaarlijkse uitvoeringsplannen, één voor veiligheid en één voor handhaving. Bij de uitwerking van deze plannen zal zoveel mogelijk gekeken worden naar mogelijkheden voor een wijkgebonden aanpak.

Veiligheid, Toezicht en handhaving (VTH)

De gemeente Voorschoten staat voor een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving waarin bewoners en bedrijven kunnen rekenen op kwalitatief hoge en transparante dienstverlening;

De prestatie-indicatoren worden opgenomen in het Handhavingsuitvoeringsprogramma;

Vanwege niet ingevulde formatie is het aantal BOA's voor de gemeente Voorschoten niet op sterkte. Om op de korte termijn de benodigde BOA-capaciteit op orde te brengen is in overleg met de Werkorganisatie Duivenvoorde het aanwezige vacaturegeld ingezet om de aanwezige knelpunten op te lossen. Aan de hand van het integraal veiligheidsbeleid zal bepaald worden welke benodigde formatie recht doet aan de behoefte in Voorschoten.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
06	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	89	130	-
07	Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	KLPD	0	0	-
08	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,8	< 1	-
09	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,8	< 1	-
10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,8	≤ 4	-
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,0	≤ 4	-

Verbonden partijen

Tabel 14

Naam	Taakveld
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	1.1 Crisisbeheer en brandweer
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden

Wat gaat het kosten?

Tabel 15

Programma: P1 Veiligheid bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	112	108	108	108	108	108
	Lasten	-1.302	-1.382	-1.417	-1.417	-1.426	-1.426
	Saldo	-1.189	-1.274	-1.309	-1.309	-1.318	-1.318
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	15	46	47	47	47	47
	Lasten	-558	-454	-450	-450	-450	-450
	Saldo	-542	-408	-403	-403	-403	-403
Totaal baten		128	154	155	155	155	155
Totaal lasten		-1.859	-1.836	-1.867	-1.866	-1.876	-1.876
Saldo van baten en lasten		-1.732	-1.682	-1.712	-1.712	-1.721	-1.721
Onttrekking reserves		0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat programma		-1.732	-1.682	-1.712	-1.712	-1.721	-1.721

P2 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

Een andere denkwijze over vervoer. Meer asfalt is niet de enige optie. Bij het oplossen van problemen extra aandacht voor de belangen van fietsers;

Voorschoten moet goed bereikbaar zijn en vooral de doorstroming voor automobilisten richting de A4 dient te verbeteren. Ook in eigen dorp moet de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid verbeteren;

Het netwerk van openbaar vervoer in de regio dient meer te worden ingericht op het verbinden van belangrijke kernvoorzieningen, zoals winkelcentra, ziekenhuizen en scholen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer

Wat gaan we doen?

Verbeteren van de verkeersveiligheid van Voorschoten;

Verbeteren van de doorstroming van Voorschoten;

Overlast beperken t.a.v. bereikbaarheid;

De openbare ruimte, schoon, heel en veilig houden;

Het verduurzamen van de mobiliteit.

Hoe doen we dat?

Samenwerken met politie en scholen (bestuur, directie, ouderraden) om de verkeersveiligheid rondom de scholen te verbeteren;

Onderzoek aan de rotonde bij het gemeentehuis t.b.v. veiligheid en doorstroming;

Verbeteren van de doorstroming Lammenschansplein;

Overlast beperken door informatieverstrekking, omleidingen en gepaste maatregelen;

Samen met Leidschendam-Voorburg, Leiden en belangenorganisaties pleiten voor volledige herplanting van bomen langs de A4;

Onderhoud openbare ruimte (wegen en pleinen):

- Het opstellen van een Beheerplan Schoon
- Het stimuleren en faciliteren van acties en initiatieven om zwerfafval tegen te gaan.

Toelichting

De beperkt beschikbare financiële middelen worden op een sobere en doelmatige wijze ingezet om de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid te verbeteren. Conform het Verkeerplan Voorschoten prevaleert verkeersveiligheid hierbij boven leefbaarheid en leefbaarheid boven bereikbaarheid. De komende jaren is het niet mogelijk om grote investeringen te doen in de openbare ruimte (met uitzondering van de Leidseweg Noord, gedeelte Zuid). Dit betekent dat er een andere (creatieve) manier van denken dient te komen over de opgaven voor verkeer (en veiligheid). Voor het verhogen van de verkeersveiligheid zal vooral gekeken moeten worden naar het beïnvloeden van verkeersgedrag in plaats van het treffen van grootschalige reconstructies in de

buitenruimte.

Samenwerken met politie en scholen (bestuur, directie, ouderraden) om de verkeersveiligheid rondom de scholen te verbeteren

Voortzetting van de aanpak om de verkeersveiligheid rondom de scholen te verbeteren, zoals verkeersexamens en de campagne "wij gaan weer naar school".

Onderzoek aan de rotonde bij het gemeentehuis t.b.v. veiligheid en doorstroming

De rotonde op de kruising Leidseweg, Raadhuislaan, Koninklijke Julianalaan zorgt voor vertraging op de traverse. Een van de gevolgen hiervan is sluipverkeer door de woonwijken om deze kruising te vermijden. Ook gebeuren er ongevallen en bijna-ongevallen tussen afslaande automobilisten en recht doorgaande fietsers. Om inzicht te krijgen in de verbeteringsmogelijkheden voor zowel de doorstroming als de verkeersveiligheid wordt door een extern adviesbureau een onderzoek uitgevoerd naar deze rotonde.

Verbeteren van de doorstroming Lammenschansplein

De aanbesteding van het projectonderdeel Europaweg/ Lammenschansplein staat gepland voor het jaar 2019. Samen met de provincie en de gemeente Leiden zien wij in dit kader toe op een vlotte doorstroming tussen Voorschoten en de A4. Ook zullen wij samen met belanghebbenden erop toezien dat de overlast van de bouwwerkzaamheden tot een minimum wordt beperkt. De Provincie en Leiden houden we eraan om de knelpunten op het Lammenschansplein te verhelpen en de doorstroming naar de A4 te verbeteren. Dit mag echter nooit ten koste gaan van het fietsverkeer.

Overlast beperken door informatieverstrekking, omleidingen en gepaste maatregelen

Optimalisatie van informatievoorziening rondom aanleg RijnlandRoute en werkzaamheden aan de openbare ruimte op Voorschotens grondgebied. Monitoren van de bouwwerkzaamheden aan de RijnlandRoute om eventueel met maatregelen de verkeershinder zo veel mogelijk te beperken. Richting de provincie dringen wij er op aan dat in het kader van de bouwwerkzaamheden van de RijnlandRoute nulmetingen plaatsvinden. Naast de aanleg van de RijnlandRoute vindt ook de MIRT-verkenning A4 tussen Burgerveen en de N14 plaats. Hierbij wordt onder meer de aanleg van een extra rijstrook op het traject A4 knooppunt Burgerveen-N14 onderzocht en op welke wijze deze extra rijstrook dient te worden vormgegeven. Ook in dit kader zullen wij pleiten voor afname van geluidsoverlast door de A4.

Samen met Leidschendam-Voorburg, Leiden en belangenorganisaties pleiten voor volledige herplanting van bomen langs de A4

We lobbyen samen met Leidschendam-Voorburg, Leiden en belangenorganisaties bij de Provincie om maatregelen te nemen het uitzicht te verbeteren en de overlast van geluid van de A4 te verminderen.

Onderhoud openbare ruimte (wegen en pleinen)

Voor het schoonhouden van Voorschoten is er nog geen vastgesteld beheerplan. Om transparant in

beeld te brengen welke diensten worden geleverd en wat nodig is om het gewenste kwaliteitsniveau te realiseren wordt in 2019 een Beheerplan Schoon opgesteld. Het uitgangspunt is een sober kwaliteitsniveau (C).

Wij faciliteren burgers, buurtverenigingen en ondernemers die verantwoordelijkheid nemen voor een schone leefomgeving. Daarnaast initiëren wij incidentele acties om zwerfvuil tegen te gaan.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
12	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	48	-	-
13	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	11	-	-

Taakveld: 2.2 Parkeren

Wat gaan we doen?

Voldoende parkeergelegenheid voor alle doelgroepen zodanig dat de kwaliteit van de leefomgeving gewaarborgd is.

Hoe doen we dat?

Parkeeronderzoek (auto en fiets) uit laten voeren voor centrumgebied;

Faciliteren van verzoeken voor openbare oplaadpunten voor elektrische auto's;

Samen met Provincie en gemeente Leiden werken aan businessplan voor uitbreiding fietsparkeren bij station De Vink;

Opstellen plan voor handhaving weesfietsen en foutparkeren fietsen op station Voorschoten en station de Vink.

Toelichting

Parkeeronderzoek (fiets en auto) uit laten voeren voor centrumgebied

Bij de kadernota 2019 is besloten om een parkeeronderzoek (fiets en auto) voor het centrum uit te voeren. Tevens zal in het verlengde hiervan een evaluatie van het fiets- en scootervrij maken van de Schoolstraat worden uitgevoerd.

In bestaande woonwijken waar op basis van een parkeerdrukmeting een parkeertekort wordt geconstateerd treedt de gemeente in overleg met bewoners om te analyseren wat de oorzaken (en mogelijke oplossingen) zijn voor het parkeerprobleem. Bij bouwplannen worden de parkeerkencijfers van het CROW gehanteerd, zodat het parkeeraanbod in overeenstemming is met het huidige autobezit.

Faciliteren van verzoeken voor openbare oplaadpunten voor elektrische auto's

Om meer elektrische oplaadpalen te kunnen plaatsen is Voorschoten enige tijd terug samen met achttien andere regiogemeenten een concessie aangegaan met Engie Infra & Mobility B.V. De plaatsingstermijn voor oplaadpalen eindigt eind 2018 en de exploitatietermijn eindigt eind 2023. Vanuit Voorschoten bestaat de intentie om beide termijnen met twee jaar te verlengen.

Samen met Provincie en gemeente Leiden werken aan businessplan voor uitbreiding fietsparkeren bij station De Vink

Om het fietsen te bevorderen wordt samen met provincie en Leiden een businesscase uitgewerkt om de gelegenheid voor het fietsparkeren bij station De Vink uit te breiden.

Opstellen plan voor handhaving weesfietsen en foutparkeren fietsen op station Voorschoten en station de Vink

Om te voldoen aan de voorwaarden van de Provincie (als subsidieverlener) en om daadwerkelijk te kunnen handhaven ten aanzien van het fietsparkeren bij de stations wordt een plan voor handhaving weesfietsen en foutparkeerders opgesteld.

Taakveld: 2.3 Recreative havens

Wat gaan we doen?

Verbinden van waterrecreatie met het centrum en het faciliteren van waterrecreatie in Voorschoten.

Hoe doen we dat?

De mogelijkheid van een passantenhaven wordt betrokken bij een eventuele ontwikkeling in het centrum.

Toelichting

De mogelijkheid van een passantenhaven wordt betrokken bij een eventuele ontwikkeling in het centrum.

Wanneer zich in het centrum ontwikkelingen voordoen zullen de onderzoeken met betrekking tot een passantenhaven en de haalbaarheid daarvan worden meegenomen.

Taakveld: 2.4 Economische havens en waterwegen

Wat gaan we doen?

Economische havens is niet van toepassing voor Voorschoten.

Hoe doen we dat?

De maatregelen voor waterwegen staan bij taakveld 5.7 openbaar groen.

Toelichting

Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer

Wat gaan we doen?

Pleiten voor directe openbaar vervoer verbindingen (bij voorkeur schoon) naar belangrijke voorzieningen, zoals ziekenhuizen, onderwijsinstellingen en NS-stations;

Ons inzetten voor het vergroten van capaciteit/frequentie treindiensten tijdens de spits.

Hoe doen we dat?

Lobby over voorstellen om OV-netwerk te verbeteren;

Binnen de Leidse regio werken aan gezamenlijke OV-visie voor de hele regio.

Toelichting

Lobby over voorstellen om OV-netwerk te verbeteren

Lobby over en in gesprek met Leidse en Haagse regio, NS, reizigersplatformen en andere belanghebbenden over voorstellen om OV-netwerk binnen en rondom Voorschoten verder te verbeteren. Bij de dienstregeling 2019 vinden er geen wijzigingen (in frequentie en lijnvoering) plaats voor wat betreft de huidige buslijnen die in Voorschoten rijden. Wel wijzigt het begin- en eindpunt van lijn 4 van Leiden Zuidwest naar station de Vink.

Binnen de Leidse regio werken aan gezamenlijke OV-visie voor de hele regio

Medio 2018 heeft de provincie Zuid-Holland de optie gelicht om de concessie met Arriva met twee jaar te verlengen. De busconcessie met Arriva heeft nu als definitieve einddatum december 2022 i.p.v. december 2020. In de tussentijd wordt gezamenlijk met de provincie en binnen de regio gewerkt aan een regionale OV-visie ter voorbereiding op de nieuwe concessie. Bij de verlenging

van de concessie is tussen de provincie en Arriva afgesproken dat per september 2019 de volledige stadsdienst in Leiden (buslijnen 1 t/m 5) volledig verduurzaamd zal zijn door de inzet van 23 nieuwe elektrische bussen. Dit levert een besparing op van in totaal (voor de 5 lijnen) 6.400 ton CO2 voor de rest van de looptijd van het contract.

Wat gaat het kosten?

Tabel 16

Programma: P2 Verkeer en vervoer bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	191	107	111	111	111	111
	Lasten	-2.369	-2.818	-2.967	-3.048	-3.550	-3.570
	Saldo	-2.178	-2.711	-2.855	-2.937	-3.439	-3.459
2.2 Parkeren	Baten	14	12	13	13	13	13
	Lasten	-43	-27	-46	-46	-46	-46
	Saldo	-29	-14	-33	-33	-33	-33
2.4 Economische havens en waterwegen	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-10	-6	-6	-6	-6	-6
	Saldo	-10	-6	-6	-6	-6	-6
Totaal baten		205	119	124	124	124	124
Totaal lasten		-2.422	-2.851	-3.018	-3.099	-3.601	-3.621
Saldo van baten en lasten		-2.217	-2.732	-2.894	-2.975	-3.477	-3.497
Onttrekking reserves		4.164	158	189	154	454	454
Toevoeging reserves		-4.270	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		-106	158	189	154	454	454
Geraamd resultaat programma		-2.323	-2.574	-2.705	-2.822	-3.024	-3.044

P3 Economie

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk, gezond vestigingsklimaat voor bedrijven, winkels en horeca;

Meer werkgelegenheid, met aandacht voor thuiswerken, verduurzaming bedrijfspanden, toerisme en zorgeconomie;

Meer ruimte voor ZZP'ers in nieuwbouw, een flexibele invulling van ruimte op bedrijventerreinen en minder beperkende en eenvoudigere regelgeving;

Vitaal en aantrekkelijk houden van het centrum voor inwoners en toeristen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling

Wat gaan we doen?

Randvoorwaarden creëren voor een gezond economisch vestigingsklimaat;

Vitaal en aantrekkelijk maken van de winkelgebieden en kwalitatief onderscheidend ten opzichte van omliggende dorpen en steden.

Hoe doen we dat?

Opstellen van een economische agenda;

Continuering van de regionale samenwerking binnen Economie 071;

Regeldruk waar mogelijk verminderen;

Overleg met Vereniging Ondernemers Dobbewijk over intensivering Dobbewijk;

Opstellen van een regionale bedrijventerreinstrategie ;

Continuering van de Taskforce Dorpscentrum;

Opstellen van een beeldkwaliteitsplan voor het centrum;

Verkrijgen van een Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) voor het centrum;

Mogelijkheden onderzoeken voor functiemenging;

Stimuleren evenwichtig aanbod weekmarkt en standplaatsen;

Toelichting

Opstellen van een economische agenda

Opstellen van een economische agenda voor de komende vier jaar als uitvoeringsprogramma van het economische beleid en de rol van de gemeente. Hierin wordt extra aandacht besteed aan de winkelgebieden om de vitaliteit en aantrekkelijkheid voor de lange termijn te borgen.

Continuering van de regionale samenwerking binnen Economie 071

Samenwerking met partners binnen Economie 071 voortzetten en versterken.

Regeldruk verminderen

Samen met ondernemers bekijken welke regels mogelijke knelpunten vormen bij het ondernemen of voor het vestigingsklimaat. Daarna, en indien mogelijk, worden deze regels vereenvoudigd.

Overleg met Vereniging Ondernemers Dobbewijk (VOD) over intensivering

Met de VOD wordt overlegd over leegstand en effectiever en/of intensiever gebruik van de bedrijfspanden.

Opstellen van een regionale bedrijvenstrategie

Onder de vlag van Economie071 wordt een regionale bedrijventerreinstrategie opgesteld in samenwerking met Stec. Hierdoor ontstaat een beeld hoe binnen de regio (in samenhang) de verschillende bedrijventerreinen kunnen worden versterkt en waar nog mogelijkheden liggen voor nieuwvestiging e.d.

Continuering van de Taskforce Dorpscentrum

Continuering van de Taskforce Dorpscentrum als officieel adviesorgaan van het college en dit ambtelijk ondersteunen. De Taskforce brengt adviezen uit over het duurzaam toekomstbestendig houden van het centrum en is een afspiegeling van de diverse stakeholders in het centrum. In 2018 is door de Taskforce een plan opgesteld voor de Voorstraat ten behoeve van een balans tussen woonkwaliteit en de centrumfunctie. Voor de uitvoering van dit plan wordt € 15.000 begroot voor kwaliteitsmaatregelen Voorstraat.

Opstellen van een beeldkwaliteitsplan voor het centrum

Gezamenlijk met de Taskforce Dorpscentrum en het COV wordt een beeldkwaliteitsplan voor het centrum opgesteld om een kader te bieden voor de uitstraling van het winkelcentrum. Een kwalitatief hoogwaardig winkelcentrum draagt namelijk bij aan de toekomstbestendigheid. Voor de uitvoering van dit beeldkwaliteitsplan wordt een bijdrage van de gemeente begroot van € 17.500.

Verkrijgen van een Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) voor het centrum

Samen met ondernemers wordt gestart met het verkrijgen van een Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) voor het centrum.

Mogelijkheden onderzoeken voor functiemenging

Mogelijkheden onderzoeken om functiemenging gemakkelijker toe te staan, waardoor de verblijftijd van de klanten in het centrum wordt vergroot. Tevens kan leegstand worden tegengegaan, doordat er dan bijvoorbeeld pop-up winkels mogelijk zijn.

Stimuleren evenwichtig aanbod weekmarkt en standplaatsen

We werken er binnen de mogelijkheden aan om de weekmarkt en de standplaatsen zo evenwichtig

mogelijk in te vullen zodat het aanbod divers is en daardoor aantrekkelijk voor de consument. Een sterke markt versterkt het winkelcentrum.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
14	Func tiemenging	%	LISA	34,5	35	37
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	113	116	120

In Voorschoten zijn meer woningen dan banen (functiemenging <50). Dit is een normaal beeld in een gemeente gelegen aan de snelweg, tussen de twee steden. Voorschoten is mede door het hoogwaardige woonmilieu en de goede bereikbaarheid de ideale woonplaats voor hoogopgeleide forensen. De verwachting is dat het % functiemening iets toeneemt, door een verwachte stijging van het aantal banen en beperkte woningbouw.

De stijging van banen en vestiging van bedrijven is het gevolg van de aantrekkende economie, lokale en regionale activiteiten om de economie te versterken, het beter promoten en verbinden van wat Voorschoten toeristisch en recreatief gezien te bieden heeft.

Taakveld: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Wat gaan we doen?

Optimaliseren van gebruik van bestaand vastgoed.

Hoe doen we dat?

Het faciliteren van bedrijfsmatig gebruik.

Toelichting

Het faciliteren van bedrijfsmatig gebruik

Het faciliteren van bedrijfsmatig gebruik (inrichten van werkplekken) van bestaande (bijvoorbeeld de bibliotheek) of nieuwe panden indien kansen zich voordoen.

Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Wat gaan we doen?

Dienstverlening naar ondernemers versterken;

Duurzaam en doelmatig inkopen;

De inkoopkansen voor het lokale MKB bij de gemeente vergroten;

Streven dat Voorschoten in 2030 energieneutraal is;

Hoe doen we dat?

Uitvoeren Bedrijven investeringszone;

Pro-actief accountmanagement voortzetten;

Communicatie over en evaluatie van het inkoopregister;

Onderzoek effectiviteit inkoopregister elders;

Lokale afstemming tussen vraag en aanbod naar producten, diensten en werken;

Werkzoekenden en ondernemers dichterbij elkaar brengen;

Aansluiten bij de klimaatacties van omgevingsdienst West-Holland bij bedrijven;

Afspraken maken over bijdrage van ondernemers om Voorschoten energieneutraal te maken.

Toelichting

Uitvoeren Bedrijven investeringszone

De BIZ-overeenkomst voor de Dobbewijk wordt uitgevoerd, door innen van de bijdrage van de ondernemers en (minus perceptiekosten) uitkeren aan de Vereniging Ondernemers Dobbewijk. Als er draagvlak wordt aangetoond zal deze regeling ook worden ingezet voor anderen gebieden.

Pro-actief accountmanagement voortzetten

De bedrijfscontactfunctionarissen blijven het eerste aanspreekpunt voor ondernemers(-verenigingen) en blijven bedrijven bezoeken om de vraag proactief op te halen en inzicht te verkrijgen over trends en ontwikkelingen in verschillende bedrijfssectoren.

Communicatie over en evaluatie van het inkoopregister

Met ondernemers communiceren over het inkoopregister en de werking ervan evalueren.

Onderzoek effectiviteit inkoopregister elders

Onderzoek naar best practices effectiviteit inkoopregister elders en dit benutten voor effectiviteit inkoopregister Voorschoten.

Afstemming tussen vraag en aanbod naar producten, diensten en werken

Aandacht vragen bij ondernemerscollectieven voor afstemming tussen lokale vraag en aanbod naar producten, diensten en werken. Vraag en aanbod van Voorschotense arbeidsmarkt en ondernemers op elkaar aan laten sluiten.

Werkzoekenden en ondernemers dichterbij elkaar brengen

Inventariseren van de mogelijkheden om werkzoekenden en ondernemers dichterbij elkaar te brengen. Ook worden ondernemers ondersteund en meer begeleid als zij mensen uit het leer-werkbedrijf (tijdelijk) aannemen.

Aansluiten bij de klimaatacties van omgevingsdienst West-Holland (ODWH) bij bedrijven

Waar mogelijk faciliteren van de acties die worden uitgezet door de ODWH of worden verzorgd vanuit de uitvoering van het regionale energieakkoord. De deelname aan deze acties wordt door de gemeente bij de diverse ondernemers onder de aandacht gebracht en gestimuleerd.

Afspraken maken met over bijdrage ondernemers om Voorschoten energieneutraal te maken

Afspraken maken met COV, EOv en VOD over hun bijdrage om Voorschoten energieneutraal te maken. Met gemeente en inwoners wordt gestreefd naar beperking energieverbruik en gebruik van alternatieve energiebronnen. Niet alleen in eigen handelen en bedrijfsvoering, maar ook ten aanzien van stimuleren en faciliteren van klanten kunnen de ondernemers bijdragen.

Taakveld: 3.4 Economische promotie

Wat gaan we doen?

Bevorderen toename van:

- Verblijfsduur van bezoekers;
- Het aantal banen in toeristische branche;
- Toeristische bestedingen;
- Draagvlak voor publieke en commerciële voorzieningen;
- Verbinden van de cultuurhistorische identiteit met economische en toeristische promotie van Voorschoten.

Hoe doen we dat?

Inzetten van deel toeristenbelasting voor sector;

Realisatie van VVV-vestiging in het centrum;

Regionale samenwerking voortzetten en versterken;

Opstellen leidraad toeristische bewegwijzering;

Initiatieven voor verblijfsaanbod ondersteunen;

Onderzoek versterking economisch rendement Toerisme en Recreatie.

Toelichting

Inzetten van deel toeristenbelasting voor sector

Verhogen van de toeristenbelasting en inzetten om (rendement uit) toerisme te bevorderen door het promoten en verbinden van de recreatieve en culturele mogelijkheden. Met Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing wordt uitvoering gegeven aan het convenant en actieplan 'Versterken Toerisme en Recreatie' en gewerkt aan het sluiten van een Service Level Agreement (SLA).

Realisatie van VVV-vestiging in het centrum

Samen met stakeholders voorbereiden realisatie van VVV-vestiging in het centrum van Voorschoten.

Regionale samenwerking voortzetten en versterken

Samenwerking met partners voortzetten en versterken binnen Economie071 project Be Good and tell it (regiomarketing Stad+Kust), Nationaal Park Hollandse Duinen, Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide, Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden, Erfgoedtafel Trekvaart en samenwerking Limes en Landgoederen + activiteiten Hollands Buiten (Zie tekst cluster GROEN en cluster Erfgoed).

Opstellen leidraad toeristische bewegwijzering

Maken van leidraad toeristische bewegwijzering en uitvoering eraan geven.

Initiatieven voor verblijfsaanbod ondersteunen

Initiatieven voor (kleinschalig) verblijfsaanbod ondersteunen.

Onderzoek versterking economisch rendement Toerisme en Recreatie

In 2017 is een nulmeting verricht naar het economisch rendement van Toerisme en Recreatie. In 2019 vindt een 0+1t meting om de voortgang in de versterking van het economisch rendement te meten.

Wat gaat het kosten?

Tabel 17

Programma: P3 Economie bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	25	0	0	0	0	0
	Lasten	-252	-292	-193	-161	-121	-121
	Saldo	-228	-292	-193	-161	-121	-121
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	-3	0	0	0	0
	Saldo	0	-3	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	35	67	67	67	67	40
	Lasten	-84	-83	-51	-51	-51	-24
	Saldo	-49	-16	16	16	16	16
3.4 Economische promotie	Baten	115	112	159	159	159	159
	Lasten	-25	-24	-105	-104	-104	-104
	Saldo	90	88	55	55	55	55
Totaal baten		175	179	226	226	226	199
Totaal lasten		-362	-401	-349	-316	-276	-249
Saldo van baten en lasten		-187	-222	-123	-90	-50	-50
Onttrekking reserves		72	136	40	40	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		72	136	40	40	0	0
Geraamd resultaat programma		-115	-86	-83	-50	-50	-50

P4 Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Goed onderwijs is de basis in de ontwikkeling van onze kinderen;

Het is belangrijk dat in Voorschoten goede en adequate onderwijshuisvesting is;

Al onze inwoners hebben de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen;

We willen sociale achterstanden en taalachterstanden reduceren en voorkomen;

We willen schooluitval en schoolverzuim terugdringen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs

Wat gaan we doen?

Voldoen aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs.

Hoe doen we dat?

Uitvoering van wettelijke taken;

De juridische overdracht van openbaar onderwijsgebouwen.

Toelichting

Uitvoering van wettelijke taken

Het openbaar onderwijs is verzelfstandigd. De gemeente heeft nog wel een aantal wettelijke taken om invulling te geven aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs, waaronder begroting, jaarrekening en benoemingen openbaar onderwijs.

De juridische overdracht van openbaar onderwijsgebouwen

De gemeente draagt de schoolgebouwen van het openbaar onderwijs in 2019 in juridisch eigendom over aan het Voorschotens Openbaar Schoolbestuur, zoals dit ook is gebeurd met andere gebouwen.

Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting

Wat gaan we doen?

Zorgdragen voor goede onderwijshuisvesting;

De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden;

Optimaal gebruik onderwijsgebouwen.

Hoe doen we dat?

Leerlingenprognoses actualiseren en vaststellen;

Een integraal huisvestingsplan (IHP) opstellen;

Uitvoeren Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Voorschoten;

Monitoren van de kwaliteit van het buitenonderhoud van schoolgebouwen;

Aanmeldprocedure evalueren.

Toelichting

Integraal HuisvestingsPlan (IHP)

Zoals vermeld in het coalitieakkoord wordt in 2019 samen met de schoolbesturen een Integraal HuisvestingsPlan (IHP) opgesteld. Hierin wordt een middellange termijnvisie gegeven op de noodzakelijke huisvesting van de scholen, op basis van geactualiseerde leerlingenprognoses. De wensen die schoolbesturen hebben zullen in dit plan worden meegenomen, in samenhang met elkaar en dat recht doet aan de verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbesturen. Er zal daarbij een doorkijk geven worden van de toekomstige investeringen van adequate schoolhuisvesting.

Aanmeldprocedure evalueren

Wij willen dat kinderen naar de school van hun keuze kunnen gaan. Er zijn tussen de scholen afspraken gemaakt over de aanmeldingsprocedure van leerlingen. De gemeente bespreekt de knelpunten in deze procedure met de scholen.

Uitvoeren Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Voorschoten

Het behandelen van aanvragen voor uitbreiding of nieuwbouw en afspraken maken met scholen over gebruik gebouwen buiten schooltijd en zorgen voor voorzieningen voor bewegingsonderwijs.

Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat gaan we doen?

Ieder kind zoveel mogelijk de ondersteuning bieden die het nodig heeft om aansluiting te vinden en te behouden bij het geschikte onderwijs;

Sociale achterstanden en taalachterstanden bij kinderen voorkomen. Kinderen tot 4 jaar hebben hierbij onze speciale aandacht;

Kinderen de mogelijkheid bieden om hun talenten te ontwikkelen.

Hoe doen we dat?

Deelnemen aan het Regionaal Overleg Passend Onderwijs;

Coördineren en begeleiden bij plaatsing vluchtelingenkinderen;

Bieden van Leerlingenvervoer;

Evalueren en uitvoeren van VVE-beleid en aanpakken van sociale achterstanden;

Uitvoeren Arbeidsmarktoffensief voor schoolverlaters;

Uitvoering overige wettelijke taken o.a. m.b.t. leerplicht.

Toelichting

Coördineren en begeleiden bij plaatsing vluchtelingenkinderen

Kinderen van statushouders worden zonodig geplaatst in een schakelklas in Leiden of Leidschendam-Voorburg.

Bieden van Leerlingenvervoer

Op basis van de verordening Leerlingenvervoer stelt de gemeente middelen ter beschikking om leerlingen te vervoeren naar de school voor speciaal onderwijs en organiseert dit vervoer.

Evalueren en uitvoeren van VVE-beleid en aanpakken van sociale achterstanden

De financieringswijze van VVE vanuit het Rijk wordt naar verwachting aangepast. Hierover is echter nog geen zekerheid. Als er meer helderheid omtrent de financiering is, zal bezien worden hoe ingezet kan worden op het VVE-beleid op basis van de evaluatie. Ook wordt dan bezien of VVE-beleid als op zichzelf staand beleid dient te worden opgepakt of dat het beter is dit in samenhang met andere beleidstukken, zoals Aanpak laaggeletterdheid of Armoedebeluid op te pakken.

Taalbeheersing is, zoals ook aangegeven in het coalitieakkoord, cruciaal om mee te kunnen doen aan de samenleving. Het is van belang dat kinderen en volwassenen goed kunnen lezen en

schrijven. In 2019 wordt er een actieplan opgesteld dat aansluit bij het regionale convenant tegen laaggeletterdheid en er wordt actief doorverwezen naar het bestaand onderwijs. Het nieuwe subsidiebeleid betekent voor de bestrijding van sociale achterstanden dat de uitvoering hiervan versoberd wordt, de middelen voor onderwijsbegeleiding zijn reeds vervallen.

Uitvoeren Arbeidsmarktoffensief voor schoolverlaters

Het actieplan Jeugdwerkgelegenheid is onderdeel geworden van het plan van aanpak Arbeidsmarktoffensief. In 2018 liep het Plan van Aanpak Arbeidsmarktoffensief 2015-2018 af en is er gewerkt aan nieuw arbeidsmarktbeleid dat per 1 januari 2019 ingaat.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	3,2	3	3
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	7,8	7,8	7,8
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,50	1,50	1,40

Het aantal Voortijdig School Verlaters voor Voorschoten blijft dalen. Voorschoten blijft hiermee in 2017 onder het landelijk en regionaal gemiddelde. Toch is blijvende aandacht noodzakelijk omdat het aantal VSV'ers tot 18 jaar hoger ligt in Voorschoten dan in vergelijkbare gemeenten (bron: Gemeentelijke monitor social domein, DUO). Relatief verzuim ligt onder het landelijk en regionaal gemiddelde, maar absoluut verzuim ligt boven het landelijk en regionaal gemiddelde. Om dit terug te dringen worden kinderen nu beter in beeld gebracht en scholen melden sneller waardoor problemen eerder worden aangepakt.

Verbonden partijen

Tabel 18

Naam	Taakveld
GR Holland Rijnland (RBL)	Onderwijs: Leerplicht

Wat gaat het kosten?

Tabel 19

Programma: P4 Onderwijs bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	29	12	12	12	12	12
	Lasten	-222	-183	-149	-149	-148	-148
	Saldo	-192	-171	-137	-137	-136	-136
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	91	42	42	42	42	42
	Lasten	-1.021	-992	-1.005	-990	-986	-981
	Saldo	-930	-950	-963	-948	-943	-939
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	33	21	26	26	26	26
	Lasten	-553	-519	-473	-472	-471	-471
	Saldo	-520	-499	-447	-447	-445	-445
Totaal baten		153	75	80	80	80	80
Totaal lasten		-1.796	-1.695	-1.626	-1.611	-1.605	-1.600
Saldo van baten en lasten		-1.642	-1.620	-1.546	-1.531	-1.525	-1.520
Onttrekking reserves		19	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		19	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat programma		-1.623	-1.620	-1.546	-1.531	-1.525	-1.520

P5 Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken?

Een ondernemende, betaalbare en toekomstbestendige bibliotheek en cultureel centrum op één locatie voor alle inwoners;

Gezonde, betrokken en actieve inwoners en goed georganiseerde verenigingen die zoveel mogelijk samenwerken;

De aantrekkelijkheid van Voorschoten vergroten voor huidige inwoners, nieuwe inwoners en bezoekers;

Een zo breed en divers mogelijk cultuur- en sportaanbod in Voorschoten behouden en versterken, ook qua onderlinge samenhang, met een teruglopend subsidiebudget;

Het behouden van de zwemfunctie voor de inwoners van Voorschoten;

Behoud en versterking van het groene en dorpse karakter.

Wat gaan we daarvoor doen?

Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering

Wat gaan we doen?

Als gemeente een constructieve gesprekspartner vormen voor de verenigingen;

Er voor zorgen dat de verenigingen met elkaar samenwerken om het bestaansrecht te garanderen en kostenvoordelen te behalen;

De kosten voor de (sport)voorzieningen meer terecht laten komen bij de gebruikers;

Stimuleren van het sporten.

Hoe doen we dat?

De gemeente stimuleert de vorming van een koepel van Voorschotense sportverenigingen;

Samen met de sportverenigingen op Sportpark Adegeest wordt onderzocht of er één stichting kan worden opgericht waarin het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties kan worden ondergebracht;

Subsidiebeleid meer richten op beoogde maatschappelijke effecten en een bijpassende rolverdeling van de gemeente, instellingen en doelgroepen.

Toelichting

De vorming van een koepel van Voorschotense sportverenigingen

Om als gemeente een constructieve gesprekspartner te zijn voor de verenigingen stimuleren wij, zoals in het coalitieakkoord is aangegeven, de oprichting van een Voorschotense "sportkoepel". Verenigingen zijn hierbinnen vertegenwoordigd waardoor de onderlinge samenwerking wordt gestimuleerd en de gemeente één aanspreekpunt heeft voor diverse sportzaken.

Beheer en onderhoud van de sportaccommodaties op sportpark Adegeest bij één stichting

Samen met de verenigingen wordt er, conform het coalitieakkoord, onderzocht of al het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties op het sportpark Adegeest ondergebracht kan worden in één stichting. De verenigingen krijgen hiermee meer vrijheid voor de inrichting van de sportaccommodaties.

Subsidiebeleid meer richten op beoogde maatschappelijke effecten en een bijpassende rolverdeling van de gemeente, instellingen en doelgroepen.

Het beleid meer richten op beoogde maatschappelijke effecten, een daarbij passende rolverdeling tussen instellingen of organisaties, gemeente en doelgroepen en een daaruit voortvloeiende herziening van het stelsel van subsidies. Dat willen we meer gaan richten op drie samenhangende

pijlers: sport, cultuur en welzijn. In het minimabeleidsplan 2019-2022 wordt bovendien aandacht besteed aan de mogelijkheden voor sporten voor minimadoelgroepen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
20	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête	43,1 %	44 %	42 %

Onder sporter wordt iemand verstaan die minimaal 1 keer in de week sport. Over heel Nederland genomen is het percentage niet-sporters 48,7%. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters van 10% . Voor de gemeente Voorschoten wordt aangesloten bij deze streefwaarde, de realisatie in 2017 laat zien dat deze streefwaarde lokaal wordt gehaald. Voor 2019 is een streefwaarde gesteld van 42%. Met het stimuleren van verenigingen om hun sportaccommodaties voor een breed publiek open te stellen wordt intensiever gebruik bewerkstelligd. Ook worden op netwerkbijeenkomsten met sportverenigingen en andere partijen de mogelijkheden uitgewisseld om mensen te stimuleren te gaan sporten.

Taakveld: 5.2 Sport-accommodaties

Wat gaan we doen?

De verenigingen optimaal gebruik laten maken van de beschikbare ruimte;

Zorgvuldig contracten beheren en transparante huur- en/of gebruiksvergoedingen doorvoeren;

Uitvoeren van het Raadsbesluit op basis van het advies van de taskforce 'Zwemmen in Voorschoten'.

Hoe doen we dat?

Door de samenwerking tussen verenigingen en sociaal domein te stimuleren;

Contractmanagement implementeren;

Het advies van de taskforce 'Zwemmen in voorschoten' omzetten in een plan van aanpak.

Toelichting

Samenwerking verenigingen en sociaal domein

Wij stimuleren de verenigingen om hun sportaccommodaties voor een breed publiek open te stellen om hiermee te bewerkstelligen dat er intensiever gebruik van wordt gemaakt. Kunstgrasvelden bijvoorbeeld zijn bij uitstek geschikt om multifunctioneel te gebruiken door scholen, andere verenigingen of buurtactiviteiten. Maar ook de clubhuizen zijn uitstekend geschikt om bijvoorbeeld als "buurthuis" te fungeren.

Contractmanagement implementeren

In 2019 wordt verder ingezet op het inventariseren, opstellen, beheren en naleven van de contracten met de sportverenigingen. Dan kunnen ook de mogelijkheden voor het multifunctioneel gebruik van accommodaties beter worden benut.

Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip

Wat gaan we doen?

Inzetten op het versterken van samenwerking en kennisdeling binnen het culturele veld en daarbuiten;

Stimuleren van Voorschotense culturele activiteiten;

Zorgen voor vitale culturele functies.

Hoe doen we dat?

Stimuleren van de vorming van een koepel van Voorschotense culturele organisaties;

Uitvoering geven aan het subsidiebeleid en het cultuurbeleid binnen de beperktere financiële kaders en het te formuleren nieuwe subsidiebeleid;

Deelnemen aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit.

Toelichting

Vorming koepel Voorschotense culturele organisaties

Ter bevordering van onder meer samenwerking en informatie- en kennisdeling tussen de Voorschotense culturele organisaties stimuleert de gemeente de vorming van een koepel van Voorschotense culturele organisaties. De wijze waarop hieraan vorm en inhoud kan worden gegeven zal nader moeten worden onderzocht.

Uitvoering geven aan het subsidiebeleid en het cultuurbeleid binnen de beperktere financiële kaders en het te formuleren nieuw subsidiebeleid

In 2019 is de vaststelling van een nieuw subsidieplan voor de periode 2020 tot en met 2023 voorzien. Daarin hervormen we het subsidie- en het cultuurbeleid vanuit de beoogde maatschappelijke effecten onder het motto; 'door samenwerking meer bereiken met minder geld'. 2019 betreft een overgangsjaar in aanloop naar dit nieuwe subsidieplan. Zie voor meer informatie bijlage 4 van de begroting.

Er wordt uitvoering gegeven aan de Cultuurnota Voorschoten 2017-2020 'Verbinden, meedoen en versterken'. Het beleid is gericht op het behoud van een divers cultuuraanbod in Voorschoten en een sterk cultureel veld. Het beleid heeft oog voor de eigen intrinsieke waarde van cultuur en

draagt daarnaast bij aan het sociaal domein, met name op het gebied van participatie en preventie. In het licht van reeds doorgevoerde bezuinigingen alsmede toekomstige bezuinigingen op subsidies wordt met name ingezet op samenwerking tussen culturele organisaties en het uitvoeren van beleid met een teruglopend subsidiebudget.

Culturele organisaties die in het Cultureel Centrum zijn gehuisvest, worden in overleg op nieuwe locaties ondergebracht.

Deelnemen aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit

Voor de periode 2017-2020 neemt Voorschoten deel aan de deelregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Doel van de regeling is het bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs door het beschikbaar stellen van middelen voor het bevorderen van samenwerking tussen primair onderwijs en culturele omgeving.

Taakveld: 5.4 Musea

Wat gaan we doen?

Het faciliteren van het Museum Voorschoten.

Hoe doen we dat?

Uitvoeren subsidiebeleid.

Toelichting

Uitvoering subsidiebeleid

In 2019 is de vaststelling van een nieuw subsidieplan voor de periode 2020 tot en met 2023 voorzien. 2019 betreft een overgangsjaar in aanloop naar dit nieuwe subsidieplan. Zie voor meer informatie bijlage 4 van de begroting.

Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed

Wat gaan we doen?

Beschermen en versterken van het tastbare historische karakter van ons dorp;

De historische beleving van het dorpscentrum vergroten.

Hoe doen we dat?

Uitvoeren van het programma voor cultureel erfgoed;

Stimuleren en faciliteren van projecten, samenwerking en het benutten van erfgoed als inspiratiebron;

Erfgoed en toeristische en andere promotie met elkaar te verbinden;

Erfgoed opnemen in lespakketten van scholen;

Inrichten en operationeel maken erfgoedloket;

Vaststellen van richtlijnen voor archeologie en restauratie.

Toelichting

Uitvoeren van het programma voor cultureel erfgoed

- Het ontwikkelen van een digitaal systeem met informatie over cultuurhistorische waarden boven en onder de grond;
- Actualiseren van de bestaande beschrijvingen van de gemeentelijke monumenten;
- In samenspraak met Lokaal Erfgoed Platform (LEP) doorgaan met het opstellen van de Canon en het uitdragen van het verhaal van Voorschoten;
- LEP benutten als middel om netwerk te vergroten voor kennisgeving bij jong en oud;
- Het verder ontwikkelen en extra promoten voor het gebruik van de Groene menukaart (verduurzamen van historische panden).

Stimuleren en faciliteren van de samenwerking

Het cultureel erfgoed is verweven met de kwaliteit van de leefomgeving en de economische en toeristische agenda.

- Voortzetten samenwerking binnen Landschapstafel Duin Horst & Weide, Erfgoedlijnen (Trekvaart, Limes, Landgoederen), Hart voor Holland, Nationaal park Hollandse Duinen en het Kustpact als middel voor het behalen van de gemeentelijke beleidsdoelen.
- Deelname aan thema-activiteiten van Hollands Buiten, Vorstelijk Vrij; aansluiten bij projecten

van Leiden Marketing, Nationaal Park Hollandse duinen.

Inrichten en operationeel maken erfgoedloket

Binnen de structuur van het KCC wordt een erfgoedloket ingericht, zodat op een meer efficiënte en klantgerichte wijze (pro-actief) adviezen gegeven kunnen worden aan eigenaren. Deze worden waar mogelijk adequaat gefaciliteerd in hun zorg voor het erfgoed. Ook het verder ontwikkelen en extra promoten van de Groene menukaart (verduurzamen van historische panden) wordt een taak van dit loket. Om de basis op orde te krijgen zorgen we dat meer informatie over het onder- en bovengrondse erfgoed op laagdrempelige wijze digitaal beschikbaar komt.

Vaststellen van richtlijnen voor archeologie en restauratie

Richtlijnen vaststellen voor restauratie en het doen van archeologisch onderzoek. Dit om transparant te zijn binnen het vergunningverleningsproces, de voorzienbaarheid te vergroten en de eigenaren te helpen de juiste beslissingen te kunnen nemen en om bureaucratie te voorkomen.

Taakveld: 5.6 Media

Wat gaan we doen?

Faciliteren van een eigentijdse en ondernemende bibliotheek;

Regie voeren op bibliotheekfunctie;

We verminderen laaggeletterdheid;

Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor bekostiging van lokale omroepactiviteiten;

Samenvoegen van film- en theateraanbod en de bibliotheek;

Hoe doen we dat?

Uitvoering te geven aan het subsidiebeleid;

Onderzoeken van de mogelijkheden om Cultureel Centrum en bibliotheek te integreren;

In nauwe samenwerking met de bibliotheek ambtelijk en bestuurlijk plannen vormgeven;

Plan van aanpak laaggeletterdheid opstellen;

Faciliteren van het Taalhuis;

Financieren lokale omroepactiviteiten op basis van het streefbedrag van het ministerie van BZK;

Toelichting

Onderzoeken van de mogelijkheden om cultureel centrum en bibliotheek te integreren

In 2019 zal duidelijk worden wat het onderzoek naar het integreren van functies van het cultureel centrum en bibliotheek heeft opgeleverd. Het huidige Cultureel Centrum wordt herontwikkeld voor woningbouw of een maatschappelijke bestemming. Verenigingen die nu van het Cultureel Centrum

gebruik maken, krijgen opties aangereikt voor herhuisvesting.

In nauwe samenwerking de bibliotheek ambtelijk en bestuurlijk plannen vormgeven

Met de bibliotheek vindt ambtelijk en bestuurlijk regelmatig overleg plaats. De ontwikkeling van de bibliotheek wordt gemonitord en waar nodig worden afspraken opnieuw bezien en herijkt. De ingezette lijn van een grotere samenwerking tussen de bibliotheek en haar netwerk op de verschillende terreinen, waaronder met name ook het sociaal domein, wordt in 2019 voortgezet.

Plan van aanpak laaggeletterdheid opstellen

Naast de voor- en vroegschoolse educatie is er, zoals vermeld in het coalitieakkoord, op Holland Rijnland niveau een convenant Laaggeletterdheid van kracht. Hierin participeert Voorschoten en vooral de Voorschotense bibliotheek. In 2019 wordt een plan van aanpak opgesteld dat hierbij aansluit. Daarnaast is het Taalhuis door de Voorschotense bibliotheek opgezet die zich in haar programma voornamelijk richt op volwassen laaggeletterden. Deze activiteiten worden gefinancierd uit de middelen die voortvloeien uit de wet educatie en beroepsonderwijs, geregeld per arbeidsmarktregio.

Financieren lokale omroepactiviteiten op basis van het streefbedrag van het ministerie van BZK

Het commissariaat voor de media (na advies van de gemeenteraad) wijst naar verwachting in 2019 opnieuw een lokale omroepinstelling aan die, al dan niet in regioverband, omroepactiviteiten voor Voorschoten verzorgt. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht deze omroepactiviteiten te bekostigen. Dit gebeurt, op wettelijke basis, zonder inmenging in de inhoud van de omroepactiviteiten. Wel wordt bij toekenning van de bekostiging gecontroleerd of de omroep voldoet aan de kwaliteitscriteria voor een 'lokaal toereikend media-aanbod' (Itma). Deze Itma-criteria zijn door de OLON en de VNG vastgelegd in een convenant. Voor de bekostiging baseren wij ons op het streefbedrag (op indexbasis) per huishouden, dat het ministerie van BZK sinds 2015 hanteert. Dit bedrag bedraagt in 2019 € 1,25.

Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Wat gaan we doen?

Betrekken van bewoners bij het onderhoud van het openbaar groen;

Het met partners vitaal en authentiek houden van het buitengebied Duin Horst en Weide;

Het stimuleren en faciliteren van inwoners voor het beheer van het openbaar gebied;

Versterken biodiversiteit door bij-vriendelijk beheer.

Hoe doen we dat?

Deelname aan de landelijke operatie Steenbreek om verstening tegen te gaan;

Uitvoeren Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide;

Stimuleren en faciliteren van de samenwerking;

Voortzetten van het project meedoen met groen;

Onderzoek naar mogelijkheden voor zelfbeheer van een wijk;

Voortzetten en uitbreiden bij- vriendelijk beheer en inrichting.

Toelichting

Deelname aan de landelijke operatie Steenbreek om verstening tegen te gaan

Om bij te dragen aan de klimaatadaptatie (zie taakveld 7.4 Milieubeheer) en biodiversiteit is aangesloten bij de landelijke operatie Steenbreek. Met hun ondersteuning stimuleren wij de bewoners om de randen tussen verharding en gebouwen te beplanten en tegels uit tuinen te verwijderen.

Uitvoeren Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide

Voor het zo aantrekkelijk mogelijk houden van de gemeente voor recreatie en toerisme en het bevorderen van natuur en landschap zal het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide en het Uitvoeringsprogramma Leidse Ommelanden worden voortgezet. Voor 2019 zullen de tunnels in Duin Horst & Weide van kunst voorzien worden met verwijzing naar toeristische en recreatieve activiteiten in onder meer Voorschoten (kasteel Duivenvoorde) en Wassenaar. Verder worden, ter bevordering van de natuurmigratie, ecologische stapstenen gerealiseerd en wordt de aanleg gestimuleerd van ecologische oevers, bloemrijke bermen op grond van derden en het agrarisch beheer van weilanden.

Stimuleren en faciliteren van de samenwerking

In het kader van de samenwerking binnen Landschapstafel Duin Horst & Weide, Erfgoedlijnen (Trekvaart, Limes, Landgoederen), Hart voor Holland, Nationaal park Hollandse Duinen wordt gewerkt aan de gemeentelijke beleidsdoelen.

De groene ruimtelijke kwaliteiten langs A4 zijn belangrijk voor de leefbaarheid van Voorschoten. Gesprekken met Leidschendam-Voorburg, Leiden en belangenorganisaties, andere stakeholders en de provincie worden gevoerd om de groene inpassing van de weg te herstellen.

Participatie in het groen

Inwoners van Voorschoten nemen op steeds meer locaties het beheer van de gemeente over voor het openbaar groen. Jaarlijks komen er 8 tot 10 locaties bij waar inwoners het groen adopteren. Inmiddels wordt circa 1,1 hectare beheerd door inwoners. Inwoners worden daarbij actief ondersteund door de gemeente. Er wordt door hen een hogere kwaliteit behaald en de sociale samenhang in de buurt wordt versterkt. Naast het geadopteerde groen worden ook diverse boomspiegels en geveltuinen door inwoners onderhouden.

In het coalitieakkoord is de ambitie aangegeven om te experimenteren met zelfbeheer van een wijk. Hiervoor is het noodzakelijk om te bepalen welke behoefte er in de samenleving is en op welke wijze hier invulling aan kan worden gegeven. Voor een experiment in 2019 is extra geld nodig voor de begeleiding van dit proces, waarbij tevens wordt onderzocht wat er nodig is om dit binnen de organisatie te borgen. Voor het experiment is eenmalig € 25.000 nodig.

Versterken biodiversiteit

Na ondertekening van het bijenconvenant beheert de gemeente gifvrij en is voor verschillende locaties ingezet op een natuurvriendelijk beheer. De gemeente heeft nu bijvoorbeeld zo'n 22 hectare bloemrijke bermen en oevers in beheer. Om in beeld te brengen wat de effecten van een ander beheer of inrichting zijn, wordt in 2019 de huidige situatie in beeld gebracht. Het bijvriendelijk beheer wordt meetbaar gemaakt. Hierdoor is het mogelijk de huidige situatie van beheer te bepalen en doelen te stellen voor de toekomst. Daarbij wordt onderzocht hoe de monitoring van de biodiversiteit geborgd kan worden. Op korte termijn wordt op enkele locaties het intensief maaien (gazon) verandert in extensief maaien (meer bloemen). Bij vervangingen wordt de keuze voor bijvriendelijke beplanting voortgezet, waarbij minimaal 50% van de beplanting bijvriendelijk is.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Landschapstafel Duin, Horst en Weide

Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Leischendam-Voorburg (Financiën zijn hier ondergebracht)
Bestuur en toezicht	De Landschapstafel is de bestuurlijke samenwerking van 6 gemeenten (Den Haag, Leiden, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer), maatschappelijke organisaties en ondernemers. Elke gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van zijn eigen projecten.
Doelstelling	Behoud en ontwikkeling van de kwaliteiten van Duin Horst & Weide, gericht op waarborgen van authenticiteit, versterken van de vitaliteit en het vergroten van de leefbaarheid. Er is een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma, het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide. De provincie Zuid-Holland heeft 50% cofinanciering toegezegd voor uitvoering van het programma.
Bestuurlijk belang	Voor Voorschoten neemt de portefeuillehouder Natuur en Landschap deel aan het overleg.

Samenwerkingsverband Leidsche Ommelanden

Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Stuurgroep Leidsche Ommelanden met daarin wethouders van acht deelnemende gemeenten en een vertegenwoordiger namens de samenwerkende Agrarische natuurverenigingen.
Doelstelling	Toekomstbestendige kwaliteitsimpuls voor behoud en toegankelijk maken van het landschap in de Leidse regio. Deelnemende gemeenten voeren projecten uit op het gebied van recreatie en biodiversiteit.
Bestuurlijk belang	Voor Voorschoten neemt de portefeuillehouder Natuur en Landschap deel aan het overleg.

Wat gaat het kosten?

Tabel 20

Programma: P5 Sport, cultuur en recreatie		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		2017	2018	2019	2020	2021	2022
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-185	-158	-157	-155	-155	-155
	Saldo	-185	-158	-157	-155	-155	-155
5.2 Sport-accommodaties	Baten	270	51	50	50	49	49
	Lasten	-1.203	-1.294	-1.256	-1.214	-804	-803
	Saldo	-933	-1.244	-1.206	-1.164	-755	-754
5.3 Cultuurpresentatie,- prod.en-particip	Baten	58	23	23	23	23	23
	Lasten	-311	-376	-328	-324	-203	-203
	Saldo	-253	-352	-305	-301	-180	-180
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-13	-12	-10	-10	-10	-10
	Saldo	-13	-12	-10	-10	-10	-10
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	28	23	23	26	26	26
	Lasten	-210	-245	-211	-211	-211	-211
	Saldo	-182	-222	-188	-185	-185	-185
5.6 Media	Baten	18	18	18	18	18	18
	Lasten	-366	-405	-384	-370	-370	-370
	Saldo	-348	-387	-366	-352	-352	-352
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	175	747	60	60	49	49
	Lasten	-2.588	-3.402	-2.822	-2.738	-2.744	-2.751
	Saldo	-2.413	-2.655	-2.763	-2.678	-2.696	-2.702
Totaal baten		549	862	174	177	166	166
Totaal lasten		-4.877	-5.892	-5.168	-5.023	-4.499	-4.504
Saldo van baten en lasten		-4.328	-5.030	-4.994	-4.846	-4.333	-4.338
Onttrekking reserves		523	66	51	51	51	51
Toevoeging reserves		-567	-92	-92	-92	-36	-20
Mutaties reserves		-44	-27	-41	-41	14	31
Geraamd resultaat programma		-4.372	-5.057	-5.036	-4.887	-4.319	-4.308

P6 Sociaal Domein

Wat willen we bereiken?

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;

Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie;

Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats;

Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Wat gaan we doen?

Langer thuis wonen stimuleren;

Verstevigen algemeen toegankelijke
welzijnsvoorzieningen;

Investeren in preventieve voorzieningen voor
alle inwoners;

Gemeenschapszin stimuleren en faciliteren;

Blijven werken aan een inclusieve samenleving
waarin iedereen meedoet.

Hoe doen we dat?

Voortzetten Transformatie Sociaal Domein en
doorvoeren innovaties;

Regionale samenwerking;

Samen met zorgondernemers het Plan van
aanpak 'Langer thuis wonen' opstellen;

Doorontwikkelen Brede Welzijnsorganisatie;

Samen met het Platform gehandicapten
Voorschoten toegankelijkheid verbeteren;

Organiseren van laagdrempelige preventieve
zorg en ondersteuning (18- én 18+);

Sturen op de prestatieafspraken met jeugd- en
jongerenwerk;

Borgen van activiteiten voor inwoners met een
beperking (nu VTV);

Verstevigen wijkbeleid;

Subsidiebeleid uitvoeren.

Toelichting

Voortzetten Transformatie Sociaal Domein en doorvoeren innovaties

Sinds de decentralisatie in 2015 is door gemeente en haar partners ingezet op de overname van taken die met de nieuwe wetten bij de gemeente zijn belegd en er is veel oog geweest voor het bieden van continuïteit aan cliënten. Er is bovendien hard gewerkt om niemand tussen de wal en het schip te laten geraken. Tot op heden is de transformatie van het sociaal domein niet volledig en

is het nog onvoldoende gelukt om het landschap van organisaties en hun aanbod anders te organiseren. Om deze gewenste transformatie op gang te brengen en te houden zijn in het beleidsplan Sociaal Domein 2018 – 2021 een aantal doelen en gewenste effecten voor de komende jaren bepaald. Om deze doelen en effecten te bereiken zal er in 2019 nadrukkelijk worden ingezet op projecten en innovaties die hier een bijdrage aan leveren. Omdat er voor de nabije toekomst een stijging van de zorgvraag wordt verwacht wordt er geïnvesteerd in projecten die, onder andere door de inzet van collectief en preventief aanbod, met dezelfde middelen meer mensen kunnen helpen. Door te investeren in versterking van of uitbouwen van (organisaties in) de samenleving, kan er in de toekomst sprake zijn van een structurele verschuiving van middelen naar 'de voorkant'.

Regionale samenwerking

In de regio maken gemeenten afspraken over de wijze waarop de regionale inkoop in het Sociaal Domein wordt uitgevoerd en de wijze waarop daarnaar wordt toegeleid in de lokale samenwerkingsverbanden. De afspraken zijn vastgelegd in contracten. Dit geldt zowel voor de uitvoering van hulp, als voor de uitvoering van publieke taken. Op basis van de in het coalitieakkoord genoemde wens om de focus naar de Leidse regio te verleggen, wordt (verder) gewerkt aan een traject om inkoop meer te organiseren in de Leidse regio.

Project 'Langer thuis wonen'

In 2018 wordt in samenwerking met Vilans (een landelijke organisatie die onder andere onderzoek doet naar dementie) een knelpuntenanalyse gemaakt door na te gaan wat er goed gaat in Voorschoten en wat verbeterd moet worden. Begin 2019 wordt een plan van aanpak opgesteld, waarin beschreven wordt hoe de verbeterpunten worden aangepakt. Hierbij wordt nadrukkelijk samengewerkt met de vereniging van zorgondernemers (in oprichting).

Doorontwikkelen Brede Welzijnsorganisatie

Zoals in het coalitieakkoord is aangegeven wil de gemeente Voorschoten toe naar een brede welzijnsorganisatie en deze ontwikkeling moet gereed zijn per 1 januari 2020. In het coalitieakkoord 2018-2022 'Duurzaam vooruitstrevend' staan de ambities van het nieuwe college met betrekking tot de nieuwe welzijnsorganisatie beschreven: één lokale brede welzijnsorganisatie met één voordeur, één loket en één telefoonnummer.

Om uitvoering te kunnen geven aan de wijze waarop verantwoordelijkheden en taken in de toekomst door een brede welzijnsorganisatie uitgevoerd kunnen worden zijn er ingrijpende wijzigingen nodig in de wijze waarop de gemeente nu haar ondersteuning heeft geregeld. Dit gaat om veranderingen op het gebied van financiering, sturing, dienstverlening en samenwerking met andere organisaties.

Organiseren van laagdrempelige preventieve zorg en ondersteuning voor alle inwoners van Voorschoten

Er wordt in samenwerking met de partners in het sociaal domein, conform het coalitieakkoord,

invulling gegeven aan een passend preventief aanbod en het verbinden van diverse soorten van ondersteuning (0de en 1ste lijns ondersteuning). Een voorwaarde hiervoor is het hebben van een goed zicht op de problematiek op wijkniveau en op het aanbod van maatwerk naar collectief (preventief). Er wordt met nadruk afgestemd met het traject van de doorontwikkeling van de brede welzijnsorganisatie.

Sturen op de prestatieafspraken met jeugd- en jongerenwerk

Jeugd- en Jongerenwerk richt zich in Voorschoten op de terreinen voorlichting en informatie, accommodatie-gebonden jongerenwerk, ambulant Jongerenwerk, coaching en participatie door middel van projecten in samenwerking met ketenpartners. Jongerenwerk speelt samen met de politie een rol in de aanpak van overlast en is betrokken bij de heroriëntatie op het gebruik van hangplekken. In het prestatiedocument zijn de door de gemeente Voorschoten beoogde effecten gekoppeld aan resultaten, doelen en prestatie indicatoren.

Activiteiten VTV voor inwoners van Voorschoten

De Stichting Vrijtijdsbesteding, Thuishulp en Vormingsactiviteiten (VTV) biedt aan mensen met een verstandelijke beperking een aanbod van vrijetijds- en vormingsactiviteiten die een bijdrage leveren aan de kwaliteit van hun bestaan. Het aanbod wordt nu uitgevoerd in de regio, voornamelijk Leiden.

Verschillende inwoners van Voorschoten maken gebruik van de activiteiten van het VTV, waarvoor de financiering voorheen in regionaal verband plaatsvond. Sinds 2018 betaalt iedere deelnemende gemeente naar rato van het aantal deelnemers een bedrag. Hiervoor wordt met ingang van 2019 een budget begroot. In het kader van de inclusieve samenleving wordt 2019 gebruikt om de activiteiten van de VTV voor de Voorschotense deelnemers zo veel als mogelijk lokaal te organiseren. Voor de begeleiding van de activiteiten maakt het VTV gebruik van professionals en vrijwilligers.

Verstevigen wijkbeleid

In aansluiting op de doelen en effecten in het Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2021 gaat de gemeente actief aan de slag om het wijkbeleid te verstevigen. In de samenleving is er de afgelopen jaren veel veranderd en dat heeft zijn uitwerking op de wijze waarop de gemeente invulling wil geven aan haar wijkbeleid. Ooit lag de focus op het betrekken van inwoners bij vraagstukken in de openbare ruimte. Het klassieke 'schoon, heel en veilig'. De laatste jaren is er een verschuiving op gang gekomen en is een bijdrage aan de sociale cohesie een belangrijke factor geworden. Het is de wens om de komende jaren te komen tot een proactieve wijkaanpak, waarin de regisserende, faciliterende en stimulerende rol van de gemeente rondom vraagstukken en initiatieven in de wijk verankerd is.

Taakveld: 6.2 Wijkteams

Wat gaan we doen?

De netwerken voor het jeugddomein (18-) en volwassendomein (18+) verstevigen en verbinden tot een sluitend netwerk sociaal domein (0-100);

Toegang tot ondersteuning laagdrempelig, lokaal en integraal organiseren.

Hoe doen we dat?

Integraal werken volgens het principe van één huishouden, één plan, één regisseur;

Bieden van één loketfunctie: fysiek, digitaal en telefonisch.

Toelichting

De term Wijkteam is voor wat betreft de gemeentebegroting een gegeven opgelegd door de rijksoverheid. In deze begroting wordt Voorschoten als één wijk gezien. Het taakveld bevat de activiteiten die de gemeente ondersteunt en/of faciliteert met betrekking tot haar dienstverlening in het sociaal domein.

Integraal werken volgens het principe van één huishouden, één plan, één regisseur

De netwerken voor het jeugddomein (18-) en volwassendomein (18+) worden verstevigd en verbonden tot een sluitend netwerk sociaal domein (0-100). Hiervoor zijn verschillende stappen van belang.

Zorgdragen voor een heldere aanmeldroute en integrale werkwijze voor alle betrokken (zorg) partijen volgens het principe één huishouden, één plan, één regisseur. Daarnaast is ook casus- en procesregie van belang. Het maken van duidelijke afspraken met netwerkpartners over wie er wanneer de regisseur is en wat er van deze regisseur wordt verwacht. De verdere verbinding tussen de domeinen jeugd, WMO en Participatie en formaliseren van het Multidisciplinair Overleg voor bespreking van casuïstiek is hierbij ook van groot belang. Het maken van een integrale afweging bij complexe casussen door toepassing van de methodiek 'Hart-Wet-Euro balans' is daarbij leidraad. ACT-ers worden daarbij ingezet op adviseren, coördineren en transformeren van de (gemeentelijke) professionals en het voeren van procesregie. Daarbij wordt ook ingezet op de versterking van de samenwerking met het omliggend veld (huisartsen, scholen, ed.).

Bieden van één loketfunctie

Ingezet wordt op één loket voor vragen over het sociaal domein. Dit loket is goed vindbaar en bereikbaar voor informatie, advies en doorverwijzing. Op basis van de doorontwikkeling van de brede welzijnsorganisatie worden functie en locatie van het loket (fysiek, digitaal en telefonisch) nader gedefinieerd.

Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen

Wat gaan we doen?

Het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft.

Hoe doen we dat?

Beleidsplan Minimabeleid 2019-2022 uitvoeren;

Plan van Aanpak arbeidsmarktoffensief 2019-2022 uitvoeren;

Verstrekken uitkeringen en bijzondere bijstand, waarbij speciale aandacht uitgaat naar ondersteuning van minima.

Toelichting

Met het verstrekken van uitkeringen aan inwoners, die niet over de middelen beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien, wordt een (gemeentelijke) ondersteunende voorziening op maat beschikbaar gesteld. Om uitstroom te bevorderen en instroom te beperken wordt het Plan van Aanpak arbeidsmarktoffensief 2019-2022 geïntroduceerd. Hier wordt de focus gelegd op onder andere uitstroom van ouderen, mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en statushouders. Onderwijs zal hierin een belangrijke rol spelen, om mensen die werk zoeken perspectief te kunnen bieden op een baan in sectoren waar veel vraag naar arbeidskrachten is, zoals de techniek en de zorg.

Gevoed door landelijke ontwikkelingen, de resultaten van diverse onderzoeken en de sociale conferentie in 2017 wordt het Beleidsplan Minimabeleid 2019-2022 uitgevoerd. Hierin ligt meer dan voorheen de nadruk op het stimuleren van initiatieven van het maatschappelijke partners, meer aandacht vragen voor voorliggende voorzieningen, goede informatieverstrekking over inkomensregelingen en een goede bewegwijzering naar organisaties.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	3,2	3,5	3,5
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	229	220	210

De economie is ten opzichte van 2016 nog verder aangetrokken. Dit blijkt uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen. Ook het aantal kinderen in uitkeringsgezinnen is teruggelopen, een nieuwe streefwaarde moet worden bepaald bij het vaststellen van het nieuwe plan van aanpak arbeidsmarktoffensief. Het aantal personen met een bijstandsuitkering stijgt wel licht; dit komt doordat de aantrekkende economie weliswaar meer banen oplevert, maar dat de doelgroep met een participatiewetuitkering nog niet voldoende in staat is om deze banen in te vullen. Het nieuwe plan van aanpak arbeidsmarktoffensief vanaf 2019 richt zich met name op deze problematiek, er wordt gestreefd naar een daling van het aantal personen met een uitkering in 2019. Doelgroepen die hiermee richting werk moeten worden begeleid bestaan uit personen die ouder zijn, langer in een uitkeringssituatie verkeren en statushouders.

Taakveld: 6.4 Begeleide participatie

Wat gaan we doen?

Er voor zorgen dat iedereen die kan werken werkt of een bijdrage levert naar vermogen.

Hoe doen we dat?

Uitvoeren wettelijke taken op grond van de Wsw voor de oude doelgroep;

Uitvoeren wettelijke taak tot tegenprestatie;

Maatwerk op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet voor de nieuwe doelgroep;

Ondersteunen en stimuleren van werkgevers in de gemeente om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

Toelichting

Uitvoeren wettelijke taken op grond van de Wsw voor de oude doelgroep

De Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) is met de invoering van de Participatiewet in 2015 komen te vervallen. Om continuïteit van ondersteuning en ontwikkeling te borgen is de afspraak gemaakt dat de 'oude doelgroep' die gebruik maakt van de voorzieningen onder de Wsw dat mag blijven doen. Daartoe is een overeenkomst gesloten met De Zijl Bedrijven (DZB).

Uitvoeren wettelijke taak tot tegenprestatie en Maatwerk op grond van Beschut werk in het kader van de Participatie wet voor de nieuwe doelgroep

Doel is om zoveel mogelijk mensen te bemiddelen naar een betaalde baan. Daarbij is er extra aandacht voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In sommige gevallen is de stap naar een betaalde baan (nog) niet mogelijk. Daar waar (betaalde) arbeid op een reguliere werkplek (nog) niet tot de mogelijkheden behoort, wordt een passend alternatief geboden, zodat inwoners meedoen en kans krijgen zich te ontwikkelen. Denk hierbij aan beschut werk en maatschappelijke participatie door inzet van de tegenprestatie.

Ondersteunen en stimuleren van werkgevers in de gemeente om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen

De gemeente ondersteunt werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen door het toepassen van verschillende instrumenten waaronder loondispensatie of loonkostenvergoedingen en door het inzetten van bemiddeling door het werkgeversservicepunt.

Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie

Wat gaan we doen?

Er voor zorgen dat iedereen die kan werken, werkt of een bijdrage levert naar vermogen;

Statushouders zo snel mogelijk laten integreren.

Hoe doen we dat?

Bieden en organiseren van re-integratieactiviteiten gericht op individuen en groepen;

Onderhouden contacten met werkgevers;

Actieve rol op de regionale arbeidsmarkt;

Lokale invulling werkgeversbenadering volgens Sociaal Economische agenda;

Inzetten maatschappelijke begeleiding, arbeidsparticipatie en preventieve schuldhulpverlening statushouders.

Toelichting

Re-integratie- en arbeidsmarktbeleid

In 2019 wordt het nieuwe plan van aanpak Arbeidsmarktoffensief geïmplementeerd. Ook wordt de vervanging van de loonkostensubsidie door loondispensatie verder uitgewerkt. De uitwerking van het regeerakkoord, in ieder geval op het gebied van de Wet Taaleis en nieuwkomers/statushouders, zal in 2019 worden doorgevoerd. Binnen het Werkgeversservicepunt (WSP) wordt Social Return on investment (SROI) verder geïmplementeerd. Tot slot wordt nieuw handhavingsbeleid geïmplementeerd.

Inzetten maatschappelijke begeleiding, arbeidsparticipatie en preventieve schuldhulpverlening statushouders

VluchtelingenWerk Voorschoten is aangesloten bij de Vereniging VluchtelingenWerk Nederland en voert de twee jaar durende maatschappelijke begeleiding van Vluchtelingen/statushouders uit. In die twee jaar krijgen zij huisvesting en helpt de organisatie hen om te integreren en mee te doen in onze samenleving.

De aansluiting met de Nederlandse arbeidsmarkt is lastig voor vluchtelingen/statushouders. Maatwerk en begeleiding wordt geboden vanuit onze afdeling Werk & Inkomen. Voor sommige vluchtelingen is het lastig grip te krijgen op hun financiën en uitgaven of om überhaupt met geld om te gaan. Daarom is extra aandacht en begeleiding nodig. Voor de laaggeletterde doelgroep is een cursus ingekocht speciaal ontwikkeld door het Nibud en VluchtelingenWerk Nederland.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	377,7	400	400
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	68,2	69	69
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1,04	1	1
28	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	CBS	411	204	204

De economie is ten opzichte van 2016 nog verder aangetrokken. Dit blijkt uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen.

Het lopende reïntegratiebeleid voorziet in het begeleiden van personen naar werk door het actief koppelen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Dergelijke inspanningen worden vastgelegd en verantwoord door het opvoeren van een reïntegratievoorziening, deze waarde ligt hoger dan de streefwaarde.

Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Wat gaan we doen?

Er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

Hoe doen we dat?

Het verstrekken van maatwerkvoorzieningen zoals woningaanpassingen, rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen;

Stimuleren gebruik collectieve voorzieningen.

Toelichting

Verstrekken maatwerkvoorzieningen

Tot dit taakveld horen op basis van een beschikking verstrekte materiële voorzieningen (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen, met als doel: inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Voor deze voorzieningen kan de gemeente een eigen bijdrage vragen.

Stimuleren gebruik collectieve voorzieningen

Indien een collectieve organisatie van bovengenoemde voorzieningen leidt tot een adequatere, goedkopere oplossing of kan voorkomen dat duurdere voorzieningen nodig zijn, kan hiervoor worden gekozen. Hierbij valt te denken aan aanpassingen ten behoeve van de toegankelijkheid van een appartementencomplex en het invoeren van ANWB Automaatje. Daarbij vervoeren vrijwilligers minder mobiele plaatsgenoten tegen een geringe onkostenvergoeding. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis, software, begeleiding, training en materiaal van de ANWB.

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Wat gaan we doen?

De middelen voor zorg en ondersteuning effectief en efficiënt inzetten;

Lokaal zorg en ondersteuning bieden.

Hoe doen we dat?

Uitvoering geven aan het beleidsplan

Schuldhelpverlening 2017 t/m 2020;

Uitvoeren pilots begeleiding en ondersteuning;

Abonnementstarief WMO invoeren;

Inzetten op andere vormen van dagbesteding.

Toelichting

Tot dit taakveld hoort maatwerkdienstverlening die op basis van een beschikking verstrekt wordt, met als doel: inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen.

Uitvoeren beleidsplan Schuldhelpverlening 2017-2020

Deze richt zich in 2019 onder meer op vroegsignalering en integrale schuldhelpverlening.

Uitvoeren pilots begeleiding en ondersteuning

Als goedkoper en beter alternatief voor de reguliere uitvoering van de WMO worden een aantal pilots uitgevoerd: het gaat om de Pilot Odensehuiskamer voor mensen met geheugenproblemen, de Pilot begeleiding light, waarbij een deel van de ondersteuning wordt uitgevoerd door goedkopere begeleiders en de Pilot werkgroep O&O, waarbij door het introduceren van alternatieve oplossingen gezocht wordt naar goedkopere manieren van ondersteuning.

Abonnementstarief WMO invoeren

De introductie van het abonnementstarief zal naar verwachting leiden tot een toename van de vraag naar ondersteuning vanuit de gemeente. Met name bij huishoudelijke ondersteuning wordt een toename verwacht. In 2019 wordt nagegaan hoe de gevolgen hiervan kunnen worden opgevangen.

Dagbesteding

Aanbieders van ondersteuning worden meer gestuurd op het behalen van vooraf opgestelde doelen. Ook wordt gekeken naar slimme combinaties van bijvoorbeeld lokale subsidiepartners en vormen van ondersteuning.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	470	480	470

Meer inwoners maken gebruik van een voorziening ten opzichte van 2017. Dit heeft te maken met de stijging van het aantal ouderen en dat mensen met psychiatrische aandoeningen langer thuis blijven wonen. Het aantal maatwerkvoorzieningen in 2019 loopt licht terug als het inzetten van algemene, collectieve voorzieningen succesvol verloopt.

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Wat gaan we doen?

Jeugdigen de mogelijkheid bieden om gezond en veilig op te groeien en zich optimaal te ontwikkelen in hun eigen omgeving.

Hoe doen we dat?

Uitvoeren prestatieafspraken Jeugd en Jongerenwerk;

Aanbieden van een breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen;

Implementeren innovatieve inkoopstrategie Jeugdhulp.

Toelichting

Tot dit taakveld hoort maatwerkdienstverlening die op basis van een beschikking verstrekt wordt.

Uitvoeren prestatieafspraken Jeugd- en Jongerenwerk

In 2018 zijn de prestatieafspraken Jeugd- en Jongerenwerk voor 2019 vastgesteld. In het kader ervan vindt er regelmatig een evaluatie plaats. Jeugd- en jongerenwerk neemt hierin zelf verantwoordelijkheid en de gemeente heeft een regisserende rol. Na een jaar worden de resultaten geëvalueerd.

Aanbieden van een breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen en doorontwikkeling van het inkoopbeleid

Het grootste deel van de middelen in het taakveld maatwerkdienstverlening 18- wordt besteed aan jeugdhulp via Zorg in Natura of via Persoonsgebonden budget. De inkoop van jeugdhulp regionaal (maatwerkdienstverlening / specialistische jeugdhulp, Jeugdhulpplus, en jeugdbescherming / jeugdreclassering) gebeurt via het Inkoopbureau H10. De lokale inkoop voor ambulante jeugdhulp

via het jeugdteam, gebundeld in de netwerkorganisatie Centrum Jeugd en Gezin Voorschoten, gebeurt met ingang van 2018 door de gemeente zelf.

Onze ambitie is dat jeugdigen en gezinnen tijdig de jeugdhulp ontvangen die nodig is (zo licht als kan, zo zwaar als nodig). Die jeugdhulp wordt zoveel mogelijk ingezet dicht bij huis en samen met de gezinnen zelf. Hierbij wordt gewerkt vanuit de gedachte van de transformatiedoelen van de Jeugdwet. Wanneer professionele hulp nodig is, kan dit, zo veel als mogelijk is, via de partners van het CJG Voorschoten worden uitgevoerd. Indien nodig, wordt een jeugdhulpaanbieder ingeschakeld voor specialistische ambulante jeugdhulp (tweede lijn) of voor voorzieningen met verblijf (derde lijn). Persoonsgebonden budget jeugdhulp maakt het mogelijk om nog specifiek in maatwerk te voorzien. Dit budget is een instrument voor ouders om de regie over het gezinsleven te behouden en maakt specifiek maatwerk mogelijk. Dit budget wordt via de Sociale Verzekeringsbank betaald aan de zorgverlener.

Implementeren innovatieve inkoopstrategie Jeugdhulp

In de regio maken gemeenten afspraken over de wijze waarop de regionaal ingekochte jeugdhulp wordt uitgevoerd en de wijze waarop daarnaar wordt toegeleid in de lokale samenwerkingsverbanden. De afspraken zijn vastgelegd in contracten. Dit geldt zowel voor de uitvoering van hulp, als voor de uitvoering van publieke taken als jeugdbescherming.

In 2019 wordt op basis de vastgestelde inkoopstrategie jeugdhulp 2020-2024 verder gewerkt aan de lokale uitrol. Dat houdt in dat Voorschoten zich voorbereid op de invoering en overgang naar een resultaatgericht jeugdhulpstelsel. De nieuwe inkoopstrategie resulteert onder andere in betere kostenbeheersing. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan monitoring en sturing.

Op basis van de in het coalitie-akkoord genoemde wens om de focus naar de Leidse regio te verleggen, wordt (verder) gewerkt aan een traject om inkoop meer te organiseren in de Leidse regio.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,50	11	11

Het absolute aantal jeugdigen in jeugdhulp is toegenomen (volume). Jeugdigen/gezinnen uit Voorschoten weten de toegang tot jeugdhulpvoorzieningen steeds beter te vinden. Dit wordt veroorzaakt door de overgang van cliënten uit de Wet langdurige zorg naar de Jeugdwet, waarvoor de verantwoordelijkheid bij de gemeente ligt. Jeugdhulp is een open einde regeling en aantallen jeugdigen in jeugdhulp en kosten van trajecten kunnen variëren.

Een afname van het aantal jeugdigen in de jeugdhulp door preventieve maatregelen wordt nagestreefd, maar op korte termijn is dit echter niet de verwachting.

Taakveld: 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Wat gaan we doen?

In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang.

Hoe doen we dat?

Opstellen Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Hollands Midden 2019-2022 en aanscherpen meldcode;

Beëindigen GR GGZ subsidies;

Vorbereiden decentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang;

Opstellen aanpak Verwarde personen.

Toelichting

Opstellen Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Hollands Midden 2019-2022 en aanscherpen meldcode

De nieuwe Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt opgesteld. De aanpak van huiselijk geweld is een complexe opgave waarin veel partijen een rol hebben. Gemeenten hebben hierin de regierol en zijn dan ook verantwoordelijk voor het vaststellen van een samenhangende visie, het uitzetten en monitoren van de gewenste richting als opdrachtgever, financier of als aanjager van de aanpak huiselijk geweld.

Zoals in het coalitieakkoord is aangegeven heeft het goed functioneren van 'Veilig thuis' de aandacht. Over huiselijk geweld en kindermishandeling is bekend dat eerder geweld één van de belangrijkste voorspellende factoren is voor toekomstig geweld. Het is van belang dat signalen en vermoedens van (ernstige gevallen van) huiselijk geweld en kindermishandeling systematisch in beeld komen bij Veilig Thuis. De voorgenomen aanscherping van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is precies hierop gericht.

Beëindigen GR GGZ subsidies

Met instemming van alle deelnemende gemeenten is in 2018 is besloten om de gemeenschappelijk regeling (GR) subsidiëring GGZ voorzieningen in Holland Rijnland te beëindigen per 1 januari 2019. Het verlenen van subsidie in het kader van breed aanbod van preventieactiviteiten op het gebied

van de GGZ was sinds 2011 geregeld via deze gemeenschappelijke regeling. Hieraan namen alle gemeenten van de regio Holland Rijnland deel en Leiden trad daarbij op als uitvoerder van de gemeenschappelijke regeling. De reden voor beëindiging is dat de GR niet meer aansluit op de ontwikkelingen binnen de maatschappelijke zorg en de regionale visie daarop. Gemeenten willen de ondersteuning meer dichtbij, op maat en in de eigen leefomgeving organiseren. Daarom maken de gemeenten van Holland Rijnland zelf, op lokaal en/of subregionaal niveau, met aanbieders (huidige of mogelijk ook nieuwe partijen) nieuwe afspraken.

Voorbereiden decentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Bij het maken van afspraken in de nabije toekomst zal er rekening gehouden moeten worden met het gegeven dat beschermd wonen behalve begeleiding ook huisvesting betreft. Als de gelden van de centrumgemeenten inzake Beschermd Wonen overgaan naar de regiogemeenten (waarschijnlijk in 2021), zal in elke gemeente voor de Beschermd Wonen-clients naast de zorg in de vorm van begeleiding tevens huisvesting geregeld moeten zijn. Daar moet de komende jaren op voorgesorteerd gaan worden.

Opstellen aanpak Verwarde personen

Gemeenten hebben de opgave om een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag te realiseren. Om tot succesvolle en duurzame oplossingen te komen is het dan ook nodig samen te werken op het snijvlak van zorg en veiligheid. Er wordt op regionaal niveau samengewerkt om inhoudelijk en financieel tot afspraken te komen.

Taakveld: 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Wat gaan we doen?

In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang van jeugdigen.

Hoe doen we dat?

Optimalisering van de werkwijzen rondom het vrijwillig en het gedwongen kader;

Optimaliseren werkwijze Veilig Thuis en aanscherpen meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Toelichting

Optimalisering van de werkwijzen rondom vrijwillig en het gedwongen kader

Of jeugdhulp onder een vrijwillig of gedwongen kader valt, hangt af van de medewerking van ouders. Met de werkwijze Jeugdbeschermingstafel wordt vormgegeven aan het terugdringen van hulp met dwang. In samenspraak met ouders en jeugdigen wordt gezocht naar de mogelijkheden

in het vrijwillig kader. De Jeugdbeschermingstafel wordt ingezet bij verzoeken tot onderzoek aan de Raad voor de Kinderbescherming. Hierbij gaat het over het algemeen om gezinssituaties die onveilig zijn voor het kind, waar gezagskwesties spelen of andere situaties waar hulp in het vrijwillig kader ontoereikend lijken.

Ook het onderdeel jeugdbescherming en jeugdreclassering wordt regionaal ingekocht bij Gecertificeerde Instellingen. Betere aansluiting tussen het gedwongen kader (jeugdbescherming en jeugdreclassering) en jeugdhulp is een belangrijk onderwerp, waarover in 2017 een regionale visie is ontwikkeld. Deze visie is vastgelegd in de notitie 'beter samenspel voor veilig opvoeden' en gaat over transformatie van de Jeugdbescherming. De ervaringen die met de betreffende pilots in de regio worden opgedaan, worden in 2019 gevolgd.

Optimaliseren werkwijze Veilig Thuis en aanscherpen meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Veilig Thuis is de organisatie voor advies, ondersteuning en onderzoek bij (vermoedens) van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zij levert expertise over huiselijk geweld en kindermishandeling voor het jeugdteam van het centrum Jeugd en Gezin Voorschoten. Het is een belangrijke partner in de ketenaanpak voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook in 2019 wordt gewerkt aan verdere verbetering van de kwaliteit zoals is ingezet. Daarnaast wordt ingezet op meer verbinding tussen Veilig Thuis en het lokale jeugdteam via structureel inbedding van de werkwijze Veilig Verder Team.

Het is van belang dat signalen en vermoedens van (ernstige gevallen van) huiselijk geweld en kindermishandeling systematisch in beeld komen bij Veilig Thuis. De voorgenomen aanscherping van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is precies hierop gericht.

Om aan de nieuwe eisen te voldoen start RDOG HM in 2018 haar voorbereidingen (ICT-voorzieningen en scholing personeel), maar de grootste uitdaging vindt plaats in 2019. Dan wordt de nieuwe maatregel geïmplementeerd in het werkproces Veilig Thuis en zal de personele formatie hierop moeten worden aangepast.

Hoewel het op voorhand niet te verwachten is, valt niet uit te sluiten dat er toch nog een extra bijdrage inzake Veilig Thuis gevraagd kan worden. In onze zienswijze op de Programmabegroting 2019 RDOG HM hebben we er op aangedrongen dat de RDOG HM goed grip houdt op de financiën en adequaat zal bijsturen om ervoor te zorgen dat binnen de vastgestelde begroting 2019 e.v. eventuele schommelingen in uitgaven kunnen worden opgevangen en niet zullen leiden tot verhoogde bijdragen en tussentijdse begrotingswijzigingen. Het betreft hier wel een gemeenschappelijke regeling, wat betekent dat de besluiten door alle deelnemende gemeenten worden opgevolgd.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1,03	1	0,9
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,5	0,5	0,5
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0	0	0

Over het percentage jeugd voor de rechter valt dit jaar niets te zeggen. Deze cijfers komen uit de Kinderen in Tel rapporten die één keer per twee jaar uitkomen. In 2019 komen nieuwe cijfers.

Zowel het percentage als het absolute aantal jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel is de afgelopen jaren laag en stabiel. De werkprocessen rond de toegang tot het gedwongen kader jeugdhulp zijn de afgelopen jaren uitgekristalliseerd en beter afgestemd.

Het percentage jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel is de afgelopen jaren relatief en absoluut laag en stabiel. De werkprocessen rond de toegang tot het gedwongen kader jeugdhulp zijn de afgelopen jaren uitgekristalliseerd.

Verbonden partijen

Tabel 21

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18-
Gemeenschappelijke regeling Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	Samenkracht en burgerparticipatie Wijkteams Maatwerk dienstverlening 18+ Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18+ Geëscaleerde zorg 18-

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Gezamenlijke afdeling werk en inkomen	Wijkteams Inkomensregelingen Begeleide participatie Arbeidsparticipatie Maatwerk dienstverlening 18+ Maatwerk dienstverlening 18-

Wat gaat het kosten?

Tabel 22

Programma: P6 Sociaal Domein bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	284	288	288	288	288	288
	Lasten	-1.801	-1.933	-2.073	-1.817	-1.732	-1.657
	Saldo	-1.516	-1.644	-1.785	-1.528	-1.444	-1.368
6.2 Wijkteams	Baten	8	8	8	8	8	8
	Lasten	-393	-499	-506	-506	-506	-506
	Saldo	-385	-492	-498	-498	-498	-498
6.3 Inkomensregelingen	Baten	4.945	4.683	4.683	4.683	4.683	4.683
	Lasten	-6.260	-6.285	-6.221	-6.108	-6.086	-6.086
	Saldo	-1.315	-1.602	-1.538	-1.425	-1.403	-1.403
6.4 Begeleide participatie	Baten	71	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.732	-233	-222	-251	-310	-333
	Saldo	-1.661	-233	-222	-251	-310	-333
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	10	10	10	10	10
	Lasten	-16	-1.456	-1.309	-1.320	-1.320	-1.320
	Saldo	-16	-1.446	-1.299	-1.310	-1.310	-1.310
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	4	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.071	-1.296	-1.011	-936	-936	-936
	Saldo	-1.067	-1.296	-1.011	-936	-936	-936
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	406	413	174	174	174	174
	Lasten	-2.228	-2.180	-2.841	-2.845	-2.825	-2.775
	Saldo	-1.822	-1.767	-2.667	-2.672	-2.652	-2.602
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	3	3	3	3	3	3
	Lasten	-3.592	-3.632	-4.027	-3.866	-3.867	-3.867
	Saldo	-3.589	-3.629	-4.024	-3.863	-3.864	-3.864
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	6	8	8	8	8	8
	Lasten	-126	-201	-177	-176	-176	-176
	Saldo	-119	-193	-169	-168	-168	-168
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-752	-839	-689	-689	-689	-689
	Saldo	-752	-839	-689	-689	-689	-689
Totaal baten		5.728	5.413	5.174	5.174	5.174	5.174
Totaal lasten		-17.970	-18.555	-19.074	-18.513	-18.447	-18.345
Saldo van baten en lasten		-12.242	-13.142	-13.901	-13.339	-13.273	-13.171
Onttrekking reserves		471	466	640	250	125	0
Toevoeging reserves		-226	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		245	466	640	250	125	0
Geraamd resultaat programma		-11.997	-12.676	-13.261	-13.089	-13.148	-13.171

P7 Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken?

Door uitvoering te geven aan het lokaal gezondheidsbeleid en in te zetten op specifieke thema's willen wij inwoners gezond en veilig laten opgroeien en zich maximaal laten ontwikkelen;

Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) dragen wij bij aan onze zorgplicht om het milieu zo min mogelijk te belasten en de volksgezondheid te verbeteren. Het uitgangspunt is het toewerken naar een klimaatrobuuste en duurzame waterketen. Samen met inwoners willen wij grip krijgen op afvalstromen en streven wij naar 75% afvalscheiding en 100 kg afval per persoon in 2020;

Voorschoten gaat voor een duurzame leefomgeving en streeft er naar om in 2030 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat wij net zoveel energie verbruiken als duurzaam wordt opgewekt. De milieukwaliteit van de leefomgeving wordt versterkt. Wij gaan voor een goede luchtkwaliteit waarbij geen schadelijke gezondheidseffecten te verwachten zijn (WHO-norm). Dit zorgt voor een aantrekkelijk groen woon-, werk- en leefklimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Wat gaan we doen?

Optimaliseren werkwijze GGD en veilig thuis;

Lokaal gezondheidsbeleid conform beleidsplan
Sociaal Domein vormgeven.

Hoe doen we dat?

Uitvoeren belangrijke thema's RDOG HM 2019;

Uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid uitvoeren.

Toelichting

RDOG (GGD) HM belangrijke thema's 2019

Om aansluiting te houden bij de veranderende omgeving zet de RDOG HM in op een aantal thema's waaraan gemeenten de komende periode prioriteit hebben gegeven: vitale ouderen, verkleinen gezondheidsverschillen, bevorderen gezonde omgeving en het versterken van de sociale en fysieke veiligheid.

Met het verder ontwikkelen van het concept van positieve gezondheid naar beleidsadviezen voor gemeenten en keuzes in de taakuitvoering van de RDOG Hollands Midden maken we een concrete vertaalslag die toepasbaar en bruikbaar is voor bovenstaande thema's.

Uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid uitvoeren

Uit de landelijke 'Volksgezondheid Toekomst Verkenning', die als basis dient voor het gezondheidsbeleid, blijkt dat het goed gaat met onze gezondheid. De huidige ontwikkeling in de gezondheid van Nederlanders geeft dan ook geen aanleiding grote beleidswijzigingen door te voeren, maar juist krachtig door te gaan op de ingeslagen weg. Gemeenten zijn een belangrijke partner binnen het gezondheidsbeleid. Zij geven in hun lokale nota's invulling aan het landelijke kader. Voorschoten doet dat via het Beleidsplan Sociaal Domein. De kaders voor gezondheidsbeleid worden in samenwerking met de RDOG (GGD) Hollands Midden en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) uitgewerkt in een nog op te stellen uitvoeringsprogramma.

Taakveld: 7.2 Riolering

Wat gaan we doen?

Zorgen voor de afvoer van het afvalwater en de kans op lozingen vanuit het riool naar het oppervlakte water minimaliseren;

Een Integraal Waterketenplan (IWKP) 2019-2022 opstellen.

Hoe doen we dat?

Bij vervanging van de riolering een gescheiden stelsel voor vuilwater en hemelwater (indien doelmatig) realiseren;

Samen met partners van het samenwerkingsverband waterketen Rijnland.

Toelichting

De uitgangspunten voor het beheer van de riolering zijn vastgelegd in het verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2014-2018 (vGRP). Momenteel wordt dit beleids- en beheerplan geactualiseerd tot een Integraal Waterketenplan (IWKP). Dit plan wordt in regionaal verband opgesteld in het samenwerkingsverband waterketen Rijnland cluster Leidse Regio. Deze samenwerking vergroot de uitwisseling van kennis en ervaringen. Het integraal waterketenplan gaat in op het toekomstbestendig maken van de gehele waterketen waarbij de raad de kaders bepaald hoe hier invulling aan wordt gegeven. In de eerste helft van 2019 wordt het Integraal Waterketenplan aan de raad aangeboden.

De vervanging van de riolering gebeurt op basis van een uitvoeringsprogramma dat geactualiseerd wordt in het nieuwe IWKP. Op basis van deze planning wordt een gebied integraal aangepakt

(riolering, wegen, openbare verlichting, groen, ect.). De planning van de rioolwerkzaamheden is leidend voor de planning van de gebiedsgerichte aanpak. Vanwege de intensieve werkwijze met bewoners kunnen de doorlooptijden van projecten toenemen. In veel gevallen is een jaar voorbereidingstijd nodig om in samenspraak tot integrale uitvoeringsplannen te komen. De vervanging van de riolering in de wijk Adegeest en Prins Bernhardlaan zal daardoor in 2019 starten.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Samenwerking Waterketen Regio Rijnland

Juridische vorm	Samenwerkingsverband van 28 gemeenten, drinkwaterbedrijven Dunea en Oasis en het Hoogheemraadschap van Rijnland.
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De samenwerking kent drie bestuursorganen: • Bestuurlijk algemeen • Bestuurlijk Cluster • C-team, overkoepelend orgaan van voorzitters van de clusters (4 in totaal) en Rijnland
Doelstelling	Gezamenlijke zorg voor de gehele waterketen en krachten bundelen. • Realiseren van de kostenbesparingen in het beheer van de waterketen; • Verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken en het innovatievermogen; • Verminderen van de personele kwetsbaarheid bij de uitvoering van de beheertaken. Vertrekpunt in de samenwerking is dat de bestaande taken en verantwoordelijkheden niet worden aangetast.
Bestuurlijk belang	Samenwerken versterkt de waterketen. Met dit uitgangspunt werken gemeenten, drinkwaterbedrijf Dunea en het hoogheemraadschap van Rijnland samen toe naar een waterketen en waterketenbeheer: • Van hoge constante kwaliteit; • Met een lage kwetsbaarheid; • Functionerend tegen zo laag mogelijke totaal maatschappelijke kosten. Met het structureel opzetten van samenwerking geven Rijnland en gemeenten invulling aan het Bestuursakkoord Water.

Taakveld: 7.3 Afval

Wat gaan we doen?

Inzamelvoorzieningen voor het gescheiden inleveren van de grondstoffen papier, glas, kunststof en GFT verbeteren;

Het beïnvloeden van gedrag om het scheiden van grondstoffen uit restafval te verhogen;

De beoogde effecten van het afvalbeleidsplan in beeld brengen.

Hoe doen we dat?

Het uitbreiden van verzamelcontainers voor de diverse grondstoffen dicht bij de woning;

Het geven van voorlichting over het scheiden van afval en educatie op basisscholen;

Tussenrapportage opstellen van het afvalbeleidsplan.

Toelichting

Samen met onze inwoners en overige partijen geeft Voorschoten uitvoering aan de transitie van de huidige afvalverwerking naar een duurzaam grondstofbeheer in 2030. In 2018 is gestart met de uitbreiding van ondergrondse containers om het gescheiden inzamelen van papier, glas, GFT en kunststof te bevorderen. Deze werkzaamheden worden voortgezet en afgerond in 2019. Om de kosten van de afvalinzameling laag te houden, wordt afvalscheiding steeds belangrijker. Vanuit de landelijke overheid wordt door middel van de afvalstoffenbelasting gestuurd op het belasten van vervuilers, de verwachting is dat deze belasting in 2019 gaat verdubbelen.

De doelstelling vanuit het afvalbeleidsplan voor het beperken van de hoeveelheid restafval is de afgelopen twee jaar niet gehaald. In 2017 is er 231 kg restafval per huishouden opgehaald t.o.v. van de ambitie van 201 kg restafval per inwoner. In 2018 is in de totale inzameling van grondstoffen (glas/papier/kunststof/GFT) geen toename zichtbaar. De ambitie voor 2020 zal bijgesteld moeten worden naar een realistischer doel. In de tussenrapportage van het afvalbeleidsplan wordt ingegaan op de doelstellingen en aangegeven welke maatregelen genomen kunnen worden om de hoeveelheid restafval te verminderen.

Naast het faciliteren van het gescheiden inzamelen van grondstoffen wordt de komende jaren ingezet op gedragsbeïnvloeding door o.a. educatie op scholen, het instellen van een afvalcoach en handhaving bij overtredingen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	231 (werkelijk)	200	200 *

* De indicator voor 2019 is naar beneden bijgesteld op basis van de huidige prognoses

Taakveld: 7.4 Milieubeheer

Wat gaan we doen?

Beschermen en waar mogelijk verbeteren van de milieukwaliteiten van de leefomgeving;

Opstellen van een nieuw milieubeleidsplan, waarin het behalen van de doelen verder wordt uitgewerkt;

Stimuleren van de verduurzaming van de gebouwde omgeving;

De gemeente geeft het duurzame voorbeeld.

Hoe doen we dat?

Uitvoeren van milieubeschermende wetten en regels;

Aanbieden van een ontwerp-milieubeleidsplan dat de raad kan vrijgeven voor inspraak;

Opstellen lokale warmtestrategie (los van het aardgas);

Wijkambassadeurs benoemen en continuering wijkgerichte aanpak;

Uitvoering van het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025;

Coördinatie duurzaamheid;

Opstellen en realiseren bezuinigingsplan eigen energieverbruik;

Deelname platform Slappe Bodems;

Toelichting

Uitvoeren van milieubeschermende wetten en regels

We passen op sobere en doelmatige wijze wetten en regels toe voor de bescherming van bodem, water, geluid, lucht, etc. We coördineren het aandeel van de Omgevingsdienst West-Holland

daarin.

Aanbieding van een ontwerp-milieubeleidsplan

In het najaar 2019 presenteren wij het ontwerp van een nieuw milieubeleidsplan, waarin onze milieuambities zijn uitgewerkt. Het plan geeft enerzijds richting aan gemeentelijke activiteiten voor de bescherming en verbetering van de milieukwaliteiten van de leefomgeving (bodem, lucht, water, etc.), en biedt anderzijds een aanpak voor (de gevolgen van) klimaatverandering.

Opstellen lokale warmtestrategie (los van het aardgas)

Mede als uitwerking van het regionale energieakkoord wordt een lokale warmtestrategie opgesteld. Deze strategie is het resultaat van een verkenning naar potentiële toekomstige warmtebronnen en bevat een afwegingskader om per wijk een voorkeurstechiek te kunnen bepalen. De strategie maakt ook duidelijk in welke wijk(en) het starten met aardgasvrij maken van de bestaande bouw het meest kansrijk is. De strategie vormt de opmaat voor het participatieproces met inwoners en bedrijven. Dat proces resulteert in een gedragen warmtestrategie. Volgens het landelijk Klimaatakkoord moeten gemeenten uiterlijk in 2021 een dergelijke strategie hebben vastgesteld.

Wijkambassadeurs benoemen en continuering wijkgerichte aanpak

We continueren de wijkgerichte aanpak voor verduurzaming van particuliere woningen. Hierbij worden referentiewoningen doorgelicht op potenties voor energiebesparing en -opwekking. De resultaten worden tijdens een informatieavond gedeeld met de andere wijkbewoners. We gaan ook wijkambassadeurs werven en trainen, die woningeigenaren kunnen ondersteunen bij de verduurzamingsplannen. Tenslotte faciliteren wij duurzame initiatieven door het verbinden van partijen, het uitwisselen van informatie en het stimuleren van pilots.

Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025

Door samen te werken met onze regionale partners kunnen wij meerwaarde boeken in de opgave van de energietransitie. In 2019 verkennen we ook met onze regionale partners hoe de hoofdstructuur van de toekomstige regionale energievoorziening (elektriciteit en warmte) eruit zou kunnen zien en waar de energiebronnen en bijbehorende infrastructuur gerealiseerd zouden kunnen worden.

Coördinatie duurzaamheid

Om binnen alle taken enerzijds focus te houden en anderzijds de samenhang te bewaken (zeker niet in de laatste plaats met de uitwerking van het regionaal energieakkoord dat we samen met Holland Rijnland oppakken) en om waar mogelijk synergie te laten ontstaan met het klimaatprogramma van Wassenaar (beide uitgevoerd door de WODV) is een coördinator nodig die ook zelf een actieve rol kan vervullen in de energietransitie (tweejarig incidenteel € 30.000,- gedekt uit de reserve duurzaamheid).

Opstellen en realiseren bezuinigingsplan eigen energieverbruik

We ontwikkelen en realiseren een bezuinigingsplan voor het energieverbruik van de gemeente zelf.

Hiermee wordt het eigen energieverbruik (van bijvoorbeeld vastgoed en straatverlichting) doorgelicht en bekeken op mogelijkheden om te bezuinigen door bijvoorbeeld gebruik van slimme meters. Hiervoor is incidenteel € 45.000 nodig voor het laten uitvoeren van het onderzoek en kleine investeringen (bijvoorbeeld aanpassing meters e.d.). Deze kosten worden gedekt uit de reserve duurzaamheid. De ervaring leert dat een dergelijk onderzoek zich na een jaar door de bezuiniging die kan worden gerealiseerd (structureel) terugverdiend. Daarnaast passen we bij inkoop- en aanbestedingsprocessen duurzaamheidscriteria toe.

Deelname platform Slappe Bodems

Voor het delen van kennis, afstemming en gezamenlijk te lobbyen is aangesloten bij het Platform Slappe Bodems. Omdat Voorschoten plaatselijk last heeft van bodemdaling en hoge kosten moet maken voor het regulier herstel van de openbare ruimte, die door deze bodemdaling wordt veroorzaakt, is de samenwerking gezocht met gemeenten die hetzelfde lot treft. Op termijn zou dit voordeel moeten opleveren doordat of gezamenlijk compensatie vanuit het gemeentefonds kan worden geregeld of er door gezamenlijkheid reductie in de kosten kan worden behaald door innovatieve manieren van herstel.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	-	-	-

Anders dan bij de levering van gas en elektriciteit worden veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd, bijvoorbeeld omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (zoals bij hernieuwbare elektriciteit). In de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat worden daarom top-down inschattingen gemaakt. Hierbij worden nationale cijfers op basis van een verdeelsleutel gealloceerd over gemeenten. Deze cijfers komen doorgaans bijna twee jaar na afloop van een kalenderjaar beschikbaar. Het percentage hernieuwbare elektriciteit heeft zich volgens deze schattingen in Voorschoten ontwikkeld van 0,1% in 2011 naar 1,7% in 2016. Wanneer Voorschoten in 2030 energieneutraal wil zijn dient dit in 2030 100% te zijn.

Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Wat gaan we doen?

Het zorgvuldig en waardig naar de overledenen en nabestaanden beheren van de begraafplaats.

Hoe doen we dat?

Continueren van het service- en kwaliteitsniveau (B) van de begraafplaats.

Toelichting

Het betreft de exploitatie van de algemene begraafplaats Rosenburgh. Binnen de exploitatie van de begraafplaatsen valt ook de (bege)leiding van uitvaarten, bijzettingen en lijkbezorging van overledenen waar niemand anders zorg voor draagt.

Verbonden partijen

Tabel 23

Naam	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling GGZ subsidies	7.1 Volksgezondheid
RDOG Hollands Midden	7.1 Volksgezondheid
Omgevingsdienst West-Holland	7.4 Milieu: legalisering, toezicht, handhaving

Wat gaat het kosten?

Tabel 24

Programma: P7 Volksgezondheid en milieu		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		2017	2018	2019	2020	2021	2022
7.1 Volksgezondheid	Baten	28	28	65	65	65	65
	Lasten	-1.079	-1.257	-1.466	-1.456	-1.463	-1.465
	Saldo	-1.052	-1.229	-1.401	-1.391	-1.399	-1.400
7.2 Riolering	Baten	3.546	2.671	2.772	2.645	2.645	2.762
	Lasten	-2.657	-1.680	-1.768	-1.827	-1.875	-1.893
	Saldo	888	990	1.004	818	770	869
7.3 Afval	Baten	3.747	3.591	3.485	3.477	3.477	3.477
	Lasten	-2.699	-2.386	-2.357	-2.425	-2.411	-2.402
	Saldo	1.049	1.205	1.129	1.052	1.065	1.075
7.4 Milieubeheer	Baten	3	0	0	0	0	0
	Lasten	-523	-455	-517	-472	-447	-452
	Saldo	-520	-455	-517	-472	-447	-452
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	344	316	316	316	316	316
	Lasten	-262	-281	-300	-298	-304	-304
	Saldo	83	35	16	19	12	12
Totaal baten		7.668	6.606	6.638	6.503	6.503	6.621
Totaal lasten		-7.220	-6.059	-6.408	-6.476	-6.501	-6.516
Saldo van baten en lasten		448	547	231	27	2	105
Onttrekking reserves		20	41	90	30	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		20	41	90	30	0	0
Geraamd resultaat programma		468	588	321	57	2	105

P8 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken?

Er moet een goede balans zijn in een duurzaam woningaanbod. Daardoor kan Voorschoten verschillende doelgroepen aan zich binden. Ook bevordert de voldoende beschikbaarheid van woningen de doorstroming. Er wordt 25% sociale woningbouw gerealiseerd;

We willen het dorpse groene karakter behouden, het buitengebied groen houden en het voorzieningenniveau handhaven. Dit realiseren we door ontwikkelingen te faciliteren en door kader te stellen;

Het ontwikkelen van de status als één van de beste woongemeenten van Nederland.

Wat gaan we daarvoor doen?

Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening

Wat gaan we doen?

Reguleren van de samenhang tussen de verschillende functies in het dorp en ontwikkelingen faciliteren die daaraan bijdragen. Dit alles in goed overleg met de inwoners;

Behouden en versterken van de status van kwalitatief hoogwaardige groene woongemeente.

Hoe doen we dat?

Experimenteren met mogelijkheden nieuwe Omgevingswet;

Actief faciliteren ontwikkelingen van derden en daarbij duidelijke rolverdeling hanteren;

Uitvoeren van de structuurvisie Voorschoten 2025 "Groen, veilig en betrokken";

Deelnemen aan relevante uitwerkingen van de regionale agenda omgevingsvisie 2040 "Hart van Holland".

Toelichting

Experimenteren met mogelijkheden nieuwe Omgevingswet

Zoals in programma 0 is beschreven wordt gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet.

Dit houdt een wijziging in van de instrumenten die de gemeente heeft ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkeling. Hierop bereiden we ons goed voor. We experimenteren ook met de nieuwe Omgevingswet (pilot Segaarterrein) en leren daarvan. We zullen ons daarbij vooral richten op de rolverdeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit zijn gemeente, marktpartijen en inwoners/belangengroepen. De ervaringen die opgedaan worden zullen worden meegenomen bij de doorontwikkeling van participatie zoals genoemd is in programma 1.

Een ander lopend traject betreft het voorbereiden van één bestemmingsplan voor Voorschoten. In de aanloop naar de Omgevingswet is het doel één bestemmingsplan vast te stellen dat gescreend is op onderlinge consistentie en rechtszekerheid. Kijkend naar het meerjarenperspectief, dus ook na 2019, zullen we toegroeien naar één omgevingsvisie en één omgevingsplan.

Actief faciliteren ontwikkelingen van derden

Belangrijk is dat we gaan leren werken in de geest van de nieuwe omgevingswet. Dit doen we door te experimenteren met participatie en een actieve en open benadering van ontwikkelingen door derden. Duidelijke rolverdeling is daarbij van belang.

We onderkennen dat er een opgave ligt op het gebied van woningbouw waarbij de ambitie groen blijft groen uitgewerkt moet worden. Hierin zullen we goed moeten kijken of er verdienpotentieel is. Dit betekent dat we de beschikbare locaties goed moeten benutten. Klimaatdoelen en biodiversiteit zijn daarbij ook uitgangspunt. In 2019 wordt gestart met de locatie Cultureel Centrum.

In het verlengde daarvan zullen ook in 2019 bestemmingsplanprocedures voor lopende ontwikkelingen moeten worden doorlopen dan wel worden afgerond. Het gaat hierbij om ontwikkelingen in de Duivenvoorde-corridor, Beresteijn, Intratuin en Segaar/Arsenaal. In de geest van de nieuwe wet is participatie hierbij essentieel. Ervaringen uit lopende participatietrajecten worden gebruikt om te leren en te komen tot een goede werkwijze hiervoor.

Uitvoeren van de structuurvisie Voorschoten 2025 "Groen, veilig en betrokken"

De structuurvisie is vastgesteld in 2017. Naast het plan van aanpak voor de invoering omgevingswet wordt tevens het uitvoering van de structuurvisie ter hand genomen. Ook hierbij wordt 'on the job' praktijkervaring opgedaan door de werkwijze van de omgevingswet waar mogelijk al toe te passen. Dit leren willen we ook in de praktijk brengen o.a. bij de integrale gebiedsuitwerkingen die voortvloeien uit de structuurvisie Voorschoten "Groen, veilig en betrokken". Onze intentie is om het buitengebied groen te houden. Behouden van de status van kwalitatief hoogwaardige groene woongemeente, door de behoefte aan ruimte voor woningbouw, economische ontwikkeling en groenbehoud zorgvuldig af te wegen.

Deelnemen aan relevante uitwerkingen van de regionale agenda omgevingsvisie 2040 "Hart van Holland"

Actuele en gemeentegrens overstijgende vraagstukken worden steeds vaker door meerdere gemeenten samen of in regionaal verband opgepakt. Ook de deelname aan voor Voorschoten relevante uitwerkingen van de regionale agenda omgevingsvisie 2040 "Hart van Holland" dragen bij aan de voorbereiding op de Omgevingswet. De regionale agenda benoemt de gemeentegrens

overstijgende vraagstukken van dit gebied. De agenda wordt thematisch en per gebied uitgewerkt. We werken mee aan de uitwerkingen die aansluiten bij de structuurvisie en inbreng kunnen leveren voor de lokale omgevingsvisie, zoals de thema's verstedelijking en natuurlijke leefomgeving. Om de efficiëntie te vergroten worden er logische verbindingen gemaakt tussen lopende lokale en regionale projecten.

Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)

Wat gaan we doen?

Grondbeleid gebruiken voor handhaven en versterken van de ruimtelijke kwaliteit met, per ontwikkeling, een afweging tussen actief en faciliterend grondbeleid.

Hoe doen we dat?

Faciliterend grondbeleid voeren waar dat kan en actief waar nodig;

Op transparante wijze samenwerken met marktpartijen;

Uitvoeren verplicht kostenverhaal middels het sluiten van private overeenkomsten.

Toelichting

Faciliterend grondbeleid voeren waar dat kan en actief waar nodig

Basis bij nieuwe ontwikkelingen is de nota grondbeleid. Het grondbeleid is een hulpmiddel bij het uitvoeren van het gemeentelijke omgevingsbeleid. In bestemmingsplannen wordt de maatschappelijk gewenste bestemming van de grond vastgelegd. Het grondbeleid draagt eraan bij dat die bestemmingen werkelijkheid worden. Per ontwikkeling zullen we de keuze maken voor actief of faciliterend grondbeleid. Bij actief grondbeleid koopt de gemeente de grond, verkavelt de grond opnieuw en geeft de grond weer als bouw kavels uit. Bij faciliterend grondbeleid passen de eigenaren de verkaveling aan en verhaalt de gemeente de kosten die ze zelf maakt, bijvoorbeeld bij aanleg openbare ruimte, op de ontwikkelaar. Door het sluiten van private overeenkomsten kunnen we invloed uitoefenen op ontwikkelingen van derden en kostenverhaal toepassen zoals de wet dat mogelijk maakt.

Voor het project Duivenvoordecorridor is een grondexploitatie vastgesteld. Het doel voor de Duivenvoordecorridor is het versterken van bestaande kwaliteiten waaronder openheid, natuur- en landschapswaarden. Om dit te bereiken heeft de gemeente veel geïnvesteerd door de aankoop van en verwijderen van kassen. Met het Rijk en provincie is afgesproken dat als drager daarvoor beperkte woningbouw in de plaats komt, als middel om de ruimtelijke, natuurlijke en cultuurhistorische kwaliteiten te beschermen en te versterken. De laatste ontwikkellocatie Noortveer zullen we in deze geest realiseren, met lager percentage woongebouwen.

Verdienpotentieel, inbreilocaties zoals we eerder in het programma hebben aangegeven hebben we een opgave op het gebied van woningbouw, waarbij de ambitie die uitgesproken is groen blijft groen, nader uitgewerkt moet worden. Bij inbreidingslocaties zullen we goed moeten kijken of er verdienpotentieel is. De beschikbare locaties moeten dan ook goed benut worden door flexibele kaderstelling. Daar houden we goed zicht op en zullen ook kijken of we zaken zelf moeten oppakken, of dat we daarin gebruik maken van andere (samenwerkings)partijen.

Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen

Wat gaan we doen?

Zorgen voor een gevarieerd aanbod van woningen en aandacht voor kwetsbare doelgroepen o.a. door minimaal 25% sociale huurwoningen;

Bij vergunningverlening staat de gebruiker centraal en niet de regel;

In geval van overtredingen hanteren we een strikt handhavingsbeleid ter bescherming van de woon- en leefomgeving.

Hoe doen we dat?

Uitvoeren woonbeleid;

Actualiseren woonvisie, nieuwe meerjaren prestatieafspraken en opstellen van een nieuwe huisvestingsverordening;

Evalueren van het Vergunningen, Toezicht en Handhavings-beleidsplan 2016-2019;

Opstellen van het Vergunningen, Toezicht en Handhavings-beleidsplan 2020-2024;

Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving 2019.

Toelichting

De gemeente Voorschoten heeft momenteel een inwonersaantal van 25.453. De demografische ontwikkelingen voorspellen een toename van 10% aan huishoudens tot 2040. Om deze groei op te vangen dienen er voldoende woningen beschikbaar te zijn voor alle doelgroepen (met extra aandacht voor starters, jonge gezinnen en ouderen). Andere uitdagingen waar de gemeente voor staat is het feit dat de samenleving vergrijst en de zorgvraag toeneemt. Echter dienen ouderen, maar ook overige bijzondere doelgroepen langer zelfstandig thuis te wonen. Daarnaast staan we voor de opgave om het (bestaande) woningbezit te verduurzamen en levensloopbestendig te bouwen.

Groei opvangen terwijl de woningmarkt op slot zit en waar weinig ruimte is om buiten bestaand dorps- en stadsgebied te bouwen (BSD) zijn uitdagingen die we moeten/kunnen ondervangen. Dit vraagt om herstructurering van bestaande bouw en daarmee een focus op inbreiding in plaats van uitbreiding. Daar waar inbreiding een langere voorbereidingstijd nodig heeft is het van belang om deze collegeperiode al te starten voor de periode na 2022. Langer zelfstandig thuis wonen maakt dat ouderen langer in de huidige woning blijven wonen, vaak een eengezinswoning, wat de doorstroming stagneert. Dit betekent dat er gestuurd moet worden op doorstroming en de bouw van woningen om dit te bevorderen. Tot slot betekent verduurzamen dat zowel bestaande bouw als nieuwbouw een transformatie moet ondergaan om aan de nieuwe eisen te voldoen.

Woonbeleid uitvoeren

Op basis van de woonvisie zal gewerkt worden aan:

- Zorgen voor een goede samenwerking met de corporaties voor het uitvoeren van het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid;
- De taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning, zie ook taakveld 6.3) door deze te huisvesten binnen de sociale voorraad en hierover afspraken te maken met de woningcorporaties;
- Het voeren van gesprekken met particuliere verhuurders over hun bijdrage aan het uitvoeren van de woonvisie en het toewijzen van woningen aan vergunninghouders;
- Het stimuleren van marktpartijen om goedkope koopwoningen en middeldure huurwoningen te realiseren t.b.v. doorstroming en beperken van de wachtlijsten;
- Het informeren van burgers over de mogelijkheden op het gebied van langer thuis wonen (aanpassen woningen, domotica e.d.) en duurzaamheid; als mede het opbouwen en stimuleren van maatschappelijke netwerken die hieraan kunnen bijdragen;
- Investeren in betaalbare leeftijdsbestendige huur- of koopappartementen voor senioren, mensen met een beperking;
- Het evalueren van beleidsinstrumenten zoals de blijverslening en het politie keurmerk veilig wonen (PKVW);
- Communiceren over onze ambities en deze als prioriteit stellen bij eigen handelen en het maken van afspraken.

Actualiseren woonvisie, nieuwe meerjaren prestatieafspraken en opstellen van een nieuwe huisvestingsverordening

In 2019 wordt de woonvisie geactualiseerd, waarin de nieuwe ambities van het college worden verwerkt. Zoals het sturen op flexibel en gevarieerd bouwen en de ambitie om nog met 10% te groeien. Hier worden afspraken over gemaakt met ontwikkelaars en woningcorporaties. Tevens wordt ingezet op werken en wonen vanuit integrale benadering en het aanpakken van de wachtlijsten.

In regioverband wordt er uitvoering gegeven aan de Regionale Woonagenda 2017 Holland-Rijnland met bijbehorend Uitvoeringsprogramma. Daarnaast wordt een nieuwe huisvestingsverordening opgesteld zowel regionaal als lokaal.

Om de ambities van het college te realiseren worden met woningcorporaties en hun huurdersverenigingen nieuwe prestatieafspraken gemaakt. Met elkaar staan we voor een brede agenda, waarin de ambities op de diverse vlakken stevig worden neergezet. De prestatieafspraken moeten uitvoering gegeven aan:

- Beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen (beperken van de wachtlijsten);
- Duurzaamheid, leefbaarheid en klimaatadaptatie (energieneutraal en gasloos bouwen);
- Huisvesting van kwetsbare doelgroepen (zorgbehoevenden en vergunninghouders);
- Realisatie van 25% voor sociale woningbouw binnen nieuwbouwlocaties (10% groei);
- Inzet op herstructurering van het eigen bezit van de corporaties en (her)investeringen na verkoop (liberalisering).

Veiligheid, Toezicht & Handhaving

Het VTH-beleid van Voorschoten bestaat uit een aantal onderdelen. De basis van dit beleid ligt in de 'Wet VTH' en de 'Verordening Kwaliteit VTH'. Daarnaast is er het VTH-beleidsplan 2016-2019 en zijn er de jaarlijkse VTH-uitvoeringsprogramma's. De gemeente Voorschoten staat voor een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving waarin inwoners en bedrijven kunnen rekenen op kwalitatief hoge en transparante dienstverlening. Het komende jaar zal gewerkt worden aan:

- Het voldoen aan de wettelijke vereisten, zoals die uit wet- en regelgeving volgen;
- Het verder op orde brengen van de bedrijfsvoering;
- Het leveren van excellente dienstverlening.

Ook wordt in 2019 verder gewerkt aan de voorbereidingen voor omgevingswet.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	€ 292	€ 313	€ 344
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	68	200	200
37	Demografische druk	%	CBS	87,0 %	87,5 %	88,0%
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO	€ 913,-	€ 963,-	€ 1.013,-
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO	€ 976,-	€ 1.024,-	€ 1.061,-

De gemiddelde WOZ-waarde is gestegen met 9% t.o.v. 2018.

De komende jaren staan zo'n 900 woningen in de planning om gebouwd te worden. Per jaar bedraagt dit aantal zo ongeveer 200 woningen.

Wat gaat het kosten?

Tabel 25

Programma: P8 Wonen en bouwen		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		2017	2018	2019	2020	2021	2022
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	900	0	0	0	0	0
	Lasten	-564	-1.753	-604	-604	-729	-714
	Saldo	336	-1.753	-604	-604	-729	-714
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	Baten	1.055	3.253	932	619	338	220
	Lasten	-919	-3.310	-1.016	-703	-446	-328
	Saldo	136	-56	-84	-85	-108	-108
8.3 Wonen en bouwen	Baten	318	612	625	625	625	625
	Lasten	-1.676	-1.158	-877	-862	-862	-862
	Saldo	-1.358	-546	-252	-237	-237	-237
Totaal baten		2.273	3.865	1.557	1.244	963	845
Totaal lasten		-3.159	-6.220	-2.497	-2.169	-2.036	-1.904
Saldo van baten en lasten		-886	-2.355	-939	-925	-1.073	-1.058
Onttrekking reserves		4.880	1.137	37	38	61	61
Toevoeging reserves		-4.514	-39	0	0	0	0
Mutaties reserves		366	1.098	37	38	61	61
Geraamd resultaat programma		-520	-1.257	-902	-887	-1.012	-997

Paragraaf Lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Voorschoten geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. Onder de belastingen vallen: de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de hondenbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting en de reclamebelasting. De opbrengst van de belastingen gaat naar de algemene middelen.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De rechten omvatten een zeer grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie. Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt ter dekking van de gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

Het beleid van de gemeente Voorschoten is als volgt samen te vatten: "De burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen." De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij er van uitgegaan wordt dat leges en rechten kostendekkend blijven c.q. zoveel als mogelijk worden. De OZB wordt, anders dan de gebruikelijke indexering en de gemaakte afspraken, niet verder verhoogd.

De geraamde opbrengsten van belastingen, leges en rechten zijn in de begroting 2019 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,3% (geharmoniseerde consumenten-prijzenindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Conform het coalitie akkoord is voor de toeristenbelasting een extra verhoging doorgevoerd van € 45.000 voor investering in marketing en toerisme om de recreatieve aantrekkelijkheid te vergroten.

1.3 Overzicht geraamde baten belastingen, heffingen en rechten

Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde opbrengsten voor 2018 en 2019 voor de diverse belastingen en rechten.

Tabel 26*Bedragen x € 1.000*

belastingen / heffingen/ rechten	Realisatie 2017	Raming 2018	Raming 2019	mutatie t.o.v. 2018
OZB woningen	4.404	5.563	5.644	81
OZB niet-woningen	990	983	1.002	19
Roerende ruimte belastingen	5	6	6	0
Hondenbelasting	78	126	129	3
Precariobelasting	1.125	1.099	1.099	0
Toeristenbelasting	112	109	157	48
Reclamebelasting	81	81	81	0
BIZ-Dobbewijk	25	27	27	0
Afvalstoffenheffing	3.298	3.158	3.230	72
Rioolheffing	2.872	2.346	2.607	261
Marktgelden	35	40	40	0
Begraafplaatsrechten	332	304	304	0
Wabo-leges	274	562	575	13
Overige rechten en leges	570	445	446	1
subtotaal opbrengst	14.201	14.849	15.347	498
af: kwijtscheldingen	-244	-255	-255	0
netto opbrengst	13.957	14.594	15.092	498

1.4 Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De aanslag OZB wordt voor het belastingjaar 2019 gebaseerd op (nog door de raad vast te stellen) OZB-tarieven voor 2019 en de WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2018.

Het uitgangspunt voor de geraamde netto OZB-opbrengst 2019 is:

- Indexering van de geraamde opbrengst 2018 met 2,3%

Bij de berekening van de OZB-tarieven voor 2019 wordt rekening gehouden met bovenstaand uitgangspunt en met de meest recente gegevens omtrent de verwachte waardeontwikkeling. De voorlopige waardeontwikkeling gaat uit van een waardestijging van 6,8% voor de woningen en een waardedaling van 1,5% voor de niet-woningen.

Toeristenbelasting en hondenbelasting

De opbrengsten voor de toeristenbelasting en hondenbelasting zijn met het inflatiepercentage van 2,3% verhoogd. Conform het coalitie akkoord is voor de toeristenbelasting een extra verhoging van € 45.000 doorgevoerd. Deze verhoging is doorgevoerd om te investeren in marketing en toerisme om zo de recreatieve aantrekkelijkheid te vergroten.

Precariobelasting

De precariobelasting op kabels en leidingen wordt definitief afgeschaft met ingang van 2022. Dit betekent dat uiterlijk met ingang van 2022 een bedrag ter hoogte van € 1.075.000 aan belastinginkomsten wegvalt. Met het wegvallen van deze inkomsten is in de begroting in het meerjarenperspectief al rekening gehouden. Gemeenten mogen nog maximaal tot en met 2021 de vorm van precariobelasting heffen, maar wel tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 1 januari 2016. Aangezien het grootste deel van de opbrengst precariobelasting bestaat uit opbrengst van precario op kabels en leidingen is de geraamde opbrengst niet aangepast. De tarieven voor kabels en leidingen worden niet verhoogd, de overige precariotarieven worden voor 2019 met 2,3% verhoogd.

In onderstaand tarievenoverzicht zijn de hierboven vermelde voorgestelde belastingtarieven 2019 opgenomen.

Tabel 27

	2016	2017	2018	2019
<u>Hondenbelasting</u>				
eerste hond	51,96	52,44	83,52	85,44
tweede hond	76,32	77,16	125,64	128,52
elke volgende hond	104,16	105,24	165,72	169,44
<u>Toeristenbelasting</u>				
per overnachting	1,53	1,55	1,75	2,50
<u>Precariobelasting</u>				
kabels, leidingen en buizen, per strekkende meter	2,20	2,20	2,20	2,20

1.5 Heffingen en rechten

In de paragraaf lokale heffingen moet een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In dit hoofdstuk worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die (vanuit de diverse taakvelden en extracomptabel) aan de heffing worden toegerekend. De gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes worden ook per heffing aangegeven.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Deze toerekening vindt voor heffingen extracomptabel plaats. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van de volgende formule wordt verdeeld:

$$\text{Opslag taakveld} = \frac{\text{overhead} \times ((\text{aantal aan heffing toegerekende uren}) / (\text{totaal aantal verdeelde uren exclusief uren taakveld overhead}))}{1}$$

1.5.1 Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Hoe gemeenten op korte en lange termijn invulling geven aan de gemeentelijke zorgplichten wordt vastgelegd in het verbreed gemeentelijke rioleringsplan (vGRP). Dit is een verplicht plan op grond van de Wet milieubeheer. Op 5 maart 2015 is het vGRP 2014-2018 vastgesteld. Daarmee is tevens besloten om de watertaken die voorheen uit de algemene middelen werden betaald onder de rioolheffing te brengen. Het uitgangspunt is dat de kosten voortkomend uit de zorgplicht voor 100% worden gedekt uit de rioolheffing.

Het kostendekkingsplan uit het vGRP 2014-2018 is verwerkt in de begroting 2019. Op basis van de begroting 2019 stijgt de opbrengst van de rioolheffing met 11% ten opzichte van 2018.

Het huidige vGRP loopt tot en met 2018. In 2019 zal een nieuw vGRP worden voorgelegd. De uitkomsten hiervan zullen worden verwerkt in de begroting 2020. In afwachting van het nieuwe vGRP wordt voorgesteld de rioolheffing voor 2019 niet 100% kostendekkend vast te stellen.

Tabel 28

Berekening kostendekkendheid rioolheffing		
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.269.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-165.000	
Netto kosten taakveld(en)	2.104.000	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	318.000	
BTW	341.000	
Totaal toerekenbare kosten	659.000	
Totale kosten	2.763.000	
Totale opbrengsten*	2.724.000	
Kostendekkendheid		99%

* € 2.607.000 rioolheffing en € 117.000 uit opbrengst precariobelasting

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Een groot van de kosten hangt samen met het in stand houden van het rioolstelsel, terwijl slechts een beperkt deel van de kosten samenhangt met de mate van gebruik van de riolering. Omdat er mede hierdoor nauwelijks onderscheid te maken is naar individualiseerbaar profijt hanteert de gemeente Voorschoten een vast tarief per aansluiting.

Wel wordt voor de rioolheffing onderscheid gemaakt tussen percelen van waaruit huishoudelijk afvalwater of bedrijfsafvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd en percelen van waaruit alleen hemelwater wordt afgevoerd.

Tabel 29

soort woning/huishouden	tarief 2018	tarief 2019
perceel met afvalwater	€ 204,72	€ 227,40
perceel met alleen hemelwater	€ 12,12	€ 13,44

1.5.2 Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De belasting wordt geheven per huishouden.

De via de afvalstoffenheffing verhaalbare kosten laten ten opzichte van 2018 een stijging zien.

Om de opbrengst van de afvalstoffenheffing voor 2019 met niet meer dan het inflatiepercentage te laten stijgen wordt voorgesteld een bedrag van € 124.000 te onttrekken aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Het saldo van de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing bedraagt per 1 januari 2019 naar verwachting € 1.014.000. Na deze onttrekking en een voorziene storting van € 4.000 is de verwachte stand € 894.000 per ultimo 2019. Dit resterende deel van de voorziening kan onder andere worden ingezet om de hoogte van de afvalstoffenheffing in de komende jaren niet bovenmatig te laten stijgen. Het tarief afvalstoffenheffing stijgt mede als gevolg van een toename van het aantal belastbare aansluitingen met ongeveer 1%.

Tabel 30

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.529.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-255.000

Netto kosten taakveld(en)	2.274.000
----------------------------------	------------------

Toe te rekenen kosten:

Overhead	689.000
BTW	270.000

Totaal toerekenbare kosten	959.000
-----------------------------------	----------------

Totale kosten	3.233.000
----------------------	------------------

Totale opbrengsten	3.230.000
---------------------------	------------------

Kostendekkendheid	100%
--------------------------	-------------

Tarieven afvalstoffenheffing en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing in de gemeente Voorschoten is gedifferentieerd naar type woning (aanleunwoning, etagewoning en overige woning) en naar de grootte van het huishouden in de vorm van een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Hiermee wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt' en blijft de uitvoering van de heffing bovendien praktisch uitvoerbaar.

Tabel 31

soort woning/ huishouden	tarief 2018	tarief 2019
aanleunwoning	€ 198,84	€ 201,12
etagewoning (1ph)	€ 223,68	€ 226,20
etagewoning (mph)	€ 284,88	€ 288,12
overige woning (1ph)	€ 264,60	€ 267,60
overige woning (mph)	€ 325,92	€ 329,64

1.5.3 Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen (circa 90 per jaar) en de opbrengst van het jaarlijks geven van onderhoudsrecht. Voor 2019 is de geraamde opbrengst verhoogd met het inflatiepercentage.

Tabel 32

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten

Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	289.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld(en)	289.0000
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	192.000
BTW	15.000
Totaal toerekenbare kosten	207.000
 Totale kosten	 496.000
Totale opbrengsten	304.000
Kostendekkendheid	61%

Tarieven begraafplaatsrecht

De verordening Rechten begraafplaats Rosenburgh Voorschoten kent een tarieventabel met een uiteenlopend aantal tarieven voor de verschillende diensten. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. Door de (m.i.v. 2017 gewijzigde) toerekeningssystematiek van overhead aan taakvelden bedraagt de kostendekkendheid voor 2019 61%. Voor 2019 zijn de tarieven in navolging van de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

1.5.4 Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt. Voor 2019 is de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Tabel 33

Berekening kostendekkendheid marktgelden		
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	33.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld(en)	33.000	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	4.000	
BTW	3.000	
Totaal toerekenbare kosten	7.000	
Totale kosten	40.000	
Totale opbrengsten	40.000	
Kostendekkendheid		100%

Tarieven marktgelden

Het marktgeld bedraagt een tarief voor iedere strekkende meter grond, waarvoor een standplaats wordt ingenomen, gemeten in de lengterichting. Er gelden aparte tarieven voor losse en vaste standplaatsen. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. Voor 2019 zijn de tarieven in navolging van de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Tabel 34

standplaats	tarief 2018	tarief 2019
losse standplaats, per strekkende meter, per dag	€ 3,55	€ 3,65
vaste standplaats, per strekkende meter, per kwartaal	€ 40,70	€ 41,65

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De opbrengsten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van een aantal diensten wordt namelijk dusdanig weinig gebruik gemaakt dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft.

Tabel 35

Berekening kostendekkendheid Leges Algemene dienstverlening			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Burgerlijke stand	41.000	30.000	73%
Reisdocumenten	279.000	242.000	87%
Rijbewijzen	141.000	88.000	62%
Secretarieleges			
- Verstrekkingen uit basisregistratie personen			
- Verstrekking uit het Kiezersregister			
- Bestuursstukken			
- Vastgoedinformatie			
- Overige publiekszaken			
- Gemeentearchief			
Totaal secretarieleges	86.000	51.000	59%
Huisvesting			
- Huisvestingswet			
- Leegstandswet			
- Gemeentegarantie			
Totaal leges huisvesting	11.000	2.000	18%
APV-vergunningen			
- Kansspelen			
- Kabels en leidingen			
- Verkeer en vervoer (ontheffing APV)			
- Diversen			
Totaal APV-vergunningen	79.000	13.000	16%
Verkeer en vervoer	56.000	13.000	23%
totaal leges Algemene dienstverlening	693.000	439.000	63%

Tabel 36

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunning)			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Omgevingsvergunning	679.000	575.000	85%

Tabel 37

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
APV-vergunningen			
- Horeca			
- Organiseren van evenementen of markten			
- Prostitutiebedrijven			
- Kamperen			
- Marktstandplaatsen			
- Winkeltijdenwet			
- Ventvergunning, standplaatsvergunning			
Totaal APV-vergunningen	26.000	5.000	19%
Totaal leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn	26.000	5.000	19%

Tarieven, kostendekkendheid en kruissubsidiëring leges

De tarieven voor de diverse leges worden jaarlijks in principe met het inflatiepercentage verhoogd, waarbij wordt uitgegaan van de reeds bestaande verdeling in de tarieven. Voor tarieven waarvoor een maximumbedrag geldt wordt uitgegaan van het maximaal toegestane bedrag.

Op basis van de berekening van de kostendekkendheid is er binnen de drie titels geen sprake van kruissubsidiëring.

Specifiek met betrekking tot het tarief van de omgevingsvergunning geldt dat gekozen is voor een tariefstelsel met staffels met daarbij als grondslag een degressief percentage van de bouwsom. Dit heeft gemiddeld kruissubsidiëring tot gevolg van grote naar kleine bouwwerken, maar de mate van kruissubsidiëring verschilt van bouwwerk tot bouwwerk. Deze percentages zijn vermeld in de tarieventabel, onder Titel 2, behorende bij de Legesverordening die nog wordt vastgesteld in de Raad.

1.6 Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

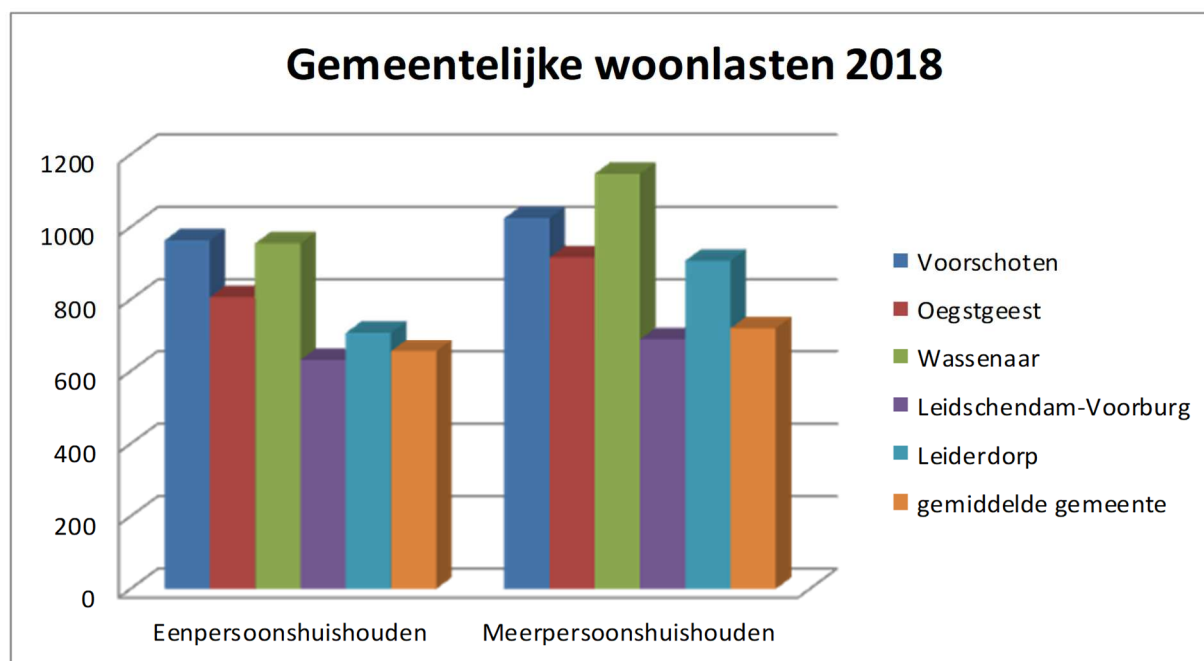
Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Voorschoten is een vergelijking gemaakt met die van omliggende gemeenten en met de woonlasten in een gemiddelde gemeente.

Tabel 38

Gemeentelijke woonlasten 2018	Voorschoten	Oegstgeest	Wassenaar	Leidschendam - Voorburg	Leiderdorp	gemiddelde gemeente
Eenpersoonshuishouden	€ 963,00	€ 807,00	€ 955,00	€ 631,00	€ 708,00	€ 655,00
Meerpersoonshuishouden	€ 1.024,00	€ 916,00	€ 1.147,00	€ 690,00	€ 907,00	€ 721,00

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2018

Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar *t* te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar *t-1* (zoals gepubliceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

Tabel 39

	2017	2018	2019
totale woonlasten gezin Voorschoten in jaar <i>t</i>	€ 974,00	€ 1.024,00	€ 1.058,00
woonlasten gemiddeld gezin in <i>t-1</i> (cijfers Coelo)	€ 723,00	€ 723,00	€ 721,00
woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (x 100%)	134,7%	141,6%	146,7%

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Voorschoten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde en dat ook de ontwikkeling van de woonlasten hoger ligt dan gemiddeld. De voornaamste oorzaak ten opzichte van 2018 is de verhoging van de rioolheffing.

1.7 Kwijtscheldingsbeleid

In de raadsvergadering van 2 april 2015 is de Verordening Kwijtschelding Gemeentelijke belastingen Voorschoten 2015 vastgesteld. Hiermee is het kwijtscheldingsbeleid geactualiseerd. Kwijtschelding is in Voorschoten mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, roerende-ruimtebelasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting (alleen eerste hond) en begraaftplaatsrechten (alleen onderhoudsrecht).

De kwijtscheldingsnorm in Voorschoten blijft gehandhaafd op de maximaal door het Rijk toegestane 100% van de bijstandsnorm. Dat wil zeggen dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning). Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen. De kwijtschelding wordt uitgevoerd door de Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De bedragen aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing worden als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven.

Over het jaar 2019 worden naar verwachting de volgende bedragen aan kwijtschelding verleend:

·OZB	€	2.000
·Afvalstoffenheffing	€	137.000
·Rioolheffing	€	113.000
·Hondenbelasting	€	3.000

1.8 Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Voorschoten geldt dit voor de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, reclamebelasting en de BIZ-bijdragen.

1.9 Algemene ontwikkelingen

Verruiming lokaal belastinggebied

De lokale belastingen stonden de afgelopen jaren meer en meer in de belangstelling. Vanaf 2016 is daarbij ook gesproken over de hervorming van het gemeentelijke belastinggebied. Het nieuwe kabinet heeft hier tot op heden echter geen speerpunt van gemaakt en hieromtrent zijn op dit moment dan ook geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 29 januari 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Voorschoten. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement. Uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat het weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten op dit moment uitstekend is. De vergelijking tussen het benodigde weerstandsvermogen en de beschikbare weerstandscapaciteit levert immers een ratio weerstandsvermogen op van 5.

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het overzicht is aangevuld met de getroffen beheersmaatregelen. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. De top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

Tabel 40 *De top 10 belangrijkste risico's*

Risico	Gevolgen	Maatregelen
1. Geen grond kunnen verkopen in de Duivenvoorde Corridor. 2. Niet alle gronden kunnen verwerven. 3. Door aantrekkende economie zijn geraamde kosten te laag	Financieel - 1. groot verlies op het project en bestuurlijke imago schade 2. ontwikkelstrategie moet aangepast worden 3. grote verlies op het project.	Suggestie - Projectrapportage en jaarlijkse en tussentijdse bijstelling grondexploitatie
Verantwoordelijkheid Sociaal Domein	Financieel - Financieel verantwoordelijk voor het gehele sociaal domein. Het zijn open einde regelingen. De stijging van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn de belangrijkste risicofactoren.	Actief: als beheersmaatregel is de reserve sociaal domein ingesteld om eventuele incidentele tekorten mee te dekken of risico's mee op te vangen. De omvang van het risico is 20% van het budget. Daarnaast investeren in innovatie en preventie.
Precariobelasting Liander in afwachting uitkomst cassatie Hoge Raad tussen gemeente Hulst en netbeheerder Enduris.	Financieel - Liander heeft bezwaar gemaakt in afwachting van uitspraak cassatie. Betreft mogelijk inkomstenderving precario in de jaren 2019, 2020 en 2021 na uitspraak Hoge Raad.	

Risico	Gevolgen	Maatregelen
Grondwateroverlast	Financieel - er is/ontstaat wateroverlast op straat/in woningen, Effect op doelstellingen - , Imago -	Er wordt een grondwatermeetnet opgezet om het grondwater in beeld te brengen. Hierdoor kunnen mogelijke knelpunten eerder worden waargenomen en indien mogelijk maatregelen worden genomen
Als gevolg van onderuitputting op de Rijksbegroting, aanpassingen van de verdeelsystematiek of verschillen in de mate waarin de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis zich ontwikkelen bestaat de kans dat de algemene uitkering uit het gemeentefonds achterblijft bij de raming.	Financieel - Negatief budgettair effect dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen., Effect op doelstellingen - De bezuinigingen kunnen een dusdanige omvang aannemen dat voorgenomen beleid(intensiveringen) niet (volledig) en misschien wel alleen getemporeerd uitgevoerd kan worden.	
Door economische ontwikkelingen een groter beroep op de uitkeringsregelingen (open einde regeling Wet BUIG bundeling van uitkeringen inkomensvoorzienig aan de gemeenten)	Financieel - de gemeente loopt het risico dat de lokale ontwikkeling van het bijstandsvolume in negatieve zin afwijkt van de landelijke ontwikkeling waardoor de rijksbijdrage te kort schiet. Het geschatte risico is begroot, echter het maximale risico dat de gemeente loopt in het uitkeringsjaar is hoger en is gemaximeerd voor 2019 op 10%. Effect op doelstellingen - Niet iedereen kan voldoende ondersteund worden in participeren in de samenleving.	Actief : Met ingang van 2017 wordt het maximale eigen risico niet meer geraamd in de begroting, maar wordt dit reëel geraamd en waar nodig bijgesteld in de regulier P&C-documenten. Actief - actief uitstroombesleid voeren door inzet arbeidsmarktoffensief, jeugdwerkgelegenheidsplan en reguliere participatiemiddelen Geïmplementeerd - goede werkprocessen voor poortwachtersfunctie, beheer lopende uitkeringen, beëindigingen etc.
Onderhoudsachterstanden kapitaalgoederen	Financieel - Hogere kosten door calamiteiten onderhoud, Effect op doelstellingen - Openbare ruimte voldoet niet aan het afgesproken kwaliteitsniveau, Imago - Grotere kans op ongelukken en aansprakelijkheden	Voor de meeste kapitaalgoederen zijn er beheerplannen vastgesteld. Het beheerplan vastgoed wordt in 2019 aan de raad aangeboden. Het beheer van de openbare ruimte wordt ingericht naar een risico gestuurd beheer waar op basis van prestaties, risico's en kosten de afweging wordt gemaakt of ingrijpen noodzakelijk is.

Risico	Gevolgen	Maatregelen
De ramingen voor de maatwerkvoorzieningen Jeugdhulp (individuele voorzieningen, jeugdhulp via CJG en PGB) worden aangepast op basis van de prognoses in de jaarrekening. Het inkoopbureau H10 heeft een schatting voor 2018 gemaakt. Deze schatting geeft aan dat de stijging van de kosten in 2018 ten opzichte van 2017 doorzet. Deze schatting bevat, zeker voor de toekomst nog een groot aantal onzekerheden waardoor vanaf jaar t+1 de kosten hiervoor lastig te duiden zijn. Het maken van tijdige en betrouwbare prognoses voor de kosten van jeugdhulp blijft een lastig vraagstuk. De verwachting is en blijft overigens, dat de kosten van jaar tot jaar aanmerkelijk kunnen verschillen.	Financieel - confrontatie met grote fluctuaties in kosten	Actief: als beheersmaatregel is de reserve sociaal domein ingesteld om eventuele incidentele tekorten mee te dekken of risico's mee op te vangen. Een raming opnemen ten laste de reserve sociaal domein van € 300.000 waardoor het risico voor 2019 beperkt is.
Het achterblijven bij de raming van de algemene uitkering ten gevolge van het minder dan verwacht uitkeren van de onderuitputting op het BTW-compensatiefonds.	Financieel - Negatief budgettair effect dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen.	M.i.v. 2018 wordt de onderuitputting voorzichtigheidshalve structureel geraamd op het niveau van de realisatie van 2017.
Beheerkosten (vastgoed / openbare ruimte) worden niet of onvoldoende meegenomen in aanschaf/realisatie is met name het geval bij nieuwe aanleg/realisatie.	Financieel - Geen middelen gereserveerd voor beheer en onderhoud, Effect op doelstellingen - Onderhoudsniveau wordt niet gehaald omdat het onderhoud beperkt of niet uitgevoerd wordt dan wel gaat ten koste van andere objecten, Imago - wel geld om aan te leggen maar niet om te onderhouden.	Bij een politiek besluit om een nieuwe situatie te realiseren wordt direct besloten welke (globale) beheerkosten hier bij horen en aan worden toegekend

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 19.181.000}{€ 4.098.355} = 5$$

De omvang van het benodigde weerstandsvermogen is licht gedaald ten opzichte van de jaarrekening 2017. De Reserve Weerstandsvermogen staat op dit moment op €4.000.000 en is daarmee dus iets te laag. Aangezien de omvang van de risico's elk jaar wel iets schommelt is er voor gekozen om geen toevoeging te doen aan de Reserve Weerstandsvermogen en deze op het niveau van €4.000.000 te houden. In die beredenering is meegewogen dat de kans zeer klein wordt geacht dat alle risico's zich daadwerkelijk voor doen in hetzelfde jaar en mocht dat uiteindelijk toch het geval zijn er altijd nog teruggevallen kan worden op de concernreserve waarin op dit moment €15.262.000 zit.

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 1,0 te hanteren met een streefratio van 1,4 wat staat voor voldoende weerstandscapaciteit. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen:

Tabel 41

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten is 5 (A). Conclusie is dat de weerstandscapaciteit uitstekend is.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dienen een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Tabel 42

	Indicatoren Voorschoten (%)			Normen VNG (%)		
Kengetallen:	2017	2019		Voldoende	Matig	Onvoldoende
	Verslag	Begroting	Verslag			
1a. Netto schuldquote	53	73		<100	>100 / <130	<130
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	43	60				
2. Solvabiliteitsratio	37	35		>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	3,86	0,02		>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	18	20		Geen norm		
5. Belastingcapaciteit	135	147		<100	>100 / <120	>120

1. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' voor rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen. Ten opzichte van het jaarverslag 2017 is een stijging zichtbaar.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Een solvabiliteit van 35% wordt door de VNG beoordeeld als 'matig'.

3. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. De begrotingsruimte is gedaald ten opzichte van het jaarverslag 2017 en kan volgens de VNG-normen beoordeeld worden als 'matig'.

4. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een

percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Voorschoten liggen hoger dan het landelijk gemiddelde en ook de ontwikkeling van de woonlasten ligt hoger dan gemiddeld. De voornaamste oorzaak hiervan is de verhoging van de rioolheffing.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat de schuldenomvang van Voorschoten voldoende is volgens de VNG-normen. Daar tegenover wordt een risico gelopen op de resterende ingenomen grondpositie en wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken aan de hoge kant ligt. De structurele exploitatieruimte wordt beoordeeld als matig en dient versterkt te worden.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente, zoals wegen, riolering en gebouwen die duurzaam in stand gehouden moeten worden. De diverse kapitaalgoederen zijn onderdeel van de taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer, 5.7 Openbaar groen en (open-lucht)recreatie en 7.2 Riolering. Het beleidsmatige deel van vastgoed staat beschreven onder 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden.

Het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen vormt financieel gezien een aanzienlijk deel van de begroting en is maatschappelijk gezien van groot belang. Voor het goed functioneren van de samenleving is het noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen in goede staat onderhoudt. In samenwerking met betrokken partijen streven wij naar een aantrekkelijke en groene woonomgeving en gemeentelijke gebouwen die optimaal de maatschappelijke functies faciliteren.

De kapitaalgoederen worden beheerd op basis van beheerplannen. Vanwege beperkte financiële middelen is het onderhoudsniveau van de kapitaalgoederen in 2018 verlaagd naar beeldkwaliteitsniveau C.

Doelstellingen

1 Basis op orde

Zorgen voor een aantrekkelijke en functionele openbare ruimte die voldoet aan de gestelde kaders (kwaliteitsniveau C) waarbij er geen kapitaalvernietiging plaats vindt en de veiligheid en continuïteit is gewaarborgd. Op basis van de prestaties, kosten en risico's over de gehele levensduur van een kapitaalgoed wordt de afweging gemaakt voor het behoud.

2 Integrale aanpak

De afgelopen jaren zijn onderhoudswerkzaamheden van diverse kapitaalgoederen gecombineerd en zijn waar mogelijk beleidsambities gerealiseerd. De komende jaren wordt de integrale aanpak van het groot onderhoud verder voortgezet, waardoor voor een groter gebied onderhoudswerkzaamheden integraal opgepakt gaan worden. Vanwege het sobere onderhoudsniveau (C) is de financiële ruimte voor het realiseren van ambities of verduurzaming van de kapitaalgoederen beperkt.

3 Verduurzaming beheer

Bij het onderhoud van de kapitaalgoederen, de materiaalkeuze en bij de selectie van aannemers is duurzaamheid een belangrijk selectiecriteria. Ontwikkelingen in de markt worden nauwgezet gevolgd om mee te groeien met innovaties die de kwaliteit en duurzaamheid van de kapitaalgoederen verbeteren of in stand houden.

Bij de openbare verlichting zal het percentage LED verlichting de komende jaren toenemen van 20% naar 40% in 2022. In het beheer van het groen en water is de komende jaren extra aandacht om de biodiversiteit te versterken.

Areaalgegevens

Het openbaar gebied dat de gemeente beheert, omvat een omvangrijk aantal objecten. Enkele getallen:

Verharding	circa 1,1 km ²
Lichtmasten	circa 4320 stuks
Verkeersregelinstallaties	12 stuks
Civieltechnische kunstwerken	107 stuks
Watergangen	circa 22,4 km ¹
Riool	circa 134 km ¹
Groen	circa 101 ha
Bomen	circa 11.200 stuks
Speeltoestellen	393 stuks

Gebouwen en overige objecten

Maatschappelijk & commercieel	13
Sport & bewegen	5
Eigen huisvesting	5
Woningen	3
Bijzondere objecten	7
Panden die worden afgestoten	2

Beheerplannen

In de beheerplannen voor de verschillende kapitaalgoederen is een basis onderhoudsniveau bepaald. In de zomer van 2017 heeft de raad besloten om het onderhoudsniveau vanaf 2018 te verlagen naar sober (kwaliteitsniveau C). Dit heeft een grote impact op de beheerplannen van groen en wegen en vraagt om een aangepaste aanpak van het beheer. De verlaging in het onderhoudsniveau is zichtbaar in de openbare ruimte bij voornamelijk cultureel beplanting zoals sierheesters, rozen en hagen, langer gras en minder egale verharding. Voor het beheer van de openbare ruimte is sober en doelmatig onderhoud het uitgangspunt. In onderstaande tabel zijn deze per beheerplan weergegeven.

Tabel 43

Product	Kwaliteitsniveau	Toelichting
Beheerplan wegen 2016-2020	C	Het uitgangspunt is om de veiligheid en functionaliteit van de wegen te waarborgen. Een onderhoudsniveau C geeft een hoger risico op ongevallen en aansprakelijkheden en een minder egaal straatbeeld. Momenteel voldoet 6% van het areaal niet aan het kwaliteitsniveau C. Met de aanpak van de wegen, in combinatie met riolering, in de wijk Adegeest, de Raadhuislaan en Leidseweg Noord gaat dit percentage in 2019 omlaag.
Beheerplan bruggen 2016-2020	C	Uitvoeren van de maatregelen die benodigd zijn om de functionaliteit te waarborgen en de veiligheid te garanderen. In 2019 worden de twee bruggen op de Valkeweg vervangen.
Beheerplan openbare verlichting 2016-2020	C	Het waarborgen van de bedrijfszekerheid, veiligheid en een duurzame instandhouding van de openbare verlichting. Bij vervanging worden armaturen vervangen voor LED. Van het areaal voldoet circa 10% niet aan niveau C. De komende jaren wordt deze achterstand voor een deel ingelopen. Voor de komende jaren zal in de buurten Boschgeest, Noord Hofland, Adegeest en de Nassauwijk vervanging plaatsvinden.
Beheerplan wegmeubilair 2016-2020	C	Het waarborgen van de functionaliteit van verkeersborden, hekwerken, fietsvoorzieningen en palen.
Beheerplan verkeersregelinstallaties 2016-2020	C	Het waarborgen van de bedrijfszekerheid en een duurzame instandhouding van de verkeersregelinstallaties. Het areaal is in 2017 vernieuwd en op orde.
Beheerplan groen 2016-2020	C	Het onderhoud is het afgelopen jaar aangepast naar kwaliteitsniveau C en is op orde. Het uitgangspunt is om de functionaliteit en veiligheid van het groen te waarborgen en het zelfbeheer te stimuleren.
Beheerplan spelen 2016-2020	C	Alle speelplekken zijn op orde. De vervanging van speelplekken wordt integraal per plek opgepakt. De focus ligt op centrale uitdagende speelplekken.

Product	Kwaliteitsniveau	Toelichting
Beheerplan water 2016-2020	-	Er zijn beperkte financiële middelen voor de uitvoering van het beheerplan water. De maatregelen zijn gericht op het in stand houden van de waterbouwkundige kunstwerken.
Verbreed gemeentelijk rioleringsplan vGRP 2014-2018	basis	Het grootste deel van het gemeentelijk rioolsysteem is in beeld. Er zijn diverse locaties waar vervanging van het riool noodzakelijk is om binnen aanvaardbare risico's te blijven. In 2019 starten de werkzaamheden in de wijk Adegeest en de Prins Bernhardlaan. In de 1^e helft van 2019 wordt het Integraal waterketenplan 2019-2022 (IWKP) de opvolger van het verbreed gemeentelijke rioolplan (vGRP) aan de raad voorgelegd. Dit plan wordt in regionaal verband opgesteld en afgestemd binnen de samenwerking waterketen Rijnland.
Vastgoed 2018-2021	sober	Het beheerplan vastgoed wordt in 2019 aan de raad aangeboden. Het uitgangspunt is het sober en doelmatig in standhouden van gebouwen. Binnen het huidige areaal zijn er onderhoudsachterstanden. Het beheerplan Vastgoed maakt inzichtelijk wat nodig is om het onderhoud van Vastgoed op orde te brengen.
Tractie		De gemeente beschikt over een groot aantal tractiemiddelen die beschikbaar gesteld zijn aan de werkorganisatie Duivenvoorde. Deze voertuigen worden ingezet voor beheer van de openbare ruimte, afvalinzameling, toezicht en facilitaire zaken. Het waarborgen van de continuïteit van de bedrijfsvoering is het uitgangspunt voor het onderhoud en vervanging van de tractiemiddelen.

Uitdagingen en risico's

Onderhoudsachterstanden

Voor de kapitaalgoederen wegen, openbare verlichting en vastgoed is er een achterstand in het onderhoud van het kapitaalgoed. Voor de kapitaalgoederen wegen en openbare verlichting ligt de nadruk op veiligheid waarbij getracht wordt binnen de beschikbare budgetten de komende jaren de onderhoudsachterstanden in te lopen.

In het beheer van het vastgoed zijn er vanwege uitgesteld planmatig onderhoud achterstanden ontstaan. Dit is voornamelijk op panden voor ambtelijke huisvesting zoals het gemeentehuis en de gemeentewerf. Vanwege ongewis over de toekomst van de ambtelijke huisvesting zijn hiervoor beperkt meerjarige kapitaalslasten aangegaan en is de achterstand sterk toegenomen.

Verkoop gebouwen

Voor onderstaande gebouwen is aangegeven dat deze verkocht gaan worden;

Tabel 44

Lijst te verkopen panden	
1	Professor vd Waalslaan 26
2	Leidseweg 25/27 (excl. Moederhuis)
3	Koninklijke Marinelaan 21 Gemeentewerf
4	Koningin Julianalaan 55
5	Raadhuislaan 41
6	Raadhuislaan 47
7	Prinses Marijkelaan 2
8	Prinses Marijkelaan 4
9	Rouboslaan 50
10	Professor Einsteinlaan 5

De gebouwen met de nummers 1, 5, 6, 9 en 10 zijn verkocht. Voor de Prinses Marijkelaan nummer 7 en 8 is besluitvorming in voorbereiding. De nummers 2,3 & 4 gaan over de ambtelijke huisvesting. Het besluitvormingsproces voor de centrale huisvesting is vanwege een gewijzigde visie on-hold gezet, waardoor verkoop van deze gebouwen niet mogelijk is. In het beheerplan vastgoed is het planmatig onderhoud voor deze gebouwen in beeld gebracht.

Grondwater

Het verloop van het grondwater is in Voorschoten niet in beeld. Over diverse locaties ontvangt de gemeente signalen van een hoge grondwaterstand. In 2018 is gestart met het opzetten van een grondwatermeetnet. Het verloop van het grondwater kan hiermee gevolgd worden. Dit maakt het mogelijk om eventuele problemen voor de toekomst tijdig te signaleren. In het integraal waterketenplan (IWKP) worden de noodzakelijke maatregelen meegenomen.

Bodemdaling

In verschillende buurten in Voorschoten is er sprake van bodemdaling. In deze buurten moet eerder onderhoud uitgevoerd worden aan de openbare ruimte, waardoor de lasten toenemen. Binnen het platform slappe bodems wordt kennis uitgewisseld om hier invulling aan te geven. (zie taakveld 7.4)

Budgettair kader

De budgetten voor de openbare ruimte zijn voldoende om de openbare ruimte veilig te houden.

Conform de eisen van de BBV zijn alle onderhoudsbudgetten inzichtelijk gemaakt in een tabel.

Exploitatie kapitaalgoederen

Tabel 45 (bedragen * € 1.000,-)

Kapitaalgoed	2019	2020	2021	2022	Toelichting
Wegen	1.083	1.181	1.295	1.317	Herstelwerkzaamheden asfalt en bestrating, inspecties, herstelwerkzaamheden markeringen
Bruggen	106	135	137	138	Reinigen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties
Wegmeubilair	61	61	61	61	Reinigen, herstellen en vervanging
Openbare verlichting	394	394	393	393	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Verkeersregelinstallaties	163	163	163	163	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Groen	886	861	867	867	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen
Spelen	218	218	218	218	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud
Water	704	747	750	760	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen en waterbouwkundige kunstwerken
Riolering	1.394	1.453	1.502	1.519	Kleine reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties
Vastgoed	2.414	2.412	1.869	1.868	Dagelijks onderhoud, elektra, water, ect.
Tractie	551	570	555	555	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud

Tabel 46 (bedragen * € 1.000,-)

Investerings	2019	2020	2021	2022
Civieltechnische kunstwerken	342	57	57	57
Valkewegbruggen	215			
Tractie	460	280	62	
Containers	173			
Wegen			685	420
Riolering	1.295	1.320	1.350	1.370
Water		6		
Waterbouwkundige kunstwerken	275	275	275	275
Mini-gemalen	30	30	30	30
Hoofd-gemalen		137	42	
Afvalbeleidsplan	288			

Verloop Voorziening

Vanwege het preventief toezicht van de provincie Zuid-Holland is er in 2017 alleen een dotatie aan de voorziening geweest voor de kapitaalgoederen wegen, bruggen en openbare verlichting. Voor de beheerplanperiode t/m 2020 zijn de voorziening voldoende gevuld. Bij het actualiseren van de beheerplannen in 2020 zullen de benodigde budgetten en dotaties herijkt worden. Hieronder zijn de voorgenomen onttrekkingen voor 2019 weergegeven.

Tabel 47 (bedragen * € 1.000,-)

Voorziening groot onderhoud	Onttrekking 2019
Wegen	1.010
Bruggen	60
Openbare verlichting	180
Verkeersregelinstallaties	5
Spelen	110
Water	-

Paragraaf Financiering

Treasuryfunctie en -beleid

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. En dit op een zodanige wijze, dat risico's en kosten worden geminimaliseerd en opbrengsten worden geoptimaliseerd.

De wettelijke kaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie liggen onder andere vast in de wet financiering decentrale overheden (fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof). De kaders voor de treasuryfunctie zijn vastgelegd in het Treasurystatuut. Daarin ligt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vast in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Ook besteedt het treasurystatuut aandacht aan de bevoegdheden en administratieve organisatie.

Schatkistbankieren

Om beter kunnen voldoen aan de door Europa gestelde begrotingsdiscipline is sinds 15 december 2013 een daartoe strekkende wijziging van de wet Financiering decentrale overheden (fido) van kracht. Met ingang van die datum zijn decentrale overheden verplicht tot schatkistbankieren zonder leenfaciliteit. Dit betekent dat overtollige kasmiddelen niet langer 'in de markt' uitgezet kunnen worden maar alleen bij 's Rijks schatkist, zijnde het ministerie van Financiën, en overige decentrale (mede)overheden. Dat kan van grote invloed op de treasuryfunctie en het financieringsresultaat van decentrale overheden.

Beleidskader 2019 - 2022

De huidige inschatting is dat de komende jaren sprake zal zijn van een zich stabiliserend en met ingang van 2019 zelfs afnemend financieringstekort dat onder de maximale overeengekomen grens van € 55 mln. zal blijven.

Ten opzichte van de voorspellingen in de niet vastgestelde begroting voor 2017 laat het herstelplan zich gelden: De verwachting is dat de omvang van de aangetrokken financiering vermindert. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de gemeentelijke meerjarenbegroting een liquiditeitsoverschot bevat zodat aan de jaarlijkse aflossingen kan worden voldaan zonder per saldo nieuwe financiering hoeft te worden aangetrokken. De te realiseren verkoopopbrengsten op de Duivenvoorde-corridor spelen hierin een essentiële rol. Essentieel, omdat de liquiditeitengenererende capaciteit van de lopende begroting iets achterblijft bij het totaal van de in deze meerjarenbegroting voorgenomen investeringen. In wezen zijn de afschrijvingen daarmee van onvoldoende omvang om nieuwe aanvullende investeringen liquiditeitstechnisch op te kunnen vangen.

Om de rentekosten laag te houden wordt een zo groot mogelijk beroep gedaan op het rekening-courantkrediet van de BNG en overige (korte termijn)mogelijkheden voor zover deze goedkoper zijn dan het BNG-rekening courant-tarief. Deze wijze van financiering wordt beperkt door de maximaal aan te trekken hoeveelheid korte middelen die tot uitdrukking komt in de kasgeldlimiet.

Daarnaast zijn de verwachtingen omtrent de ontwikkeling van de geldmarkt- en de kapitaalmarktrente uiteraard een belangrijke andere factor bij het bepalen van het tijdstip waarop en van de looptijd waarvoor eventueel gelden worden aangetrokken.

Pas wanneer het rekening-courantkrediet volledig is gebruikt en daarbij overschrijding van de maximaal toegestane termijn van 3 opvolgende kwartalen van de kasgeldlimiet dreigt, wordt op basis van de financieringsbehoefte en de liquiditeitenplaning de kapitaalmarkt betreden.

Met ingang van 2014 is het schatkistbankieren zonder leenfaciliteit verplicht waardoor het wegzetten van tijdelijk overtollige geldmiddelen bij onze huisbankier slechts voor 0,75% van het begrotingstotaal is toegestaan. Aangezien Voorschoten een structurele financieringsbehoefte heeft, is het schatkistbankieren van verwaarloosbare invloed op het Voorschotense treasurybeleid.

Omdat de rentevergoeding op verplicht bij het Rijk aangehouden kasoverschotten achterblijft bij de geldende vergoedingen in de markt wordt de optie van het betrekken van de aanvullende financiering bij andere decentrale overheden nadrukkelijk open gehouden. Dit is een mogelijkheid die onder het schatkistbankieren bestaat en die voor beide partijen beter rendeert dan het aanhouden van tegoeden in de vorm van deposito's bij het Rijk.

Hierbij zal mogelijk gebruik worden gemaakt van de standaardisatie van contracten die BNG Vermogensbeheer B.V. (onderdeel van de Bank Nederlandse Gemeenten) kan bieden. Afhankelijk van de te betalen tarieven kunnen kapitaalmarktleningen ook worden aangetrokken via andere hierin gespecialiseerde financiële instellingen.

Financieringspositie 2019

Begin 2019 bestaat de beleggings- en financieringsportefeuille ad € 32,8 miljoen naar verwachting uit:

Tabel 48 Overzicht beleggings- en financieringsportefeuille

Uitgezette / aangetrokken middelen	Looptijd	Bedrag 1-jan-2019 (x € 1.000)	Gemiddelde rente (in %)	Expiratie
<u>Opgenomen gelden</u>				
Langlopende leningen	5 - 40 jaar	- 35.659	2,65	2018 - 2052
BNG rekening courant		- 4.447	0,0	
<u>Uitgezette gelden</u>				
BNG lening	15 jaar	4.800	3,97	2020
Leningen i.k.v. publieke taak	div.	2.483	div.	div.
Schatkistbankieren rekening courant		0		
Saldo uitzettingen en opgenomen middelen		-32.823		

Ontwikkeling liquiditeit

In de berekening van de korte termijn liquiditeitsprognose dienen de lange termijn-/ kapitaalmarkt posities buiten beschouwing te worden gelaten. Aldus gecorrigeerd heeft het bovenstaande

overzicht van de beleggings- en financieringsportefeuille van begin 2019 naar verwachting een tekort van ca. € 8,6 miljoen in zich. Dit wordt voor maximaal € 4,5 mln. gedekt worden met kort geld (zie Kasgeldlimiet). Het verschil van € 4,1 mln. zal op basis van deze verwachtingen nog in 2018 aanvullend met zgn. lang geld moeten worden gedekt.

De meerjarenbalans wordt opgesteld op basis van een voortschrijdend inzicht voor de realistische ontwikkeling van de verschillende balansposten. Van alle uit eerdere besluitvorming openstaande (investerings-) kredieten wordt bijv. een inschatting gemaakt wanneer hier daadwerkelijk uitgaven voor gedaan zullen worden. Maximaal wordt uitgegaan van een behoudende doch realistische inschatting van de ontwikkeling van de investeringsuitgaven van rond de € 4,0 miljoen per jaar. Dit om te voorkomen dat de gepresenteerde verwachte waarde van de rekening courant met het Rijk dan wel het financieringssaldo aan het begin van het begrotingsjaar voor de gerealiseerde onderuitputting op de investeringsuitgaven afwijkt van de waarde zoals die uit de jaarrekening zal volgen. Wat betreft de ontwikkeling van de grondexploitaties worden de verwachtingen ook geactualiseerd ten opzichte van hetgeen hierover in het MPG 2018 is opgenomen.

De ontwikkeling van de voorzieningen is gebaseerd op het besluit om het onderhoud van de openbare ruimte op een niveau C uit te voeren.

De in de financiële begroting en bijlagen opgenomen bedragen voor balansposten zijn uiteraard nog wel opgesteld conform de besluitvorming; van een aangepaste investeringsplanning is daar geen sprake.

De geprognosticeerde balans voor 2018 - 2022 geeft het volgende beeld:

Tabel 49 Geprognosticeerde balans 2018-2022 (bedragen * € 1.000,-)

Boekwaarde per 31 december	2018	2019	2020	2021	2022
ACTIVA					
Immateriële vaste activa					
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	9.000	9.000	9.000	8.700	8.400
Materiële vaste activa					
Volgens staat C	56.294	57.659	59.059	60.100	60.345
Financiële vaste activa					
Aan woningbouwcorporaties	984	509	0	0	0
Overige langlopende leningen u/g	6.299	6.245	1.391	1.372	1.353
Deelnemingen	290	290	290	290	290
Voorraden					
MPG (bouwgrondexploitaties)	9.521	5.107	3.627	1.845	216
Uitzettingen < 1 jaar					
Vorderingen openbare lichamen *	3.294	3.294	3.294	3.294	3.294
Rek Courant met Rijk	0	0	0	0	0
Overig *	3.511	3.511	3.511	3.511	3.511
Liquide middelen **	0	0	0	0	0
Overlopende activa *	3.364	3.364	3.364	3.364	3.364
Totaal activa/investeringen	92.558	88.980	83.536	82.476	80.774

Boekwaarde per 31 december	2018	2019	2020	2021	2022
PASSIVA					
Eigen Vermogen					
Algemene reserves	22.448	22.238	22.157	22.107	22.058
Bestemmingsreserves	10.077	8.988	8.335	7.480	6.734
Vreemd Vermogen					
Voorzieningen	9.972	9.526	9.394	9.335	9.873
Vaste geldleningen	35.659	33.704	29.149	29.052	27.646
Kortlopende schulden < 1 jaar					
Banksaldi ***	4.447	4.568	4.547	4.547	4.508
Overige schulden *	2.773	2.773	2.773	2.773	2.773
Overlopende passiva *	7.183	7.183	7.183	7.183	7.183
Totaal passiva/financiering	92.558	88.980	83.536	82.476	80.774

*Deze posten die eigenlijk uit de bedrijfsvoering volgen, zijn gebaseerd op het 3-jaarsgemiddelde van de jaarrekeningen over 2015, 2016 en 2017.

** Indien van toepassing is de post liquide middelen gebaseerd op het maximaal onder het schatkistbankieren aan te houden banksaldo.

*** De post banksaldi wordt bepaald op de kasgeldlimiet.

Tabel 50 Schuldpositie (bedragen * € 1.000,-)

Schuldpositie per 31 december	2018	2019	2020	2021	2022
1 Herfinanciering	5.400	11.432	7.327	7.232	8.158
2 Nieuwe financieringsbehoefte	3.206	2.613	-9	4.449	3.102
Financieringstekort (1 + 2)	8.606	14.045	7.319	11.681	11.261
- waarvan maximaal kort te financieren	4.447	4.568	4.547	4.547	4.508
- waarvan lang te financieren	4.159	9.477	2.772	7.134	6.752
Resulterende lange financiering	35.659	33.704	29.149	29.052	27.646
Netto schuldquote	79,4%	72,7%	63,6%	63,5%	61,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	64,9%	59,8%	60,9%	60,9%	58,6%
Totale financiering (lang en kort)	40.106	38.272	33.695	33.598	32.154
Schuldenplafond	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
Ruimte onder schuldenplafond	14.894	16.729	21.307	21.405	22.850

In 2019 is naar verwachting sprake van een financieringstekort van € 14,0 mln. Hiervan wordt € 11,4 mln. veroorzaakt door herfinanciering van aflossingen en betreft € 2,6 mln. nieuwe financieringsbehoefte.

Aflossingsverplichtingen zijn de voornaamste oorzaak van het financieringstekort. In 2019 is sprake van aflossing van de enige 'bullet'-lening van € 6,0 mln. (aflossing ineens) naast de reguliere jaarlijkse aflossingen. De nog resterende investeringen in Vlietwijk, investeringen uit hoofde van het vGRP en het afvalbeleidsplan en vervangingsinvesteringen in de bedrijfsmiddelen dragen daarnaast bij aan het financieringstekort over 2019.

Ultimo 2019 zal naar verwachting sprake zijn van een totale schuld (lang én kort) van € 38,3 mln. Eind 2022 zal dit op basis van de thans bekende investerings-voornemens en de verwachte

voortgang van de grondexploitaties zijn afgenomen tot € 32,2 mln. Geconstateerd wordt dat met het volgen van de geactualiseerde investeringsplanning het overeengekomen schuldenplafond van € 55 mln. niet overschreden zal worden.

Met het vaststellen van deze begroting wordt de verwachte omvang van het cumulatieve financieringstekort per ultimo 2019 van € 14,0 mln. als kader voor de tot eind 2019 (maximaal) aan te trekken financiering benoemd. De daadwerkelijk aan te trekken financiering is afhankelijk van de feitelijke realisatie en de hoeveelheid kort geld tot maximaal de kasgeldlimiet, maar zal dit kader niet te buiten mogen gaan zonder instemming van de raad.

Schuldquote

Binnen de integrale financiering zal Voorschoten per 1 januari 2019 naar verwachting voor € 35,7 mln. aan langlopende geldleningen en € 4,4 mln. aan rekening courant aangetrokken hebben. Hierbij hoort een netto schuldquote van ongeveer 79%. Dit betekent dat per saldo sprake is van een schuldpositie van ongeveer 79% van de baten in de gemeentelijke exploitatie (vóór beschikking over reserves). De schuldquote loopt in 2019 af naar 73% en in de jaren daarna verder af tot ca. 61% (zie tabel 50).

Renteontwikkeling 2019

Sinds de laatste aanpassing van 10 maart 2016 door de Europese Centrale Bank van het tarief voor de herfinancieringsrente bedraagt deze de historisch lage 0,00 %. Banken kunnen dus "om-niet" kort geld lenen bij de ECB. Op de interbancaire geldmarkt geldt evenwel nog altijd een nog lager 3-maandstarief van -0,32 %.

De Nederlandse economie groeit in 2018 en 2019 met resp. 2,7% en 2,5% naar verwachting meer dan die van de gehele Eurozone (resp. 2,1% en 1,8%). De Nederlandse inflatie is in 2019 met 2,3% iets hoger dan het Euro-gemiddelde. Dit komt mede door de verhoging van de BTW.

De korte rente handhaaft zich waarschijnlijk op het huidige niveau. De lange rentetarieven zullen onder invloed van het economisch herstel iets oplopen.

Uitgaande van het Economisch beeld van BNG van 20 augustus jl. wordt halverwege 2018 een korte (3 maands)rente van ca. -0,20 % verwacht voor kasgeld. De depositovergoedingen van het agentschap van het Ministerie van Financiën lopen daardoor ook in 2018 iets verder terug naar -0,4%. De verwachting voor de 10-jaarsrente aan het begin van 2018 bedraagt afgerond 0,8 %. De verwachte gemiddelde 10-jaarsrente over 2019 bedraagt 1,1 %

Resultaat externe rente 2019

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen en verwachtingen wordt in 2019 per saldo een negatief rente- en beleggingsresultaat van € 426.000 geraamd. Dit saldo bestaat voor € 654.000 uit financieringslasten en voor € 228.000 uit rentebaten op verstrekte geldleningen

Risicobeheer

Alle treasury-activiteiten vinden plaats binnen de kaders, richtlijnen en limieten als vastgesteld in het Treasurystatuut en overige wetgeving.

Toezichtnormen

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een rente-typische looptijd van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan het begrotingstotaal.

Met een begrotingstotaal van ca. € 53,7 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet voor 2019 € 4.568.000 (8,5%). Ten opzichte van de begroting voor 2018 neemt hierdoor het bedrag met € 121.000 toe dat aan korte termijnfinanciering kan worden aangetrokken ter financiering van de publieke taak.

Onderstaande prognose van de ontwikkeling van de kasgeldlimiet geeft aan, dat begin 2019 reeds voor € 4,0 mln. aan aanvullende lange financiering aangetrokken dient te zijn na maximale financiering onder de kasgeldlimiet 2018 van € 4,6mln.

In de loop van 2019 loopt de behoefte naar verwachting aan aanvullende lange financiering verder op naar € 12,8 mln. (cumulatief) aan het eind van het vierde kwartaal.

Tabel 51 Prognose kasgeldlimiet (bedragen * € 1.000,-)

Prognose kasgeldlimiet 2019 aan het begin van het kwartaal	1^e kwart.	2^e kwart.	3^e kwart.	4^e kwart.
Gemiddeld liquiditeitssaldo (bruto)	-8.606	-10.797	-12.989	-15.181
Kasgeldlimiet (incl. grex)	4.568	4.568	4.568	4.568
Ruimte onder de kasgeldlimiet				
Overschrijding van de kasgeldlimiet = aan te trekken lange financiering	4.037	6.229	8.421	10.612

Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm in beginsel niet overschrijden. De renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal wordt in meerjarenperspectief alleen in 2019 in beperkte mate overschreden. De aflossing van de enige 'bullet'-lening van € 6,0 mln. is hier debet aan. Om dergelijke overschrijdingen in de toekomst te vermijden wordt nieuw benodigde lange financiering in beginsel niet in de vorm van 'bullets' aangetrokken maar alleen met jaarlijkse aflossing.

Tabel 52 Renterisico vaste schuld (bedragen * € 1.000,-)

Renterisico vaste schuld	2019	2020	2021	2022
1 Renteherzieningen	0	0	0	0
2 Aflossingen	11.432	7.327	7.232	8.158
3 Renterisico (1 + 2)	11.432	7.327	7.232	8.158
4 Renterisiconorm	10.749	10.698	10.698	10.608
5a Ruimte onder renterisiconorm		3.371	3.466	2.449
5b Overschrijding renterisiconorm	-683			
4a Begrotingstotaal (incl grex)	53.744	53.489	53.489	53.039
4b percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm	10.749	10.698	10.698	10.608

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). In 2013 is de Wet houdbare overheidsfinanciën aangenomen waarmee decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. De wet komt er op neer dat het begrotingstekort (lees: de geldschepping) door alle medeoverheden beperkt dient te blijven tot een jaarlijks afnemende afgeleide norm van voor 2018 inmiddels 0,3% van het bruto binnenlands product (bbp). Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren zouden voor gemeenten en provincies jaarlijks individuele EMU-referentiewaarden worden gepubliceerd. Sinds 2015 heeft dit evenwel niet plaatsgevonden.

Eind september is het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen waarin de referentiewaarden voor 2019 zullen worden voorgesteld. Ze kunnen pas 4 weken nadat de minister van Financiën de Staten-Generaal daarover heeft geïnformeerd worden vastgesteld.

In de afgelopen kabinetsperiode zijn er geen overschrijdingen van de macronorm opgetreden en er zijn dan ook geen sancties opgelegd. Bestuurlijk was overigens overeengekomen dat op daadwerkelijke overschrijdingen geen sancties zouden volgen.

Dreigt de landelijke macronorm in de nieuwe kabinetsperiode overschreden te worden dan zullen wellicht maatregelen genomen worden waarbij de individuele referentiewaarden en eventuele overschrijding daarvan als aanknopingspunten dienen. Vooralsnog wordt een overschrijding van die landelijke norm evenwel niet voorzien.

In 2015 bedroeg de referentiewaarde voor Voorschoten uitgaande van de oorspronkelijke 0,5%-norm € 2,162 mln., voor 2018 is er geen harde referentiewaarde opgelegd.

In onderstaand overzicht is de geactualiseerde berekening van de EMU-saldi voor de jaren 2018 tot en met 2022 weergegeven. Het zijn met name de uit voorgaande jaren openstaande investeringen en de grondexploitatie die de saldi beïnvloeden. Het EMU-saldo voor Voorschoten voor 2019 komt uit op + € 1,6 miljoen. Het betekent dat in EMU-termen de inkomsten € 1,6 miljoen groter zijn de uitgaven.

Tabel 53 Berekening Emu-saldo (bedragen * € 1.000,-)

Berekening EMU-saldo							
Vraag			2018	2019	2020	2021	2022
			Volgens realisatie tot en met juni 2018, aangevuld met raming resterende periode	volgens begroting 2019			
+	1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.350	-1.296	-136	-157	-476
+	2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.599	2.635	2.601	2.959	2.991
+	3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.482	1.237	1.359	1.482	1.482
-	4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.545	4.000	4.000	4.000	3.237
+	5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0
	6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:					
+		Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	307	0	0	0	0
-	7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	503	3.277	444	214	146
	8	Baten bouwgrondexploitatie:					
+		Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	7.931	2.032	2.032	1.753
-	9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	2.449	1.657	1.465	1.491	895
-	10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0
	11	Verkoop van effecten:					
	11a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee	nee
-	11b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo			-2.459	1.574	-53	611	1.473

*aangevuld met raming resterende periode

De bijgestelde verwachting voor 2018 laat een geldscheppend effect zien dat iets boven het niveau van de (theoretische) referentiewaarde uitkomt. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat van het thans openstaande investeringstotaal van € 7,7 mln. naar verwachting in 2018 voor € 2,5 mln. uitgegeven zal worden. Het restant wordt doorgeschoven naar latere jaren waarbij er van wordt uitgegaan dat de maximale jaarlijkse investeringscapaciteit van de werkorganisatie ca. € 4,0 mln. bedraagt. Ook voor wat betreft het meerjarenperspectief wordt geen overschrijding van de referentiewaarde voor de geldschepping verwacht.

Tabel 54

Berekening renteresultaat 2019

a.	Externe rentelasten over de lange en korte financiering	654.528	
b.	Externe rentebaten	<u>228.159</u>	-
	Totaal door te rekenen externe rente	426.369	
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitatie	144.977	-
c2.	Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakveld	0	-
c3.	Rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	<u>0</u>	+
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		281.392
d1.	Rente over eigen vermogen	0	+
d2.	Rente over voorzieningen	<u>26.460</u>	+
	Aan taakvelden toe te rekenen rente		307.852
e.	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	614.072	-
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	<u>-306.220</u>	

Berekening omslagrente 2019

De aan de taakvelden toe te rekenen rente bedraagt € 307.852. Afgezet tegen een boekwaarde van de geactiveerde investeringen van ca. € 61,4 mln. resulteert een naar boven afgeronde omslagrente van 1,0%.

Tabel 55**Kasstroomoverzicht (Staat van herkomst en besteding der middelen)**

Bedragen x € 1.000

Begroting 2019

Toename:

Stortingen in reserves	92	
Stortingen in voorzieningen	1.211	
Afschrijvingen	2.635	
Aflossingen verstrekte geldleningen	529	
Afname voorraad bouwgrondexploitatie	4.413	
Toename langlopende schulden	9.477	
Begrotingssaldo	3	
totale toename		18.360

Afname:

Netto investeringen	-4.000	
Afname vaste schulden	-11.432	
Beschikking over reserves	-1.391	
Beschikking over voorzieningen	-1.655	
totale afname		-18.478

Mutatie liquide middelen		-118
--------------------------	--	-------------------

Waarvan:

Toename beroep rekening courant (= mutatie kasgeldlimiet)	-121
Begrotingssaldo (nog niet bestemd)	3

De mutatie van liquide middelen van € 121.000 komt overeen met het toegenomen beroep op de rekening-courantfaciliteit bij BNG tot het maximale bedrag dat onder de kasgeldlimiet kort geleend mag worden in 2019.

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het gemeentebestuur het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

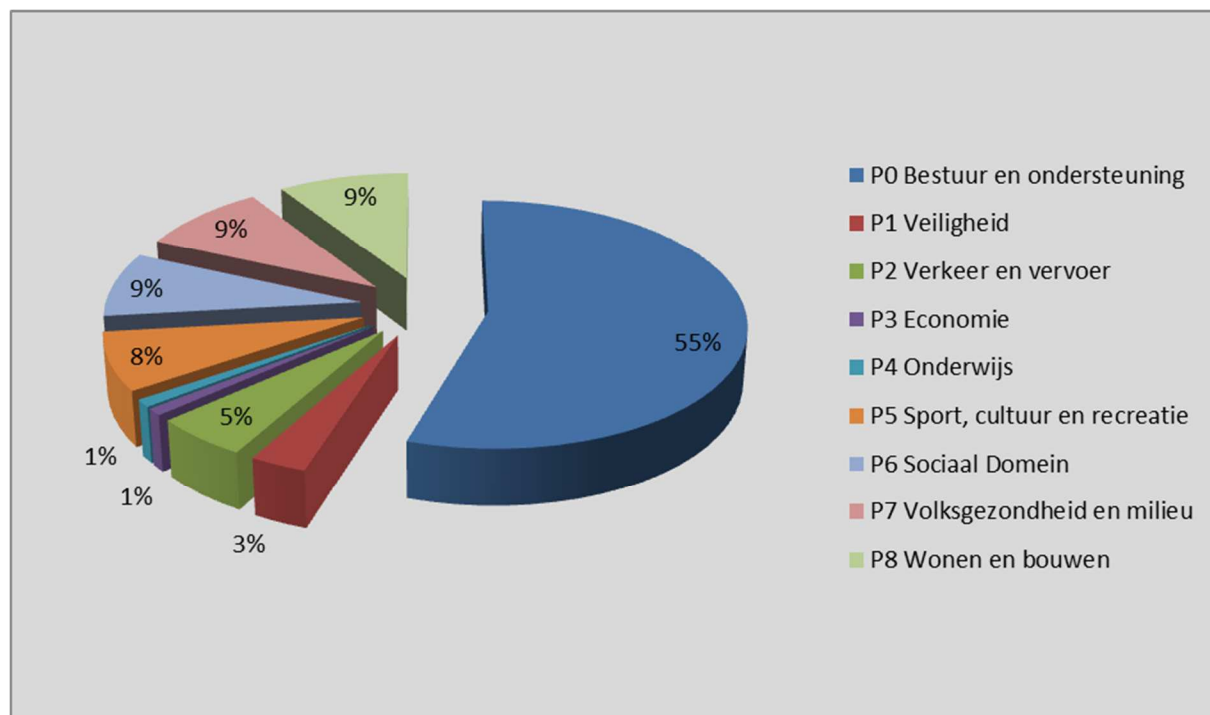
In Voorschoten zijn de bedrijfsvoeringstaken belegd bij de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV). De gemeente als organisatie heeft deze taken daardoor niet meer zelf in huis. Het bestuur van de WODV is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoeringstaken. Uit oogpunt van transparantie vindt de verantwoording hierover plaats in de paragraaf bedrijfsvoering van de werkorganisatie.

Voorschoten betaalt jaarlijks aan de WODV de volgende bijdragen:

Tabel 56

Programma*	2019	2020	2021	2022
P0 Bestuur en ondersteuning	8.287.564	8.150.521	8.212.184	8.265.629
P1 Veiligheid	481.557	481.557	481.557	481.557
P2 Verkeer en vervoer	813.403	813.403	813.403	813.403
P3 Economie	142.344	142.344	142.344	142.344
P4 Onderwijs	151.204	151.204	151.204	151.204
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.150.127	1.150.127	1.150.127	1.150.127
P6 Sociaal Domein	1.278.912	1.278.912	1.278.912	1.278.912
P7 Volksgezondheid en milieu	1.368.851	1.368.851	1.368.851	1.368.851
P8 Wonen en bouwen	1.391.843	1.391.843	1.391.843	1.391.843
Totaal	15.065.807	14.928.763	14.990.426	15.043.871

* gebaseerd op de begroting 2019 van de WODV

De bijdrage aan de WODV vanuit het programma bestuur en ondersteuning is relatief hoog ten opzichte van de overige programma's. Dit wordt met name veroorzaakt door de kosten op het taakveld 0.4 overhead (€ 7,1 miljoen) in programma 0.

Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen, een omschrijving van hun publieke taak en eventuele ontwikkelingen in 2019.

Er is sprake van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiën).

Overzicht verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Webadres	hollandrijnland.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied.	
	Holland Rijnland faciliteert de gemeenten om in staat te zijn om tijdig analyses te maken van nieuwe, strategisch belangrijke ontwikkelingen en hier naar te kunnen acteren en draagt daardoor bij aan een krachtige regiosamenwerking.	
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Voorschoten vertegenwoordigd met een raadslid en een collegelid.	
	Financieel belang	
	2019	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 291.569	
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 352.000	€ 352.000
Vreemd vermogen	€ 40.944.000	€ 40.912.000
	Hele jaar 2018	
Verwachte omvang financieel resultaat		
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2017.	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Door gezamenlijk op te treden, vergroot Holland Rijnland de slagkracht en de impact van projecten. Denk hierbij aan uitdagingen die te complex zijn voor individuele gemeenten, die de gemeentegrenzen overschrijden of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. Verder lobbyt Holland Rijnland bij de provincie, het rijk en externe partijen om de ambities van de samenwerkende gemeenten te realiseren.	
	Hiernaast voert Holland Rijnland ook verschillende taken uit op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer.	

**Bijdrage aan
beleidsdoelstelling****Samenwerking**

Holland Rijnland streeft ernaar de gemeenten op de kansrijke opgaven nog meer onderling met elkaar te verbinden én met het bedrijfsleven, onderwijs, de provincie en het Rijk. En samenwerking in verschillende allianties te stimuleren en organiseren zodat gemeenten – voor zichzelf en voor elkaar – betere resultaten realiseren.

Inhoudelijke Agenda

Voor de inzet van de organisatie Holland Rijnland voor de realisatie van de Inhoudelijke Agenda zijn vijf rollen te onderscheiden:

- Platform voor ontmoeten en netwerken, kennis en ervaringen delen;
- Afstemming en coördinatie van beleidskaders en uitgangspunten;
- Lobby en belangenbehartiging;
- Signalering nieuwe ontwikkelingen;
- Uitvoering programma's, taken en opdrachten: Voor een aantal specifieke opgaven voert Holland Rijnland concrete taken uit: onder meer de Urgentiecommissie Woonruimteverdeling, Opdrachtgeverschap Jeugdhulp en het Regionaal Bureau Leerplicht.

Cofinanciering

Met het programma Cofinanciering speelt Holland Rijnland snel in op bovengemeentelijke initiatieven uit de regio die op een duurzame manier bijdragen aan het realiseren van het resultaat op de opgaven van de inhoudelijke agenda 2016-2020.

Risico's

De risico's worden door Holland Rijnland in de begroting 2019 gekwantificeerd op € 185.000. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in de risico's bedraagt circa 4%.

Naam	Veiligheidsregio Hollands Midden	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Webadres	vrhm.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	De bij de Veiligheidsregio ondergebrachte brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening, met behoud van lokale verankering bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren, teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding te verzekeren. De Veiligheidsregio Hollands Midden wil door samenwerking met en tussen allerlei partners de veiligheid en het gevoel van veiligheid in de regio vergroten.	
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur.	
	Financieel belang	
	2019	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 1.207.210	
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 9.928.000	€ 7.579.000
Vreemd vermogen	€ 19.038.000	€ 25.570.000
	Hele jaar 2018	
Verwachte omvang financieel resultaat		
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2017.	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Een samenwerkingsverband op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Wet publieke gezondheid en de Wet veiligheidsregio's. Negentien gemeenten en de hulpverleningsdiensten werken in de veiligheidsregio nauw samen aan de taken op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en handhaving van openbare orde en veiligheid. In het Regionaal Beleidsplan VRHM 2016-2019 staan de ambities beschreven.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Beleidsdoelstellingen van dit taakveld zijn preventie en zelfredzaamheid. Deze beleidsdoelstellingen komen terug in het Regionaal Beleidsplan VRHM 2016-2019.	

Risico's

- Cao-effecten en effect wijzigingen pensioenpremies,
- Digitale transformatie VRHM 2019-2023.
- Thema's Terrorisme Gevolgbestrijding en Cybersecurity.
- Frictie kosten ('oude') meldkamer Hollands Midden.
- Transitie Openbaar Meldsysteem (OMS).
- Bluswatervoorziening.
- Regionaal Beleidsplan VRHM 2020-2023.
- De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en het brandweerpersoneel.
- Effect eenzijdige wijziging vergoeding afhijsen patiënt door RAV HM (NZa).

Naam	Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Webadres	https://www.rdoghm.nl/	
	Publiek belang	
Doelstelling	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg (preventie), de volksgezondheid en de ambulancezorg.	
Bestuurlijk belang	Elke gemeente levert een deelnemer voor het AB. 7 van de 25 gemeenten leveren een deelnemer voor het DB. Voorschoten levert wethouder zorg voor het AB en sinds voorjaar 2018 ook voor het DB.	
	Financieel belang	
	2019	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 1.235.000	
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 2.699.000 (per 31-12-2018)	€ 2.903.000
Vreemd vermogen	€ 28.372.000 (per 31-12-2018)	€ 30.361.000
	Hele jaar 2018	
Verwachte omvang financieel resultaat		
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2017.	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden. Daarnaast probeert de RDOG Hollands Midden de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. Missie om die opdracht resultaatgericht op een innoverende manier in samenwerking met betrokkenen vorm te geven.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De RDOG draagt in regionaal verband bij aan preventie van gezondheidsproblemen.	
Risico's	Uitgangspunt is dat de RDOG HM naar aanleiding van deze Programmabegroting voor de komende jaren met een dusdanige reële indexering en algemene reserve kan werken dat RDOG niet meer met een begrotingswijziging terug hoeft naar de gemeenten. Met deze maatregelen	

zoals nu in de Programmabegroting staat, is het aan de RDOG de komende jaren binnen de geraamde budgetten te blijven. Nu de gemeentelijke bijdrage stijgt voor 2019 ten opzichte van 2018, de RDOG HM goed grip houdt op de financiën en adequaat zal bijsturen om ervoor te zorgen dat binnen de vastgestelde begroting 2019 e.v. eventuele schommelingen in uitgaven kunnen worden opgevangen en niet zullen leiden tot verhoogde bijdragen c.q. tussentijdse begrotingswijzigingen.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Wassenaar		
Webadres	werkorganisatieduivenvoorde.nl		
	Publiek belang		
Doelstelling	In stand houden van een gezamenlijke kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die flexibel is om aan de gevraagde dienstverlening van beide deelnemers op een kostenefficiënte manier te kunnen voldoen..		
Bestuurlijk belang	Het voltallige college is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.		
	Financieel belang		
	2019		
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 15.065.807		
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019	
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0	
	Hele jaar 2018		
Verwachte omvang financieel resultaat			
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2017.		
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's		
Visie en beleidsvoornemens	In het coalitieprogramma 2018-2022 is opgenomen: We gaan ervanuit dat de WODV blijft bestaan, maar focussen daarbij op ondersteunende en uitvoerende taken, zoals bijvoorbeeld personeelszaken en financiën. Het ingezette traject over de kwaliteitsverbetering zetten we daarom voort.		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De Werkorganisatie staat ten dienste van het college en de burgemeester, voor wie het het beleid uitvoert en voorbereidt.		
Risico's	De risico's van de WODV liggen in hoofdzaak bij de rechtspositionele verplichtingen ten aanzien van het zittende personeel		

163

Het grootste risico dat wordt ingeschat is het uittreden van één van de deelnemers. Op grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijke regeling te willen treden.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp	
Webadres	h10inkoop.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken op taakonderdelen binnen het sociaal domein.	
Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Wassenaar lid van het bestuur.	
	Financieel belang	
	2019	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 60.751	
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ - 41.756	€ - 41.756
Vreemd vermogen	€ 970.178	€ 257.006
	Hele jaar 2018	
Verwachte omvang financieel resultaat		
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2017	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Inkoopbureau H-10 voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop en afhandeling facturering zijn efficiency voordelen (door synergie effecten) te behalen.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door gezamenlijke op een efficiënte manier inkoop voor jeugdhulp beschikbaar krijgen.	
Risico's	In de begroting 2019 heeft de GR Inkoopbureau H10 de risico's niet gekwantificeerd. Als zich binnen de gemeenschappelijke regeling tegenvallers voordoen zijn de deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de financiële gevolgen. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in deze risico's bedraagt ca 2,5%.	

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West Holland (ODWH)		
Naam		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Webadres	https://www.odwh.nl/	
Publiek belang		
Doelstelling	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke en provinciale taken en bevoegdheden als bedoeld in artikel 6, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland.	
Bestuurlijk belang	Voorschoten levert geen DB-lid. In het AB hebben twee wethouders zitting. Wethouder Cramwinckel en Wethouder Lamers.	
Financieel belang		
2019		
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 242.842	
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 987.943	€ 972.000
Vreemd vermogen	€ 6.256.595	€ 6.544.000
Hele jaar 2018		
Verwachte omvang financieel resultaat		
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2017. In de Begroting 2019 zijn de uren gebaseerd op het Werkplan 2018. Voor de toelichting van de uren per deelnemer wordt verwezen naar het betreffende werkplan van 2018 voor Voorschoten. Ten opzichte van het huidige werkplan is een stijging waarneembaar van +10%. Dit is het gevolg van de gestegen dienstverlening in de eerste helft van 2018 en de verwachting is dat dit zal aanhouden na 2018 als gevolg van o.a. de economische ontwikkelingen.	
Visie, beleidsdoelstelling en risico's		
Visie en beleidsvoornemens	Geen andere dan die in de gemeenschappelijke regeling zijn geformuleerd.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De ODWH voert een overeengekomen takenpakket uit op het beleidsveld milieu met name op het vlak van toetsing en vergunningverlening, toezicht en handhaving.	
Risico's	De omvang van de algemene reserve ligt nog onder de norm van het weerstandsvermogen (5% van de omzet).	

Naam	BNG NV	
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Webadres	bngbank.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.	
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (41.184 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,07%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.	
	Financieel belang	
	2019	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen		
Vreemd vermogen		
	Hele jaar 2018	
Verwachte omvang financieel resultaat		
Toelichting		
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling		
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.	

Naam	Alliander NV		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Vestigingsplaats	Amsterdam		
Webadres	alliander.com		
	Publiek belang		
Doelstelling	• Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten; • Verbeteren van beheersing van energiestromen; • Inzicht in energieverbruik; • Klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen.		
Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een belang van 565.227 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,4%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.		
	Financieel belang		
	2019		
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)			
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019	
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen			
	Hele jaar 2018		
Verwachte omvang financieel resultaat			
Toelichting			
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's		
Visie en beleidsvoornemens			
Bijdrage aan beleidsdoelstelling			
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.		

Naam	Dunea NV	
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Webadres	www.dunea.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	Het doel van Dunea is het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen het distributiegebied, als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Tevens beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied.	
Bestuurlijk belang	Het aandelenbezit is groot 77.218, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 1,9% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea.	
	Financieel belang	
	2019	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		
	Beginstand per 1-1-2019	Eindstand per 31-12-2019
Eigen vermogen		
Vreemd vermogen		
	Hele jaar 2018	
Verwachte omvang financieel resultaat		
Toelichting		
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling		
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.	

Paragraaf Grondbeleid

7.1 Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in deze begroting zijn opgenomen, en de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht. Ook de actuele ontwikkelingen komen aan bod.

De gemeente Voorschoten laat ruimte voor initiatieven vanuit de markt, maar indien een sterkere grondpositie onontbeerlijk is voor een sterke regierol, zal zij gericht strategische (grond)aankopen doen. Faciliterend waar kan en actief grondbeleid waar nodig.

7.2 Hoofddoelstellingen

Meer concreet kunnen de hoofddoelstellingen van het grondbeleid voor de gemeente als volgt worden omschreven:

Het stellen van (bestuurlijke) kaders:

- ❖ Formuleren van uitgangspunten van het grondbeleid en aangeven van speerpunten.

Informeren:

- ❖ Het binnen gestelde doelen van ruimtelijke ordening, structuurvisie en sectorale visies (met inzet van juridische en financiële instrumenten) realiseren van het door de gemeente, in deze begroting, geformuleerde ruimtelijke beleid;
- ❖ Het kenbaar en transparant maken van het grondbeleid van de gemeente Voorschoten, zowel naar de interne organisatie als naar de 'buitenwereld'.

Faciliteren:

- ❖ Bieden van structuur ten behoeve van de uitvoeringsstrategie van specifieke ruimtelijke ontwikkelingen;
- ❖ Benoemen van de bestuurlijke rolverdeling in de uitvoering van het grondbeleid.

7.3 Grondbeleid

Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van de Nota Grondbeleid:

De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Voorschoten. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het "in de markt zetten" van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een marktconforme prijs.

Dit alles heeft tot doel het voeren van een transparant, eenduidig en integer grondbeleid.

7.4 Wettelijke/landelijke grondslagen

- Wet ruimtelijke ordening (*Wro*)
- Besluit ruimtelijke ordening (*Bro*)
- Besluit Begroting en Verantwoording (*BBV*)
- Wet voorkeursrecht Gemeenten (*Wvg*)
- Wet Markt en Overheid
- Gemeentewet (*Gemw*)

7.5 Grondexploitaties

Uitgangspunt van de gemeente Voorschoten is dat het saldo van (individuele) grondexploitaties minimaal nul moet zijn. Opbrengsten en tekorten uit grondexploitaties komen ten gunste respectievelijk ten laste van de algemene reserve. Naar verwachting is in 2019 één grondexploitatie (grex) actief: de Duivenvoordecorridor.

7.6 Planresultaat Grondexploitatie

De gemeentelijke grondexploitaties worden minimaal één keer per jaar geactualiseerd en wel ten tijde van de vaststelling van de jaarrekening.

In het afgelopen jaar was het rentepercentage vastgesteld op 2,82%. Als gevolg van uitgangspunten in de BBV-regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) mag het te hanteren rentepercentage namelijk niet meer bedragen dan de werkelijke rente. Er wordt nu aangesloten op de projectfinancieringsrente, deze is per 1-1-2017 gesteld op 2,82%. Dit rentepercentage is gelijk gebleven.

De disconteringsvoet bij grondexploitaties die sluiten op een negatief saldo dienen gelijk te worden gesteld aan het maximale meerjarige streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Derhalve is deze op 2,0% gesteld.

Tabel 57

Gehanteerde parameters	2018 e.v.
Rente: Lasten & Baten	2,82%
Index: Opbrengstenstijging	1,00%
Index: Kostenstijging	1,50%
Disconteringsvoet	2,00%

De tabel (hierna) laat het planresultaat zien in het jaar van afsluiten van de grondexploitatie. De resultaten van de grondexploitaties verwerken we na afsluiting van de grondexploitatie in de jaarcijfers van dat jaar. Voor negatieve planresultaten heeft dit geen effect op het jaarrekeningresultaat, omdat hiervoor al een (verlies)voorziening is getroffen.

Tabel 58

Planresultaten Duivenvoordecorridor	1-1-2018	2019	2020	2021	31-12-2022
Op eindwaarde					€ -767.000
Op contante waarde	€ -695.000				

7.7 Actuele ontwikkelingen

A. Ontwikkelingen fiscaal-juridisch

De Omgevingswet

Dit betreft een omvangrijke stelselwijziging, waarbij het Omgevingsrecht fundamenteel op de schop gaat. 40 Sectorale wetten 117 algemene maatregelen van bestuur (amvb's) en honderden ministeriële regelingen worden vereenvoudigd, versoberd en gebundeld in één samenhangende Omgevingswet. Het doel van deze nieuwe wet is het integreren van alle wetten en regelingen waardoor het eenvoudiger moet worden om projecten op te starten. Deze wet kan effect hebben op de mogelijkheden betreffende onteigening, kostenverhaal voor bovenwijkse voorzieningen, bovenplanse kosten en bijdragen. 2019 wordt niet gehaald als invoeringsjaar. De inwerkingtreding is verschoven naar 1 januari 2021, dit vanwege de complexiteit van de wet.

B. Ontwikkelingen planeconomisch

Stopzetten grondbedrijf

Jaarlijks wordt de actualisatie van een grondexploitatie vastgesteld door de gemeenteraad. In het verleden gebeurde dit door middel van het Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG) met tegelijkertijd de door raad vast te stellen jaarrekening. Met het afschaffen van de grondbedrijfsfunctie (eind 2015) is het MPG ook komen te vervallen. De verantwoording voor de grondexploitatie wordt meegenomen in de reguliere Planning & Control cyclus.

7.8 Grondexploitatie Duivenvoorde Corridor (grex DVC)

De grex DVC is de enige nog lopende grex waarop actief grondbeleid wordt gevoerd. Jaarlijks wordt deze grex met bijbehorende risico's geactualiseerd. Het verwachte verlies van de grex bedraagt per 2018 € 695.000 op saldo contant waarde d.d. 1-1-2018, waar voor een gelijk bedrag de verliesvoorziening DVC is gevormd. De risico's die voor deze grex zijn voorzien, worden geïdentificeerd en gekwantificeerd, voor 2018 hebben deze een gewogen effect van € 2.002.000. zowel de verliesvoorziening als de reserve weerstandsvermogen worden, indien daar aanleiding toe is, aangepast wanneer uit de jaarlijkse actualisatie van de grex wijzigingen naar voren komen. Deze wijzigingen worden verrekend met de concernreserve. De (negatieve) boekwaarde van de grex DVC bedraagt per 1-1-2018: € 9.458.000.

Bij de behandeling van de kadernota 2017-2020 in de raadsvergadering van 7 juli 2016 heeft de raad het amendement 100438 aangenomen. Dit amendement betrof onder andere het beslip om het resterende bedrag van de Nuon-gelden ad. € 1.076.370 toe te voegen aan de nieuw te vormen reserve Duivenvoordecorridor. Eind 2017 is deze Reserve DVC (NUON-gelden) komen te vervallen en toegevoegd aan de concernreserve.

Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In deze paragraaf beschrijven welke bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen nog van toepassing zijn op de gemeentelijke begroting. Er zijn geen nieuwe bezuinigingen, taakstellingen of ombuigingen voor 2019 en verder van toepassing op de begroting. Uiteraard hebben we nog wel deels te maken met het dekkingsplan van de begroting 2018 waarvan de doorwerking ook in deze begroting zichtbaar is.

De volgende definities zijn van toepassing op deze paragraaf:

Een bezuiniging wordt rechtstreeks op de baten en lasten van de begroting verwerkt. Bij de kadernota wordt vaak aangekondigd op welke posten wordt bezuinigd, in de begroting die de raad vervolgens vaststelt zijn deze bezuinigingen verwerkt.

Een taakstelling is een opgave die de organisatie voor de langere termijn wordt opgelegd. Hieronder valt bijvoorbeeld het voornemen om het personeelsbestand terug te brengen met een opgelegd bedrag of percentage. Om dit te kunnen realiseren moet er nog een plan worden opgesteld en moet er nog rekening gehouden worden met frictiekosten en dergelijke. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.

Ombuigingen hebben een beleidsinhoudelijk overweging en hebben daardoor een politieke lading. Een voorbeeld hiervan is de afweging of de gelden van het sociaal domein voor andere zaken dan het sociaal domein zouden kunnen worden ingezet.

De realiteitswaarde is hieraan gekoppeld:

- Een op programma verwerkte bezuiniging is reëel. Het budget is verlaagd en er is een verantwoordelijk budgethouder.
- Bij een taakstelling is de onderliggende toelichting van belang, het realiteitsgehalte kan pas later beoordeeld;
- Een ombuiging vergt een beleidsinhoudelijke afweging, de besluitvorming in de raad is hiervoor van belang.

Alle bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen zoals opgenomen in de begroting 2018 zijn verwerkt in de (meerjaren)begroting. De nog actuele bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen treft u hieronder aan.

Tabel 59

Paragraaf bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	2019	2020	2021	2022
Taakstellingen				
1. Verminderen bijdrage zwembad	0	0	400.000	400.000
2. Cultureel centrum afstoten	0	0	130.000	130.000
3. Kinderboerderij	0	58.000	58.000	58.000
<i>Totaal taakstellingen</i>	<i>0</i>	<i>58.000</i>	<i>588.000</i>	<i>588.000</i>
Ombuigingen				
4. Beleid WMO vervoer	0	75.000	75.000	75.000
5. Aangepast beleid subsidies	114.430	228.859	228.859	228.859
6. Onderhoud sportterreinen stoppen	0	41.000	41.000	41.000
<i>Totaal ombuigingen</i>	<i>114.430</i>	<i>344.859</i>	<i>344.859</i>	<i>344.859</i>

Toelichting op de stand van zaken**1. Vermindering bijdrage zwembad**

In 2017 is hard gewerkt aan een structureel evenwichtige begroting voor 2018 en verder. Daarbij moesten maatregelen genomen worden. Een van de maatregelen is om de (exploitatie)subsidie van zwembad Het Wedde vanaf 2021 te stoppen.

Bij de begrotingsbehandeling op 9 november 2017 is motie 049 Beëindiging subsidie zwembad Het Wedde unaniem aangenomen. In deze motie is de opdracht aan het college gegeven om een onafhankelijke taskforce in te stellen, die advies geeft over de wijze waarop zwemmen voor inwoners van Voorschoten behouden kan blijven. Het advies van de taskforce 'Zwemmen in voorschoten' wordt aan de gemeenteraad voorgelegd.

2. Cultureel centrum afstoten

Gesprekken met de gebruikers van het cultureel centrum zijn gestart, samen met de gebruikers worden alternatieve locaties bekeken. Voorbereidingen worden getroffen voor de verkoop en herontwikkeling van de locatie.

3. beleid WMO vervoer

Inwoners worden gestimuleerd om gebruik te maken van algemene voorzieningen i.p.v. maatwerkvoorzieningen. Daarnaast wordt ingezet op nieuwe algemene voorzieningen zoals het automaatje.

4. Aangepast beleid subsidies

Het subsidiebeleid 2020 zal worden opgesteld met het aanwezige financiële kader vanaf 2020. Voor 2019 wordt het budget voor incidentele budgetten ingezet en wordt de raad voorgesteld een eenmalige dekken ten laste van de reserve sociaal domein ter hoogte van € 90.000 beschikbaar te stellen.

5. Onderhoud sportterreinen stoppen

De verenigingen zijn op de hoogte gesteld van het voornemen. Binnenkort worden de gesprekken gevoerd over het beëindigen van de gemeentelijke inzet in het onderhoud van de natuurgrasvelden.

Financiële begroting

Leeswijzer voor de financiële begroting

Naast de programma's en de paragrafen uit de beleidsbegroting kent de programmabegroting een financiële begroting. Volgens de voorschriften uit de BBV moet daarin opgenomen worden:

- a. Het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- b. De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting;
- c. De bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

In deze begroting is dat uitgewerkt in de volgende onderdelen:

- Resultaat begroting 2019;
- Het financieel meerjarenperspectief 2020-2022;
- De bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

In de toelichting per programma en taakveld vindt de cijfermatige vergelijking plaats tussen 2018 en 2019. Bij het onderdeel financieel meerjarenbeeld 2020-2022 wordt een meerjarenoverzicht gepresenteerd van baten en lasten. In dit overzicht zijn de gevolgen van nieuw beleid en eventuele bezuinigingen integraal verwerkt. In de programmatoelichtingen zijn de concrete maatregelen toegelicht.

Uitgangspunten

Tabel 60

Onderwerp	Begroting 2019	Begroting 2018
<i>Salarissen</i> De salarissen van de griffie en de gemeentesecretaris worden in de begroting van Voorschoten opgenomen. De salarissen van de medewerkers van de werkorganisatie Duivenvoorde worden geraamd in de begroting van Werkorganisatie. Op dit moment is er nog geen nieuwe cao. N.a.v. de meicirculaire is er een stelpost opgenomen van € 475.000 ter dekking van de cao consequenties. Zodra een nieuwe cao wordt overeengekomen zullen we uw raad informeren over de eventuele financiële consequenties.	Stelpost € 475.000	0,0%
<i>Leveringen derden</i> Het indexpercentage voor prijsstijgingen is gebaseerd op het niveau van de geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp) uit het Centraal Economisch Plan 2018 van het CPB. Voor 2019 bedraagt deze 2,3%. In 2018 zijn de budgetten niet geïndexeerd. We stellen voor de indexering in 2019 wel te ramen op een stelpost om deze daar in te zetten waar knelpunten als gevolg van prijsstijging zich voordoen. overigens is deze stelpost gedeeltelijk al ingezet in de kadernota.	2,3%	0%
<i>Subsidies</i> Voor de gesubsidieerde instellingen gaan wij uit van de in de begroting aanwezige meerjarige taakstelling op de subsidies. Het financieel effect daarvan is al verwerkt in het meerjarenbeeld. Om die reden vindt er op dit moment dan ook geen indexatie plaats.	0%	0%
<i>Verbonden partijen</i> Voor de verbonden partijen en deelnemingen gaan wij uit van de ingediende begrotingen.	ontwerp begroting GR 2019	ontwerp begroting GR 2018
<i>Belastingen</i> De aanpassing van de belastingen en rechten is gelijk aan het door het Centraal Economisch Planbureau geraamde inflatiepercentage. Het percentage geraamd in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2018 bedraagt voor 2019 2,3% (geharmoniseerde consumentenprijsindex).	2,3%	1,4%
<i>Omslagrente</i> Het werken met een vaste rekenrente is met ingang van 2017 volgens het nieuwe BBV niet meer toegestaan. De omslagrente voor 2019 bedraagt na berekening net als in 2018 1 %.	1%	1%
<i>Algemene uitkering</i> De algemene uitkering ramen wij in de begroting volgens de meicirculaire.	Mei- circulaire 2018	Mei- circulaire 2017

Toezichtregime

Het belangrijkste criterium voor het toezicht van de provincie is het "structureel en reëel evenwicht". Structureel evenwicht houdt in dat de structurele lasten door structurele baten en de incidentele lasten door incidentele baten worden gedekt. Reëel evenwicht wil zeggen dat de wijze waarop het saldo tot stand komt een realistische grondslag heeft. Zo moeten bijvoorbeeld de taakstellingen en bezuinigingen in de begroting concreet zijn uitgewerkt en moet de haalbaarheid ervan aannemelijk zijn.

Het evenwicht moet in beginsel al bereikt zijn in het begrotingsjaar. Als dat niet het geval is moet de gemeente kunnen aantonen dat dit evenwicht uiterlijk in 2022 bereikt wordt.

We kennen twee typen toezicht: repressief en preventief toezicht. Uit de Gemeentewet blijkt dat repressief toezicht regel is en preventief toezicht uitzondering. Repressief toezicht is toezicht achteraf, hiermee kan de uitvoering van besluiten van de gemeenteraad niet worden belemmerd. Bij preventief toezicht is dit wel het geval. De toezichthouder moet dan de begrotingswijzigingen vooraf goedkeuren.

In het kader van financieel toezicht op gemeenten streeft de provincie naar een situatie van het nemen van verantwoordelijkheid door de gemeenten voor het financieel resultaat (inclusief opgenomen bezuinigingsmaatregelen) en de financiële positie. Als dat een goede invulling krijgt treedt de provincie meer terug.

Meerjarenbeeld 2019-2022

Tabel 61 (Bedragen * € 1.000)

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
startsaldo begroting 2019 (kadernota 2019)(1)	88	162	488	329

Onontkoombare autonome ontwikkelingen	2019	2020	2021	2022
meicirculaire (conform informatiebrief raad 14 juli 2018)	123	536	264	-14
armoede en schulden	-22	-22	0	0
armoedebestrijding kinderen	5	5	5	5
kapitaallastenontwikkeling	10	36	117	128
Realistisch ramen zorg in natura (jeugdzorg)	-300	0	0	0
huisvestingslasten CJG	-39	-39	-39	-39
overige kleine wijzigingen	-7	-11	-19	-21
Herziening mei-circulaire	19	19	19	19
Totaal (2)	-210	525	347	78

Overige ontwikkelingen/uitwerkingen kadernota	2019	2020	2021	2022
koepelvrijstelling	0	0	0	0
uitstel rioolheffing (opbrengst ozb)	-113	0	0	0
uitstel rioolheffing (terugdraaien verlaging opbrengst rioolheffing)	113	0	0	0
Afvalstoffenheffing 2019	-124	0	0	0
vrijval voorziening afvalstoffenheffing	124	0	0	0
extra inzet jeugdhulpaanbieders binnen CJG	-70	-70	-70	-70
Activiteiten Vrijetijdsbesteding Thuishulp en Vormingsactiviteiten	-15	-15	-15	-15
IHP (onderzoek)	-10	0	0	0
invulling taakstelling subsidies 2019	-128	0	0	0
Totaal (3)	-223	-85	-85	-85

Uitwerking coalitieakkoord	2019	2020	2021	2022
uitvoeren kwaliteitsmaatregelen Voorstraat	-15	0	0	0
opstellen beeldkwaliteitsplan centrum	-18	0	0	0
opleidingskosten wijkambassadeurs	-5	0	0	0
energiebezuiniging 2019 (uit reserve duurzaamheid)	-45	0	0	0
coördinatie en uitvoering Energietransitie (uit reserve duurzaamheid)	-30	-30	0	0
bijdrage per inwoner Platform Slappe Bodem	-3	-3	-3	-3
actualiseren woonvisie en opstellen prestatieafspraken	-15	0	0	0
participatie in groen	-25	0	0	0
economische promotie	-45	-45	-45	-45
Totaal (4)	-200	-78	-48	-48

Dekking ontwikkelingen begroting 2019 - 2022	2019	2020	2021	2022
Dekking kosten jeugd reserve sociaal domein	300	0	0	0
Inzet incidentele subsidies 2019 ter dekking	38	0	0	0
Dekking taakstelling subsidies 2019 uit reserve sociaal domein	90	0	0	0
Dekking reserve duurzaamheid (energiebezuiniging)	45	0	0	0
Dekking reserve duurzaamheid (energietransitie)	30	30	0	0
verhoging toeristenbelasting	45	45	45	45
Totaal (5)	548	75	45	45

Begrotingssaldo 2019-2022 (1+2+3+4+5)	3	599	747	319
--	----------	------------	------------	------------

Resultaat begroting 2019-2022

Toelichting baten en lasten

Tabel 62

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / " + "= voordeel)	Rekening 2017			Begroting 2018			Begroting 2019		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	36.801	-10.779	26.023	36.747	-12.861	23.886	38.224	-13.641	24.583
P1 Veiligheid	128	-1.859	-1.732	154	-1.836	-1.682	155	-1.867	-1.712
P2 Verkeer en vervoer	205	-2.422	-2.217	119	-2.851	-2.732	124	-3.018	-2.894
P3 Economie	175	-362	-187	179	-401	-222	226	-349	-123
P4 Onderwijs	153	-1.796	-1.642	75	-1.695	-1.620	80	-1.626	-1.546
P5 Sport, cultuur en recreatie	549	-4.877	-4.328	862	-5.892	-5.030	174	-5.168	-4.994
P6 Sociaal Domein	5.728	-17.970	-12.242	5.413	-18.555	-13.142	5.174	-19.074	-13.901
P7 Volksgezondheid en milieu	7.668	-7.220	448	6.606	-6.059	547	6.638	-6.408	231
P8 Wonen en bouwen	2.273	-3.159	-886	3.865	-6.220	-2.355	1.557	-2.497	-939
Saldo van baten en lasten	53.680	-50.443	3.236	54.021	-56.371	-2.350	52.353	-53.649	-1.296
Onttrekking aan reserves	10.706	-	-	2.690	-	-	1.391	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-9.999	-	-	-963	-	-	-92	-
Mutaties reserves	-	-	708	-	-	1.727	-	-	1.298
Geraamde resultaat	64.386	-60.442	3.944	56.710	-57.334	-623	53.744	-53.741	3

Per saldo geeft 2019 na mutaties over de reserves een resultaat te zien van € 2.620 positief.

Toelichting per programma taakveld

P0 Bestuur en ondersteuning

Tabel 63

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.1 Bestuur	511	-3.463	-2.952	166	-2.947	-2.782	-345	516	171
0.2 Burgerzaken	410	-841	-431	411	-835	-424	1	6	7
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	49	-244	-195	49	-237	-188	0	7	7
0.4 Overhead	24	-6.985	-6.961	24	-7.875	-7.852	0	-891	-891
0.5 Treasury	1.369	-697	672	1.295	-657	637	-74	40	-35
0.61 OZB Woningen	5.584	-241	5.343	5.665	-218	5.447	81	23	104
0.62 OZB Niet-Woningen	983	-58	926	1.003	-43	959	19	14	33
0.64 Belastingen overig	1.312	-92	1.219	1.315	-91	1.223	3	1	4
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	26.337	0	26.337	28.143	0	28.143	1.806	0	1.806
0.8 Overige baten en lasten	169	-208	-40	155	-672	-517	-13	-464	-477
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-31	-31	0	-64	-64	0	-32	-32
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	36.747	-12.861	23.886	38.224	-13.641	24.583	1.477	-781	697
Onttrekking aan reserves	686	-	-	344	-	-	-342	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-831	-	-	0	-	-	831	-
Mutaties reserves	-	-	-146	-	-	344	-	-	489
Geraamde resultaat programma	37.432	-13.692	23.740	38.568	-13.641	24.927	1.135	51	1.186

0.1 Bestuur

Tabel 64

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.1 Bestuur	511	-3.463	-2.952	166	-2.947	-2.782	-345	516	171
Saldo van baten en lasten	511	-3.463	-2.952	166	-2.947	-2.782	-345	516	171
Onttrekking aan reserves	353	-	-	250	-	-	-103	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	353	-	-	250	-	-	-103
Geraamde resultaat programma	864	-3.463	-2.599	416	-2.947	-2.532	-448	516	68

Ten opzichte van de raming voor 2018 geeft 2019 een verbetering te zien van € 170.0000. Deze daling wordt voor € 43.000 veroorzaakt door de in 2018 opgenomen eenmalige lasten voor de taskforce 'zwemmen in Voorschoten', daarnaast zijn er in 2018 ook eenmalige lasten ter hoogte van € 60.000 opgenomen wat nog resteert van het budget voor extra capaciteit in het kader van preventief toezicht uit 2017. Voor de diverse subsidiebudgetten heeft in 2018 een actualisatie van de indeling naar taakvelden plaatsgevonden, in 2019 komt hierdoor een raming van € 38.000 niet meer terug. Een verschuiving van de toegerekende uren levert op dit taakveld daarnaast een voordeel op van € 25.000.

mutaties reserves

In 2018 stond er een begrote onttrekking uit de reserves van € 353.000. In 2019 is beoogde onttrekking € 103.000 lager. Dit wordt veroorzaakt door de eenmalige onttrekking in 2018 ter dekking van de lasten van de taskforce 'zwemmen in voorschoten' en de doorgeschoven middelen uit 2017 voor onderzoeken ten behoeve van de versterking van de financiële positie.

0.2 Burgerzaken

Tabel 65

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.2 Burgerzaken	410	-841	-431	411	-835	-424	1	6	7
Saldo van baten en lasten	410	-841	-431	411	-835	-424	1	6	7
Onttrekking aan reserves	0	-	-	30	-	-	30	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	0	-	-	30	-	-	30
Geraamde resultaat programma	410	-841	-431	441	-835	-394	31	6	37

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

Mutaties reserves

In 2019 wordt ten behoeve van verkiezingen € 30.000 onttrokken aan de concernreserve.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Tabel 66

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	49	-244	-195	49	-237	-188	0	7	7
Saldo van baten en lasten	49	-244	-195	49	-237	-188	0	7	7
Onttrekking aan reserves	60	-	-	0	-	-	-60	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-53	-	-	0	-	-	53	-
Mutaties reserves	-	-	7	-	-	0	-	-	-7
Geraamde resultaat programma	108	-297	-189	49	-237	-188	-60	60	0

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

0.4 Overhead

Tabel 67

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.4 Overhead	24	-6.985	-6.961	24	-7.875	-7.852	0	-891	-891
Saldo van baten en lasten	24	-6.985	-6.961	24	-7.875	-7.852	0	-891	-891
Onttrekking aan reserves	142	-	-	0	-	-	-142	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-142	-	-	0	-	-	142	-
Mutaties reserves	-	-	0	-	-	0	-	-	0
Geraamde resultaat programma	165	-7.126	-6.961	24	-7.875	-7.852	-142	-749	-891

Op het taakveld Overhead is een toename van de lasten te zien van € 850.000. Deze toename wordt bijna volledig veroorzaakt door de toerekening van uren en kosten vanuit de WODV. Voor een deel is deze toename het gevolg van de daadwerkelijke toename van de bijdrage aan de WODV op basis van de Begroting 2019-2022. Daarnaast heeft een urenverschuiving plaatsgevonden tussen het taakveld Overhead en andere taakvelden in de begroting, met name het taakveld 0.1 Bestuur. Dit laatste heeft budgettair gezien geen effect op de begroting.

Mutaties reserves

In de jaarrekening 2017 van de gemeente is het besluit genomen een reserve in te stellen ten behoeve van de accommodaties voor het gemeentelijk personeel. Een bedrag van € 141.545 is gestort in de reserve.

0.5 Treasury

Tabel 68

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("=-"=nadeel"/+"=voordeel)		Begroting 2018		Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.5 Treasury	1.369	-697	672	1.295	-657	637	-74	40	-35
Saldo van baten en lasten	1.369	-697	672	1.295	-657	637	-74	40	-35
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	1.369	-697	672	1.295	-657	637	-74	40	-35

Ten opzichte van de begroting 2018 is sprake van een verslechtering van het saldo op dit taakveld.

Die verslechtering van ca. € 35.000 valt toe te schrijven aan de behoudende ramingen voor de verwachte winstuitkeringen van BNG en Alliander ten opzichte van de werkelijke uitkeringen over 2017. De ramingen zijn overigens verhoogd in de voorjaarsnota van 2018.

De ontwikkeling van rentelasten en -baten wijkt niet noemenswaardig af van die over 2018.

0.61 OZB Woningen

Tabel 69

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.61 OZB Woningen	5.584	-241	5.343	5.665	-218	5.447	81	23	104
Saldo van baten en lasten	5.584	-241	5.343	5.665	-218	5.447	81	23	104
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	5.584	-241	5.343	5.665	-218	5.447	81	23	104

Op dit taakveld is sprake van een verbetering van het saldo met € 104.000. Deze verbetering is grotendeels (€ 81.000) toe te schrijven aan de inflatiecorrectie op de opbrengst OZB. Het overige verschil (circa € 23.000) wordt veroorzaakt doordat aan dit taakveld minder lasten van de BSGR worden toegerekend.

0.62 OZB Niet-Woningen

Tabel 70

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.62 OZB Niet-Woningen	983	-58	926	1.003	-43	959	19	14	33
Saldo van baten en lasten	983	-58	926	1.003	-43	959	19	14	33
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	983	-58	926	1.003	-43	959	19	14	33

De verschillen op de baten, lasten en saldo tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

0.63 Parkeerbelasting

Tabel 71

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten									
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma									

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

0.64 Belastingen overig

Tabel 72

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018				Begroting 2019				Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo
0.64 Belastingen overig	1.312	-92	1.219		1.315	-91	1.223		3	1	4
Saldo van baten en lasten	1.312	-92	1.219		1.315	-91	1.223		3	1	4
Onttrekking aan reserves		-	-			-	-			-	-
Toevoeging aan reserves	-		-		-		-		-		-
Mutaties reserves	-	-			-	-			-	-	
Geraamde resultaat programma	1.312	-92	1.219		1.315	-91	1.223		3	1	4

De verschillen op de baten, lasten en saldo tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds

Tabel 73

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	26.337	0	26.337	28.143	0	28.143	1.806	0	1.806
Saldo van baten en lasten	26.337	0	26.337	28.143	0	28.143	1.806	0	1.806
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	26.337	0	26.337	28.143	0	28.143	1.806	0	1.806

De verschilverklaring op dit taakveld tussen 2019 en 2018 is gebaseerd op de ramingen voor 2018 en 2019 beide voortvloeiend uit de meicirculaire 2018. De in deze begroting als waarde voor 2018 opgegeven gemeentefondsuitkering is nog gebaseerd op de decembercirculaire 2017. De effecten van de maart- en meicirculaire worden via de Najaarsnota in de reële raming voor 2018 verwerkt.

De algemene uitkering uit het gemeentefonds valt in 2019 per saldo € 1,32 mln. hoger uit dan in 2018. Deze verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat in het kader van het Regeerakkoord met ingang van 2019 een grotere uitkeringsbasis voor de berekening van de algemene uitkering gebruikt wordt. Tegenover deze hogere uitkering wordt overigens wel verwacht dat de gemeenten hun aandeel nemen in de uitdagingen die in het Regeerakkoord genoemd staan. Omdat hiervoor nog niet duidelijk is welke concrete invulling van die gezamenlijke taakstellingen voor ogen staat kunnen de daarmee gemoeide lasten nog niet in de begroting verwerkt worden. De latere invulling lasten brengt derhalve budgettaire verslechtingen met zich mee. In de huidige raming is evenwel sprake van een flinke toename van het accres.

0.8 Overige baten en lasten

Tabel 74

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.8 Overige baten en lasten	169	-208	-40	155	-672	-517	-13	-464	-477
Saldo van baten en lasten	169	-208	-40	155	-672	-517	-13	-464	-477
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	169	-208	-40	155	-672	-517	-13	-464	-477

Ten opzichte van de raming voor 2018 geeft 2019 een verslechtering te zien van € 477.000. Deze stijging wordt nagenoeg volledig veroorzaakt door het tijdelijk op dit taakveld ramen van de loon- en prijsindexatie waarvoor in de algemene uitkering compensatie voor wordt ontvangen. Uiteindelijk zal de raming voor de indexatie verdeeld worden over alle inhoudelijke taakvelden waarmee deze het werkelijke lastenniveau te zien geven.

0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Tabel 75

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018				Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-31	-31		0	-64	-64	0	-32	-32
Saldo van baten en lasten	0	-31	-31		0	-64	-64	0	-32	-32
Onttrekking aan reserves	31	-	-		64	-	-	32	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-		-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	31		-	-	64	-	-	32
Geraamde resultaat programma	31	-31	0		64	-64	0	32	-32	0

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

0.10 Mutaties reserves

Tabel 76

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	100	-	-	0	-	-	-100	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-637	-	-	0	-	-	637	-
Mutaties reserves	-	-	-537	-	-	0	-	-	537
Geraamde resultaat programma	100	-637	-537	0	0	0	-100	637	537

Mutaties reserves

In 2018 vindt voor het laatst een onttrekking plaats voor de structuurverbetering. Daarnaast wordt in 2018 een bedrag van € 600.000 gestort in de concernreserve ten behoeve van de versterking van de financiële positie van Voorschoten conform het in de begroting 2018 genomen in besluit.

0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten

Tabel 77

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma									

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

P1 Veiligheid

Tabel 78

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting 2018				Begroting 2019				Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	108	-1.382	-1.274		108	-1.417	-1.309		0	-35	-35
1.2 Openbare orde en veiligheid	46	-454	-408		47	-450	-403		0	4	4
Saldo van baten en lasten	154	-1.836	-1.682		155	-1.867	-1.712		0	-31	-30
Onttrekking aan reserves		-	-			-	-			-	-
Toevoeging aan reserves	-		-		-		-		-		-
Mutaties reserves	-	-			-	-			-	-	
Geraamde resultaat programma	154	-1.836	-1.682		155	-1.867	-1.712		0	-31	-30

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Tabel 79

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018				Begroting 2019				Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	108	-1.382	-1.274		108	-1.417	-1.309		0	-35	-35
Saldo van baten en lasten	108	-1.382	-1.274		108	-1.417	-1.309		0	-35	-35
Onttrekking aan reserves		-	-			-	-			-	-
Toevoeging aan reserves	-		-		-		-		-		-
Mutaties reserves	-	-			-	-			-	-	
Geraamde resultaat programma	108	-1.382	-1.274		108	-1.417	-1.309		0	-35	-35

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Tabel 80

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
1.2 Openbare orde en veiligheid	46	-454	-408	47	-450	-403	0	4	4
Saldo van baten en lasten	46	-454	-408	47	-450	-403	0	4	4
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	46	-454	-408	47	-450	-403	0	4	4

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

P2 Verkeer en vervoer

Tabel 81

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
2.1 Verkeer en vervoer	107	-2.818	-2.711	111	-2.967	-2.855	4	-148	-144
2.2 Parkeren	12	-27	-14	13	-46	-33	0	-19	-19
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	-6	-6	0	-6	-6	0	1	1
Saldo van baten en lasten	119	-2.851	-2.732	124	-3.018	-2.894	5	-167	-162
Onttrekking aan reserves	158	-	-	189	-	-	30	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	158	-	-	189	-	-	30
Geraamde resultaat programma	278	-2.851	-2.574	313	-3.018	-2.705	35	-167	-132

2.1 Verkeer en vervoer

Tabel 82

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
2.1 Verkeer en vervoer	107	-2.818	-2.711	111	-2.967	-2.855	4	-148	-144
Saldo van baten en lasten	107	-2.818	-2.711	111	-2.967	-2.855	4	-148	-144
Onttrekking aan reserves	158	-	-	189	-	-	30	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	158	-	-	189	-	-	30
Geraamde resultaat programma	265	-2.818	-2.553	300	-2.967	-2.667	35	-148	-114

De storting in de onderhoudsvoorziening wegen neemt conform beheerplan wegen met € 100.000 toe. De onderhoudskosten voor civieltechnische kunstwerken kunnen zoals in de voorjaarsnota is aangegeven structureel met € 50.000 omlaag. In 2019 zijn er incidentele onderzoekskosten van € 35.000 voor de rotonde bij het gemeentehuis en het parkeeronderzoek centrum. Door een wijziging in de toerekening van uren vanuit de WODV is € 80.000 nadeel ontstaan op dit taakveld.

Onttrekking uit reserves

Ten behoeve van een verkeersonderzoek en een parkeeronderzoek wordt een bedrag van € 35.000 onttrokken uit de concernreserve in 2019.

2.2 Parkeren

Tabel 83

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019				Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo
2.2 Parkeren	12	-27	-14	13	-46	-33	0	-19	-19	
Saldo van baten en lasten	12	-27	-14	13	-46	-33	0	-19	-19	
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-	
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-	
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-		
Geraamde resultaat programma	12	-27	-14	13	-46	-33	0	-19	-19	

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

2.3 Recreatieve havens

Tabel 84

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019				Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten										
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-	
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-	
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-		
Geraamde resultaat programma										

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

2.4 Economische havens en waterwegen

Tabel 85

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma									

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

2.5 Openbaar vervoer

Tabel 86

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
2.5 Openbaar vervoer	0	-6	-6	0	-6	-6	0	1	1
Saldo van baten en lasten	0	-6	-6	0	-6	-6	0	1	1
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	0	-6	-6	0	-6	-6	0	1	1

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

P3 Economie

Tabel 87

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
3.1 Economische ontwikkeling	0	-292	-292	0	-193	-193	0	98	98
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-3	-3	0	0	0	0	3	3
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	67	-83	-16	67	-51	16	0	31	31
3.4 Economische promotie	112	-24	88	159	-105	55	48	-81	-34
Saldo van baten en lasten	179	-401	-222	226	-349	-123	48	52	99
Onttrekking aan reserves	136	-	-	40	-	-	-96	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	136	-	-	40	-	-	-96
Geraamde resultaat programma	315	-401	-86	266	-349	-83	-48	52	3

3.1 Economische ontwikkeling

Tabel 88

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
3.1 Economische ontwikkeling	0	-292	-292	0	-193	-193	0	98	98
Saldo van baten en lasten	0	-292	-292	0	-193	-193	0	98	98
Onttrekking aan reserves	136	-	-	40	-	-	-96	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	136	-	-	40	-	-	-96
Geraamde resultaat programma	136	-292	-156	40	-193	-153	-96	98	2

In 2018 zijn er eenmalige lasten van € 96.000 voor een impuls voor het centrum. In de begroting 2019 zijn er eenmalige lasten voor een beeldkwaliteitsplan centrum en kwaliteitsmaatregelen Voorstraat € 32.500. Door een wijziging in de toerekening van uren van de WODV ontstaat op dit taakveld € 34.817 voordeel.

mutaties reserves

In de begroting 2018 was een onttrekking uit de concernreserve voor impuls centrum incidenteel geraamd € 96.000 nadeel.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Tabel 89

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-3	-3	0	0	0	0	3	3
Saldo van baten en lasten	0	-3	-3	0	0	0	0	3	3
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	0	-3	-3	0	0	0	0	3	3

De verschillen op de baten, lasten en saldo tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Tabel 90

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	67	-83	-16	67	-51	16	0	31	31
Saldo van baten en lasten	67	-83	-16	67	-51	16	0	31	31
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	67	-83	-16	67	-51	16	0	31	31

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

3.4 Economische promotie

Tabel 91

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
3.4 Economische promotie	112	-24	88	159	-105	55	48	-81	-34
Saldo van baten en lasten	112	-24	88	159	-105	55	48	-81	-34
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	112	-24	88	159	-105	55	48	-81	-34

De structurele verhoging van de toeristenbelasting levert een voordeel op van € 45.000. Hiervoor worden de komende 4 jaar maatregelen getroffen ter bevordering van het economische rendement door het promoten en verbinden van de recreatieve en culturele mogelijkheden voor Voorschoten. Na deze opstartperiode wordt dit een private investering en een voordeel voor de gemeente. Een wijziging in de toerekening van uren vanuit de WODV levert een nadeel op van € 36.118 op dit taakveld.

P4 Onderwijs

Tabel 92

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	12	-183	-171	12	-149	-137	0	34	34
4.2 Onderwijshuisvesting	42	-992	-950	42	-1.005	-963	0	-13	-13
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	21	-519	-499	26	-473	-447	5	47	52
Saldo van baten en lasten	75	-1.695	-1.620	80	-1.626	-1.546	5	69	74
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	75	-1.695	-1.620	80	-1.626	-1.546	5	69	74

4.1 Openbaar basisonderwijs

Tabel 93

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel/"+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	12	-183	-171	12	-149	-137	0	34	34
Saldo van baten en lasten	12	-183	-171	12	-149	-137	0	34	34
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	12	-183	-171	12	-149	-137	0	34	34

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

4.2 Onderwijshuisvesting

Tabel 94

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
4.2 Onderwijshuisvesting	42	-992	-950	42	-1.005	-963	0	-13	-13
Saldo van baten en lasten	42	-992	-950	42	-1.005	-963	0	-13	-13
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	42	-992	-950	42	-1.005	-963	0	-13	-13

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Tabel 95

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	21	-519	-499	26	-473	-447	5	47	52
Saldo van baten en lasten	21	-519	-499	26	-473	-447	5	47	52
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	21	-519	-499	26	-473	-447	5	47	52

Ten opzichte van de begroting 2018 is er sprake van een verbetering van het saldo op dit taakveld. Deze verbetering van circa € 52.000 wordt grotendeels veroorzaakt doordat de subsidies voor schoolbegeleiding in 2019 ter hoogte van € 34.000 worden gestopt. Daarnaast worden op basis van een actualisatie van de urenrekening aan dit taakveld minder uren toegerekend in 2019 (€ 14.000). Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

P5 Sport, cultuur en recreatie

Tabel 96

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
5.1 Sportbeleid en activering	0	-158	-158	0	-157	-157	0	1	1
5.2 Sport-accommodaties	51	-1.294	-1.244	50	-1.256	-1.206	0	38	37
5.3 Cultuurpresentatie,- prod.en-particip	23	-376	-352	23	-328	-305	0	48	48
5.4 Musea	0	-12	-12	0	-10	-10	0	3	3
5.5 Cultureel erfgoed	23	-245	-222	23	-211	-188	0	34	34
5.6 Media	18	-405	-387	18	-384	-366	0	21	21
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	747	-3.402	-2.655	60	-2.822	-2.763	-688	579	-108
Saldo van baten en lasten	862	-5.892	-5.030	174	-5.168	-4.994	-688	724	36
Onttrekking aan reserves	66	-	-	51	-	-	-15	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-92	-	-	-92	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	-27	-	-	-41	-	-	-15
Geraamde resultaat programma	928	-5.984	-5.057	225	-5.261	-5.036	-703	724	21

5.1 Sportbeleid en activering

Tabel 97

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
5.1 Sportbeleid en activering	0	-158	-158	0	-157	-157	0	1	1
Saldo van baten en lasten	0	-158	-158	0	-157	-157	0	1	1
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	0	-158	-158	0	-157	-157	0	1	1

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

5.2 Sport-accommodaties

Tabel 98

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
5.2 Sport-accommodaties	51	-1.294	-1.244	50	-1.256	-1.206	0	38	37
Saldo van baten en lasten	51	-1.294	-1.244	50	-1.256	-1.206	0	38	37
Onttrekking aan reserves	49	-	-	51	-	-	1	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-92	-	-	-92	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	-43	-	-	-41	-	-	1
Geraamde resultaat programma	100	-1.386	-1.286	101	-1.349	-1.248	1	38	39

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

5.3 Cultuur

Tabel 99

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
5.3 Cultuurpresentatie,- prod.en-particip	23	-376	-352	23	-328	-305	0	48	48
Saldo van baten en lasten	23	-376	-352	23	-328	-305	0	48	48
Onttrekking aan reserves	16	-	-	0	-	-	-16	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	16	-	-	0	-	-	-16
Geraamde resultaat programma	39	-376	-336	23	-328	-305	-16	48	32

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

mutaties reserves

In 2018 is ten laste van het jaarrekening resultaat 2017 € 16.000 overgeheveld ten behoeve van de planvorming MFA (multifunctionele accommodaties).

5.4 Musea

Tabel 100

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
5.4 Musea	0	-12	-12	0	-10	-10	0	3	3
Saldo van baten en lasten	0	-12	-12	0	-10	-10	0	3	3
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	0	-12	-12	0	-10	-10	0	3	3

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

5.5 Cultureel erfgoed

Tabel 101

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
5.5 Cultureel erfgoed	23	-245	-222	23	-211	-188	0	34	34
Saldo van baten en lasten	23	-245	-222	23	-211	-188	0	34	34
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	23	-245	-222	23	-211	-188	0	34	34

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

5.6 Media

Tabel 102

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
5.6 Media	18	-405	-387	18	-384	-366	0	21	21
Saldo van baten en lasten	18	-405	-387	18	-384	-366	0	21	21
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	18	-405	-387	18	-384	-366	0	21	21

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Tabel 103

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	747	-3.402	-2.655	60	-2.822	-2.763	-688	579	-108
Saldo van baten en lasten	747	-3.402	-2.655	60	-2.822	-2.763	-688	579	-108
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	747	-3.402	-2.655	60	-2.822	-2.763	-688	579	-108

De lasten zijn in 2019 € 579.000 lager dan in de begroting 2018. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door advieskosten Duivenvoorde corridor wandelpaden €684.000, waarvan € 520.000 als gevolg van overheveling in de jaarrekening 2017 en € 167.530 eenmalige subsidie voor de renovatie van de landgoederen. Daarnaast is er een structureel nadeel van € 2.600 voor het Platform Slappe Bodem in verband met de plaatselijke bodemdaling. In 2019 leidt eenmalig budget voor participatie in groen tot hogere kosten van € 25.000 en hogere kapitaallasten € 30.000. Toerekening van uren vanuit de WODV leiden tot €33.332 nadeel. De hogere lasten voor de Duivenvoorde corridor in 2018 worden gedekt door hogere baten van €688.000.

P6 Sociaal Domein

Tabel 104

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	288	-1.933	-1.644	288	-2.073	-1.785	0	-141	-141
6.2 Wijkteams	8	-499	-492	8	-506	-498	0	-7	-7
6.3 Inkomensregelingen	4.683	-6.285	-1.602	4.683	-6.221	-1.538	0	64	64
6.4 Begeleide participatie	0	-233	-233	0	-222	-222	0	11	11
6.5 Arbeidsparticipatie	10	-1.456	-1.446	10	-1.309	-1.299	0	148	148
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-1.296	-1.296	0	-1.011	-1.011	0	285	285
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	413	-2.180	-1.767	174	-2.841	-2.667	-239	-661	-900
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3	-3.632	-3.629	3	-4.027	-4.024	0	-394	-394
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	8	-201	-193	8	-177	-169	0	25	25
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-839	-839	0	-689	-689	0	151	151
Saldo van baten en lasten	5.413	-18.555	- 13.142	5.174	-19.074	- 13.901	-239	-519	-758
Onttrekking aan reserves	466	-	-	640	-	-	174	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	466	-	-	640	-	-	174
Geraamde resultaat programma	5.879	-18.555	- 12.676	5.814	-19.074	- 13.261	-66	-519	-585

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Tabel 105

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	288	-1.933	-1.644	288	-2.073	-1.785	0	-141	-141
Saldo van baten en lasten	288	-1.933	-1.644	288	-2.073	-1.785	0	-141	-141
Onttrekking aan reserves	12	-	-	240	-	-	228	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	12	-	-	240	-	-	228
Geraamde resultaat programma	301	-1.933	-1.632	528	-2.073	-1.545	228	-141	87

De lasten zijn ten opzichte van 2018 € 141.000 hoger dan in 2019. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door hogere lasten voor het doorontwikkelen van een brede welzijnsorganisatie (€ 75.000) en voor de uitvoering van het project 'Langer thuis wonen' (€ 75.000). Deze hogere lasten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Sociaal Domein. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Ter dekking van een deel van de taakstelling subsidies wordt voor 2019 incidenteel € 90.000 onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

6.2 Wijkteams

Tabel 106

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.2 Wijkteams	8	-499	-492	8	-506	-498	0	-7	-7
Saldo van baten en lasten	8	-499	-492	8	-506	-498	0	-7	-7
Onttrekking aan reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geraamde resultaat programma	8	-499	-492	8	-506	-498	0	-7	-7

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

6.3 Inkomensregelingen

Tabel 107

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.3 Inkomensregelingen	4.683	-6.285	-1.602	4.683	-6.221	-1.538	0	64	64
Saldo van baten en lasten	4.683	-6.285	-1.602	4.683	-6.221	-1.538	0	64	64
Onttrekking aan reserves	81	-	-	0	-	-	-81	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	81	-	-	0	-	-	-81
Geraamde resultaat programma	4.764	-6.285	-1.521	4.683	-6.221	-1.538	-81	64	-17

De lasten zijn ten opzichte van 2018 circa € 64.000 lager dan in 2019. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt doordat in 2018 incidenteel hogere lasten zijn geraamd voor de verruiming van het kindpakket (besteding Klijnsmagelden).

Mutatie reserves

In 2018 is ten laste van het jaarrekening resultaat 2017 € 12.000 overgeheveld ten behoeve van communicatie minimeer de planvorming MFA (multifunctionele accommodaties). Daarnaast is in 2018 incidenteel € 69.000 onttrokken aan de reserve Sociaal Domein voor de verruiming van het kindpakket.

6.4 Begeleide participatie

Tabel 108

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.4 Begeleide participatie	0	-233	-233	0	-222	-222	0	11	11
Saldo van baten en lasten	0	-233	-233	0	-222	-222	0	11	11
Onttrekking aan reserves	50	-	-	0	-	-	-50	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	50	-	-	0	-	-	-50
Geraamde resultaat programma	50	-233	-183	0	-222	-222	-50	11	-39

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

Mutatie reserves

Voor 2018 werd een onttrekking ter hoogte van € 50.000 aan de reserve Sociaal Domein geraamd ten behoeve van beschut werk. Met ingang van 2019 worden de lasten gedekt uit de exploitatie.

6.5 Arbeidsparticipatie

Tabel 109

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Vershil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.5 Arbeidsparticipatie	10	-1.456	-1.446	10	-1.309	-1.299	0	148	148
Saldo van baten en lasten	10	-1.456	-1.446	10	-1.309	-1.299	0	148	148
Onttrekking aan reserves	323	-	-	0	-	-	-323	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	323	-	-	0	-	-	-323
Geraamde resultaat programma	333	-1.456	-1.124	10	-1.309	-1.299	-323	148	-175

De lasten zijn ten opzichte van 2018 circa € 148.000 lager dan in 2019. Dit wordt deels veroorzaakt doordat de op dit taakveld geraamde lasten voor de bijdrage aan Leidschendam-Voorburg (Werk & Inkomen) per saldo circa € 78.000 lager zijn dan in 2018. Deze daling wordt veroorzaakt door lagere lasten voor het arbeidsmarktoffensief en het actieplan jeugdwerkgelegenheid.

De lasten voor maatschappelijke begeleiding voor vluchtelingen zijn in 2019 per saldo circa € 39.000 lager dan in 2018.

Tot slot is er in 2019 geen sprake meer van kapitaallasten voor de verbouwing van de voormalige Marijkeschool ter hoogte van € 31.000.

Mutatie reserves

In 2018 is ten laste van het jaarrekening resultaat 2017 € 58.000 overgeheveld ten behoeve van statushouders. Daarnaast zijn voor 2018 onttrekkingen aan reserves geraamd ter dekking van de kosten van het arbeidsmarktoffensief en de verbetering van de dienstverlening van de afdeling werk en inkomen.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Tabel 110

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 /2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-1.296	-1.296	0	-1.011	-1.011	0	285	285
Saldo van baten en lasten	0	-1.296	-1.296	0	-1.011	-1.011	0	285	285
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	0	-1.296	-1.296	0	-1.011	-1.011	0	285	285

De lasten zijn ten opzichte van 2018 € 285.000 lager dan in 2019. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat op basis van een actualisatie van de urenrekening aan dit taakveld minder uren worden toegerekend in 2019.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Tabel 111

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 /2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	413	-2.180	-1.767	174	-2.841	-2.667	-239	-661	-900
Saldo van baten en lasten	413	-2.180	-1.767	174	-2.841	-2.667	-239	-661	-900
Onttrekking aan reserves	0	-	-	100	-	-	100	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	0	-	-	100	-	-	100
Geraamde resultaat programma	413	-2.180	-1.767	274	-2.841	-2.567	-139	-661	-800

Als gevolg van de invoering van het abonnementstarief zijn de geraamde baten op dit taakveld voor 2019 € 239.000 lager dan in 2018.

De lasten zijn € 661.000 hoger dan in 2018. Dit wordt deels veroorzaakt door hogere lasten als gevolg van een toename van het beroep op voorzieningen als gevolg van de invoering van het abonnementstarief (€ 65.000) en de invoering van de nieuwe loonschaal voor de huishoudelijke hulp (€ 40.000). Daarnaast zijn voor 2019 incidentele lasten geraamd voor de preventieve begeleiding van statushouders (€ 50.000) en beschermd wonen (€ 50.000). Deze lasten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Sociaal Domein.

In 2018 zijn de lasten voor PGB's en schuldhulpverlening incidenteel verlaagd met in totaal € 99.000.

Tot slot wordt in 2019 op basis van een actualisatie van de urentoerekening aan dit taakveld € 357.000 meer aan uren toegerekend.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Tabel 112

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 /2018		
	bat en	last en	saldo	bat en	last en	saldo	bat en	last en	saldo
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3	-3.632	-3.629	3	-4.027	-4.024	0	-394	-394
Saldo van baten en lasten	3	-3.632	-3.629	3	-4.027	-4.024	0	-394	-394
Onttrekking aan reserves	0	-	-	300	-	-	300	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	0	-	-	300	-	-	300
Geraamde resultaat programma	3	-3.632	-3.629	303	-4.027	-3.724	300	-394	-94

De lasten zijn € 394.000 hoger dan in 2018. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere lasten voor Jeugdhulp. Naast een stijging als gevolg van onder andere loon- en prijscompensatie (€ 80.000) wordt op basis van voorlopige prognoses voor 2018 voorzichtigheidshalve rekening gehouden met een extra toename ter hoogte van € 300.000 voor 2019. Deze extra lasten ter hoogte van € 300.000 worden, mede gelet op het onvoorspelbare karakter van de kosten voor jeugdhulp, gedekt door een onttrekking aan de reserve Sociaal Domein.

De lasten voor de jeugdhulpaanbieders binnen het CJG zijn als gevolg van urenitbreiding en loon- en prijscompensatie € 70.000 hoger.

Tot slot wordt in 2019 op basis van een actualisatie van de urentoerekening aan dit taakveld € 50.000 minder aan uren toegerekend. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Tabel 113

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	8	-201	-193	8	-177	-169	0	25	25
Saldo van baten en lasten	8	-201	-193	8	-177	-169	0	25	25
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	8	-201	-193	8	-177	-169	0	25	25

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Tabel 114

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-839	-839	0	-689	-689	0	151	151
Saldo van baten en lasten	0	-839	-839	0	-689	-689	0	151	151
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	0	-839	-839	0	-689	-689	0	151	151

De lasten zijn ten opzichte van 2018 € 151.000 lager dan in 2019. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een verschuiving van de bijdrage aan de GR RDOG naar taakveld 7.1.

Reservemutaties

Binnen programma 6 wordt ten opzichte van 2018 € 174.000 meer onttrokken aan reserves. In 2018 hebben deze betrekking op de reserve Sociaal Domein (€ 50.000 voor beschut werk, € 40.000 voor verbetering dienstverlening Werk en Inkomen en € 69.000 voor armoedebeleid (Klijnsmagelden)), de reserve BUIG (€ 225.000 voor arbeidsmarktoffensief) en voor het overige op budgetoverhevelingen ten laste van het rekeningresultaat 2017.

Voor 2019 is een onttrekking aan de reserve Sociaal Domein geraamd van € 640.000. Het betreft hier onttrekkingen ten behoeve van: compensatie sociale effecten subsidies (€ 90.000), ontwikkelen brede welzijnsorganisatie (€ 75.000), langer thuis wonen (€ 75.000), preventieve begeleiding statushouders (€ 50.000), beschermd wonen (€ 50.000) en Jeugdhulp (€ 300.000).

P7 Volksgezondheid en milieu

Tabel 115

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
7.1 Volksgezondheid	28	-1.257	-1.229	65	-1.466	-1.401	37	-210	-173
7.2 Riolerings	2.671	-1.680	990	2.772	-1.768	1.004	101	-88	13
7.3 Afval	3.591	-2.386	1.205	3.485	-2.357	1.129	-106	29	-76
7.4 Milieubeheer	0	-455	-455	0	-517	-517	0	-61	-61
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	316	-281	35	316	-300	16	0	-19	-19
Saldo van baten en lasten	6.606	-6.059	547	6.638	-6.408	231	32	-349	-316
Onttrekking aan reserves	41	-	-	90	-	-	49	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	41	-	-	90	-	-	49
Geraamde resultaat programma	6.647	-6.059	588	6.728	-6.408	321	81	-349	-267

7.1 Volksgezondheid

Tabel 116

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
7.1 Volksgezondheid	28	-1.257	-1.229	65	-1.466	-1.401	37	-210	-173
Saldo van baten en lasten	28	-1.257	-1.229	65	-1.466	-1.401	37	-210	-173
Onttrekking aan reserves	15	-	-	15	-	-	0	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	15	-	-	15	-	-	0
Geraamde resultaat programma	43	-1.257	-1.214	80	-1.466	-1.386	37	-210	-173

Ten opzichte van de begroting 2018 is er sprake van een verslechtering van het saldo op dit taakveld. Deze verslechtering van € 173.000 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een aanpassing van de bijdrage aan de RDOG op basis van de begroting 2019 en door een verschuiving van de bijdrage van taakveld 6.82 naar taakveld 7.1 van per saldo € 134.000.

Daarnaast zijn de lasten voor 2019 met € 39.000 verhoogd met het oog op de doorbelasting van de huur van het CJG aan Zwaluwweg 4.

7.2 Riolering

Tabel 117

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018				Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
7.2 Riolering	2.671	-1.680	990		2.772	-1.768	1.004	101	-88	13
Saldo van baten en lasten	2.671	-1.680	990		2.772	-1.768	1.004	101	-88	13
Onttrekking aan reserves		-	-			-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-		-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-			-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	2.671	-1.680	990		2.772	-1.768	1.004	101	-88	13

De lasten worden hoger door een toename van kapitaallasten met € 65.000 en een toename van de toerekening WODV van € 15.000.

7.3 Afval

Tabel 118

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018				Begroting 2019				Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo		baten	lasten	saldo
7.3 Afval	3.591	-2.386	1.205		3.485	-2.357	1.129		-106	29	-76
Saldo van baten en lasten	3.591	-2.386	1.205		3.485	-2.357	1.129		-106	29	-76
Onttrekking aan reserves		-	-			-	-		-	-	-
Toevoeging aan reserves	-		-		-		-		-		-
Mutaties reserves	-	-			-	-			-	-	
Geraamde resultaat programma	3.591	-2.386	1.205		3.485	-2.357	1.129		-106	29	-76

De uitgaven voor afval stijgen door de toename van kapitaallasten met € 75.000, een stijging van de afvalstoffenbelasting € 30.000 en leasekosten voor de vrachtwagens € 50.000. Om de uitvoeringszaken voor het afvalbeleidsplan op te zetten was eenmalig extra geld beschikbaar waardoor de kosten afnemen met € 135.000. Door een afname van het aantal toegerekende uren van de WODV ontstaat een voordeel € 55.000.

De baten nemen af door een vrijval van de voorziening € 180.000. De afvalstoffenheffing neemt daar en tegen toe met € 70.000.

7.4 Milieubeheer

Tabel 119

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
7.4 Milieubeheer	0	-455	-455	0	-517	-517	0	-61	-61
Saldo van baten en lasten	0	-455	-455	0	-517	-517	0	-61	-61
Onttrekking aan reserves	26	-	-	75	-	-	49	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	26	-	-	75	-	-	49
Geraamde resultaat programma	26	-455	-429	75	-517	-442	49	-61	-12

In 2019 zijn er incidentele kosten voor coördinatie en uitvoering energietransitie € 30.000, opleiding wijkambassadeurs € 5.000 en energiebezuiniging € 45.000. Structureel is voor een stijgende bijdrage ODWH € 6.000 extra opgenomen. Door een lagere toerekening van het aantal uren van de WODV ontstaat op dit taakveld een voordeel van € 27.264.

mutaties reserves

Ten behoeve van de incidentele kosten voor de energiebezuiniging en energietransitie wordt in 2019 € 75.000 onttrokken uit de reserve duurzaamheid. Daar tegenover staat in 2018 een incidentele onttrekking uit de concernreserve van € 25.874 voor maatregelen energieakkoord.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Tabel 120

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	316	-281	35	316	-300	16	0	-19	-19
Saldo van baten en lasten	316	-281	35	316	-300	16	0	-19	-19
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	316	-281	35	316	-300	16	0	-19	-19

De verschillen tussen de begroting 2019 en de begroting 2018 zijn lager dan € 50.000, waardoor geen toelichting nodig is.

P8 Wonen en bouwen

Tabel 121

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-1.753	-1.753	0	-604	-604	0	1.149	1.149
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	3.253	-3.310	-56	932	-1.016	-84	-2.321	2.293	-27
8.3 Wonen en bouwen	612	-1.158	-546	625	-877	-252	13	281	294
Saldo van baten en lasten	3.865	-6.220	-2.355	1.557	-2.497	-939	-2.308	3.724	1.416
Onttrekking aan reserves	1.137	-	-	37	-	-	-1.099	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-39	-	-	0	-	-	39	-
Mutaties reserves	-	-	1.098	-	-	37	-	-	-1.060
Geraamde resultaat programma	5.002	-6.259	-1.257	1.595	-2.497	-902	-3.407	3.763	355

8.1 Ruimtelijke ordening

Tabel 122

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-1.753	-1.753	0	-604	-604	0	1.149	1.149
Saldo van baten en lasten	0	-1.753	-1.753	0	-604	-604	0	1.149	1.149
Onttrekking aan reserves	1.042	-	-	3	-	-	-1.040	-	-
Toevoeging aan reserves	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Mutaties reserves	-	-	1.042	-	-	3	-	-	-1.040
Geraamde resultaat programma	1.042	-1.753	-711	3	-604	-601	-1.040	1.149	110

In 2018 was een incidentele toevoeging aan de voorziening voor de omgevingswet van € 1.000.000. Er is een incidenteel voordeel voor structuurvisie € 39.650 ten opzichte van 2018 als gevolg van een overheveling jaarrekening 2017. Door een wijziging in de toerekening van uren vanuit de WODV ontstaat €110.000 voordeel.

Onttrekking reserves

In 2018 was een incidentele onttrekking uit de concernreserve voor de omgevingswet van € 1.000.000. Ter dekking van de kosten voor de structuurvisie is in 2018 een bedrag onttrokken uit de concernreserve van € 39.650.

8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)

Tabel 123

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	3.253	-3.310	-56	932	-1.016	-84	-2.321	2.293	-27
Saldo van baten en lasten	3.253	-3.310	-56	932	-1.016	-84	-2.321	2.293	-27
Onttrekking aan reserves	95	-	-	35	-	-	-60	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-39	-	-	0	-	-	39	-
Mutaties reserves	-	-	55	-	-	35	-	-	-21
Geraamde resultaat programma	3.348	-3.349	-1	967	-1.016	-49	-2.381	2.333	-48

Op dit taakveld is één grondexploitatie (grex) actief: de Duivenvoordecorridor. De begrotingsjaarschijven van 2018 en 2019 zijn niet met elkaar te vergelijken, omdat ieder jaar uniek is (er vinden immers jaarlijks andere werkzaamheden / fasering plaats) wat kenmerkend is voor een grex. Bij de paragraaf Grondbeleid wordt nader op de grex Duivenvoordecorridor ingegaan.

8.3 Wonen en bouwen

Tabel 124

Taakveld bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel"/+"=voordeel)	Begroting 2018			Begroting 2019			Verschil 2019 / 2018		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
8.3 Wonen en bouwen	612	-1.158	-546	625	-877	-252	13	281	294
Saldo van baten en lasten	612	-1.158	-546	625	-877	-252	13	281	294
Onttrekking aan reserves		-	-		-	-		-	-
Toevoeging aan reserves	-		-	-		-	-		-
Mutaties reserves	-	-		-	-		-	-	
Geraamde resultaat programma	612	-1.158	-546	625	-877	-252	13	281	294

Ten opzichte van de begroting 2018 is er sprake van een verbetering van het saldo op dit taakveld. Deze verbetering van circa € 294.000 wordt grotendeels veroorzaakt deels veroorzaakt door een indexatie van de legesopbrengsten (€ 13.000) en doordat op basis van een actualisatie van de urenrekening aan dit taakveld minder uren worden toegerekend in 2019 (circa € 296.000). Daartegenover staan voor 2019 incidentele hogere lasten voor het actualiseren van de woonvisie en het opstellen van een kader voor prestatieafspraken ad. € 15.000.

Toelichting meerjarenperspectief

Tabel: 125

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)	Begroting 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	38.224	-13.641	24.583	38.980	-13.724	25.256	39.157	-13.864	25.293	38.860	-14.085	24.775
P1 Veiligheid	155	-1.867	-1.712	155	-1.866	-1.712	155	-1.876	-1.721	155	-1.876	-1.721
P2 Verkeer en vervoer	124	-3.018	-2.894	124	-3.099	-2.975	124	-3.601	-3.477	124	-3.621	-3.497
P3 Economie	226	-349	-123	226	-316	-90	226	-276	-50	199	-249	-50
P4 Onderwijs	80	-1.626	-1.546	80	-1.611	-1.531	80	-1.605	-1.525	80	-1.600	-1.520
P5 Sport, cultuur en recreatie	174	-5.168	-4.994	177	-5.023	-4.846	166	-4.499	-4.333	166	-4.504	-4.338
P6 Sociaal Domein	5.174	-19.074	-13.901	5.174	-18.513	-13.339	5.174	-18.447	-13.273	5.174	-18.345	-13.171
P7 Volksgezondheid en milieu	6.638	-6.408	231	6.503	-6.476	27	6.503	-6.501	2	6.621	-6.516	105
P8 Wonen en bouwen	1.557	-2.497	-939	1.244	-2.169	-925	963	-2.036	-1.073	845	-1.904	-1.058
Saldo van baten en lasten	52.353	-53.649	-1.296	52.661	-52.798	-136	52.548	-52.705	-157	52.223	-52.699	-476
Mutaties reserves												
P0 Bestuur en ondersteuning	344	0	344	265	0	265	250	0	250	250	0	250
P2 Verkeer en vervoer	189	0	189	154	0	154	454	0	454	454	0	454
P3 Economie	40	0	40	40	0	40	0	0	0	0	0	0
P4 Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	51	-92	-41	51	-92	-41	51	-36	14	51	-20	31
P6 Sociaal Domein	640	0	640	250	0	250	125	0	125	0	0	0
P7 Volksgezondheid en milieu	90	0	90	30	0	30	0	0	0	0	0	0
P8 Wonen en bouwen	37	0	37	38	0	38	61	0	61	61	0	61
Totaal mutaties reserves	1.391	-92	1.298	828	-92	735	941	-36	904	816	-20	795
Resultaat	53.744	-53.741	3	53.489	-52.890	599	53.489	-52.741	747	53.039	-52.719	319

Per saldo laat de begroting meerjarig na mutaties over de reserves een resultaat zien van:

- 2019 € 2.620
- 2020 € 599.372
- 2021 € 747.199
- 2022 € 319.381

De volgende reservemutaties worden met de voorliggende begroting besloten en zijn reeds verwerkt in bovenstaand overzicht.

- Ter dekking van de kosten voor jeugdzorg in 2019 een bedrag van € 300.000 uit de reserve sociaal domein;
- Ter dekking van de taakstelling op de subsidies in 2019 een bedrag van € 90.000 uit de reserve sociaal domein;
- Ter dekking van de inzet om energiebesparing te realiseren een bedrag van € 45.000 uit de reserve duurzaamheid in 2019;

- Ter dekking van de coördinatie van energietransitie een bedrag van € 30.000 in 2019 en € 30.000 in 2020 uit de reserve duurzaamheid ;

Hierboven genoemde resultaten zijn inclusief incidentele lasten en baten. Om de structurele sluitendheid van de (meerjaren)begroting te berekenen worden de resultaten geschoond voor de factor 'incidenteel'.

Incidentele baten en lasten

Om te kunnen beoordelen of de begroting materieel in evenwicht is (structurele lasten worden door structurele baten afgedekt) moeten de incidentele lasten en baten inzichtelijk te worden gemaakt.

Onder de lasten en baten die in dit overzicht moeten worden opgenomen, vallen o.a.:

- bijzondere baten a.g.v. verkoop van gemeentelijke eigendommen
- verkoop tafelzilver
- extra dividenduitkering
- incidentele bouwleges
- extra afschrijvingen t.l.v. de exploitatie
- extra dotaties aan voorzieningen o.a. voor onderhoud
- investeringen met maatschappelijk nut die ten laste van een reserve komen
- dotaties en onttrekkingen aan de algemene reserve
- baten en lasten ten gevolge van incidenteel nieuw beleid
- voor- en nadelige afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren
- éénmalige subsidies

In de tabel hierna treft u de in kaart gebrachte incidentele baten en lasten aan.

Tabel 126

+ / + is voordeel (bedragen * € 1.000)	LASTEN				BATEN			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Verkiezingen	-30				30			
VPB-heffing	-64	-15			64	15		
Projecten economische agenda Leidse regio	-40	-40			40	40		
Parkeeronderzoek centrum	-10							
Verkeersonderzoek rotonde leidseweg	-25							
Brede welzijnsorganisatie	-75	-75						
Beschermde wonen	-50	-50	-50					
Preventieve begeleiding statushouders	-50	-50						
Langer thuis wonen	-75	-75	-75					
Incidenteel subsidiebudget 19	-128				38			
Uitstel rioolheffing op eigenaar met 1 jaar	113				-113			
Jeugdhulp 2019	-300							

+/- is voordeel (bedragen * € 1.000)	LASTEN				BATEN			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Incidentele onttrekking uit voorziening afvalstoffenheffing					124			
Verlaging afvalstoffenheffing					-124			
Onderzoek IHP	-10							
uitvoeren kwaliteitsmaatregelen Voorstraat	-15							
opstellen beeldkwaliteitsplan centrum	-18							
opleidingskosten wijkambassadeurs	-5							
Energiebezuiniging 2019	-45							
Coördinatie en uitvoering Energietransitie	-30							
actualiseren woonvisie en opstellen prestatieafspraken	-15							
participatie in groen	-25							
Dekking incidentele lasten middels reserves					750	250	125	0
Totaal incidenteel	-897	-305	-125	0	809	305	125	0
Saldo incidentele lasten en baten	-88	0	0	0				
Begrotingssaldo	3	599	747	319				
Structureel saldo	90	599	747	319				

Nagenoeg alle incidentele baten en lasten betreffen mutaties die vanuit de kadernota en wijzigingen daarna zijn opgenomen.

Tabel 127

Structureel begrotingsresultaat (bedragen * € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Begrotingssaldo vóór dekking	-545	524	702	274
Dekking opgenomen in begroting	548	75	45	45
1. Saldo begroting	3	599	747	319
Waarvan incidentele dekking uit reserves	750	250	125	0
Waarvan incidentele baten	59	55	0	0
Waarvan incidentele lasten	-897	-305	-125	0
2. Saldo incidentele posten	-88	0	0	0
3. Structureel resultaat (1 -/- 2)	90	599	747	319

Structureel evenwicht

Op basis van bovenstaand overzicht wordt aangetoond dat de Begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is. Dit houdt in dat

structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval zou zijn, zou de kans groot zijn dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat. De huidige ramingen tonen aan dat dit risico op dit moment niet aan de orde is.

De volgende reservemutaties vinden plaats in de begroting:

Tabel 128

Progr.	Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2019	2020	2021	2022
0	RIF bijdrage	250	250	250	250
0	Verkiezingen	30	0	0	0
0	Vpb-heffing	64	15	0	0
2	Knooppunt Voorschoten	30	30	30	30
2	Herinrichting leidseweg nrd	4	4	4	4
2	Vlietwijk wegen	101	101	101	101
2	Vlietwijk openbare verlichting	18	18	18	18
2	Parkeeronderzoek centrum	10	0	0	0
2	Verkeersonderzoek rotonde	25	0	0	0
2	Rijnlandroute	0	0	300	300
3	Economische agenda LR/economie 071	40	40	0	0
5	Kunstgrasvelden	-41	-41	14	31
6	Taakstelling subsidies 2019	90	0	0	0
6	Brede welzijnsorganisatie	75	75	0	0
6	Langer thuis wonen	75	75	75	0
6	Beschermd wonen	50	50	50	0
6	Preventieve begeleiding statush.	50	50	0	0
6	Jeugdhulp	300	0	0	0
7	Verkoop accommodaties	15	0	0	0
7	Energiebezuiniging	45	0	0	0
7	Coördinatie energietransitie	30	30	0	0
8	2e ontsluitingsweg Rrimwijk	3	3	3	3
8	Van der Hoevenpark/Dobbewijk	9	9	9	9
8	GREX DVC	26	27	49	49
Totaal		1.298	735	904	795

Nieuw beleid per programma

Tabel 129

Omschrijving/jaar (bedragen * € 1.000)	2019	2020	2021	2022
1. Uitvoeren kwaliteitsmaatregelen Voorstraat	-15	0	0	0
2. Opstellen beeldkwaliteitsplan centrum	-18	0	0	0
3. Opleidingskosten wijkambassadeurs	-5	0	0	0
4. Energiebezuiniging 2019	-45	0	0	0
5. Coördinatie en uitvoering Energietransitie	-30	-30	0	0
6. Bijdrage per inwoner Platform Slappe Bodem	-3	-3	-3	-3
7. Actualiseren woonvisie en opstellen prestatieafspraken ¹	-15	0	0	0
8. Participatie in groen	-25	0	0	0
9. Economische promotie	-45	-45	-45	-45
Totaal	-200	-78	-48	-48

Toelichting nieuw beleid n.a.v. uitwerking coalitieakkoord

1. Uitvoeren kwaliteitsmaatregelen Voorstraat

In 2018 is door de Taskforce een plan opgesteld voor de Voorstraat ten behoeve van een balans tussen woonkwaliteit en de centrumfunctie. Voor de uitvoering van dit plan wordt € 15.000 begroot voor kwaliteitsmaatregelen Voorstraat in 2019.

2. Opstellen beeldkwaliteitsplan centrum

Gezamenlijk met de Taskforce Dorpscentrum en het COV wordt een beeldkwaliteitsplan voor het centrum opgesteld om een kader te bieden voor de uitstraling van het winkelcentrum. Een kwalitatief hoogwaardig winkelcentrum draagt namelijk bij aan de toekomstbestendigheid van het centrum. Voor de uitvoering van dit beeldkwaliteitsplan wordt een bijdrage van de gemeente begroot van € 17.500 in 2019.

3. Opleidingskosten wijkambassadeurs

Voor het werven en trainen van wijkambassadeurs die woningeigenaren kunnen ondersteunen bij verduurzamingsplannen is een incidenteel bedrag nodig van € 5.000.

4. Energiebezuiniging 2019

We ontwikkelen en realiseren een bezuinigingsplan voor het energieverbruik van de gemeente zelf. Hiermee wordt het eigen energieverbruik (van bijvoorbeeld vastgoed en straatverlichting) doorgelicht en er wordt gekeken naar mogelijkheden om te bezuinigen door bijvoorbeeld gebruik van slimme meters. Hiervoor is incidenteel € 45.000 nodig voor het laten uitvoeren van het onderzoek en kleine investeringen (bijvoorbeeld aanpassing meters e.d.). Voorgesteld wordt dit bedrag te dekken uit de reserve duurzaamheid.

5. Coördinatie en uitvoering Energietransitie

Om binnen alle taken enerzijds focus te houden en anderzijds de samenhang te bewaken (zeker niet in de laatste plaats met de uitwerking van het regionaal energieakkoord dat we samen met Holland Rijnland oppakken) is voor 2 jaar een coördinator nodig die ook zelf een actieve rol kan vervullen in de energietransitie. Voorgesteld wordt dit bedrag te dekken uit de reserve duurzaamheid.

6. Bijdrage per inwoner Platform Slappe Bodem

Voor het delen van kennis, afstemming en gezamenlijk te lobbyen is aangesloten bij het Platform Slappe Bodem. Omdat Voorschoten plaatselijk last heeft van bodemdaling en hoge kosten moet maken voor het regulier herstel van de openbare ruimte, die door deze bodemdaling wordt veroorzaakt, is de samenwerking gezocht met gemeenten die hetzelfde lot treft. Op termijn zou dit voordeel moeten opleveren doordat óf gezamenlijk compensatie vanuit het gemeentefonds kan worden gerealiseerd óf er door gezamenlijkheid reductie in de kosten kan worden behaald door innovatieve manieren van herstel.

7. Actualiseren woonvisie en opstellen prestatieafspraken

In 2019 wordt de woonvisie geactualiseerd, waarin de nieuwe ambities van het college worden verwerkt, zoals het sturen op flexibel en gevarieerd bouwen en de ambitie om nog met 10% te groeien. Hier worden afspraken over gemaakt met ontwikkelaars en woningcorporaties. Tevens wordt ingezet op werken en wonen vanuit integrale benadering en het aanpakken van de wachtlijsten. In regioverband wordt er uitvoering gegeven aan de Regionale Woonagenda 2017 Holland-Rijnland met bijbehorend Uitvoeringsprogramma. Daarnaast wordt een nieuwe huisvestingsverordening opgesteld zowel regionaal als lokaal. Hiervoor is incidenteel € 15.000 nodig in 2019.

8. Participatie in groen

In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om te experimenteren met zelfbeheer van een wijk. Hiervoor is het noodzakelijk om te bepalen welke behoefte er in de samenleving is en op welke wijze hier invulling aan kan worden gegeven. Voor een experiment in 2019 is extra geld nodig voor de begeleiding van dit proces, waarbij tevens wordt onderzocht wat er nodig is om dit binnen de organisatie te borgen. Een eenmalig bedrag van € 25.000 is hiervoor nodig.

9. Inzetten van deel toeristenbelasting voor sector

Verhogen van de toeristenbelasting en inzetten om toerisme te bevorderen door het promoten en verbinden van de recreatieve en culturele mogelijkheden. Met Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing wordt uitvoering gegeven aan het convenant + actieplan 'Versterken Toerisme en Recreatie' en gewerkt aan het sluiten van een Service Level Agreement (SLA). Er zal eerst geïnvesteerd moeten worden om daadwerkelijk economisch en maatschappelijk rendement te genereren. Voor de komende 4 jaar gaat het om een gemeentelijke investering van €45.000 per jaar. De verwachting is dat de investeringen na een opstartperiode van 4 jaar geheel privaat zijn (dus geen investering meer door Gemeente Voorschoten).

Reserves en voorzieningen

Tabel 130 (bedragen * 1.000)

Overzicht reserves 2018-2022 per 31 december	Begrote stand 2018	Begrote stand 2019	Begrote stand 2020	Begrote stand 2021	Begrote stand 2022
Algemene reserves					
Concernreserve	18.448	18.238	18.157	18.107	18.058
Reserve weerstandsvermogen	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Totaal algemene reserves	22.448	22.238	22.157	22.107	22.058
Bestemmingreserves					
Best.res. bovenwijkse voorzieningen	845	845	845	845	845
Best.res. advies groep toegankelijkheid	19	19	19	19	19
Best.res. Volkshuisvesting	499	499	499	499	499
Best.res. expl. gemeentelijke accomm.	0	0	0	0	0
Best.res. egalisatieres.sociaal domein	1.381	741	491	366	366
Best.res. regionale investeringen	1.000	750	500	250	0
Best.res. duurzaamheid	248	173	143	143	143
Best.res. Gemeentewerf	805	805	805	805	805
Best.res. rekenkamercommissie WVO	78	78	78	78	78
Best.res. dekking tekorten BUIG	1.314	1.314	1.314	1.314	1.314
Best.res. Vlietwijk-KEEL (nagekomen k.)	1	1	1	1	1
Best.res. Noord Hofland (nagekomen k.)	0	0	0	0	0
Best.reserve monumenten	290	290	290	290	290
Best.res. kapitaallasten (Hoofdrekening)	3.456	3.333	3.209	2.729	2.233
BR Accommodaties gemeentelijk personeel	142	142	142	142	142
Totaal bestemmingreserves	10.077	8.988	8.335	7.480	6.734
Totaal Reserves	32.525	31.227	30.491	29.587	28.792

Tabel 131 (bedragen * 1.000)

Overzicht voorzieningen	Begrote stand	Begrote stand	Begrote stand	Begrote stand	Begrote stand
2018-2022 per 31 december	2018	2019	2020	2021	2022
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
Ondh.gebouwen, accom.en schoolgeb.					
Voorziening buitenonderhoud schoolgeb.	232	232	232	232	232
Overige onderhoudsvoorzieningen					
Voorz. onderhoud bijzonder onderwijs	11	11	11	11	11
Voorz. Openbare verlichting	105	44	5	14	52
Voorz. baggerwerkzaamheden	9	19	30	40	51
Voorz. Speelplaatsen	9	70	85	157	135
Voorziening onderhoud wegen	760	403	238	79	638
Voorziening onderhoud VRI	58	123	179	190	177
Voorziening onderhoud bruggen	35	28	31	42	19
Voorziening invoering Omgevingswet	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal					
onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.219	1.931	1.811	1.765	2.315
Voorziening toek.verv.inv.heffing					
Voorziening riolering	1.613	1.448	1.283	1.118	953
Voorziening afvalstoffenheffing	1.014	894	920	946	972
Totaal					
voorziening toek.verv.inv.heffing	2.627	2.342	2.203	2.064	1.925
Voorzieningen voor verplichtingen					
Voorz. pensioenverplichtingen (bestuur)	1.790	1.917	2.043	2.170	2.297
Voorz. spaarcontracten	40	40	40	40	40
Voorz. beeldenplan	27	27	27	27	27
Voorz. parkeergarage Rabobank Niersman	3.251	3.251	3.251	3.251	3.251
Voorzieningen voor risico's					
Voorz. Vd Hoevenpark stimul.subs. woning	19	19	19	19	19
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.126	5.253	5.380	5.506	5.633
Totaal voorzieningen	9.972	9.526	9.394	9.335	9.873

	Begrote stand	Begrote stand	Begrote stand	Begrote stand	Begrote stand
	2018	2019	2020	2021	2022
Totaal reserves	32.525	31.227	30.491	29.587	28.792
Totaal voorzieningen	9.972	9.526	9.394	9.335	9.873
Totaal reserves en voorzieningen	42.497	40.752	39.885	38.922	38.665

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Tabel 132

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2019	2020	2021	2022
1a Waarde woningen eigenaren	-3.010.800	-3.010.800	-3.010.800	-3.010.800
1c Waarde niet-woningen eigenaren	-306.975	-306.975	-306.975	-306.975
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	-223.589	-223.589	-223.589	-223.589
Subtotaal	-3.541.364	-3.541.364	-3.541.364	-3.541.364

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2019	2020	2021	2022
1e OZB waarde niet-woningen	74.484	74.484	74.484	74.484
2 Inwoners	4.070.189	4.070.953	4.071.971	4.071.716
3a Eén-ouder-huishoudens	603.600	606.856	609.951	609.959
3b Huishoudens	1.029.981	1.029.981	1.029.981	1.029.981
3c Eenpersoonshuishoudens	182.261	317.935	182.622	182.478
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	10.509	10.749	11.351	11.275
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	40.097	41.870	44.456	47.780
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	42.714	44.023	46.612	47.805
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	342.374	345.020	347.549	347.552
3h Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	778.762	784.783	790.533	790.541
3i Medicijngebruik met drempel	1.186.797	1.187.987	1.207.189	1.206.066
4a Inwoners: jongeren < 18 jaar	3.594.602	3.585.708	3.578.565	3.559.235
4b Inwoners < 65 jaar	76.495	77.057	79.938	79.850
5 Inwoners: ouderen > 64 jaar	584.032	583.799	584.442	584.266
5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	49.194	49.194	49.213	49.213
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	534	542	585	582
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	157	160	174	178
7 Lage inkomens	80.638	80.664	80.744	80.744
7c Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.012.598	1.011.913	1.013.790	1.013.343
7d Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	29.819	30.307	31.622	31.825
7e Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	78.162	79.446	82.891	83.425
7f Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	61.535	62.545	65.257	65.677
7g Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	99.453	99.542	99.658	99.119
7h Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-1.062.691	-1.070.877	-1.078.768	-1.078.768
7i Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-1.081.852	-1.090.217	-1.098.197	-1.098.197
7j Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	56.185	56.621	58.765	58.765
7k Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	147.412	148.550	154.179	154.183
7l Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	116.209	117.107	121.544	121.546
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	707.386	721.337	727.022	735.550
8b Loonkostensubsidie	11.647	11.655	11.655	11.655
8c Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	63.512	63.693	64.611	65.726
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	148.106	149.554	152.654	156.130
8e Re-integratie klassiek	84.754	84.753	84.752	84.752

11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	93.316	93.688	93.831	94.173
11b Uitkeringsontvangers minus bijstandsonvangers	716.834	722.321	729.477	728.862
11c Wajong	173.553	173.183	174.202	173.959
12 Minderheden	375.675	375.675	375.699	375.699
13 Klantenpotentieel lokaal	927.326	930.967	935.352	938.582
14 Klantenpotentieel regionaal	117.001	117.544	118.191	118.638
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-61.160	-61.240	-61.337	-61.006
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-78.430	-78.514	-78.620	-78.196
16 Oppervlakte land	45.781	45.781	45.781	45.781
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	30.799	30.799	30.799	30.799
19 Oppervlakte binnenwater	1.672	1.672	1.672	1.672
21 Oppervlakte bebouwing	61.328	61.328	61.328	61.328
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	321.127	321.152	321.152	321.152
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	227.938	227.938	227.938	227.938
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	4.620	4.621	4.621	4.621
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	5.810	5.810	5.810	5.810
24b Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	663.781	663.781	663.781	663.781
25b Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	615.209	615.209	615.209	615.209
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	28.067	28.067	28.067	28.067
31a ISV (a) stadsvernieuwing	1.654	1.654	1.654	1.654
31b ISV (b) herstructurering	2.235	2.235	2.235	2.235
32b Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.253.369	1.254.007	1.252.305	1.252.731
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	12.784	12.784	12.784	12.784
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	186.238	186.238	186.238	186.238
36 Meerkernigheid	9.065	9.065	9.065	9.065
36a Kernen met 500 of meer adressen	60.085	60.076	60.103	60.096
37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	15.026	15.027	15.027	15.027
38 Bedrijfsvestigingen	193.712	193.712	193.712	193.712
39 Vast bedrag	249.398	249.487	249.929	249.929
Subtotaal	19.473.467	19.631.758	19.557.798	19.558.772

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Jaren	2019	2020	2021	2022
Uitkeringsfactor	1,572	1,592	1,604	1,616
Subtotaal (B x C (=uf))	30.612.290	31.253.759	31.370.707	31.606.976

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	2019	2020	2021	2022
56b Cumulatieregeling gemeentefonds (SU)	-5.140	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
56d Suppletieregeling integratie sociaal domein	-8.692	-8.692	-8.692	-8.692
61 Suppletieregeling OZB	12.075	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Subtotaal	-1.757	-8.692	-8.692	-8.692

Maatstaf	2019	2020	2021	2022
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	10.215	10.215	10.215	10.215
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	50.342	62.928	75.513	75.513
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	89.992	89.992	89.992	89.992
262 Schulden en armoede (DU)	21.068	21.068	n.v.t.	n.v.t.

Subtotaal	171.617	184.203	175.720	175.720
-----------	---------	---------	---------	---------

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	2019	2020	2021	2022
259 Beschermd Wonen (IU)	-1.842	0	0	0
260 Participatie (IU)	124.057	137.926	142.624	155.259
261 Voogdij/18+ (IU)	481.850	481.850	481.850	481.850
Subtotaal	604.065	619.776	624.474	637.109

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker/gemeenteposten	2019	2020	2021	2022
Vrijval BTW-compensatiefonds obv realisatie 2017	167.000	167.000	167.000	167.000
Maatschappelijke begeleiding statushouders	82.950	82.950	82.950	82.950
Rijksvaccinatieprogramma	48.000	48.000	48.000	48.000
Subtotaal	297.950	297.950	297.950	297.950

Totaal	28.142.801	28.805.633	28.918.796	29.167.699
---------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Functie 921 Gemeentefonds	27.538.736	28.185.857	28.294.322	28.530.590
Functie 923 Sociaal Domein	604.065	619.776	624.474	637.109

Subsidies

Onderstaand overzicht geeft het overzicht van de uitbetaalde subsidies in 2016 tot en met 2018. In 2017 is er ten opzichte van het jaar 2016 van het totale subsidiebudget 2% afgeroomd voor het beschikbaar stellen van innovatiesubsidies. Daarnaast is er nog eens 2% bezuinigd en is er een aanvullende bezuiniging van 30.000 euro verwerkt. Dit heeft ertoe geleid dat vrijwel alle organisaties te maken hebben gekregen met een bezuiniging op de subsidie van 6,7%. In een enkel geval zal een ander percentage te constateren zijn, wat te maken heeft met aanvullende subsidies in het sociaal domein of een andere subsidieopbouw. Ook bij de sportsubsidies is een afwijking hierop te constateren. De sportsubsidies zijn nl. gebaseerd op het ledenaantal en de verenigingen hebben een vast (lager) bedrag per lid gekregen. In 2018 is er –eveneens ten opzichte van 2016 - wederom 2% als taakstelling ingeboekt. De aanvragen voor incidentele subsidies kunnen in principe nog ingediend worden in dit lopende jaar 2018.

Over het jaar 2019 valt het volgende te zeggen. De cumulatieve taakstelling heeft een effect op het niveau van de huidige voorzieningen. Inmiddels heeft het college besloten om in 2019 eenmalig het plafond voor incidentele subsidies op € 0 te stellen om deze effecten voor de programma's 1, 3,4, 5 en 7 te kunnen compenseren. Met deze begroting wordt daarnaast aan u voorgesteld om in 2019 eenmalig een bedrag van € 90.000 ten laste van de reserve sociaal domein in te zetten om ook de effecten voor programma 6 sociaal domein te kunnen compenseren. De termijn voor het indienen van aanvragen voor 2019 sloot op 1 september 2018. De aanvragen zitten nu in de beoordelingsfase. Hoe de exacte verdeling van het subsidiebudget er in 2019 uit komt te zien is op dit moment nog niet te zeggen.

Overigens is in het kader van de leesbaarheid 2016 als uitgangspunt genomen voor de weergave, ook als activiteiten inmiddels onder een ander taakveld vallen.

Tabel 133

Reguliere subsidies				
Beleidsveld	Subsidieontvanger	Subsidies 2016	Subsidies 2017	Subsidies 2018
PROGRAMMA 1 VEILIGHEID				
Openbare orde en veiligheid	Bureau Halt	7.650	7.137	6.994
	Reddingsbrigade Leidschendam	1.336	1.246	1.221
PROGRAMMA 3 ECONOMIE				
Festiviteiten	Den Hartog festival > Jazz Culinaire (Ver. Centrum Horeca V.)	1.070	998	978
	Oranjeveer. Kon. Wilhelmina	2.667	2.488	2.438
	St. Paardensport Voorschoten	1.107	1.000	980
	Weekend van Voorschoten	2.138	1.995	1.955
	Vlietloop Voorschoten	800	746	731
	St. Nationale Muziekdag Voorschoten	2.499	2.332	2.285
PROGRAMMA 4 ONDERWIJS				

Voorzieningen onderwijs (alg)	Basisschool De Regenboog / commissie schoolsport	4.200	3.919	3.841
	St. Kinderspeelzaal Voorschoten - VVE-subsidie	28.500	26.591	26.591
Educatieve tuin	St. Voor Elkaar Voorschoten - educatieve tuin (heemtuin)	7.500	6.998	5.000
PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE				
Kunst en cultuur	BplusC	55.336	51.628	50.595
	Christelijke Oratoriumver. Exultate Deo	350	zie innovatie	0
	Harmonie Voorschoten	5.243	4.892	4.794
	Museum Voorschoten	9.900	9.237	9.052
	Musicultura	7.717	6.500	6.370
	Muziekvereniging Laurentius	9.999	9.329	9.142
	Sinfonietta Voorschoten	1.975	1.000	980
	St. Behoud Oude Motor gemalen	905	844	827
	St. Kinderfilmtheater Voorschoten	2.450	2.286	2.240
	St. Kinderfilmtheater Voorschoten	0	zie innovatie	0
	St. Podium Jong Professionals Jazz	1.000	933	914
	St. Spuit 41	809	755	740
	St. Voor Elkaar Voorschoten - Merelhof	27.665	25.812	25.196
	St. Musica Antica da Camera	6.235	5.500	5.390
	Toneelgroep Voorschoten	1.700	1.586	1.554
	Voorschotens Kamerkoor	1.500	1.400	1.372
	Voorschotense Kunstkring	1.285	1.199	1.175
	Vox Clara	1.500	1.350	1.323
	Vereniging tot Behoud van Oud Groen en Leefbaar VS	2.100	1.959	1.920
Openbaar bibliotheekwerk	St. Openb. Bibliotheek - CIPVW	2.500	0	0
	St. Openb. Bibliotheek Vst - Wassenaar	347.135	326.209	319.685
	Bridgeclub Noord Hofland	350	350	350
	Eerste Voorschotense Zwemver. (EVZV)	1.170	2.100	2.058
	EVBC Badmintonvereniging	880	550	539
	Handbalvereniging Voorschoten HVV '70	2.499	1.080	1.058
	Honk en Softbalvereniging HSV Adegeest	1.700	580	568
	IJclub Voorschoten	1.800	3.330	3.263
	Jeu de Boule De Six Pret	813	350	350
	Mixed Hockey club MHC Forescate	7.530	9.690	9.496
	OSV Palmare	1.320	zie innovatie	0
	Roeivereniging Rijnland	2.020	820	804
	Schaakvereniging	750	550	539
	Slank en Kwiek	1.830	1.570	1.539
	St. Tennispark Adegeest	700	350	350
	Tennisvereniging TV Forescate	3.330	1.740	1.705
	Ver. Voorschotense Visserij belangen	2.100	1.070	1.049
	Volleybalvereniging Gemini Kangeroes	1.030	550	539
	Voorschoten '97	8.500	8.380	8.212
Lokale omroep/kabel	St. Agglomeratieomroep Holland Centraal	12.260	12.986	13.641
PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN				
Kinderopvang	St. Kinderspeelzaal Voorschoten	151.000	140.883	102.909
Prev. Onderst. Jeugd	Festival voor de jeugd	5.000	4.665	0
	Jeugd- en jongerenwerk Midden-Holland	200.000	205.260	201.155

Integrale jeugdgez.h	RDOG HM: Jeugd preventieteam (was: Bureau Jeugdzorg west) *	13.500	21.227	20.802
	Scouting Kimball O'Hara	9.999	9.329	9.142
	Scouting Leif Erikson	9.999	9.329	9.142
	Scouting Maurits	1.374	1.000	980
	Speel-o-theek 'Tante Ileen'	2.000	1.866	1.829
	St. Scouting Impeesa	960	900	882
	St. Vakantiepas	4.274	3.988	3.908
Bevord.mij.verkeer (wmo5)	Kwadraad - MIKA Thuiscoach	16.000	23.325	zie Kwadraad
	Kwadraad - MIKA Thuiscoach	9.000	0	0
	Kwadraad - Schoolmaatschappelijk Werk	44.000	37.320	zie Kwadraad
	St. Buddy Netwerk	10.228	3.665	0
Mantelzorg (wmo4)	St. Voor Elkaar Voorschoten - mantelzorgondersteuning	107.000	99.831	97.835
Vrijwilligers (wmo4)	St. Voor Elkaar Voorschoten - professionalisering VIVE	40.000	0	0
	St. Voor Elkaar Voorschoten - vrijwilligerscentrale VIVE	28.895	26.959	25.296
Schuldhelpverlening	Kwadraad - Sociaal Raadslieden	32.000	29.856	zie Kwadraad
Bevord.mij.verkeer	Kwadraad - Algemeen Maatschappelijk Werk	249.187	223.676	343.000
	Kwadraad - Crisishulpverlening	10.000	28.867	zie Kwadraad
	Kwadraad - Meldpunt Tijdelijk Huisverbod	7.500	zie Kwadraad - AMW	0
	St. Autotocht Bejaarden (Van Ouden Van Dagen)	2.499	1.000	980
	St. Ouderenbus Voorschoten	5.850	5.458	5.349
	St. Voor Elkaar Voorschoten - Ouderen	166.291	155.150	152.047
Begeleide participatie	St. Vluchtelingenwerk Rijnade (Zuid Holland Noord)	64.725	60.388	56.051
Mantelzorgond 3D	St. Voor Elkaar Voorschoten - mantelzorgondersteuning	71.200	66.430	65.101
Club- en buurthuis	Buurthuis Bloemenwijk/Boschgeest	6.350	5.925	5.807
	Gilde Samenspraak	1.603	1.496	1.466
	NVVH vrouwennetwerk	850	793	777
	St. Jansland	350	0	0
	St. Voor Elkaar Voorschoten - Merelhof	9.435	0	0
	St. Assalem	5.775	5.388	5.280
	St. Topaz Buurthuis Vlietwijk - beheer & ontw. Buurthuis	2.000	1.866	1.828
	St. Topaz Buurthuis Vlietwijk - buurtfunc. ontmoetingspunt	6.350	5.925	5.807
	Vereniging Noord-Hofland	8.350	7.791	7.635
PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU				
Gezondheid (algemeen)	Leidse Rechtswinkel	1.603	1.496	1.466
	Oogvereniging Leiden en omstreken	350	0	0
	Reuma patiënten vereniging Leiden e.o.	0	467	458
	St. Alzheimer Café	1.000	933	914
	St. Huisdieren voor Ouderen (HUVU)	750	0	0
	St. Welzijn en Zorg Doven Z.H.	350	350	343
	UDCN Vlietlanderit	600	560	549
	Zonnehloem, afdeling Voorschoten	1.900	1.000	980
Totaal subsidies uit Subsidieplan		1.907.450	1.748.277	1.672.061

Tabel 134

Innovatiesubsidies (tussenstand)			
Beleidsveld	Subsidieontvanger	Subsidies 2017	Subsidies 2018
PROGRAMMA 0	BESTUUR EN ONDERSTEUNING		
Overige stelposten (P0)	Stichting DoreMifa	625	0
	Ondernemersvereniging Voorschoten	2.500	0
	Kwadraad Innovatie	5.000	zie Kwadraad
	Stichting MEE Innovatie	3.635	0
	Voor Elkaar Innovatie	5.000	5.000
	Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden-Holland	10.000	0
	Stichting Filmtheater Voorschoten programma documentaires e.d. "kinderen"	1.000	1.000
	Stichting Dress for Success - incidenteel	1.000	1.500
	Onderwatersportvereniging Palmare	1.300	0
	Exultate Deo voor Mattheus Passion	3.000	0
	Volkstuindersvereniging Voorschoten incidenteel	700	700
	Repair Café Voorschoten	2.500	0
	Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar Digisterker	981	981
	Kunstkring Voorschoten	908	0
Totaal subsidies innovatiebudget		38.149	9.181

Tabel 135

Overige subsidies				
Beleidsveld	Subsidieontvanger	Subsidies 2016	Subsidies 2017	Subsidies 2018
PROGRAMMA 5	SPORT, CULTUUR EN RECREATIE			
Onderhoud kinderboerderij	Volkstuindersvereniging Voorschoten subsidieplan	0	350	350
Kunst en Cultuur	Protestantse Gemeente Voorschoten orgel-beiaardconcerten	1.500	933	914
PROGRAMMA 6	SOCIAAL DOMEIN			
Club- en buurthuis	Woonzorgcentrum Topaz Vlietwijk "Individuele activiteiten"	0	17.727	17.372
Prev. onderst. Jeugd	Stichting Jeugd en Samenleving (JES)	15.825	14.765	14.470
Clientondersteuning MEE 3D	Stichting MEE Zuid Holland Noord CJG en Integrale Vroeghulp	11.443	10.676	10.462
Clientondersteuning MEE 3D	Stichting MEE Zuid Holland Noord "prestatiedenken"	181.734	169.558	166.167
Re-integratievoorz. (wwb werk)	St. Voor Elkaar-Tegenprestatie	4.500	4.199	4.115
Jeugdprev team 3D	RDOG HM - CJG dienstverl. 2017 (aanvull. diensten PZJ 2017)	37.886	21.577	15.368
geëscaleerde zorg 18-	RDOG Hollands Midden 'Veilig Thuis'	95.547	101.509	99.479
PROGRAMMA 7	VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU			

Centrum Jeugd + Gezin (CJG)	Humanitas Home Start	10.750	10.030	9.829
Centrum Jeugd + Gezin (CJG)	Stichting Vitalis	0	3.087	3.025
Gezondheid (algemeen)	St. Hospice Wassenaar	0	9.330	9.143
Totaal overige subsidies		359.185	363.741	350.694

Overzicht baten en lasten per taakveld

Tabel 136

Programma:P0 Bestuur en ondersteuning	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo van baten en lasten per taakveld	2019	2019	2019
	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	165.600	-2.975.310	-2.809.710
0.2 Burgerzaken	411.458	-802.934	-391.476
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	48.578	-237.022	-188.444
0.4 Overhead	23.586	-7.736.315	-7.712.729
0.5 Treasury	1.263.430	-663.941	599.489
0.61 OZB Woningen	5.819.582	-217.953	5.601.629
0.62 OZB Niet-Woningen	1.016.697	-43.479	973.218
0.64 Belastingen overig	1.314.682	-91.288	1.223.394
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	28.805.633	0	28.805.633
0.8 Overige baten en lasten	110.270	-940.272	-830.002
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-15.088	-15.088
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma	38.979.516	-13.723.602	25.255.914
Mutaties reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
0.1 Bestuur	250.000	0	250.000
0.2 Burgerzaken	0	0	0
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	15.088	0	15.088
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0
0.4 Overhead	0	0	0
Mutaties reserves programma	265.088	0	265.088
Geraamde resultaat	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
0.1 Bestuur	415.600	-2.975.310	-2.559.710
0.2 Burgerzaken	411.458	-802.934	-391.476
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	48.578	-237.022	-188.444
0.4 Overhead	23.586	-7.736.315	-7.712.729
0.5 Treasury	1.263.430	-663.941	599.489
0.61 OZB Woningen	5.819.582	-217.953	5.601.629
0.62 OZB Niet-Woningen	1.016.697	-43.479	973.218
0.64 Belastingen overig	1.314.682	-91.288	1.223.394
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	28.805.633	0	28.805.633
0.8 Overige baten en lasten	110.270	-940.272	-830.002
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	15.088	-15.088	0
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten	0	0	0
Geraamde resultaat programma	39.244.604	-13.723.602	25.521.002

Tabel 137

Programma:P1 Veiligheid	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo van baten en lasten per taakveld	2019	2019	2019
	Baten	Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	107.900	-1.416.746	-1.308.846
1.2 Openbare orde en veiligheid	46.762	-449.626	-402.864
Saldo van baten en lasten programma	154.662	-1.866.372	-1.711.710
Mutaties reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
	0	0	0
Mutaties reserves programma			
Geraamde resultaat	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	107.900	-1.416.746	-1.308.846
1.2 Openbare orde en veiligheid	46.762	-449.626	-402.864
Geraamde resultaat programma	154.662	-1.866.372	-1.711.710

Tabel 138

Programma:P2 Verkeer en vervoer	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo van baten en lasten per taakveld	2019	2019	2019
	Baten	Lasten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	111.300	-3.047.915	-2.936.615
2.2 Parkeren	12.753	-45.576	-32.823
2.5 Openbaar vervoer	0	-5.837	-5.837
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma	124.053	-3.099.328	-2.975.275
Mutaties reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
2.1 Verkeer en vervoer	153.644	0	153.644
Mutaties reserves programma	153.644	0	153.644
Geraamde resultaat	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
2.1 Verkeer en vervoer	264.944	-3.047.915	-2.782.971
2.2 Parkeren	12.753	-45.576	-32.823
2.5 Openbaar vervoer	0	-5.837	-5.837
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0
Geraamde resultaat programma	277.697	-3.099.328	-2.821.631

Tabel 139

Programma:P3 Economie	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo van baten en lasten per taakveld	2019	2019	2019
	Baten	Lasten	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	0	-160.711	-160.711
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	67.065	-51.361	15.704
3.4 Economische promotie	159.208	-104.314	54.894
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma	226.273	-316.386	-90.113
Mutaties reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
3.1 Economische ontwikkeling	40.000	0	40.000
Mutaties reserves programma	40.000	0	40.000
Geraamde resultaat	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
3.1 Economische ontwikkeling	40.000	-160.711	-120.711
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	67.065	-51.361	15.704
3.4 Economische promotie	159.208	-104.314	54.894
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
Geraamde resultaat programma	266.273	-316.386	-50.113

Tabel 140

Programma:P4 Onderwijs	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo van baten en lasten per taakveld	2019	2019	2019
	Baten	Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	12.000	-148.628	-136.628
4.2 Onderwijshuisvesting	42.400	-990.297	-947.897
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	25.798	-472.441	-446.643
Saldo van baten en lasten programma	80.198	-1.611.366	-1.531.168
Mutaties reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	0	0
Mutaties reserves programma	0	0	0
Geraamde resultaat	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
4.1 Openbaar basisonderwijs	12.000	-148.628	-136.628
4.2 Onderwijshuisvesting	42.400	-990.297	-947.897
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	25.798	-472.441	-446.643
Geraamde resultaat programma	80.198	-1.611.366	-1.531.168

Tabel 141

Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo van baten en lasten per taakveld	2019	2019	2019
	Baten	Lasten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	67	-155.266	-155.199
5.2 Sport-accommodaties	49.848	-1.214.342	-1.164.494
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	23.253	-323.982	-300.729
5.4 Musea	0	-9.826	-9.826
5.5 Cultureel erfgoed	25.529	-210.906	-185.377
5.6 Media	18.410	-370.488	-352.078
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	59.584	-2.737.868	-2.678.284
Saldo van baten en lasten programma	176.691	-5.022.678	-4.845.987
Mutaties reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
5.2 Sport-accommodaties	50.845	-92.322	-41.477
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	0	0	0
Mutaties reserves programma	50.845	-92.322	-41.477
Geraamde resultaat	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
5.1 Sportbeleid en activering	67	-155.266	-155.199
5.2 Sport-accommodaties	100.693	-1.306.664	-1.205.971
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	23.253	-323.982	-300.729
5.4 Musea	0	-9.826	-9.826
5.5 Cultureel erfgoed	25.529	-210.906	-185.377
5.6 Media	18.410	-370.488	-352.078
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	59.584	-2.737.868	-2.678.284
Geraamde resultaat programma	227.536	-5.115.000	-4.887.464

Tabel 142

Programma:P6 Sociaal Domein	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo van baten en lasten per taakveld	2019	2019	2019
	Baten	Lasten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	288.487	-1.816.986	-1.528.499
6.2 Wijkteams	7.630	-505.896	-498.266
6.3 Inkomensregelingen	4.682.615	-6.107.597	-1.424.982
6.4 Begeleide participatie	0	-250.657	-250.657
6.5 Arbeidsparticipatie	10.000	-1.319.586	-1.309.586
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-935.615	-935.615
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	173.667	-2.845.189	-2.671.522
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.070	-3.865.980	-3.862.910
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	8.100	-176.464	-168.364
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-688.806	-688.806
Saldo van baten en lasten programma	5.173.569	-18.512.776	-13.339.207
Mutaties reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
6.3 Inkomensregelingen	0	0	0
6.4 Begeleide participatie	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	150.000	0	150.000
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	100.000	0	100.000
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
Mutaties reserves programma	250.000	0	250.000
Geraamde resultaat	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	438.487	-1.816.986	-1.378.499
6.2 Wijkteams	7.630	-505.896	-498.266
6.3 Inkomensregelingen	4.682.615	-6.107.597	-1.424.982
6.4 Begeleide participatie	0	-250.657	-250.657
6.5 Arbeidsparticipatie	10.000	-1.319.586	-1.309.586
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-935.615	-935.615
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	273.667	-2.845.189	-2.571.522
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.070	-3.865.980	-3.862.910
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	8.100	-176.464	-168.364
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-688.806	-688.806
Geraamde resultaat programma	5.423.569	-18.512.776	-13.089.207

Tabel 143

Programma:P7 Volksgezondheid en milieu	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo van baten en lasten per taakveld	2019	2019	2019
	Baten	Lasten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	64.970	-1.455.618	-1.390.648
7.2 Riolering	2.644.957	-1.826.717	818.240
7.3 Afval	3.476.636	-2.424.836	1.051.800
7.4 Milieubeheer	0	-471.667	-471.667
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	316.464	-297.545	18.919
Saldo van baten en lasten programma	6.503.027	-6.476.383	26.644
Mutaties reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
7.4 Milieubeheer	30.000	0	30.000
7.1 Volksgezondheid	0	0	0
Mutaties reserves programma	30.000	0	30.000
Geraamde resultaat	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
7.1 Volksgezondheid	64.970	-1.455.618	-1.390.648
7.2 Riolering	2.644.957	-1.826.717	818.240
7.3 Afval	3.476.636	-2.424.836	1.051.800
7.4 Milieubeheer	30.000	-471.667	-441.667
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	316.464	-297.545	18.919
Geraamde resultaat programma	6.533.027	-6.476.383	56.644

Tabel 144

Programma:P8 Wonen en bouwen	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo van baten en lasten per taakveld	2019	2019	2019
	Baten	Lasten	Saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-603.621	-603.621
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	618.527	-703.073	-84.546
8.3 Wonen en bouwen	624.976	-861.998	-237.022
Saldo van baten en lasten programma	1.243.503	-2.168.692	-925.189
Mutaties reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	35.498	0	35.498
8.3 Wonen en bouwen	0	0	0
8.1 Ruimtelijke ordening	2.710	0	2.710
Mutaties reserves programma	38.208	0	38.208
Geraamde resultaat	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
8.1 Ruimtelijke ordening	2.710	-603.621	-600.911
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	654.025	-703.073	-49.048
8.3 Wonen en bouwen	624.976	-861.998	-237.022
Geraamde resultaat programma	1.281.711	-2.168.692	-886.981

Investerings

Tabel 145

Investeringsplanning 2019-2022					
<i>Domein</i>	<i>Omschrijving investering</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>
bruggen	Bruggen Valkeweg	215.000			
reiniging	voertuig 244	75.000			
reiniging	ravo , voertuig 265	165.000			
bruggen	Investerings in Bruggen	342.500	57.500	57.500	57.500
wegen	Investerings wegen			685.000	420.000
groen	voertuigen 236, 239		110.000		
wegen	Voertuigen 241, 242		110.000		
begraafplaats	Roberine 264		60.000		
reiniging	2 Schuitemaker Rolbezems			62.000	
Totaal Investerings onderdeel van investeringsplafond		797.500	337.500	804.500	477.500
Afval	Containers	173.000			
afval	Investerings afvalbeleidsplan	287.680			
Riolering	Voertuig 271	220.000			
riolering	Vrijvervalriolering vGRP 2014-2018	1.295.000	1.320.000	1.350.000	1.370.000
riolering	Minigemalen vGRP 2014-2018	30.000	30.000	30.000	30.000
	gemalen: 1 Molenlaan in 2020 en 2				
Riolering	Krimwijk II in 2021		137.600	42.510	
Water	Damwand		6.413		
	waterbouwkundige kunstwerken vGRP				
Water	2014-2018	275.000	275.000	275.000	275.000
Totaal Investerings gesloten systeem		2.280.680	1.769.013	1.697.510	1.675.000

Investeringsplafond

In iedere begroting en de meerjarenramingen wordt de omvang van de afschrijvingslasten berekend en opgenomen. De gevolgen van investeringen sorteren met name op de langere termijn hun effect. Het sinds 2014 ingestelde investeringsplafond beoogt de afschrijvingslasten te maximaliseren om de lasten voor de exploitatie op een aanvaardbaar niveau te houden. Het maximale bedrag wat beschikbaar is aan afschrijvingslasten voor nieuwe investeringen is jaarlijks € 100.000.

Afbakening

De investeringen ten laste van de zogenaamde "gesloten exploitaties" (Riool en afval) blijven buiten beschouwing voor het investeringsplafond.

Tabel 146

Afschrijvingslasten investeringsplan onderdeel investeringsplafond				
Investeringsplan	2020	2021	2022	2023
Bruggen Valkeweg	5.375	5.375	5.375	5.375
voertuig 244	7.500	7.500	7.500	7.500
ravo , voertuig 265	16.500	16.500	16.500	16.500
Investeringsplan in Bruggen	8.563	10.000	11.438	12.875
Investeringsplan wegen			17.125	27.625
voertuigen 236, 239		15.714	15.714	15.714
Voertuigen 241, 242		15.714	15.714	15.714
Roberine 264		6.000	6.000	6.000
2 Schuitemaker Rolbezems			6.200	6.200
Totale afschrijvingslasten investeringsplan 2019 -2022	37.938	76.804	101.566	113.504
Investeringsplafond 2019-2022*	100.000	200.000	300.000	400.000
Ruimte binnen investeringsplafond	62.063	123.196	198.434	286.496

* Investeringsplan worden geactiveerd in het jaar na afronding van de investering, dus van investeringen in 2019 drukken de kapitaallasten vanaf 2020 op de begroting.

Wettelijke kaders

Tabel 147

WETTELIJKE BELEIDSKADERS	P0	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8
Europees									
Energiewet								X	
Europese Richtlijn 2006/44/EG van 21 november 2008 betreffende de waterkwaliteit voor het leven van vissen			X						
Europese Richtlijn 2006/7/EG, 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit			X						
Kader Richtlijn Water (KRW)			X					X	
Stroomgebied Beheerplan (SGBP)			X					X	
Centraal									
4de Nota Waterhuishouding (NW4)			X						
Aanbestedingswet	X								
Activiteitenbesluit			X						
Afvalstoffenwet		X							
Algemene plaatselijke verordening		X	X						
Algemene wet bestuursrecht	X								
Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg 2009						X			
Besluit lozingen			X						
Besluit omgevingsrecht (Bor)			X						
Besluit ruimtelijke ordening						X			X
Bestuursakkoord Waterketen 2007			X						
Bijstand voor zelfstandigen 2004 (BBZ)							X		
Bouwbesluit		X	X						X
Burgerlijk Wetboek 1 & 10	X								
Crisis- en herstelwet								X	
Deltaprogramma			X						
Drank- en Horecawetgeving		X							
Duurzaam Inkoopbeleid			X						
Erfgoedwet						X			
Flora- en Faunawet			X			X			
Gemeentewet	X	X	X	X					X
Grondwet	X								
Huisvestingswet 2014									X
Inkomensvoorziening oudere werklozen (IOAW)							X		
Inkomensvoorziening oudere zelfstandigen (IOAZ)							X		

WETTELIJKE BELEIDSKADERS	P0	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8
Jeugdwet					X		X		
Kieswet	X								
Landelijk Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen					X				
Leerplichtwet					X				
Mediawet: artikel 2.170a						X			
Monumentenwet			X						
Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)			X					X	
Nationaal Bestuursakkoord Water Actueel (NBW-a)			X						
Nota Ruimte			X	X					
Omgevingswet (vanaf 2020)			X			X	X	X	X
Participatiewet				X			X		
Paspoort wet	X								
Planwet verkeer en vervoer			X						
Politiewet		X							
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO)	X								
Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990	X								
Rijkswisie Waterketen			X						
Rijkswet op het Nederlanderschap	X								
SER-Energieakkoord								X	
Visie Erfgoed en Ruimte 'Kiezen voor Karakter' 2016-2018									
Vreemdelingenwet	X								
Warenwetbesluit attractie en speeltoestellen						X			
Waterschapswet			X						
Waterwet			X					X	
Wegenverkeerswet	X		X						
Wegenwet			X						
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)		X	X						X
Wet Basisregistraties adressen en gebouwen (BAG)	X								
Wet Basisregistraties Personen (BRP)	X								
Wet bescherming persoonsgegevens	X								
Wet besluit Begroting en Verantwoording (BBV)	X								X
Wet Bibob		X							
Wet op de bedrijveninvesteringszones (BIZ) en verordening				X					
Wet bodembescherming (wbb)			X					X	
Wet Bopz (IBS)		X							

WETTELIJKE BELEIDSKADERS	P0	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8
Wet dualisering gemeentebestuur en provinciebestuur	X								
Wet financiering decentrale overheden (FIDO)	X								
Wet gemeenschappelijke regelingen	X								
Wet Gemeentelijke Watertaken (Wgm)			X						
Wet Houdbare Overheidsfinanciën	X								
Wet Informatie Uitwisseling Ondergrondse Netten (WION)			X						
Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen		X							
Wet maatschappelijke ondersteuning (wmo)	X						X		
Wet Markt en Overheid									X
Wet milieubeheer (Wm)		X	X					X	X
Wet natuurbescherming									
Wet op de justitiële documentatie	X								
Wet op het passend onderwijs					X				
Wet op het primair onderwijs					X				
Wet op ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie Huisvestingsverordening onderwijs					X				
Wet op staatssteun	X								
Wet revitalisering generiek toezicht	X								
Wet ruimtelijke ordening (wro)	X		X			X		X	X
Wet Schatkistbankieren	X								
Wet sociale werkvoorziening (WSW)							X		
Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen						X			
Wet tijdelijk huisverbod		X							
Wet Veiligheidsregio's		X							
Wet voorkeursrecht Gemeenten (Wvg)									X
Wettelijk beleidskader toeristenbelasting: Gemeentewet en verordening toeristenbelasting				X					
Winkeltijdenwet		X							
(nieuwe) Woningwet 2015									X
Provinciaal									
Detailhandel visie provincie Zuid-Holland				X					
Economische Agenda Holland Rijnland				X					
Economische Agenda Leidse Regio				X					
Huisvestingsverordening Holland Rijnland									X
Kantorenstrategie Holland Rijnland				X					
Provinciaal Waterplan 2010-2015			X						

WETTELIJKE BELEIDSKADERS	P0	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8
Provinciale verordening ruimte									X
Regionale Bedrijventerreinenstrategie Holland Rijnland				X					
Regionale Detailhandelsstructuurvisie Holland Rijnland				X					
Regionale structuurvisie									X
Regionale structuurvisie Holland Rijnland				X					
Rioleringsbeleid in het buitengebied			X						
Structuurvisie en Verordening Ruimte provincie Zuid-Holland				X					
Visie Ruimte en Mobiliteit			X						X
Regionaal									
Advies Nota Grondwater			X						
Beleidsvisie Cultureel Erfgoed 2013-2016 'Erfenis, erfgoed en erfgoed'						X			
Energieakkoord Holland Rijnland								X	
Hoogheemraadschap van Rijnland			X						
Keur Rijnland			X						
Landschapsonwikkelingsplan Duin Horst & Weide						X			
Nota Emissie beheer riolering			X						
Nota Peilbesluit			X						
Provinciaal Waterplan Zuid Holland								X	
Regioprofielen cultuurhistorie Zuid-Holland						X			
Verordening Ruimte en mobiliteit						X			
Visie Ruimte en Mobiliteit						X			
Waterbeheerplan Hoogheemraadschap van Rijnland			X					X	
Regionale Woonagenda 2017 Holland-Rijnland									X
Lokaal									
Afvalbeleidsplan Voorschoten 2016-2020								X	
Afvalstoffenverordening		X							
Afvalvisie 2013-2030								X	
Archeologie			X						
Beheerplan Bruggen			X						
Beheerplan groen 2016-2020						X			
Beheerplan Openbare Verlichting			X						
Beheerplan spelen 2016-2020						X			
Beheerplan Verkeersregelininstallaties			X						
Beheerplan Water			X						
Beheerplan Wegen			X						

WETTELIJKE BELEIDSKADERS	P0	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8
Bouwverordening Voorschoten		X	X						X
Budgethoudersregeling	X								
Controleprotocol	X								
Cultuurnota Voorschoten 2017-2020 'Verbinden, meedoen en versterken						X			
Economische Visie Voorschoten 2016 – 2019				X					X
Financiële verordening	X								
Gedragscode bestuurlijke integriteit	X								
Gemeenschappelijk financieel Toezichtkader 2014 "Kwestie van evenwicht"	X								
Groenstructuurvisie gemeente Voorschoten (en Evaluatie Groenstructuurvisie)						X			
Implementatieplan dienstverlening 2015-2017	X								
Integraal Veiligheidsplan 2015-2018		X							
Legesverordening		X							X
Marktverordening Voorschoten / Inrichtingsplan warenmarkt				X					
Milieubeleidsplan			X					X	X
Normenkader accountant	X								
Nota activabeleid	X								
Nota Cultureel Erfgoed			X						
Nota grondbeleid	X								
Nota lokale heffingen	X								
Nota overkoepelend financieel beleidskader 2015 Voorschoten	X								
Nota reserves en voorzieningen	X								
Nota risicomanagement en weerstandsvermogen	X								
Reglement van Orde voor de vergadering van de Gemeenteraad 2012	X								
Regionaal Beleidsplan Politie-eenheid Den Haag		X							
Regionaal Crisisplan		X							
Structuurvisie									X
Structuurvisie Cultuurhistorie 2013-2018									X
Subsidieplan Voorschoten 2017-2020						X			
Themacirculaire incidentele baten en lasten 2015	X								
Treasurystatuut	X								
Van Afval Naar Grondstof								X	
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan								X	
Verbreed gemeentelijk rioolplan 2014-2018								X	
Verkeersplan Voorschoten			X						X

WETTELIJKE BELEIDSKADERS	P0	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8
Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2003	X								
Verordening op de raadscommissies 2012	X								
Verordening op de Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg 2013	X								
Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2014	X								
Verordening toeristenbelasting				X					
Verordening Werkgeverscommissie Voorschoten 2011	X								
Visie op de dienstverlening	X								
Woonvisie									X
Huisvestingsverordening									X